

OPETUS- SUUNNITELMA 2010

Tikkurilan lukio

Sisältö

1	Opetussuunnitelman yleinen osa.....	3
1.1	Opetussuunnitelman säädösperusta ja paikalliset suunnitelmat.....	3
1.2	Tikkurilan lukion toiminta-ajatus, visio ja arvopainotukset.....	3
1.2.1	Toiminta-ajatus ja visio.....	3
1.2.2	Arvopohja ja arvokasvatuksen sisällyttäminen osaksi opetusta.....	4
1.3	Tikkurilan lukion toimintakulttuurin pääpiirteet.....	4
1.3.1	Oppimiskäsitys.....	5
1.3.2	Työtavat.....	6
1.3.3	Tikkurilan lukion opiskeluympäristö.....	7
1.3.4	Lukio-opiskelun suoritusäännöt Tikkurilan lukiossa.....	7
1.3.5	Tikkurilan lukion tietostrategia.....	13
1.3.6	Opiskelijakuntatoiminta.....	13
1.4	Opiskelijan ohjaus ja tukeminen: opinto-ohjaus ja oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma.....	13
1.4.1	Opinto-ohjaus.....	13
1.4.2	Ohjauksen työnjako.....	14
1.5	Opiskelijan oppimisen arviointi.....	20
1.5.1	Arvioinnin tavoitteet.....	20
1.5.2	Kurssisuorituksen arviointi.....	20
1.5.3	Lukion oppimäärän suoritus.....	24
1.5.4	Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.....	25
1.6	Tikkurilan lukion IB-linja (International Baccalaurea).....	26
1.7	Sidosryhmäyhteistyö.....	27
1.7.1	Yhteistyö huoltajien kanssa.....	27
1.7.2	Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa.....	27
1.8	Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.....	28
1.8.1	Koulun itsearviointi.....	28
2	Opetussuunnitelman oppiainekohtainen osa.....	30
2.1	Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.....	30
2.1.1	Tavoitteena yleissivistys.....	30
2.1.2	Ehdyttäminen ja aihekokonaisuudet.....	31
2.2	Oppiainekohtaiset opetussuunnitelmat.....	33
2.2.1	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä.....	33
2.2.2	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä.....	48
2.2.3	Toinen kotimainen kieli (ruotsi).....	56
2.2.4	Englanti.....	69

2.2.5	Latina.....	78
2.2.6	Ranska.....	81
2.2.7	Saksa.....	97
2.2.8	Venäjä.....	115
2.2.9	Italia.....	123
2.2.10	Espanja.....	128
2.2.11	Matematiikka.....	134
2.2.12	Biologia.....	151
2.2.13	Maantiede.....	161
2.2.14	Fysiikka.....	168
2.2.15	Kemia.....	177
2.2.16	Evangelis-luterilainen uskonto.....	182
2.2.17	Ortodoksinen uskonto.....	192
2.2.18	Muut uskonnot.....	194
2.2.19	Elämäkatsomustieto.....	200
2.2.20	Filosofia.....	206
2.2.21	Historia.....	216
2.2.22	Yhteiskuntaoppi.....	227
2.2.23	Psykologia.....	234
2.2.24	Musiikki.....	244
2.2.25	Kuvataide.....	259
2.2.26	Liikunta.....	269
2.2.27	Terveystieto.....	280
2.2.28	Opinto-ohjaus.....	286
2.2.29	Tietotekniikka.....	290
2.2.30	Elokuva.....	295
2.2.31	Viestintä.....	305
LIITE 1:	Tikkurilan lukion tuntijako.....	330
LIITE 2:	Tikkurilan lukion kieliohjelma.....	331
LIITE 3:	Tikkurilan lukion tietostrategia 2010-2015.....	332
LIITE 4:	Opiskeluhuollon toimintasuunnitelma.....	338
LIITE 5:	Tikkurilan lukion tasa-arvosuunnitelma 2014.....	345

1 Opetussuunnitelman yleinen osa

1.1 Opetussuunnitelman säädösperusta ja paikalliset suunnitelmat

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmanjärjestelmän keskeisimpiä osia ovat lukiolaki ja -asetus, valtioneuvoston asetus, Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista, koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma ja lukioasetuksen 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma. Näiden lisäksi huomionarvoisia ovat Vantaan nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma, Vantaan koulutuspoliittinen ohjelma ja valtioneuvoston asetus koulutuksen arvioinnista.

Näistä säädöksistä OPH:n veloitettavana noudatettavaksi annettu määräys 33/011/2003 ”Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet” on tämän opetussuunnitelman keskeisin taustasäädös, jonka 1) lukiolakiin ja -asetukseen sekä 2) VN:n asetukseen lukiolaissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja lukiokoulutuksen tuntijaosta perustuvat normatiiviset määräykset ovat ratkaisevasti ohjanneet opetussuunnitelman laatimista.

Vantaan kaupungin tulokortin strategiset tavoitteet ohjaavat sivistystoimen strategisia tavoitteita. Tavoitteita tarkennetaan nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulokortissa. Lukuvuosittain laadittava lukioiden yhteinen tulokortti ohjaa lukioiden lukuvuoden toimintaa. Lukioasetuksen mukainen, lukuvuosittain laadittava lukuvuosisuunnitelma tarkentaa opetussuunnitelmaa. Lukuvuosisuunnitelma on opettajien, opiskelijoiden ja huoltajien nähtävillä wilmassa. Lukuvuosisuunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuoden päättyessä.

1.2 Tikkurilan lukion toiminta-ajatus, visio ja arvopainotukset

1.2.1 Toiminta-ajatus ja visio

Vantaan sivistystoimen visio ja toiminta-ajatus ovat seuraavat: Vantaa on kasvuun, oppimiseen, uudistumiseen ja sivistykseen luottava lasten, nuorten ja aikuisten yhteisöllinen kotikaupunki. Sivistystoimi edistää asukkaiden oppimista ja sivistystä osaavan henkilöstön ja laadukkaiden kasvu- ja oppimisympäristöjen avulla oikeudenmukaisesti ja vuorovaikutteisesti.

Tikkurilan lukio tarjoaa korkeatasoista lukio-opetusta, jossa korostuvat viestinnän eri ulottuvuudet. Tikkurilan lukio ohjaa ja tukee opiskelijansa kasvua

hyvään elämään. Tikkurilan lukiossa opiskelijaa autetaan oppimaan. Tikkurilan lukiossa on englanninkielinen IB-linja.

Tikkurilan lukion visio vuodelle 2020 on seuraava: Tikkurilan lukion on vuonna 2020 pääkaupunkiseudun vetovoimaisin lukio hyvien tulosten, erinomaisen sijainnin, laajan kurssitarjonnan ja moninaisten opintopolkujen vuoksi. Kaikki Tilun opiskelijat voivat hyvin. Tilun IB on Suomen paras ja halutuin IB-linja.

Lukio-opetuksen keskeisenä tavoitteena on laaja-alainen yleissivistys ja valmiudet lukion jälkeisiin jatko-opintoihin. Niiden saavuttamista mitataan ylioppilastutkinnossa. Lisäksi opiskelijat voivat osoittaa osaamistaan lukiodiplomeilla ja muilla vastaavilla näytöillä

1.2.2 Arvopohja ja arvokasvatuksen sisällyttäminen osaksi opetusta

Tikkurilan lukion toiminta perustuu lukiolaissa ilmaistujen lukio-opintojen yleisiin arvopohjaisiin tavoitteisiin, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja Vantaan kaupungin arvoihin sekä Vantaan lukioiden opetussuunnitelman yhteisessä osassa ilmaistuihin tavoitteisiin. Vantaan kaupungin arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Arvoperusta on keskeinen osa eri oppiaineiden opetusta. Yleisinhimillisten arvojen välittäminen opiskelijoille on osa lukion yleissivistävää tehtävää. Arvoista keskusteleminen eri yhteyksissä syventää opiskelijan käsitystä omasta itsestään ja auttaa häntä orientoitumaan ympäröivään yhteiskuntaan ja maailmaan.

Tikkurilan lukio sitoutuu lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperustaan sekä toteuttaa Vantaan kaupungin arvoja sekä ottaa huomioon sivistystoimen vision ja toiminta-ajatuksen toimintakulttuurissaan.

1.3 Tikkurilan lukion toimintakulttuurin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Tikkurilan lukiossa toimintakulttuuria kehittävät kaikki työyhteisön jäsenet: rehtori, opettajat, opiskelijat ja muu henkilöstö. Toimintakulttuuriin kuuluvat kaikki lukion normit - niin viralliset kuin epävirallisetkin. Siihen kuuluvat myös toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyö perustuu. Yhteiskunnan säätämät lait ja muut eritasoiset säädökset ja niissä asetetut tavoitteet lukiokoulutukselle ovat luonnollisesti kaiken toiminnan perimmäisinä lähtökohtina.

Toimintakulttuuri tulee esiin yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla. Tikkurilan lukiossa korostetaan koko yhteisön kaikkien jäsenten vastuuta. Lukiomme kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan kasvatus- ja opetustyöllemme asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Aihekokonaisuudet ovat toimintaperiaatteita, jotka jäsentävät toimintakulttuuria. Tikkurilan lukiossa aihekokonaisuudet toimivat oppiainerajat ylittävinä opettamista eheyttävinä painotuksina.

Toimintakulttuuri jäsentyy myös mm. Tikkurilan lukion suoritussääntöjen (luku 1.3.3) ja muiden tässä 3. luvussa kuvattujen asioiden kautta. Tärkeä osa toimintakulttuuria on opiskelijan ohjausjärjestelmä ja opiskelijan tukeminen (luku 1.4), arviointijärjestelmä (luku 1.55) sekä periaatteet, joilla toimintaa arvioidaan ja kehitetään (luku 1.7).

Hyvin konkreettisesti toimintakulttuuri ilmenee myös lukion järjestyssäännöissä ja niissä säännöissä ja normeissa, joilla ohjataan lukion tietoverkon käyttöä ja joihin opiskelijat sitoutuvat saadessaan oikeuden käyttää Tikkurilan lukion opetusverkkoa.

Toimintakulttuuriin kuuluvat myös opiskelijakunnan ja tutoreiden toiminta ja niiden ohjaaminen.

Tavoitellun ja toteutuneen toimintakulttuurin yhtäpitävyyden arviointia käytetään Tikkurilan lukiossa jatkuvan kehittämisen pohjana.

1.3.1 Oppimiskäsitys

Tikkurilan lukion opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jossa oppiminen nähdään aktiivisena prosessina, joka tapahtuu opittavan aineksen, aikaisemmin muodostuneiden tietorakenteiden, ajattelun ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Tietoa ei voida suoraan opettamalla siirtää ihmiseltä toiselle, vaan oppija rakentaa kuvansa maailmasta pääasiassa sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa. Näissä vuorovaikutustilanteissa tapahtuu sisältöjen, merkitysten ja toimintakeinojen oppiminen. Oppimisessa kuvastuu se, mitä oppija on kulloinkin tarkkaillut, tulkinnut ja tehnyt. Etualalle nousee muun muassa opettajan ja oppilaiden valikoivan tarkkaavaisuuden suuntaaminen tavoitteiden suuntaan. Vaikka oppimisen yleiset periaatteet ovat kaikilla melko samanlaiset, niin opiskelijoiden käyttämät strategiat saattavat poiketa toisistaan paljonkin. Opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon opiskelijoiden erilaisiin lähtökohtiin perustuvat ja eri lailla etenevät oppimisprosessit. Oppimistilanteessa on keskeistä monipuolisten taitojen kehittymistä edistävien oppimis- ja opiskeluympäristöjen luominen. Tietoteknologia ja tietoverkot avaavat väyliä ja laajentavat yksilön aktiivisen tiedonhankinnan, -tuottamisen, osallistumisen ja verkottumisen mahdollisuuksia. Keskeinen haaste on tieto- ja viestintätekniikan opetusikäikäytön mahdollisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen.

Oppimisessa ihminen käsittelee eri tavoin hankkimiaan tietoja ja kokemuksia ja tuottaa uutta osaamista, joka ilmenee taitojen kehittymisenä, ymmärryksen lisääntymisenä sekä kykynä tulkita asioita ja suhtautua asioihin ja ilmiöihin uudella tavalla. Oppiminen on moniulotteinen prosessi, johon sisältyy persoonallisuuden kasvu, sosiaalinen kasvu, tulevaisuuteen kasvu ja taitotiedon kasvaminen. Tasapainoisessa oppimisprosessissa ovat mukana ihmisen kehittymisen kaikki ulottuvuudet eikä jotain osa-aluetta korosteta toisten kustannuksella. Opiskelijoita ohjataan työskentelemään itsenäisesti, ryhmissä ja verkostoissa. Tikkurilan lukiossa tuetaan vuorovaikutteisuutta sekä oppilaitoksen sisällä että yhteydenpidossa ympäristöön.

Ihminen oppii kaikissa elämäntilanteissaan sekä tietoisesti että tiedostamattaan. Nämä eri tavoin hankitut tiedot ja taidot muodostavat sen perustan, jonka pohjalta ihminen oppii uusia asioita.

Edellä kuvattuun oppimiskäsitykseen liittyy olennaisesti myös tapa, jolla opettaja antaa opiskelijoille palautetta. Opiskelijoita tulee kannustaa ylläpitämään ja aktivoimaan oppimishaluaan myönteisellä palautteella, jossa korostetaan oppilaan vahvoja puolia. Kannustusta on helpompaa antaa, jos tiedostaa, että lukioissa on usein liian yksipuolisesti arvostettu helposti mitattavia ja numeroilla arvioitavia oppimistuloksia. Opettajan tulee tunnustaa, tunnustaa ja arvostaa myös sellaisia älykkyyden lajeja kuin sosiaalisuus, yhteistyökyky ja empatia, luovuus ja kuvittelukyky, rohkeus ja ennakkoluulottomuus, suunnittelutaito ja pitkäjänteisyys, johtajuus ja esiintymiskyky. Nuo lahjakkuuden ja älykkyyden lajit ovat tärkeitä nuoren rakentaessa aktiivisesti omaa persoonallisuuttaan ja tietoisuuttaan itsestään ja

suhteestaan ympäröivään maailmaan. Työelämässä on suuri merkitys yhteistyötaitoilla sekä sillä, millainen minäkuva ja kyky arvioida omaa työtään ihmisellä on. Esimerkiksi näihin taitoihin liittyvä sanallinen kannustus ja rohkaisu ovat merkittäviä palautteen muotoja numeroarvostelun lisäksi.

Nuoren oppimishalun säilymiseksi on tuettava ja vahvistettava erityisesti hänen itsetuntoaan, joka on koulumenestykselle jopa tärkeämpää kuin älykyys. Terveeseen itsetuntoon kuuluu paitsi omien mahdollisuuksien myös omien rajojen tunteminen ja hyväksyminen. Osoittamalla arvostavansa opiskelijaa tämän oppimistuloksista riippumatta opettaja rohkaisee opiskelijaa hyväksymään itse itsensä ja oman persoonansa ja tekemään selvän eron itsensä ja oppimistulostensa välillä. Samalla opettaja tukee opiskelijan kokonaispersoonallisuuden kasvua.

Osaaminen kehittyy opiskelijoilla eri tahtia, alustavasta ja ehkä työläästäkin toiminnasta sujuvaksi ja vaivattomaksi. Tämä tulisi ottaa huomioon koetilanteessa siten, että kokeet sisältävät osaamisen eri tasoja mittaavia tehtäviä. Opiskelijan vähäiseltäkin tuntuva osaaminen on arvokasta, koska se on pohja ja edellytys korkeammantasoiselle oppimiselle.

1.3.2 Työtavat

Opettajan rooli oppimisen ohjaajana on toimia haasteiden virittäjänä ja mallina opiskelijoille. Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijan oppimista ja kasvua, joten opetuksen tulee samanaikaisesti olla sekä tiedollista että kasvattavaa - elämyksellisyttä unohtamatta. Opettaminen on aina myös oppimista. Opetusprosessin kuluessa opettaja ei opi vain opiskelijoistaan ja opetusryhmän prosesseista vaan myös itsestään. Samoin kuin opiskelija, opettaja konstruoi jatkuvasti omaa tietämystään ja maailmankuvaansa.

Oppimisen strategioita on monenlaisia, ja vaihtelevilla työtavoilla opettajan tulisi ottaa huomioon kunkin opiskelijan yksilölliset vaatimukset. Opiskelijoille tulisi antaa mahdollisuus tietoisesti harjoitella erilaisia oppimisstrategioita eri oppiaineissa. Sekä työprosessissa että tulosten esittämisessä tulisi suosia perinteisten taitojen - kielellisten, kirjallisten ja matemaattisten - lisäksi muun muassa tietoteknisiä taitoja, esiintymiskykyä, kuvallista esitystä ja kätevyyttä. Myös tiedon hankinnan, valikoinnin ja arvioinnin oppimiseen on kiinnitettävä huomiota työtapoja valittaessa. Työtapojen valinnan lähtökohtana on oppilaskeskeisyys. Opiskelijan tulisi voida osallistua työtapojen valintaan ja suunnitteluun.

Ohjatun pienryhmätyöskentelyn on todettu tehostavan oppimista: selittäessään ja perustellessaan asioita muille opiskelija tulee samalla tietoiseksi omista tulkinnoistaan ja oppii reflektomaan niitä. Oppiminen nähdään pitkälti sosiaalisena vuorovaikutuksena, joten yksi opettajan keskeinen tehtävä on luoda kannustava oppimis- ja opiskeluympäristö. Lukiossa käyvät eri alojen asiantuntijavierailijat ja toisaalta opiskeluryhmien vierailukäynnit teattereihin, museoihin, taidenäyttelyihin, konsertteihin ja yrityksiin ja yhteisöihin tarjoavat opiskelijoille monipuolisia oppimistilaisuuksia ja ovat olennainen osa Tikkurilan lukion opiskeluympäristöä.

Oikeiden työtapojen valinnalla on keskeinen vaikutus tavoiteltaviin oppimistuloksiin. Oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa tarkastellaan lähemmin eri aineiden ja niiden kurssien työtapoja. Kaikissa aineissa pyritään työtapoihin, jotka vastaavat oppiaineen keskeisiä tavoitteita ja luonnetta. Koska Tikkurilan lukion tietokonekanta 2013 antaa hyvät mahdollisuudet tietoverkkojen hyödyntämiseen, rohkaistaan opettajia käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa entistä aktiivisemmin ja monipuolisemmin osana opetusta.

1.3.3 Tikkurilan lukion opiskeluympäristö

Opiskelijan omaa aktiivista tiedonrakentamisprosessia korostavasta oppimiskäsityksestä seuraa, että opiskelijoille luodaan sellaisia opiskeluympäristöjä, joissa he voivat asettaa omia tavoitteitaan ja oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Opiskelijoille annetaan tilaisuuksia kokeilla ja löytää omalle oppimistyyliilleen sopivia työskentelymuotoja. Heitä ohjataan tiedostamaan, arvioimaan ja tarvittaessa korjaamaan omaa työskentelytapaansa. Opetuksessa otetaan myös huomioon, että opiskelijoiden kyky opiskella itsenäisesti vaihtelee ja että he tarvitsevat eri tavoin opettajaa opiskelunsa ohjaajana. Opiskelijoiden yksilöllisyyden ja erilaisuuden vuoksi opetus- ja opiskelumuodot ovat monipuolisia. Nämä erilaiset opetus- ja opiskelumuodot ja työtavat vaihtelevat oppiaineittain ja kurseittain ja niistä päätetään lähemmin oppiaineiden opetussuunnitelmissa.

Tikkurilan lukiossa opiskelijoille annetaan välineitä tiedon hankkimiseen ja tuottamiseen sekä tiedon luotettavuuden arviointiin ohjaamalla heitä soveltamaan kullekin tiedon- ja taidonalalle luonteenomaisia tiedon- ja taidon hankkimis- ja tuottamistapoja. Opiskelijoita ohjataan käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa sekä erityisesti oman koulukirjaston mutta myös pääkaupunkiseudun kirjastojen tarjoamia palveluja. Merkittävä osa kirjastopalveluista löytyy internetistä.

Opiskelutilanteita pyritään suunnittelemaan siten, että opiskelija pystyy soveltamaan oppimaansa myös opiskelutilanteiden ulkopuolella.

Oppiminen ei ole enää sidoksissa paikkaan eikä aikaan. Kun yksittäisten tietojen ja taitojen erillinen opettaminen ja oppimisen kontrolli ovat menettämässä perinteisen keskeisen roolinsa, esiin ovat nousseet oppimisen taitojen oppiminen ja opettaminen. Opetustilanteissa tulee keskeiseksi näiden taitojen kehittymistä edistävien oppimis- ja opiskeluympäristöjen luominen. Opiskeluympäristö tarjoaa välineitä tiedon hankkimiseen, tuottamiseen ja tiedon luotettavuuden arviointiin. Tietoverkot avaavat väyliä ja laajentavat yksilön aktiivisen tiedonhankinnan ja -tuottamisen, osallistumisen ja verkottumisen mahdollisuuksia. Tikkurilan lukiossa mahdollisuudet tietoverkkojen hyödyntämiseen ovat poikkeuksellisen hyvät. Niiden avulla opiskelijat voivat suunnitella opiskeluaan ja niiden avulla on mahdollista myös opiskella mm. tarjolla olevien etälukioiden kursseja. Tikkurilan lukiossa käytettävä verkko-oppimisympäristö monipuolisine ominaisuuksineen on olennainen osa Tikkurilan lukion opiskeluympäristöä.

Tikkurilan lukion vuonna 2002 valmistunut koulurakennus on turvallinen opiskeluympäristö. Se tarjoaa moninaisia mahdollisuuksia edellä kuvattuun opetuksen ja oppimisen laadun parantamiseen. Tikkurilan lukiossa on erinomaiset mahdollisuudet opettaa kaikkia oppiaineita ja hyödyntää opetuksessa erikoisvälineitä.

1.3.4 Lukio-opiskelun suoritussäännöt Tikkurilan lukiossa

Opiskeluaika

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa. Yleisin suoritus aika on kolme vuotta. Erityisen painavasta syystä rehtori voi myöntää opiskelijalle oikeuden viiden lukuvuoden opiskeluun. Rehtori tai hänen

määräämensä voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää luvan opiskelun keskeyttämiseen yhden tai useamman jakson tai koko lukuvuoden ajaksi. Alaikäisen opiskelijan puolesta hakemuksen tekee hänen huoltajansa.

Oppiaineet, kurssit ja oppimäärät

Lukion oppiaineet määritellään lukiolaissa (1999), valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (2002) ja lukion opetussuunnitelman perusteissa (2003 ja siihen myöhemmin tehdyissä lisäyksissä).

Oppiaineessa voi olla pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja. Syventävät ja soveltavat kurssit ovat valinnaisia. Syventäviä kursseja ovat valtioneuvoston asetuksessa ja opetussuunnitelmassa määritellyt yhteisten oppiaineiden pakollisiin kursseihin välittömästi liittyvät jatkokurssit sekä valinnaisten vieraiden kielten kurssit. Tikkurilan lukion tuntijaossa on vain valtakunnallisen tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat eri oppiaineiden koulukohtaisia jatkokursseja, eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmäkursseja, muita koulukohtaisia kursseja tai muissa oppilaitoksissa opiskeltavia kursseja.

Oppiaineen oppimäärä muodostuu pakollisista ja opiskelijan valitsemista syventävistä ja soveltavista kursseista. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Kaikille yhteiset ja opiskelijan valitsevat oppiaineet ja niiden oppimäärät siinä laajuudessa, kuin hän aikoo ne suorittaa, muodostavat opiskelijan opinto-ohjelman. Opinto-ohjelma tarkentuu lukio-opintojen aikana ja sen laatiminen ja tarkistaminen ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Toteutunut opinto-ohjelma sisältää opiskelijan koko oppimäärän lukiossa.

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, kun hän on suorittanut opinto-ohjelmaansa kuuluvien oppiaineiden oppimäärät, jäljempänä näissä suoritusohjeissa ja Opetushallituksen antamissa arvioinnin perusteissa määritetyllä tavalla hyväksytysti, ja kun lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy.

Opinto- ja opiskeluohjelmat

Opiskelijan vähintään 75 kurssin opinto-ohjelmaan laskettavien kurssien tulee olla kokonaan suoritettuja kursseja, jotka on arvioitu numeroarvosanoin tai suoritusmerkinnöin. Vähimmäiskurssimäärään lasketaan mukaan vain hyväksytysti suoritettuja soveltavia kursseja.

Koko lukio-opinnot kattavan opinto-ohjelman lisäksi opiskelijan tulee laatia oma vuosittainen opiskeluohjelmansa, joka on henkilökohtainen suunnitelma siitä, mitä kursseja opiskelija aikoo lukuvuosittain eri jaksoilla suorittaa. Koululla on oikeus muuttaa opiskelijan opiskeluohjelmaa esim. opetusjärjestelyihin liittyvistä syistä.

Pakolliset kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Kurssien jakamisesta eri lukiovuosille on oma suosituksensa, joka on suunniteltu helpottamaan vuotuisen opiskelu-ohjelman laatimista ja koko lukion opinto-ohjelman suorittamista kolmessa vuodessa. Kurssien numerojärjestyksestä voidaan poiketa opetussuunnitelmassa ilmaistulla tavalla.

Opiskelija, joka käyttää lukio-opintoihinsa alle tai yli kolme vuotta, on ns. omaohjelmainen opiskelija. Hänen on laadittava ennen opinto-ohjelman muuttamista opinto-ohjaajan kanssa neuvotellen kirjallinen suunnitelma

opiskelunsa ajallisesta kestosta ja siitä, miten hän jakaa opinto-ohjelmansa eri lukivuosille (2, 2½, 3½ tai 4 vuotta). Alaikäinen tarvitsee opiskeluajan pidentämiseen yli kolmeksi vuodeksi huoltajansa suostumuksen. Opinto-ohjaaja toimittaa suunnitelmasta kopion ryhmänohjaajalle.

Jokaisella jaksolla opiskelijan tulee osallistua opetukseen vähintään neljällä kurssilla. Kuitenkin opiskelija, joka noudattaa neljän lukuvuoden opiskeluohjelmaa, voi sopia opinto-ohjaajan kanssa vähemmän kuin neljän kurssin opiskelusta jakson aikana (huomattava kuitenkin mahdolliset vaikutukset opintotuen saamiseen). Jaksoilla, joilla järjestetään ylioppilastutkinnon kirjalliset kokeet, voi hajautettuun ylioppilastutkintoon osallistuvalla opiskelijalla erityisestä syystä olla ohjelmassaan vain kaksi kurssia. Lupaa tähän tulee hakea kirjallisesti opinto-ohjaajalta.

Muutosten tekeminen opinto- ja opiskeluohjelmiin

Opiskelijan itsensä tulee jatkuvasti olla selvillä opinto- ja opiskeluohjelmistaan (tekemistään valinnoista ja suorituksistaan). Opinto-ohjelmaa voi opiskelun aikana muuttaa muiden kuin pakollisten kurssien osalta. Lisäksi myös pakollisten kielten ja matematiikan oppimäärien vaihtaminen pitkästä lyhyeen tai päinvastoin on mahdollista. Opiskelija vastaa itse opinto-ohjelmansa suunnittelusta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opinto-ohjelmaa muuttaessaan opiskelijan tulee ottaa huomioon seuraavaa:

- Opiskelijan on suoritettava yhdessä A-kielessä sekä toisessa kotimaisessa kielessä kaikki pakolliset kurssit.
- Oppimäärän laajuutta muutettaessa hyväksytysti suoritettua pidemmän oppimäärän kurssit siirretään lyhyen oppimäärän vastaaviksi kursseiksi (ks. lähemmin luvusta Opiskelijan oppimisen arviointi, 5.2. Opintojen hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen). Opiskelijalla on muutoksen jälkeen oikeus yrittää korottaa kahta siirrettyä arvosanaa osallistumalla kurssikokeeseen.
- Lyhyemmästä oppimäärästä pidempään vaihdettaessa korvaavuudet ratkaistaan opiskelijan vaihtotilanteessa antaman näytön (koe, muu kirjallinen tai suullinen suoritus) perusteella. Opiskelija saa vaihtaa saman kielen oppimäärän laajuutta yhden kerran lukion aikana.
- Opiskelijan vaihtaessa pitkän matematiikan lyhyeen matematiikkaan jo suoritettua pitkän matematiikan kurssit korvaavat lyhyen matematiikan kursseja lyhyen matematiikan opetussuunnitelmassa esitetyllä tavalla.

Vuotuista opiskeluohjelmaa voi muuttaa lukuvuoden aikana kurssijärjestyksen ja näiden suoritusohjeiden sallimissa rajoissa.

Lukuvuoden ensimmäistä jaksoa koskevat kurssi- tai ryhmämuutokset (valinnaisen kurssin tai oppiaineen lisäys, vaihto tai poisto, kurssin opetusryhmästä toiseen siirtyminen) tulee tehdä viikon kuluessa koulun alkamisesta. Muita jaksoja koskevat vastaavat muutokset on tehtävä määrättyä aikaa ennen jakson vaihtumista. Vain opiskelumenestykseen (esim. etenemisesteseen) liittyvät tai opettajien suosittelemat muutokset voidaan tehdä myöhemmin.

Opiskeluohjelmaa muutettaessa toimitaan seuraavasti:

1. Aineenopettajat hyväksyvät kahden kurssin samanaikaiseen suorittamiseen ja kurssin suorittamiseen itsenäisesti liittyvät muutokset.
2. Opinto-ohjaaja hyväksyy muutokset, jotka koskevat poikkeamista kolmen lukuvuoden opiskeluohjelmasta tai aiheutuvat muissa

oppilaitoksissa suoritettavien opintojen valinnoista. Opinto-ohjelman muutokset on tehtävä yhdessä opinto-ohjaajan kanssa.

3. Rehtori tai apulaisrehtori päättää muissa oppilaitoksissa tai ulkomailla lukioaikana suoritettujen opintojen hyväksymisestä osaksi lukio-opintoja tarvittaessa aineenopettajia konsultoiden (ks. myös kohta Opintojen hyväksilukeminen).
4. Opiskelija ilmoittaa tekemänsä muutokset ryhmäohjaajalle kalenterissa ilmoitettavaan "jakson valintojen tarkistukset" -päivään mennessä.

Vuosittain uudistettavassa opinto-oppaassa määritellään tarkemmin, miten opiskelu- ja opinto-ohjelman tarkistaminen teknisesti toteutetaan (esim. muutosten tekeminen atk-ohjelman avulla). Lukuvuosioppaassa voidaan tarkistaa myös muita teknisluonteisia suoritussääntöjä, ei kuitenkaan niin, että opiskelijaa koskevia suoritussääntöjä kiristettäisiin kesken hänen lukio-opiskelunsa.

Opetukseen osallistuminen

Opiskelijan on osallistuttava opetukseen säännöllisesti (LL 25§). Kurssien suorittaminen edellyttää opetukseen osallistumisen lisäksi kaikkien kurssiin sisältyvien tehtävien suorittamista hyväksyttävästi.

Opiskelija voi suorittaa kaksi samana ajankohtana opetettavaa (samaan palkkiin sijoitettua) kurssia vain perustellusta syystä. Hän sopii kurssien opettajien kanssa kirjallisesti toimenpiteistä, joita opettajat edellyttävät kurssien suorittamiseksi. Opiskelija osallistuu molempien opintoryhmien kurssikokeisiin kyseisen palkin koepäivänä. Mikäli toinen samanaikaisesti suoritettavista kursseista kuuluu muussa oppilaitoksessa suoritettaviin opintoihin, vapautetaan opiskelija tarpeellisilta osin lukion kurssin opetukseen osallistumisesta. Opiskelija sopii kurssin opettajan kanssa yksityiskohdista.

Työjärjestyksessä kahdelle eri jaksolle hajautettujen kurssien molemmat osat suoritetaan saman lukuvuoden aikana samassa opetusryhmässä.

Opintojen etenemisen seuranta

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan tarkasti monella eri tavalla. Päävastuu on opiskelijalla itsellään ja hänen ryhmäohjaajallaan. Hylätyt kurssisuoritukset eivät estä opiskelijaa jatkamasta ko. oppiaineen opiskelua. Opiskelijalle, jolle on kertynyt kaksi hylättyä suoritusta saman oppiaineen kursseista, annetaan henkilökohtaista ohjausta. Ohjausta antavat ryhmäohjaaja, aineenopettaja ja/tai opinto-ohjaaja. Opiskelijalle korostetaan, että pystyäkseen suoriutumaan opinnoistaan, hänen on selvitettävä hylätyt kurssisuoritukset. Tässä korostuu myös ns. 2/3-sääntö (oppiaineen oppimäärässä saa olla vain tietty määrä hylättyjä kurssisuorituksia, ks. s. 21-22, "Oppiaineen oppimäärän arviointi").

Poissaolo kurssikokeesta

Opiskelijan, joka sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi joutuu olemaan poissa kurssikokeesta, tulee ilmoittaa poissaolostaan opettajalle koepäivänä klo 12.00 mennessä. Kurssikoe pitää suorittaa kahden seuraavan uusintakuulustelun aikana tai osallistumalla kahden seuraavan jakson aikana koeviikolla järjestettävään saman kurssin kokeeseen.

Hylätyn kurssisuorituksen uusiminen

Arvosanalla 4 tai merkinnällä H (hylätty) arvioidut kurssit ovat hylättyjä. Opiskelija voi yrittää suorittaa kurssin hyväksytysti yhden kerran käymättä sitä uudelleen opetukseen osallistuen. Kurssi suoritetaan pääsääntöisesti seuraavana järjestettävässä uusintakuulustelussa. Uusintakuulustelujen aikataulusta tiedotetaan lukuvuosioppaassa. Lukuvuoden viimeisellä jaksolla hylätty kurssi tulee suorittaa seuraavan lukuvuoden ensimmäisessä uusintakuulustelussa. Hylätty kurssisuoritus täytyy suorittaa viimeistään kahden seuraavan uusintakokeen aikana.

Jos opiskelija ei uusintakuulustelusta saa kurssista hyväksyttyä arvosanaa, on kurssi käytävä uudelleen opetukseen osallistuen.

Uusintakuulustelut

Uusintakuulustelut on tarkoitettu vain niille opiskelijoille, jotka 1) ovat saaneet kurssista hylätyn arvosanan (4) tai merkinnän H (hylätty) tai 2) joutuneet olemaan pois kurssin varsinaisesta kokeesta hyväksyttävästä syystä.

Uusintakuulustelutilaisuuksia on lukuvuodessa viisi erikseen ilmoitettuna aikoina. Samaa kurssia opiskelija saa yrittää suorittaa vain kerran yhdessä niistä. Uusintakuulusteluun opiskelija ilmoittautuu opettajalle Wilmassa. Ilmoittautuminen on sitova. Jos uusintakuulusteluun ilmoittautunut jää saapumatta kuulusteluun ilman hyväksyttävää syytä, on kurssi käytävä uudelleen opetukseen osallistuen.

Kirjalliseen uusintakuulusteluun voidaan liittää suullinen osa. Kuulustelu voidaan pitää myös kokonaan suullisesti. Kurssiarvosanaa antaessaan opettajalla on oikeus uusintakuulustelutuloksen lisäksi ottaa huomioon opiskelijan kurssin aikana antama jatkuva näyttö sekä vaatia suoritettavaksi kurssiin kuuluneita harjoituksia, tutkielmia yms.

Hyväksytyn kurssin uusiminen

Hyväksytyn kurssin opiskelija voi uusia yhden kerran vuoden kuluessa hyväksytystä suorituksesta käymällä kurssin uudestaan tai suorittamalla sen itsenäisesti. Kurssin arvioinniksi tulee suorituksista parempi. Kurssin uusimisesta opiskelijan tulee neuvotella ennen jakson alkua opinto-oppaan kalenteriin merkittyyn päivään mennessä kurssin opettajan kanssa.

Ylioppilastutkintoon osallistuminen

Ylioppilastutkintoon osallistumisessa noudatetaan täsmällisesti ylioppilastutkinto asetusta ja ylioppilastutkintolautakunnan antamia yleisohjeita ja niiden tulkintoja.

Ylioppilastutkintoon kuuluvan kokeen ja kurssikokeen mennessä päällekkäin kokelaalla on oikeus suorittaa kurssikoe uusintakuulustelussa tai tarvittaessa erillisessä koetilaisuudessa.

Lukiosta eroaminen

Opiskelijan, joka aikoo erota lukiosta, tulee jättää asiasta lukion rehtorille osoitettu kirjallinen ilmoitus. Alaikäisen opiskelijan puolesta ilmoituksen antaa huoltaja.

Mikäli opiskelija pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta ja on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintojaan, hänet voidaan katsoa eronneeksi. Päätöksen asiasta tekee rehtori.

Itsenäinen opiskelu ja sen periaatteet

Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti. Lisäksi opiskelija voi suorittaa haluamiaan kursseja itsenäisesti sopimalla asiasta etukäteen kirjallisesti kurssin opettajan kanssa. Itsenäisesti ei voi kuitenkaan suorittaa oppiaineen ainoaa pakollista kurssia tai kursseja, joiden kohdalla opetussuunnitelmassa sanotaan, että ne eivät sovellu itsenäisesti suoritettaviksi. Itsenäistä opiskelua voidaan sisällyttää osana eri oppiaineiden kurssien suorittamiseen, esimerkiksi erilaisissa opiskeluprojekteissa ja portfoliotyönä.

Itsenäinen opiskelu on parhaimmillaan opettajan tukemaa, opiskelijan itseohjautuvuuteen perustuvaa laadullisesti hyvää oppimista. Opiskelija sitoutuu suorittamaan kaikki opettajan määräämät, itsenäiseen kurssisuoritukseen liittyvät tehtävät (tutkielmat, referaatit, harjoitustehtävät yms.) sovitussa ajassa.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti jaksolla, jolloin kurssia opetetaan. Kurssikoe suoritetaan opetusryhmän kurssikokeeseen osallistuen. Kokeen suorittaminen muulloin on mahdollista vain erityisestä syystä kurssin opettajan luvalla. Mikäli opiskelija ei saa itsenäisestä suorituksesta hyväksyttyä arvosanaa, tulee kurssi suorittaa opetukseen osallistumalla.

Peruste kurssin suorittamiseen itsenäisesti voi olla esimerkiksi opintojen nopeuttaminen tai itsenäisen, itseohjautuvan opiskelun harjoittelu. Itsenäinen opiskelu on mahdollista myös silloin, kun opiskelijan opinto-ohjelmaan kuuluvat kaksi kurssia osuvat kurssitarjottimessa samaan palkkiin. Kurssin suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain, jos opiskelijan opintomenestys oppiaineen aikaisemmissa kursseissa on riittävän hyvä. Kurssin itsenäinen suorittaminen edellyttää etukäteen laadittua suunnitelmaa, jota opiskelija sitoutuu noudattamaan.

Etäopiskelu

Tikkurilan lukion opiskelijat voivat hyödyntää mm. Sotungin lukion tarjoamia etälukiopalveluja. Etäopetus toteutetaan tällöin hyödyntämällä erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja, kuten virtuaalinen etäopiskelu, videoneuvotteluteitse toteutettu osallistuminen oppitunnille tai kokonaan tai osin itsenäinen tietoverkkoja hyödyntävä opiskelusuoritus.

Lukiodiplomien suoritus

Tikkurilan lukiossa voi suorittaa lukiodiplomeja OPH:n hyväksymien ohjeiden mukaisesti.

1.3.5 Tikkurilan lukion tietostrategia

Tieto- ja viestintätekniikan nopea kehittyminen on pakottanut koulut laatimaan omat strategiansa siitä, miten tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään koulujen opetuksessa opiskelun tukena. Tietostrategia on opetussuunnitelman jatkuvasti ja nopeasti muuttuva elementti. Syksyllä 2010 päivitetty Tikkurilan lukion tietostrategia on liitteessä 3.

1.3.6 Opiskelijakuntatoiminta

Opiskelijoiden ylintä päätösvaltaa edustaa opiskelijakunnan hallitus. Opiskelijakunta kokoontuu säännöllisesti pohtimaan koulun toimintaan liittyviä asioita. Opiskelijakunnan kokouksiin voi osallistua opettaja, joka tuo oppilaiden niin halutessa opettajakunnan näkemyksen käsiteltäviin asioihin. Opiskelijakunnan edustajat voivat osallistua opettajakunnan kokouksissa yleisten ja yhteisten asioiden käsittelyosioon. Opiskelijaedustaja voi halutessaan tai erikseen pyydettyäessä esitellä oppilaskunnan näkemyksiä yhteisistä käsiteltävistä asioista. Opiskelijakunta voi järjestää koulussa juhlia, yhteisiä tapahtumia, vuosittaisen valokuvauksen sekä teemapäiviä, joiden tarkoituksena on lisätä koko kouluyhteisön viihtyvyyttä sekä myönteistä ilmapiiriä. Vantaalla opiskelijakunnat tekevät yhteistyötä keskenään sekä Vantaan nuorisovaltuuston kanssa.

Opiskelijakunnan ohella koulussa toimii tutoropiskelijoita, joiden tehtävänä on muun muassa vastata ensimmäisen vuoden opiskelijoiden perehdytyksestä, koulun edustamisesta esimerkiksi messuilla ja peruskouluvierailuilla sekä koulussa järjestettävistä tapahtumista, osin yhteistyössä oppilaskunnan kanssa. Tutorit valitaan vapaamuotoisten hakemusten perusteella. Tutor-opiskelijaksi sopii sosiaalisesti aktiivinen, hyvin omassa koulutyössään menestyvä, esiintymiskykyinen ja -haluinen sekä vastuullinen, oma-aloitteinen ja koulumyönteinen opiskelija. Tutortoimintaa ohjaavat tutoropettajat.

Sekä opiskelijakunnan hallitus että tutor-opiskelijat toimivat tiiviissä yhteistyössä rehtorin kanssa. Vuoropuhelu on jatkuvaa ja avointa.

1.4 Opiskelijan ohjaus ja tukeminen: opinto-ohjaus ja oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma

1.4.1 Opinto-ohjaus

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävä jatkumo, jossa opiskelijaa tuetaan opinnoissa ja huolehditaan siitä, että hänellä on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään. Ohjaustoimintaan osallistuvat aineenopettajat, opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat, koulupsykologi ja -terveydenhoitaja, rehtori, apulaisrehtori, koulusihteerit ja -isännät sekä tutor- ja oppilaskuntatoiminta.

Opinto-ohjauksen päätavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen

opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja hakemaan apua tarvittaessa eri asiantuntijatahoilta. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimistapansa ja vahvuutensa opiskelijana. (Muutama esimerkki ohjaustoiminnasta: uusien opiskelijoiden vastaanotto kesällä, kurssivalintamessut, atk-perehdytys sähköisiin oppimisympäristöihin.)

Opiskelijaa ohjataan hankkimaan tietoa ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia (sähköinen oppimisympäristö). Joka vuositasona on tavoitteena, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutushakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus tutustua eri ammatteihin, työelämään, yrittäjyyteen ja muiden oppilaitosten tarjoamiin koulutusaloihin.

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa läpi lukion. Tarkoituksena on, että opiskelija pystyy ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia vahvuuksiaan, kiinnostuksiaan ja jatko-opintomahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tavoitteena on ohjata opiskelijaa hakeutumaan jatko-opintoihin lukio-opintojen jälkeen.

1.4.2 Ohjauksen työnjako

Ohjaustyö nähdään Tikkurilan lukiossa hyvin laaja-alaisena toimintana, johon osallistuvia on paljon. Jokainen aikuinen on lukiossa jollakin tavalla opiskelijan ohjaaja. Seuraavassa on aluksia kaavion avulla ja sen jälkeen tekstinä kuvattu eri osapuolten rooleja, työnjakoa ja tehtäviä.

Opiskeluhoolto

Tikkurilan lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoolltona. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien ja opiskeluhoolltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa Tikkurilan lukion toimintakulttuuria, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yhteisöllisen opiskelijahuollon lähtökohtana on opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen.

Tikkurilan lukiossa toimii säännöllisesti kokoontuva yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR), joka toimii yhteisöllisen opiskeluhoollon periaatteiden mukaisesti. YHR vastaa Tikkurilan lukion opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa lukion rehtori. Tikkurilan lukiossa laaditaan yhteistä opiskeluhoolltosuunnitelmaa tarkentava opiskeluhoollon toimintasuunnitelma, joka täsmentää lukioiden yhteistä opiskeluhoolltosuunnitelmaa. Toimintasuunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Oppilaitoksen opiskelijakuntaa kuullaan ennen toimintasuunnitelman vahvistamista. Tikkurilan lukion opiskeluhoollon toimintasuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoollon psykologi- ja

kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoitoon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän kokoonpano on tapauskohtainen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa muun muassa tarvittavista kirjauksista.

Vuonna 2012 valmistunut ja Vantaan lukioiden opiskelijahuollon käsikirja on toiminut pohjana laadittaessa uutta oppilas- ja opiskeluhoitolakia sekä opetussuunnitelman perusteita vastaavaa Vantaan lukioiden yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa. Yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhoitotyötä ja se korvaa aikaisemmin laaditun opiskelijahuollon käsikirjan. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on muun muassa määritelty opiskelijahuoltotyötä tekevien tehtävät ja työnjako, kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön periaatteet, yhteistyö huoltajien kanssa ottaen huomioon oppilaitoksessa olevat alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat, opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa sekä eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin.

Kaikissa lukioissa on laadittu turvallisuuskansio, jota päivitetään lukuvuoden 2014-2015 hyvinvointikansioiksi. Turvallisuuskansio sisältää seuraavat asiat: 1) Toimintaohjeet arjen häiriötilanteisiin 2) Kriisisuunnitelma 3) Tiedottaminen ja viestintä 4) Pelastussuunnitelma 5) Työsuojelu 6) Järjestyssäännöt 7) Kiusaamisen ehkäisy (työpaikka11 ja koulukiusaaminen) 8) Päihdesuunnitelma 9) Perehdyttämissuunnitelma. Eri osioita päivitetään säännöllisesti.

Tikkurilan lukion opiskeluhoitoon toimintasuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä 4. Alla on kuvattu ryhmänohjaajien sekä opiskeluhoitohenkilöstön ohjaustehtäviä.

Ryhmänohjaajan ja vuositason vastaavan ohjaustehtävät

Ryhmänohjaaja on ryhmänsä opiskelijoiden lähin henkilö, jonka tehtävänä on kokonaisvastuullisesti huolehtia oman ryhmänsä opiskelijoista sekä ohjata opiskelijoita opintojen etenemisen seuraamisessa ja opintojen suorittamisessa. Tarpeen vaatiessa ryhmänohjaajan apuna on opetusta tukeva henkilöstö kuten opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, lukion koulupsykologi, rehtorit, koulusihteerit yms.

Ryhmänohjaajan keskeisimmät tehtävät ovat:

1. ryhmänsä opiskelijoiden opintoihin ja oppimisympäristöön sekä opinto-oppaaseen perehdyttäminen.
2. perehtyminen ryhmäänsä kuuluviin opiskelijoihin ja toimivan ryhmäohjaussuhteen edistäminen (esim. tutustumishaastattelut yksiköille ja yhteydenotot kotiin vuositason sopivalla tavalla).

3. ryhmänsä opiskelijoiden opintomenestyksen ja koulukäyttäytymisen seuraaminen ja ohjaaminen sekä tarpeen vaatiessa yhteydenotto alaikäisen opiskelijan vanhempiin tai huoltajiin. 18 vuotta täyttäneeltä opiskelijalta ryhmänohjaaja voi tarvittaessa pyytää luvan yhteydenottoon hänen vanhempiinsa.
4. jaksotodistusten jako sekä siinä yhteydessä annettava palaute ja ohjaus.
5. oman vuositasonsa ro-palaveriin osallistuminen.
6. opintonsa keskeyttävien/eroavien opiskelijoiden ohjaaminen keskustelemaan opinto-ohjaajan kanssa jatkosuunnitelmistaan, keskusteleminen keskeyttävän/eroavan opiskelija kanssa siitä, miten hänen poissaolonsa/lähtönsä tiedotetaan ryhmän muille opiskelijoille.
7. saatuaan aineenopettajilta tiedon opiskelijan runsaista sairauspoissaoloista, opiskelijan ohjaaminen keskustelemaan terveydenhoitajan kanssa.
8. ryhmäänsä koskevien tilastotietojen kerääminen.
9. korkeintaan kaksi päivää kestävän poissaolon myöntäminen yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti ja niiden kirjaaminen opinto-oppaaseen, opiskelijan ohjaaminen sopimaan aineenopettajien kanssa ennen poissaoloa ko. ajan opintojen suorittamisesta.
10. pyytää opiskelijaa ilmoittamaan todistuksestaan puuttuvat arvosanat.
11. oppilaitosta ja opetusta koskevien tiedotusten antaminen opiskelijoille (tiedotettavat asiat pyritään toimittamaan ryhmänohjaajille keskitetysti maanantaisin viikkopalaverissa).
12. suorittaa ryhmäänsä koskevat muut rehtorin tai apulaisrehtorin määräämät tehtävät.

Vuositason ryhmänohjaajien tehtäviä:

Jokaisen vuosiluokkatason ro:t valitsevat itselleen syksyn VESO-päivässä puheenjohtajan vuositasovastaavan. Hänen tehtävänä on vastata vuosiluokkatason ryhmänohjaajien toiminnasta ja tarvittaessa osallistua opiskelijahuoltoryhmään.

Ryhmänohjaajat kokoontuvat yhteisiin kokouksiin tarvittaessa (esim. heti jaksotodistuksen valmistuttua), suunnittelevat ro-tuokioiden sisältöä, toteuttavat oppilasseurantaa sovittujen periaatteiden mukaisesti, välittävät tiedon erityistä huolta aiheuttavista opiskelijoista opiskelijahuoltoryhmälle, vastaavat omalle vuositasolleen sovittujen koulun perinteiden toteutumisesta ja he ovat vastuussa vanhempainiltojen järjestelyistä vuositasoittain. Lukuvuoden alussa he lähettävät aloituskirjeen huoltajille/vanhemmille.

Aineenopettajan ohjaustehtävät

Jokainen opettaja on opiskelijan ohjaaja omaan oppiaineeseensa liittyvissä kysymyksissä. Aineenopettaja toimii myös opiskelijoita koskevan tiedon välittäjänä ryhmänohjaajille, rehtoreille, opinto-ohjaajalle ja kansliahenkilöstölle. Aineenopettajalla on keskeinen rooli siinä, että erilaisiin ongelmiin päästään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Aineenopettajalla on mahdollisuus kurssiensa puitteissa huomata, kun opiskelijan käyttäytyminen muuttuu huolta aiheuttavaksi.

Aineenopettaja

- huolehtii siitä, että kurssipäiväkirjaan merkittyjen opiskelijoiden lisäksi kursseille hyväksytään vain opiskelijat, joilla on opinto-ohjaajalta saatu ryhmänvaihtolomake
- täyttää kurssipäiväkirjan ajantasaisesti ja palauttaa sen viipymättä kansliaan
- ilmoittaa heti ryhmänohjaajalle, jos opiskelija ei aloita kurssia tai tule osoittamaan opinto-ohjaajalta saamallaan ryhmänvaihtolomakkeella jättäneensä kyseisen kurssin pois
- seuraa jatkuvasti poissaoloja sekä myöhästymisiä ja keskustelee opiskelijan kanssa sekä ilmoittaa ryhmänohjaajalle, mikäli kurssi on poissaolojen vuoksi vaarassa keskeytyä tai opiskelija myöhästyy usein
- antaa hylätyn arvosanan saaneelle opiskelijalle toimintaohjeita heti koetta palautettaessa.
- huolehtii oman aineensa opiskelun ohjauksesta ja tukee opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittymistä
- keskustelee opiskelijan kanssa suoraan havaittuaan opiskelijan käyttäytymisessä huolestuttavia muutoksia (ks. Kriisitoimintaohje).
- keskustelee huolta aiheuttavasta opiskelijasta tarvittaessa opiskelijan ryhmänohjaajan kanssa ja ottaa tarvittaessa yhteyden opiskelija-huoltoryhmään, opinto-ohjaajaan, terveydenhoitajaan tai lukio-psykologiin.

Opinto-ohjaajan ohjaustehtävät

Jotta opiskelijan ja opinto-ohjaajan yhteistyölle olisi hyvät edellytykset, tavoitteena on opinto-ohjaajan pysyminen samana opiskelijan koko lukiossa opiskelun ajan. Kukin opinto-ohjaaja vastaa täten tiettyjen ryhmänohjausryhmien opiskelijoiden ohjauksesta. Ohjausvastuun jakautuminen ilmoitetaan opiskelijoille ja koulun henkilökunnalle kunkin lukuvuoden alussa tai ohjausvastuun jakautumisen muuttuessa.

Opinto-ohjaajan vastuulla on ensinnäkin tukea opiskelijaa hänen tehdessään lukio-opintojaan ja ylioppilaskirjoituksiaan koskevia kokonaissuunnitelmia. Lukio-aikaisten opintojen ohjaukseen kuuluu siten tukeminen mm. aine- ja kurssivalinnoissa, opiskelutaidoissa, opiskelun tai ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyissä ja lukio-opintojen ajallisen keston suunnittelussa. Vastuu jatko-opintojen ja ammatillisten suunnitelmien ohjauksesta liittyy sekä lukion jälkeiseen opiskeluun että lukion keskeyttämiseen kuuluu myös ensisijaisesti opinto-ohjaajalle.

Opinto-ohjausta toteutetaan opinto-ohjauksen kurssien yhteydessä luokkamuotoisena ja lisäksi jokaisella opiskelijalla on oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen yksilöllisten tarpeidensa mukaan. Opinto-ohjaajien vastaanotto-ajat ilmoitetaan kunkin jakson alussa heidän työhuoneidensa yhteydessä.

Tutorin ja opiskelijakunnan ohjaustehtävät

Tikkurilan lukiossa järjestetään tutor-toimintaa. Tutoreiksi haluaville ensimmäisen vuoden opiskelijoille tarjotaan erityinen tutor-kurssi, jonka he suorittavat toisen opiskeluvuoden aikana. Tutorkurssilla keskeistä on 1)

osallistua aktiivisesti tutoropettajien järjestämiin koulutuksiin ja ohjaustilanteisiin ja 2) toimia tutoropiskelijana eri yhteyksissä. Tutoropiskelijat ohjaavat opettajien apuna ja ohella lukion uusia opiskelijoita jo kesäkuussa uusien opiskelijoiden tullessa lunastamaan opiskelupaikkaansa ja myöhemmin syksyllä erityisesti ensimmäisen jakson aikana. Tutoreiden antama ohjaus on vertaisohjausta, josta hyötyvät ohjattavat, mutta myös tutorit itse saadessaan tilaisuuksia toimia erilaisissa vastuullisissa tehtävissä.

Tutoropiskelijat käyvät myös muissa kouluissa kertomassa Tikkurilan lukiosta lukiovalintojaan miettiville 9-luokkalaisille.

Opiskelijakunnan ohjaustehtävät liittyvät sellaisiin koulun yhteisiin tapahtumiin ja toimintamuotoihin, joiden osalta vastuullisena järjestäjänä ja organisoijana on opiskelijakunta.

Terveystieteiden ohjaustehtävät

Terveystietä on paikalla oppilaitoksessa joka päivä. Aika on varattu pääasiassa terveystarkastuksia ja poliklinista toimintaa (tapaturmat, tikkien poisto, verenpaineen mittaaminen) varten. Terveystietä suorittaa kaikille toisen luokan opiskelijoille terveystarkastuksen ja kutsuntavelvollisten poikien ennakkoterveystarkastuksen. Vastaanotto ilman ajanvarausta on päivittäin klo 12.00-12.30. Terveystieteen vastaanotolle voi tulla kaikissa terveyttä ja sairautta koskevissa asioissa sekä pulma- ja kriisitilanteissa.

Sairastuessa tai muuten apua ja/tai neuvoa tarvitessaan opiskelija voi tulla vastaanotolle, josta tarpeen mukaan ohjataan läheteellä laboratorioon, röntgeniin, hoitoon tai jatkotutkimuksiin. Äkillisissä sairastumisissa ja tapaturmissa terveystietä antaa ensiavun. Mikäli terveystietä ei ole paikalla, ensiavusta huolehtii Peijaksen sairaala, koulun puhelimista 66 67060 ja muista puhelimista 471 67060.

On myös tilanteita, joissa terveystieteen voi tulla tarttua opiskelijan opiskeluun liittyviin ongelmiin. Esim. mielenterveysongelmista johtuva opiskelumotivaation lasku, joka verhoutuu epämääräisiksi sairasteluoireiksi ja niistä johtuviksi runsaiksi poissaoloiksi, kuuluu terveystieteen selvitettäviin asioihin. Ko. tapauksissa ryhmänohjaaja tai aineenopettaja voi ohjata opiskelijan terveystieteen vastaanotolle suoraan tai oppilashuoltoryhmän kautta.

Koulupsykologin ohjaustehtävät

- oppilaiden tukitapaamiset
- kriisitilanteissa tukitoimien (esim. terapeuttiset tukea-antavat keskustelut, debriefing) tarjoaminen
- neuvonta- ja perhetyö kouluasioiden yhteydessä
- oppilaan erityisen tuen tarpeen kartoitukset (esim. oppimisvaikeudet) ja tunne-elämän kartoitukset (esim. syyt huonoon opiskelumotivaatioon, stressiin, jännittämiseen ja mielenterveydenhäiriöihin) sekä tukitoimien arviointi koulussa
- oppilaan sosiaalisiin suhteisiin liittyvien ongelma- ja kriisitilanteiden arviointi
- vanhempainillat: luennointia ajankohtaisista teemoista
- koulun työyhteisö: luennointia ajankohtaisista teemoista

- oppilasasioissa opettajat voivat halutessaan ottaa suoraan yhteyttä koulupsykologiin

Rehtorin, apulaisrehtorin ohjaustehtävät

Rehtori ja/tai apulaisrehtori vastaavat mm. ylioppilaskirjoituksiin liittyvästä ja muusta virallisesta ohjauksesta ja ohjauksesta, joka liittyy muiden oppilaitosten kurssien hyväksymiseen osaksi lukion oppimäärää. He vastaavat myös lukuvuosittaisen opinto-oppaan ja kurssivalintaoppaan sisällön oikeellisuudesta. Opiskelijat voivat kääntyä rehtorin ja/tai apulaisrehtorin puoleen erityisissä pulmatilanteissa.

Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat

Erityistä tukea tarvitsevat ne opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi. Erityistä tukea tarvitsevat myös ne opiskelijat, joilla on mielenterveydellisiä, sosiaalisia tai elämäntilanteisiin ja -tapoihin liittyviä ongelmia.

Opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa sekä lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Erityistä tukea tarvitsevalle nuorelle laaditaan erityisen tuen suunnitelma (ETS), jossa määritellään myös ylioppilaskirjoituksiin mahdollisten erityisjärjestelyjen toteuttamisen suunnitelma. Erityisen tuen suunnitelman laatii erityisopettaja yhdessä opiskelijan kanssa. Ylioppilastutkintolautakunta on myös antanut ohjeet erityistä tukea tarvitsevien huomioon ottamisesta ylioppilaskirjoituksissa. Oikeus erityisjärjestelyihin myönnetään opiskelijalle hakemuksesta YTL:n ohjeiden mukaisesti.

Mahdollista erityistä tukea tarvitsevat pyritään kartoittamaan ja heidän tarpeet pyritään huomioimaan sekä opiskelussa että yo-kirjoituksissa. Lumon lukion kanssa yhteinen erityisopettaja vastaa mm. lukiseulojen järjestämisestä ja lukitestiä tekemisestä.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ja lukion paikallista opetussuunnitelmaa. Opetusjärjestelyissä pyritään huomioimaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat, jotka vaikuttavat heidän opintoihinsa. Tällaisia ovat esimerkiksi opiskelijan suomen kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri ja aikaisempi koulunkäynti. Vieraskielisille opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Oman uskonnon opetusta lukiolain mukaan, mikäli opiskelijat sitä pyytävät.

1.5 Opiskelijan oppimisen arviointi

1.5.1 Arvioinnin tavoitteet

"Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom.)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, opiskelua ja oppimista tukevaa ja motivoivaa. Ennen arviointia opiskelijalle on tiedotettava arvioinnin periaatteista ja niiden soveltamisesta, suoritustavasta ja kriteereistä.

1.5.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päättyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin.

Jatkuvan havainnoinnin ja opiskelijan työskentelyn ja tuotosten arvioinnin kohteita ovat esim. läsnäolo ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, harrastuneisuus ja ajattelun vireys sekä erilaisten koti- ja muiden tehtävien, kuten ryhmätöiden, esitelmien, alustusten tai tutkielmien määräaikaan mennessä laatiminen ja suorittaminen. Myös opiskelijan sosiaaliset vuorovaikutustaidot ja vastuuntunto koko ryhmän työstä voivat olla jatkuvan havainnoinnin kohteina. Myöhästyneet kurssisuoritukset voivat vaikuttaa arvosanaa alentavasti, samoin myös runsaat poissaolot hyväksyttävästäänkin syystä. Mikäli kirjallinen koe pidetään, jatkuva havainnointi voi korottaa tai alentaa kokeen perusteella muodostuvaa arvosanaa yhden numeron verran. Perustellusta syystä muutos voi olla suurempikin.

Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttäen hyväksi muun muassa kurssin arviointikeskusteluja. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin tämän opetussuunnitelman ainekohtaisissa osuuksissa.

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltavin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Kurssin tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti.

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat lukioasetuksen (810/1998, 6 § 1 mom.) mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen

edistymisestä, Tikkurilan lukio edellyttää huoltajan allekirjoitusta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä. Allekirjoitukseksi hyväksytään myös Wilmassa huoltajatunnuksilla tehty kuittaus siitä, että huoltaja on nähnyt jaksotodistuksen. Näitä ns. jaksotodistuksia jaetaan opiskelijoille aina jakson vaihtumisen jälkeen ja ne ovat sekä opiskelijan että huoltajan nähtävillä sähköisesti myös Wilmassa. Jaksotodistuksissa näkyy päättyneellä jaksolla suoritettut opinnot ja myös kurssit, jotka syystä tai toisesta ovat keskeytyneet. Nämä asiat on tarkoitettu sekä opiskelijan että hänen huoltajansa tietoon.

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrättyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4-10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. _ _ _ "

(Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Muiden syventävien sekä soveltavien kurssien arviointitapoja voivat olla tämän opetussuunnitelman ainekohtaisissa osuuksissa päätetyllä tavalla numeroarviointi, suoritusmerkintä (S = suoritettu), hylätty (H = hylätty) tai sanallinen arviointi. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä kurssia, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä voidaan antaa silloin, kun opiskelija pystyy suurella todennäköisyydellä suorittamaan kurssin suorittamiseen liittyvät tehtävät opettajan antaman määrääjän puitteissa. Kurssi tulkitaan keskeytyneeksi, jos opiskelija jättää arvosteltavaksi tyhjän koepaperin tai sellaisen koesuorituksen, jota ei voi arvioida.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan Tikkurilan lukiossa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on tarvittaessa mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

"Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä."

(Lukioasetus 810/1998, 9 § 1 mom.)

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen."

(Lukioasetus 810/1998, 9 § 2 mom.)

Lukion yleiset arviointiperusteet on kirjattu opiskelijoille tiedoksi Tikkurilan lukion lukuvuosioppaaseen ja lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet selvitetään opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Kurssikohtaiset arviointiperusteet ovat oppiaineiden opetussuunnitelmien yhteydessä. Arviointia selvitetään myös opinto-ohjauksen ja ryhmäohjauksen yhteydessä.

Opinnoissa eteneminen

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen."

(Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan Tikkurilan lukiossa säännöllisesti. Seurantaan osallistuvat opiskelijan ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja myös apulaisrehtori, rehtori sekä koulusihteerit joissakin tapauksissa. Myös opiskelijaa itseään ohjataan säännölliseen omien opintojensa edistymisen seurantaan, mikä onkin kaiken muun seurannan välttämätön lähtökohta.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Muissa oppilaitoksissa tai ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa Tikkurilan lukiossa noudatetaan lukiolakia (tärkeä muutos 30.12.2008) ja lukion opetussuunnitelman perusteita 2003, joita on tältä osin päivitetty em. muutoksen johdosta 2009. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi toisena kielenä (S2) vieraskielisille -oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä -kursseista. Suomi äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä (S2) vieraskielisille oppimäärästä, mutta ei molempia.

Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin."

(Valtioneuvoston asetus 955/2002)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä kursseista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista. Tikkurilan lukion tuntijaossa on vain valtakunnallisia syventäviä kursseja; kaikki muut valinnaiset kurssit ovat tyypiltään soveltavia kursseja. Soveltavien kurssien kuulumisesta eri oppiaineiden oppimääriin päätetään tämän opetussuunnitelman ainekohtaisissa osuuksissa. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltäviä valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään
1-2 kurssia	0
3-5 kurssia	1
6-8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa. Oppiaineen oppimäärään liittyvien soveltavien kurssien arviointitavasta päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

Opiskelija voi korottaa valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien arvostelusta määräytyvää arvosanaa koulukohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä, opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella tai erillisessä kuulustelussa.

Oppiaineen oppimäärän korotuskuulustelut eli tentit

Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa oppiaineen oppimäärän arvosanaa, järjestetään mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen. Kuulusteluihin voi kirjallisten tehtävien lisäksi sisältyä suullinen osa.

Kuulusteltavan oppimäärän laajuus määräytyy opiskelijan opinto-ohjelmasta. Mikäli opiskelija osoittaa tässä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, arvosanaa korotetaan. Opiskelijat voivat käyttää kuulusteluja hyväkseen myös ylioppilastutkinnon kokeisiin valmistautumisessa.

Opiskelijalla on oikeus osallistua saman aineen korotuskuulusteluun yhden kerran. Ilmoittautuminen kuulusteluun on sitova.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- "koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa määrittelemien syventävien ja soveltavien kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä" (Lukion OPS:n perusteet, s. 223) eli mikäli jossakin oppiaineessa on sellaisia soveltavia kursseja, joilla opiskelija voi antaa arvosanaa korottavaa lisänäyttöä. Asiasta on mainintoja ko. aineiden ops:n yhteydessä.
- opiskelijan arvioinnista päättävien harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat. Tämä tapahtuu vuosittain yleensä helmikuussa kun abiturienttivaiheessa oleville opiskelijoille jaetaan ns. kokonaisarvostelutodistus. Syksyllä lukio-opintonsa päättävien osalta vastaava tapahtuu loka-marraskuussa.

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukioasetuksen määrittämin numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Tässä opetussuunnitelmassa määritellyt muut Tikkurilan lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin ko. oppiaineiden opetussuunnitelman yhteydessä määrätään.

1.5.3 Lukion oppimäärän suoritus

"Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoaltaan edellä mainittua lyhyempiä tai pitempiä. Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia...."

(Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom)

Opiskelijan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaan kuuluvia pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja tulee olla opiskeltu vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston 14.11.2002 antamassa tuntijakopäätöksessä. (Valtioneuvoston asetus 955/2002).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täytty. Oppilaitoskohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

"Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydetävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä."

(Lukioasetus 810/1998, 13 § 1 mom.)

"Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava."

(Lukioasetus 810/1998, 13 § 2 mom.)

Tikkurilan lukio tiedottaa opiskelijoille em. asioista vuosittaisessa opinto-oppaassa.

1.5.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

"Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta."

(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom.)

"Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä on säädetään."

(Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimäärästä
 - ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)
 - S2/R2 = suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille
 - A = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkaneen kielen oppimäärä
 - B1 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen yhteisen kielen oppimäärä
 - B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

- B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

Suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille (S2/R2) merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla "Muu opiskelijan äidinkieli".

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä kunkin kurssin arvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (suoritettu/hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista tiedostoa, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

1.6 Tikkurilan lukion IB-linja (International Baccalaurea)

Englanninkielinen IB-linja on kaksivuotinen, kansainväliseen ylioppilastutkintoon tähtäävä tutkinto. IB-linjan toimintaa ohjaa keskeisiltä osilta kansainvälisen IBO:n (International Baccalaureate Organisation) laatima opetussuunnitelma. Sitä noudatetaan varsinaisessa kaksivuotisessa IB-ohjelmassa, jota edeltää ns. valmistava vuosi (preliminary year, pre-IB). Pre-IB -vuoden aikana opiskelijat opiskelevat mukautetusti kansallisen opetussuunnitelman ja tuntijaon mukaisia lukion ensimmäisen vuoden opintoja englanniksi. Pre-IB -vuoden tavoitteena on valmentaa ja harjaannuttaa opiskelijoita varsinaisiin IB-opintoihin sekä kielellisesti että opetusmenetelmällisesti. Opiskelija voi pre-IB-vuoden jälkeen halutessaan siirtyä opiskelemaan kansallisen opetussuunnitelman ja tuntijaon mukaisesti. Tässä tapauksessa hänen kurssisuorituksensa muutetaan vastaamaan kansallista opetussuunnitelmaa ja hänelle tehdään yksityiskohtainen opintosuunnitelma jäljelle jääviä opintoja varten.

Varsinainen IB:n englanninkielinen opetussuunnitelma muuttuu jatkuvasti kaikkien oppiaineiden osalta. Kulloinkin voimassaoleva opetussuunnitelma on saatavilla Tikkurilan lukion IB-koordinaattorilta.

IB-linjalla noudatetaan International Baccalaureate Organisationin määrittelemää opetussuunnitelmaa.

1.7 Sidosryhmäyhteistyö

Tikkurilan lukion yhteistyö eri sidosryhmien kanssa on kaiken aikaa laajentumassa. Aktiivista yhteistyötä on paikallisten yritysten, seurakunnan ja muiden yhteisöjen kanssa. Valtakunnallisista organisaatioista yksi tärkeimpiä on Taloudellinen tiedotustoimisto TAT, jonka kanssa Tikkurilan lukiolla on jo vuosien yhteistyösuhde. Tiedekeskus Heureka on myös merkittävä yhteistyökumppani. Heurekan kanssa on vireillä monenlaisia yhteisprojekteja useissa eri oppiaineissa.

Kaikille opiskelijoille ehkä merkittäväntä on ruohonjuuritason yhteistyö paikallisten yritysten kanssa opinto-ohjauksen pakollisella kurssilla. Sen osuudessa toisen vuositason opiskelijoille käy koulullamme noin kolmekymmentä eri ammattien edustajaa kertomassa omasta alastaan. Opiskelijat valitsevat ammatit, joiden edustajia menevät kuuntelemaan. Jokaiselle opiskelijalle tulee näin tutuksi vähintään kuusi eri ammattia. Tämän lisäksi kaikille toisen vuoden opiskelijoille on TET-päivä. Päivän aikana opiskelijat ovat kuuntelemassa ammatillista tietoluentoa ja sen jälkeen tai ennen sitä he käyvät yhdessä opettajien kanssa yritysvierailulla. Yritysvierailukohteita on ollut viime vuosina toistakymmentä. Opinto-ohjauksen soveltavassa ammatinvalintaan orientoivassa kurssissa käydään vierailulla työvoimatoimistossa ja lisäksi kurssilla käy vierailulla ammattihenkilö, joka kertoo omasta elämänkaarestaan, uranvalinnastaan ja ammatistaan.

1.7.1 Yhteistyö huoltajien kanssa

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on ohjata ja tukea nuoren kehitystä ja opiskelua yhdensuuntaisesti. Tämän vuoksi on tärkeää, että koti saa riittävästi tietoa lukion tavoitteista ja toiminnasta. Samoin koulu tarvitsee tietoa kotien toiveista ja odotuksista. Yhteistyössä pyritään avoimeen keskusteluun ja vuorovaikutukseen oppilaan, kodin ja koulun kesken.

Vuosittain järjestetään vanhempainiltoja eri opiskeluvaiheessa olevien oppilaiden vanhemmille ja huoltajille. Tällöin käsitellään mm. erilaisia ajankohtaisia asioita (esim. opiskelijoiden menestyminen, seuraavan lukuvuoden suunnittelu) ja koulun kehittämiseen liittyviä aihepiirejä (esim. ylioppilastutkinnon uudistaminen). Kotiväki vierailee koulussa myös koulun toiminta- ja projektipäivinä, vanhojen tanssien illassa ja ylioppilasjuhlassa.

Vanhemmat voivat neuvotella henkilökohtaisesti rehtorin, ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja opettajien kanssa kaikissa koulun yhteisissä tilaisuuksissa. Puhelimitse tai sähköpostilla voidaan kouluun ottaa yhteyttä aina tarvittaessa.

Koulu lähettää koteihin tiedotteita kaikista ajankohtaisista asioista, joista kotien on hyvä olla tietoisia. Tiedotuksessa käytetään pääasiassa Wilmaa. tiedotteita on myös koulun kotisivuilla. Koulu tiedustelee tarvittaessa kotien mielipiteitä kirjallisesti koulun yhteisissä tilaisuuksissa tai lähettämällä kyselyjä vanhemmille.

1.7.2 Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa

Tikkurilan lukiolla on yhteistyötä Vantaan muiden lukioden, erityisesti Lumon ja Sotungin lukioden kanssa. Lukioilla on yhteinen tuntikaavio, joka mahdollistaa opiskelijoille eri lukioden kurssien liittämisen osaksi omia opintoja. Tavoitteena

on lisätä yhteistä kurssitarjontaa ja siten laajentaa opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksia kaikissa näissä lukioissa.

Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa tarkoittaa mm. opiskelijoiden mahdollisuutta liittää ammatillisia opintoja osaksi lukiotutkintoaan. Ammattioppilaitosten opiskelijoilla on vastaavasti mahdollisuus tulla opiskelemaan Tikkurilan lukioon ja laajentaa siten yleissivistystään.

Tikkurilan lukion olemassa olevaa yhteistyötä mm. Helsingin yliopiston (mm. tietojenkäsittelylaitoksen ja kemian laitoksen) ja muiden korkeakoulujen kanssa pyritään laajentamaan.

1.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Koulun itsearviointi on osa opetussuunnitelman jatkuvaa kehittämistä. Sen tarkoituksena on tukea sekä yksilö- että yhteisötasolla tapahtuvaa oppimista ja seurata koulun tavoitteiden toteutumista sekä analysoida koulun kulloistakin tilaa. Se tuottaa jatkuvasti tietoa koulun kehittämisen uudelleensuuntaamis- ja korjaustarpeista. Arvioinnin kohteena on koko koulun toimivuus opetus- ja oppimisympäristönä. Itsearviointi voi kohdentua mihin tahansa koulun yksittäiseen toiminta-alueeseen, mutta pitkällä aikavälillä arvioinnin tulee kattaa kaikki koulun toiminnot.

Itsearviointi on opettajan oman työn jatkuvaa analysointia ja se antaa pohjan opetuksen kehittämiselle. Koulun varsinaiset tulokset syntyvät opetustilanteissa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutuksessa. On selvää, että koko kouluorganisaation toiminta joko auttaa tai asettaa esteitä tulokselliselle koulutyölle. Siksi koulun tulee jatkuvasti arvioida sitä, miten eri toiminnot vaikuttavat varsinaiseen oppimistapahtumaan, opiskelijan ja opettajan kohtaamiseen.

1.8.1 Koulun itsearviointi

Itsearviointi on nähtävä opetuksen ja oppimisen jatkuvan kehittämisen tärkeänä välineenä. Itsearviointia koulussa toteuttavat rehtori ja opettajakunta, opettaja ja opiskelija. Itsearviointia kehitettäessä on tavoitteena saada toimintaan mukaan myös koulun muu henkilökunta sekä oppilaiden vanhemmat ja muita yhteistyötahoja.

Rehtori ja opettajakunta arvioivat kaikkia koulun opetus- ja kasvatustyössä vaikuttavia osatekijöitä, joita ovat mm.:

- opetuksen ja koulutuksen vaikuttavuus,
- opetussuunnitelman toteutuminen ja sen seuranta,
- oppimaan oppiminen,
- koulun kulttuuri ja koulun imago,
- omaleimaisuus,
- yhteistyön muodot (opettajat, opiskelijat, vanhemmat),
- kouluviihtyvyys, työskentely- ja opiskeluympäristö,
- reagointi uudistuksiin ja hakeutuminen kehittämishankkeisiin,

- ryhmänohjaus ja oppilaanohjaus,
- ohjanta vapaa-ajan käyttöön ja itsensä kehittämiseen,
- sisäisen ja ulkoinen tiedotustoiminta ja suhteet yhteistyötahoihin
- yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa.

Itsearviointin toteutustapoina ovat rehtorin ja opettajien väliset tulos- ja kehittämiskeskustelut, asennemittaukset ja kyselyt sekä opettajakunnan yhteiset keskustelu- ja arviointitilaisuudet.

Vuorovaikutusta oppilaiden kanssa pyritään kaikin tavoin lisäämään, mm. järjestämällä oppilaskunnan edustajien ja opettajakunnan yhteisiä keskustelutilaisuuksia. Ensimmäisen vuoden opiskelijoille järjestetään syyslukukauden aikana arviointitilaisuus, jossa tarkastellaan opiskelijoiden kokemuksen pohjalta lukio-opiskelun ongelmakohtia, opiskelun tavoitteita ja tuloksia sekä etsitään ratkaisuja mahdollisesti ilmenneisiin ongelmiin.

Rehtori seuraa lisäksi omalta osaltaan koulun toimintaa ja järjestää keskustelutilaisuuksia opettajien, opettajaryhmien tai yksittäisten opettajien kanssa koulun kehittämisen, yhteistyön ja työpaikkaviihtyvyyden aihepiireistä.

Opetusprosessin arviointiin voivat osallistua sekä opettaja että opiskelija. Oma toimintaansa ja opetuskäytänteitään arvioimalla opettaja voi edelleen kehittyä opettajan ja kasvattajan tehtävässään. Tavoitteena on kehittää sekä omaa työtään, että yhteistyötä muiden opettajien kanssa.

Myös opiskelija voi antaa opettajalle palautetta opetusprosessista. Opiskelijan palautetta opettaja voi halutessaan järjestelmällisesti kerätä tarkoitusta varten laadituilla lomakkeilla, joita kehitetään niistä saatavan kokemuksen perusteella.

Koulu voi auttaa opiskelijaa kehittämään itsearviointiaan monin tavoin. Tärkeätä on, että opiskelija oppii asettamaan itselleen tavoitteita, seuraamaan niiden saavuttamista ja tarvittaessa muuttamaan niitä. Itsearviointi kehittää oppijan itsetuntoa ja vahvistaa hänen käsitystään itsestään oppijana.

Henkilökohtaisten opetussuunnitelmien käyttöönotto auttaa opiskelijaa ottamaan entistä vastuullisemman roolin oppimisestaan. Opiskelija oppii tekemään tietoisia valintoja ja päätöksiä, ottamaan vastuuta opinnoistaan sekä arvioimaan työnsä tuloksia.

Opiskelijan itsearviointin tueksi kehitetään erilaisiin tilanteisiin myös valmiita arviointi- ja palautelomakkeita.

Itsearviointin lisäksi koulu osallistuu koulutuksen järjestäjän ja/tai muiden julkisten organisaatioiden toimeenpanemiin arviointeihin.

2 Opetussuunnitelman oppiainekohtainen osa

2.1 Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

2.1.1 Tavoitteena yleissivistys

Yleissivistys luo kansalaiselle perustan toimia oikein, tilanteen edellyttämällä tavalla niin yksilön itsensä kuin koko yhteisön kannalta.

Sivistynyt kansalainen osaa ottaa huomioon toimintansa seuraukset ja kantaa niistä vastuun. Sivistynyt kansalainen on valistuneesti perillä yhteisestä ajattelun ja keskustelun käsitteistöstä ja pystyy osallistumaan yhteisten asioiden hoitamiseen. Sivistys on kykyä nähdä maailma muustakin kuin omasta kapeasta näkökulmasta. Sivistyminen on vapautumista ennakkoluu-loista ja perustelemattomista uskomuksista.

Yleissivistykseen kuuluvat tiedot välittyvät opiskelijoille eri oppiaineiden kautta. Tietojen jäsentymistä auttaa oppiaineiden välinen integraatio, jonka avulla opiskelijat pystyvät paremmin hahmottamaan maailmasta kokonaisvaltaisen näkemyksen. Eri tiedonalojen omaksuminen edellyttää opiskelijalta toiminnallista lukutaitoa: on ymmärrettävä lukemaansa. On osattava ottaa asioista selvää, hakea eri lähteistä tietoa sekä arvioida, analysoida ja muokata sitä. Tärkeä lukutaidon osa-alue on myös kyky ymmärtää ja tulkita tilastoja sekä erityisesti jatkuvasti lisääntyvää kuvallista viestintää eri medioissa. Medialukutaito on keskeinen yleis-sivistystä tukeva kansalaistaito, jonka opettaminen on keskeisellä sijalla kaikissa oppiaineissa.

Tikkurilan lukiossa yhtenä keskeisenä yleissivistykseen kuuluvana tavoitteena onkin, että sen kaikki opiskelijat oppivat rohkeasti hankkimaan tietoa eri välineistä ja käyttämään monipuolisesti viestintä- ja tietotekniikkaa. Tärkeää on myös osata itse tuottaa sisältöjä eri medioihin ja tulkita kriittisesti eri välineiden viestejä. Poliittinen ja muu yhteiskunnallinen toiminta edellyttää kansalaisilta monipuolista kykyä selviytyä monimutkaistuvassa mediakentässä. Siinä auttaa parhaiten jo koulussa saatava systemaattinen johdatus suhtautua terveeseen kriittisesti kaikkiin viestintävälineisiin. Demokratian toimivuuden kannalta on suorastaan välttämätöntä, että kansalaiset ovat aktiivisia ja oivaltavia mediakuluttajia. Digitalisoituvassa mediamaailmassa tämän tarve kasvaa entisestään ja se asettaa kaikille kouluille uusia vaativia haasteita.

Tietojen lisäksi yleissivistykseen kuuluvat monipuoliset valmiudet ja taidot, joiden oppimiseen eri oppiaineet tarjoavat lukuisia mahdollisuuksia ja keinoja. Tulevaisuudessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja ihmissuhdetaidot, kuten kyky tulla toimeen ihmisten kanssa ja toimia ryhmässä, sekä viestinnälliset taidot. Näiden taitojen harjoitteluun koulu voi tarjota mahdollisuuksia eri tilanteissa.

Yleissivistykseen kuuluu myös kansalaisen emotionaalinen, esteettinen ja eettinen herkkyyks. Näiden tärkeiden elementtien kehittämiseen antavat koulussa mahdollisuuksia erilaiset yhteiset projektit, tapahtumat ja juhlat, keskustelut ja väittelyt sekä opiskelijakuntatoiminta.

Maailman monimutkaistuessa kansalaisen on entistä vaikeampaa erottaa tärkeä ja olennainen vallitsevasta informaatiotulvasta ja epäolennaisesta. Kyvyttömyys nähdä vaihtoehtoja voi myös olla este sekä yksilön että koko yhteisön kehitykselle. Koulun on tarjottava tähän apuaan kehittämällä opiskelijoidensa yhteiskunnallista lukutaitoa, joka parhaimmillaan ilmenee aktiivisena haluna ja kiinnostuksena tarttua yhteiskunnallisiin ongelmiin. Koulu voi pyrkiä osoittamaan, että laaja-alainen ja monipuolinen yleissivistys on paras tae niin yksilön kuin yhteisönkin terveille kehitykselle ja kasvulle ratkottaessa tulevaisuuden haasteita.

Oppimisen tueksi on Tikkurilan lukiossa kehitetty erityinen reaalin tukikurssi RE1, joka on suunnattu pääsääntöisesti S2-opiskelijoille. Reaalikurssin opetussuunnitelma löytyy opinto-ohjauksen kurssien opetussuunnitelmien alta.

2.1.2 Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Niissä on kysymys koko elämäntapaa koskevista asioista. Aihekokonaisuuksien yleiset kuvaukset on luettavissa Vantaan lukiodien yhteisestä opetussuunnitelmasta. Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa

- havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta
- arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä
- tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaiset aihekokonaisuudet ovat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen.

Aihekokonaisuuksien sisällöllinen käsitteleminen keskittyy Tikkurilan lukiossa erityisesti oppiaineiden opetukseen ja tarkemmat yksityiskohdat ilmenevät oppiaineiden opetussuunnitelmien yhteydessä. Viestintä- ja mediaosaaminen korostuu erityisesti Tikkurilan lukion omassa viestintäpainotuksessa viestinnän ja elokuvan opetuksessa ja myös tietostrategian osuudessa.

2.2 Oppiainekohtaiset opetussuunnitelmat

2.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Opetuksen tehtävä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyyden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien erittelemine ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen

- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempana niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksiperiä, osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Äidinkielenopetuksessa harjoitetaan puhumisen, kirjoittamisen ja lukemisen taitoja. Kirjoitus- ja lukutaidon harjoittamisessa perehdytään eri tekstilajeihin, tyyleihin ja tulkintatapoihin. Edellisten hallitseminen valmentaa oppilasta myös päättökokeisiin.

Äidinkielenopetuksen osa-alueita ovat myös teatteri ja elokuva, joiden tuntemus, tulkinta ja erittelytaito kuuluvat kulttuuriyhteisön jäsenelle. Pääkaupunkiseudun runsaan kulttuuritarjonnan hyödyntäminen on osa opetusta.

Useiden kurssien yhteydessä on monia eri projektityö- ja kirjoitelmavaihtoehtoja. Niistä valitaan kullakin kurssilla ne, jotka parhaiten palvelevat opiskelijoiden kanssa yhteistyössä määriteltäviä kurssin tavoitteita. Näin voidaan ottaa huomioon myös yhteiset teemat sekä integraatio- ja yhteistyötarpeet muiden aineiden ja koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Päättökoetyyppejä harjoitellaan systemaattisesti kaikkien kurssien aikana.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen. Loppukokeen tyypiset kirjoitelmat arvioidaan samalla asteikolla kuin ylioppilaskoe. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute sekä toisilta opiskelijoilta että opettajalta ovat opiskelijan puheviestinnän ja kirjoittamisen taitojen kehittämisessä tärkeitä. Opetuksessa tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä mutta realistista käsitystä itsestään puhujana, lukijana ja kirjoittajana.

Itsenäinen suorittaminen

Äidinkielen kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti.

Suoritusjärjestys

Pakollisia kursseja ovat AI1 - 6, syventäviä 7, 8 ja 9. Kurssit 8 ja 9 valmentavat päättökokeisiin (yo-tutkinto). Kurssien 2 ja 3 suoritusjärjestystä voi vaihtaa, samoin kurssien 4 ja 5. Kurssit 7, 10, 11, 12, 14 ja 15 voi suorittaa milloin vain joitakin äidinkielen kursseja suoritettuaan. Kurssille 13 hakeutuvat tai sille ohjataan mahdollisimman varhain ne, joiden oikeinkirjoituksen, tekstin laatimisen ja lukemisen ymmärtämisen taidoissa on puutteita.

Kahden äidinkielen kurssin suorittaminen yhtä aikaa on mahdollista vain, jos toinen kursseista on Soveltava kurssi

Koulun ulkopuolinen opetus

Äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla käydään teatterissa, elokuvissa, taidenäyttelyissä ja erilaisissa taide- ja kulttuurilaitoksissa. Vierailuihin voi liittyä pääsymaksu ja matkakuluja.

Aihekokonaisuudet

Kurssin jälkeen on merkitty, mikä aihekokonaisuus toteutuu kussakin kurssissa. Kaikissa kursseissa toteutuu media- ja viestintäosaaminen. Lisäksi kaikilla kursseilla käsitellään erilaisten lukutapojen ja keskustelun avulla yhteiskunnallisia teemoja, kuten hyvinvoinnin jakautumista, väkivaltaa ja oikeudenmukaisuutta.

Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Pakollinen kurssi.

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitustään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempaan tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua

- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

Keskeinen sisältö

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsityksen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, kaunokirjallisuuden lajit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys
- tekstien referointi ja kommentointi
- omien viestintätietojen, -taitojen, asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta
- vuorovaikutustaidot ryhmässä

Arvioitavat työt

- mediapäiväkirja
- kielenkäyttöpäiväkirja
- lukijaelämäkerta
- tekstitaidon kokeen harjoitus: tekstilajin tunnusmerkkejä
- tekstitaidon kokeen harjoitus tekstityypeistä
- tiivistelmä (tekstityypin mukaan)
- projektitöitä kirjallisuuden lajeista
- ryhmäviestintätaidot (esim. projektitöiden yhteydessä)
- esseekokeen harjoitus: aineistopohjainen kirjoittaminen

Aihekokonaisuudet

Media- ja viestintäosaaminen kaikissa kurssisisällöissä.

Tekstien rakenteita ja merkityksiä (Äl2)

Pakollinen kurssi

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyä erilaisten tekstien tuottajana.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä

- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puhe-esityksensä pohjaksi.

Keskeinen sisältö

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

Arvioitavat työt

- tekstitaidon kokeen harjoituksia: analyysi kielikuvien käytöstä tekstissä, tekstianalyysi jostakin näkökulmasta, esim. lukukokemuksen erittely
- kuva-analyysi
- informatiivinen puheenvuoro
- esseekokeen harjoitus prosessikirjoituksena

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys (puheenvuoro); kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus (metaforisuus kulttuurisena ilmiönä); teknologia ja yhteiskunta, (tiedonhankintastrategiat), viestintä- ja mediaosaaminen (tiedonhankintastrategiat, kirjoittaminen, mediatekstien erittely, lähdekritiikki)

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Pakollinen kurssi

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietoaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyä fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Keskeinen sisältö

kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen

- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina
- novellien, runojen ja draaman erittelyä
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omissa teksteissä

Arvioitavat työt

tekstitaidon kokeen harjoituksia: runoanalyysi, kohtausanalyysi, analyyseja novelleista tai proosakatkelmista

esseekokeen harjoituksia: novellianalyysi

muita suullisia ja kirjallisia tehtäviä: esim. kokonaisen näytelmän analyysi, kiinnostavan elokuvan esittely ja erittely, esitysanalyysi, dramatisointi, oma runo, oma novelli, yhdessä kirjoitettu näytelmä

Aihekokonaisuudet

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (kirjallisuuden lajit/tekstivalinnat)

Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Pakollinen kurssi

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

Keskeinen sisältö

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot

- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä
- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

Arvioitavat työt

- tekstitaidon kokeen harjoituksia: argumentaatioanalyysi, kommentti
- esseekokeen harjoitus: kantaaottava kirjoitelma
- mielipidekirjoitus, jonka voi teettää laajana (esseekoe) tai suppeampana (tekstitaidon koe)
- vastine, jonka voi teettää laajana (esseekoe) tai suppeampana (tekstitaidon koe)
- mainosanalyysi, jonka voi teettää laajana (esseekoe) tai suppeampana (tekstitaidon koe)
- väittely
- kantaaottava puheenvuoro

Aihekokonaisuudet

Kestävä kehitys (esim. aiheena mielipideteksteissä)

Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

Pakollinen kurssi

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

Keskeinen sisältö

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin

- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa

Arvioitavat työt

- tekstitaidon kokeen harjoituksia: tyylianalyysi asiatekstistä tai kaunokirjallisesta tekstistä, analyysija lyriikasta, proosasta ja draamasta (tekstitaidon koe tai esseekoe, laajuudesta riippuen)
- kirjallisuusarvostelu, klassikkoanalyysi kirjallisesti tai suullisesti, kirjallisuusessee
- esseekoe: pohtiva kirjoitelma
- yhdessä arvioitavassa työssä tarkastellaan tekstiä kulttuurikontekstinsa edustajana

Aihekokonaisuudet

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (kulttuuri kontekstina)

Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6)

Pakollinen kurssi

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

Keskeinen sisältö

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyyntintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Arvioitavat työt

- tekstitaidon kokeen harjoituksia tekstikatkelmista, runoista ja novelleista
- kieliaiheinen artikkeli

- kirjallisuusarvostelu
- kirjallisuuspaneeli
- kielenhuollon loppukoe

Aihekokonaisuudet

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (kulttuurikontekstin vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja erityisesti muutokseen/kirjallisuus; nyky-Suomen monikulttuurisuus)

Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

Syventävä kurssi

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe-kulttuurista
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeinen sisältö

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhe-kulttuuria

Arvioitavat työt

erilaisia puheviestinnän harjoituksia, kuten puhe, kokous, haastattelu, neuvottelu

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys (kansalaistaitoihin kuuluvat puheviestintätaidot)

Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

Syventävä kurssi

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliältään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Keskeinen sisältö

- Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:
- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely

kielenhuoltoa

Arvioitavat työt

- kielenhuoltokoe
- tekstitaidon täysimittainen koe
- esseekoe: aineistopohjainen kirjoitelma

Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

Syventävä kurssi

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Keskeiset sisällöt

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

Arvioitavat työt

- esseekokeen molemmat tyypit

- puheenvuoroja kielestä ja kulttuurista

Pakina, kolumni ja muita lehtitekstilajeja (ÄIS10)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan tietoja lehtitekstilajeista ja ylipäättään journalistisesta kirjoittamisesta.

Keskeinen sisältö

Kurssilla perehdytään ainakin kolmeen journalistiseen tekstilajiin lukemalla ja kirjoittamalla. Lisäksi luetaan esim. kolumni- tai pakinakokoelma.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla työskennellään aitojen lehtitekstien ja myös esim. uutissähkeiden parissa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Teatterin erikoiskurssi (ÄIS11)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat harjaantuvat katsomaan, analysoimaan ja tulkitsemaan ajankohtaisia ja klassisia teatteriesityksiä.

Keskeinen sisältö

Kurssilla katsotaan teatteriesityksiä ja -ohjelmia. Analysoidaan teatterin keinoja ja lajityyppejä sekä harjoitellaan erilaisia tulkintamahdollisuuksia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla katsottujen ohjelmien ja esitysten perusteella keskustellaan ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä (analyysi, arvostelu) opiskelijoiden valinnan mukaan. Tehdään vierailuja ja hankitaan esim. teatterialan ammattilaisia alustamaan eri aiheista. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Kielenhuoltokurssi (ÄIS12)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat varmentavat oman tekstin muokkaamisen ja viimeistelyn taitojaan.

Keskeinen sisältö

Kurssilla kerrataan kirjakielen keskeisiä rakenteita ja keskitytään oman tekstin sujuvuuteen, havainnollisuuteen ja virheettömyyteen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään erityyppisiä harjoituksia, kirjoitetaan tekstejä ja pidetään kielenhuoltokoe. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Kirjoittamisen perusteita (ÄIS13)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat varmistavat oikeinkirjoituksen ja kirjoittamisen perustaitojaan. Kurssilla pyritään siihen, että opiskelija tottuu itse arvioimaan omia tekstejään.

Kurssia suositellaan suoritettavaksi opintojen alussa tai toisen opiskeluvuoden aikana, mikäli opiskelija on havainnut puutteita kirjoittamisen taidoissaan.

Keskeinen sisältö

Kurssilla kerrataan oikeinkirjoituksen perusteet ja välimerkkisäännöt sekä muut keskeiset kielen normit. Harjoitellaan aineen aloitusta, lopetusta ja rakennetta. Kiinnitetään erityistä huomiota tekstin selkeyteen ja havainnollisuuteen. Luodaan pohjaa aineistopohjaisen aineen kirjoittamiselle lukemis- ja kirjoittamistehtävien avulla. Harjoitellaan pohjatekstien erittelyä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään erityyppisiä pieniä harjoituksia, joiden avulla aineen kirjoittamisen perusasiat otetaan haltuun. Käsitellään kirjoittamisen teoriaa ja kirjoitetaan otsikkoaineita sekä aineistopohjaisia aineita. Kurssilla pyritään ohjaamaan opiskelijaa henkilökohtaisesti. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssista saa suoritusmerkinnän.

Luovan kirjoittamisen kurssi (ÄIS14)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii arvostamaan luovaa kirjoittamista tasavertaisena taiteenlajina esim. musiikin, kuvataiteen ja tanssin rinnalla. Hän oppii tuntemaan erityisesti lyhytproosan ja runouden ominaispiirteet ja erottamaan asiategstien ja fiktiivisten tekstien kielen erot. Kurssilla pyritään löytämään opiskelijan omat kyvyt ja taidot sekä arvostamaan ja rohkeasti käyttämään niitä.

Keskeinen sisältö

Kurssilla harjoitellaan erityisesti fiktiivisen tekstin tuottamista. Kirjallisuudenlajeista runo, novelli, kertomus ja satu voivat olla harjoiteltavina tekstilajeina. Lisäksi harjoitellaan dialogin kirjoittamista ja tarkastellaan fiktiivisen ja asiatekstin tyylin eroja.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla käsiteltävien perusasioiden lisäksi sisältöä muokataan opiskelijoiden toiveiden mukaan. Kurssilla kirjoitetaan ja keskustellaan tuotoksista ryhmissä ja pareittain. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Luovan kirjoittamisen jatkokurssi (ÄIS15)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa kirjoittajalle uusia ilmaisukeinoja, mahdollisuuksia monipuolistaa kirjoittamistaan ja auttaa opiskelijaa laajan fiktiivisen tekstin rakentamisessa.

Keskeinen sisältö

Kurssin keskeisenä sisältönä on yksittäisen laajahkon kaunokirjallisen tekstin tekemisen prosessi: opiskelija voi oman valintansa mukaan keskittyä proosaan tai lyriikkaan. Lisäksi kurssilla tutustutaan omien tekstien julkaisumahdollisuuksiin ja –kanaviin. Kurssille pyritään myös järjestämään kirjailijavierailuja.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssille osallistuminen edellyttää Luovan kirjoittamisen kurssin (ÄIS14) käymistä. Kurssin aikana opiskelija työstää oman valintansa mukaisesti yksittäistä laajahkoa fiktiivistä tekstiä (proosaa, lyriikka tai draamaa). Oman tekstin työstämisen lisäksi luetaan muiden kurssilaisten tekstejä ja annetaan niistä palautetta. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ajankohtaisen kirjallisuuden ja kulttuurin kurssi (ÄIS16)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on varmentaa ja monipuolistaa opiskelijoiden tietämystä nykykirjallisuudesta ja –kulttuurista.

Keskeinen sisältö

Kurssilla perehdytään suomalaisiin nykykirjailijoihin sekä uuteen käännöskirjallisuuteen. Lisäksi opiskelijat tutustuvat muutamiin keskeisiin taide- ja kulttuurilaitoksiin pääkaupunkiseudulla.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kirjallisuudesta käydään keskusteluja sekä kirjoitetaan analyysjä ja kantaa ottavia tekstejä. Kurssin aikana vieraillaan teattereissa, museoissa ym. taide- ja kulttuurilaitoksissa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Asiakirjoittamisen kurssi (ÄIS17)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan tietoja ja taitoja asiakirjoittamisesta. Kurssin tavoitteena on myös, että opiskelija tottuu kirjoittamaan sujuvasti asiatyylisiä tekstiä ja arvioimaan sitä. Kurssia suositellaan suoritettavaksi toisena tai kolmantena opiskeluvuotena. Kurssi sopii erityisesti niille, jotka haluavat suorittaa jatko-opintoja yliopistossa ja ammattikorkeakouluissa.

Keskeinen sisältö

Kurssilla perehdytään asiatyylisen kirjoittamisen perusteisiin. Tutkitaan, millaista hyvä asiatyyli on ja mistä se syntyy. Kurssilla tarkastellaan tyypillisiä työelämän tekstejä, kuten erilaisia raportteja, tiedotteita, muistioita, pöytäkirjoja ja kirjeitä. Kurssin aikana kirjoitetaan lyhyitä asiatyylisiä harjoitustekstejä sekä työhakemus, ansioluettelo, raportti, tiedote, muistio, esseetyyppinen koevastaus ja luentopäiväkirja. Kurssilla opiskelija perehtyy jatko-opinnoissa tarvittavien asiatekstien laatimiseen kuten pääsykoevastausten kirjoittamiseen. Kurssilla keskeistä on myös sähköiseen viestintään ja sen käytänteisiin liittyvä asiatyylinen kirjoittaminen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kirjoitetaan ensin pieniä asiakirjoittamisen harjoituksia, sen jälkeen kokonaisiasiatekstejä. Työt kirjoitetaan pääsääntöisesti tietokoneella. Harjoituksista annetaan mahdollisuuksien mukaan yksilöllistä, ohjaavaa palautetta. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.2.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä oppimäärän mukaan. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että opiskelija saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti kaikkia lukion oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan sekä selviytyä työelämässä suomen kielellä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitonsa niin hyväksi, että hän pystyy käyttämään sitä ajattelun, oppimisen, ilmaisun ja vaikuttamisen sekä sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun viestintätilanteissa
- hallitsee suomen kielen perusrakenteet kielen eri tasoilla ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verraten
- kykenee hyödyntämään erilaisia tekstejä, ja oppii tietoyhteiskunnassa tarvittavaa kriittistä tulkinta- ja arviointitaitoa
- parantaa taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- tottuu työskennellessään käyttämään sanakirjoja ja kielenoppaita
- perehtyy suomalaiseen yhteiskuntaan, mediaan, kulttuuriin ja kirjallisuuteen (yhteistyössä muun aineopetuksen kanssa)
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen peruseroista ja työnjaosta
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan, arvioimaan edistymistään ja haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa
- oppii pohtimaan kaksi- tai monikielisyyttään; hänen käsityksensä kielen merkityksestä identiteetille syvenee.

Arviointi

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2.2-taso (toimiva itsenäinen kielitaito) kuvaa pääpiirtein suomi toisena kielenä opiskelijan hyvää osaamista lukion päättövaiheessa. Opiskelijan kielitaitoprofiiliin vahvimmat alueet ovat kuullun ja luetun ymmärtäminen, joissa hyvän osaajan taito ylittää B2.2-tasolle. Kirjoittamisen alueella B2.1-taso (itsenäisen kielitaidon perustaso) kuvaa hyvää osaamista.

Opiskelijaa arvioidaan suomi toisena kielenä oppimäärän mukaan, jos se on valittu hänen oppimääräkseen huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä -kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Perusteet hallintaan (S21)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee lukio-opinnoissa tarvittavaa yleiskielistä esitystapaa sekä kirjallisesti että suullisesti
- tiedostaa suomen kielen perusrakenteet ja tulee varmaksi niiden hallinnassa
- pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus kielitestin avulla
- käydään lävitse lukiossa tarvittavia koulutermejä ja sanastoa opinto-opasta tutkimalla
- opiskelijan tausta ja kokemukset
- kahden kulttuurin ja kielen keskellä eläminen
- lukion opiskelukulttuuri, suomen kielen opiskelutekniikka
- arkielämään ja sosiaalisiin tilanteisiin liittyvät pienet puheenvuorot
- suomen kielen keskeiset äänne- ja muoto-opilliset piirteet
- aineistopohjainen kirjoitelma

Kurssitehtäviä

- pitkä kirjoitelma
- parihaastattelu
- sijamuoto- ja rektioharjoituksia

- yo-tehtävistä monivalinta-aukkotehtäviä
- kokeessa aine ja tekstinymmärtäminen

Arviointi

- kurssin arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, annettujen tehtävien suorittamiseen ja kurssikokeeseen, joka on aineistopohjainen kirjoitelma

Kieli käyttöön (S22)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita sekä ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja.

Keskeiset sisällöt

- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio
- erilaisia kaunokirjallisia ja asiatekstejä
- eri asiointitilanteita, kohteliaisuuskäytännöt
- hankitun tiedon suullista ja kirjallista raportointia
- kielen lausetason perusrakenteet
- peruslauseen rakentaminen
- peruslauseen jäsenet, erityisesti objekti
- suomen kielelle ominaiset lausetyypit
- sananmuodostuskeinot

Kurssitehtäviä

- havainnoidaan omaa puhetta eri tilanteissa
- puhe- ja kirjakielen erojen tarkastelua
- esitelmää
- lausetason harjoituksia
- sananjohtamisharjoituksia
- yo-tehtävistä produktiivisia aukkotehtäviä
- koepäivänä aine ja omin sanoin selittämistehtävät

Arviointi

- kurssin arviointi perustuu kurssikokeeseen (kirjoitelma), esitelmään sekä kurssin aikana suoritettuun lyhyeen kirjoittamistehtävään. Lisäksi arvosanaan vaikuttavat tuntiaktiivisuus ja annettujen tehtävien suorittaminen

Kielellä vaikutetaan (S23)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erityyppisiä suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, sekä oppii löytämään tekstin ydinajatuksen ja ottamaan kantaa niihin
- rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen
- oppii tunnistamaan, miten häneen vaikutetaan
- tarkastelee myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- parantaa kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt

- mielipidekirjoituksia ja ajankohtaisohjelmia
- asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia
- perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti
- ryhmäkeskustelutehtäviä
- kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana
- nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua
- vertailumuotoja ja rektioseikkoja

Kurssitehtävät

- luetaan ja kirjoitetaan mielipidetekstejä sekä vastine
- kirja-arvostelu myös elokuva- tai teatteriarvostelu
- argumentaatioanalyysi
- yo-tehtävistä tiivistelmä
- koepäivänä aine ja tekstinymmärrys

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, yhteen mielipidetekstiin ja kurssikokeeseen, joka on pohdiskeleva tai vaikuttamaan pyrkivä teksti. Lisäksi arvosanaan vaikuttavat tuntiaktiivisuus ja annettujen tehtävien suorittaminen.

Syvämmät tekstitaidot (S24)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- harjaantuu löytämään erilaisista teksteistä niiden pääajatuksen, tulkitsemaan tekstin ydinsisältöä sekä totuttautuu kirjoittamaan aineiston pohjalta.

- oivaltaa moniäänisyyden ja yksiaäänisyyden eron
- havaitsee eri tekstityyppien ominaisuudet

Keskeiset sisällöt

- erilaisia mediatekstejä; niiden tulkintaa ja hyödyntämistä
- tekstin tuottamista erilaisista aineistoista

Kurssitehtävät

- medianseurantapäiväkirja
- eri tekstityyppien tuottamista
- referaatti
- kirjoitetaan fiktiivisiä tekstejä
- kokeessa yo-koe kokonaisuudessaan

Kurssin arviointi

- Kurssin aikana suoritetaan kokonainen ylioppilaskoe, joista kaksi osakoetta kurssikokeen yhteydessä. Arvosanaan vaikuttavat tuntiaktiivisuus, annettujen tehtävien suorittaminen ja ylioppilaskokeen kokonaisarvosana.

Suomalainen kulttuuri tutuksi (S25)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- hyödyntää mediaa kulttuurin välittäjänä sekä saa taide-elämyksiä ja aineksia oman identiteettinsä rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja
- suomalaisen kirjallisuuden lukemista, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä ainakin yksi kokonaisteos
- opintokäynti tai taide-esityksen katsominen, esimerkiksi teatterikäynti

Kurssitehtävät

- jonkin suomalaisen ilmiön esittely suullisesti
- yhden kirjailijan ja hänen teoksensa esittely
- kokeessa yo-koe

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, annettujen tehtävien suorittamiseen, esitelmään ja kokonaiseen yo-kokeeseen, josta kaksi osakoetta suoritetaan kurssikoepäivänä, muut kurssin aikana.

Kohti toimivaa kaksikielisyyttä (S26)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan vaativilla teksteillä ja tehtävillä
- syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta, esimerkiksi suomalaisen kirjallisuuden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vaativien kielen rakenteiden kertaamista
- kirjakielen hallinnan syventämistä, esimerkiksi välimerkkien käyttöä
- sanavaraston kartuttamista eri aihealueilta
- rakennetehtäviä, luetun ymmärtämistä, tekstin selittämistä, kirjoitelmia
- suomalainen kaunokirjallinen teos

Kurssitehtävät

- yo-kokeeseen harjoittelua
- kielenhuoltoa
- kokeessa yo-koe kokonaan

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu loppukokeeseen, joka on kokonainen yo-koe, sekä tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien tekemiseen.

Puhekieli tarkasteluun (S27)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy suomen puhekielen ominaispiirteisiin
- oppii tunnistamaan puheesta ja kirjoituksesta puhekielisyyksiä ja pystyy vertailemaan puhe- ja yleiskieltä toisiinsa.

Keskeiset sisällöt

- suomen puhekielen kielioppia
- suomen puhekielen erityispiirteitä
- yleispuhekieli, murre, slangi
- puhekielen erityispiirteitä
- itsenäinen työ: työprosessin suunnittelu, suomenkielisen henkilön haastattelu, nauhoitus, litterointi, puhutun muuttaminen yleiskieliseksi, työn suullinen esittäminen luokalle, kirjallinen raportointi

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu tehtyyn työprosessiin

Erilaisten tekstien kirjoittamista (S28)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin opiskelijoiden tarpeiden mukaan: asia- ja asioimiskirjoittamista, esimerkiksi hakemus, valitus tai selvitys
- kirjoittamista materiaalin pohjalta, esimerkiksi kommentti, analyysi tai arvostelu
- pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia
- ns. luovaa kirjoittamista opiskelijoiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan
- kirjoittamisen prosessiluonteisuus, prosessin eri vaiheet
- jäsentelyn sekä tekstin ulko- ja kieliasun tarkastelua ja hiontaa
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu kurssin alussa sovittavien kirjallisten töiden arviointiin ja tuntiaktiivisuuteen

Tekstien maailmassa (S29)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan lukea erittelevästi ja eläytyvästi
- parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien tekstien lukemista
- vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- kirjailija- tai teosesittely
- kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
- käännösharjoitus

Kurssin arviointi

- Kurssin arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen ja tehtyihin tehtäviin

Kielten ja tekstien rakenteita (S2S10)

Kurssilla kartoitetaan ja karsitaan kielestä määrätietoisesti virheellisiä rakenteita. Opitaan käyttämään itselle uusia lauserakenteita. Hahmotetaan tekstejä osista muodostuvina kokonaisuuksina. Kurssilla tuotetaan erilaisia tekstejä opiskelijoiden tarpeen mukaan.

Kurssin arviointi

- Kurssisuoritus edellyttää kaikkien annettujen tehtävien tekemistä

2.2.3 Toinen kotimainen kieli (ruotsi)

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojaan kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Arvioinnin perustana ovat opiskelulle asetetut tavoitteet ja niiden pohjalta käsitellyt keskeiset sisällöt ja harjoitellut kielelliset taidot. Arviointiin vaikuttavat myös opiskelijan ahkeruus, aktiivisuus, sanakokeet, kirjalliset työt, positiivinen asenne ja pitkäjänteisyys (jatkuva näyttö).

Kunkin kurssin alussa esitellään keskeiset tavoitteet ja arviointikriteerit. Arvioinnin painopiste vaihtelee kursseittain. Pakollisten ja syventävien kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta (lukuun ottamatta kursseja RUB6 ja RUA7) ja kurssit arvioidaan numeroarvosanalla. Soveltavista kursseista annetaan suoritusmerkintä (S), jonka saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppituntien harjoituksiin sekä annettujen tehtävien hyväksyttyä suorittamista.

RUB6 ja RUA7 -kurssien arviointi perustuu kurssien aikaisiin näyttöihin (esim. esitelmät, parialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla). Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Myös

kurssiin kuuluva erillinen OPH:n suullisen kielitaidon koe arvioidaan samalla numeroasteikolla. Arvosana perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja päättökokeeseen. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kursseilla käsitellään sekä pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria että kaksikielistä Suomea. Tavoitteena on, että opiskelijalla on mahdollisuus oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen ja eurooppalaisen kulttuurialueen vertailuun. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla käsitellään myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kummankin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuuriin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita tulee ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opetusmenetelmiin ja opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Mahdolliset elokuvissa tai teatterissa käynnit ynnä muut vierailut opiskelijat maksavat itse

Suoritusjärjestys

Pakolliset ja syventävät kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä ja poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on sovittava opettajan kanssa etukäteen. Kaksi peräkkäistä kurssia voi suorittaa samanaikaisesti. Kurssi RUBS8 on niveltävä kurssi lukiota aloittaville. Sen voi suorittaa ennen kurssia RUB1, kuitenkin viimeistään ennen kurssia RUB3. Soveltavan kurssin RUBS9 voi suorittaa kurssin RUB5 jälkeen. Kurssin RUAS10/RUBS10 voi suorittaa kurssin RUA6/RUB5 jälkeen.

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKILLA 1-6 ALKANUT OPPIMÄÄRÄ (A 2)

Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen

ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssinaiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita. Kirjoittamista harjoitellaan lyhyillä viestinnällisillä tehtävillä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja
- selviytyy kohdekielellä tavallisista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista
- osaa kertoa tutuista asioista
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- totuttautuu lukion työtapoihin
- oppii asettamaan opiskelulle tavoitteita ja arvioimaan työtapojaan

Kurssilla kerrataan peruskoulussa opittuja rakenteita kuten substantiivien, adjektiivien ja verbien taivutukset sekä sanajärjestys.

Ihmiset ympärillämme (RUA2)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiireinä ovat ihmissuhteet, erilaisuus sekä ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat. Kurssilla vertaillaan elämää ennen ja nyt. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää kurssin aihepiiriin liittyvää jokapäiväistä sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan edelleen

Kieliopista opiskellaan peruskieliopin lisäksi partisii-pin preesens ja s-passiivi.

Suomi – osa Pohjolaa ja Eurooppaa (RUA3)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Aihepiireinä ovat Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurin esittely eri näkökulmista ja olojemme vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan, Suomi monikulttuurisena maana sekä maamme kaksikielisyys. Aihekokonaisuuksista korostuu erityisesti ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Kirjallista tuottamista harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielen suullista ja kirjallista käyttöä
- ymmärtää vaativampaa asiatietoa sisältävää puhetta ja tekstiä, joka käsittelee Suomea kotimaana sekä osana Pohjoismaita ja Eurooppaa
- osaa kerätä tietoa kotimaahan liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, internet)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittämään opiskelutaitojaan

Rakenteista käsitellään

- pronomineja
- konditionaali
- genetiivi-ilmaisuja

Elinympäristömme (RUA4)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativahkon tekstiaineksen avulla. Aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”viestintä- ja mediaosaaminen” ja ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy ymmärtämään entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä ja puhetta
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyen omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään niin sisällön kuin kieliasunkin suhteen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin

Rakenteista käsitellään erityisesti verbioppia

Opiskelu ja työ (RUA5)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuuksista kurssilla korostuu ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa viestiä työnhakuun liittyvissä tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla osaa
- kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista Pohjoismaissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esimerkiksi muodollinen kirje, hakemus, CV) ottaen huomioon kielen eri rekisterit

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- työskentelee entistä pitkäjänteisemmin aiempaa laajempien asiakokonaisuuksien parissa

Rakenteista harjoitellaan erityisesti pronomineja.

Kulttuuri ja sen tekijöitä (RUA6)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu pohjoismaiseen kulttuuriin ja sen eri osa-alueisiin
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- kiinnostuu ja saa tietoa kohdekielisten maiden kulttuurielämästä
- oppii hyödyntämään kohdekielistä mediaa suunnitelmallisemmin

Kieliopista kerrataan perusasiat.

Puhu ja ymmärrä paremmin (RUA7)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin.
- pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.
- pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.
- ymmärtää suullisen viestin pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, mahdollisuusastetta ja tyyliä. aiheista
- osaa kirjoittaa jäsentynyttä tekstiä vaativastakin aihepiiristä

Arviointi

A-oppimäärän syventävän kurssin 7 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin (esim. puheet, esitelmät, parialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla). Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan samalla numeroasteikolla. Arvosana perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja päättökokeeseen. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Tiede, talous ja tekniikka (RUA8)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A2).

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativan kieliaineen avulla lähtökohtana esimerkiksi eri tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yritys-elämä. Eri aihekokonaisuudet esim. "teknologia ja yhteiskunta" tarjoavat näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä uutislähetyksiä, dokumentteja ja muita asiaohjelmia
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan edelleen (esim. merkityskartat, referointi, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista
- osaa hankkia aihepiiriin liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti, samalla kantaa ottaen

Kurssilla kerrataan kielioppia.

Abi-ruotsi (RUAS10)

Soveltava kurssi

Kurssilla keskitytään sanaston, rakenteiden, kuullun- ja tekstinymmärtämistävien harjoittamiseen sekä kirjoittelun laatimiseen.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tehdään vaativia tekstin ja kuullunymmärtämisharjoituksia sekä harjoitellaan tiivistelmän ja aineen kirjoittamista. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Arviointi

Kurssista annetaan suoritusmerkintä (hyväksytty / hylätty).

Koulu ja vapaa-aika (RUB1)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus "hyvinvointi ja turvallisuus" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen puheesta, joka käsittelee nuoren jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmista arkitilanteista
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- ymmärtää ääntämisen perussäännöt
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen
- suhtautuu myönteisesti ruotsin kieleen ja ruotsalaiseen kulttuuriin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy lukion työtapoihin ja kielenopiskelutaitoihin
- asettaa opiskelulle tavoitteita

Rakenteista käsitellään

- substantiivien ja adjektiivien taivutus ja
- verbien teemamuodot

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Pari- ja pienryhmätyöskentelyä. Puhumista harjoitellaan keskeisten jokapäiväisen elämän tilanteiden, esim. dialogien, avulla, sekä kirjoittamista laatimalla pieniä viestejä, esim. kortti tai kirje. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Arkielämää pohjoismaissa (RUB2)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" sekä "viestintä- ja mediaosaaminen" tulevat esille kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esimerkiksi päiväkirja tai tuttavallinen kirje / sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

Rakenteista käsitellään

- apuverbit ja apuverbien tavoin järjestyvät verbit
- sanajärjestys
- adjektiivien vertailu

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Opiskelijakeskeisiä työtapoja. Laaditaan pienimuotoinen kirjallinen viesti.

Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssin aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihekokonaisuus ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Suullista ja kirjallista kielitaitoa vahvistetaan erilaisin tuotoksin, jotka käsittelevät omaa maata ja asuinseutua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää asiatietoa sisältävää puhetta ja tekstiä joka käsittelee Suomea kotimaana sekä osana Pohjoismaita ja Eurooppaa
- osaa kerätä tietoa kotimaahan liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esim. lehtiartikkelit, esitteet, internet)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittämään opiskelutaitojaan

Rakenteista käsitellään

- pronomineja
- erisnimen suku

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Pääpaino kirjallisessa ja suullisessa työskentelyssä. Mahdollisuuksien mukaan projekteja kurssin sisältöön liittyvistä aiheista.

Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssin aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuuksista korostuu ”hyvinvointi ja turvallisuus”.

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä esittää suullisesti mielipiteitään aihepiiriin liittyvistä asioista
- tottuu lukemaan aikaisempaa pidempiä ja vaativampia tekstejä
- kehittää kuullunymmärtämisvalmiuksiaan
- pystyy tiivistämään kuulemaansa tai lukemaansa
- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä elokuva- ja teatteriesityksiä pääkohdat ymmärtäen

Rakenteista käsitellään verbiopista

- imperatiivi
- konditionaali ja konjunktivi

- s-passiivi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Aikaisempaa enemmän ekstensiivistä tekstinymmärtämistä.
- Kuullunymmärtämisharjoituksia ja lyhyitä kirjoitelmia.

Elinympäristömme (RUB5)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutislähetystyksiä ja helpohkoja dokumentteja pääkohdat ymmärtäen
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa ottaa kantaa kurssin aihepiireihin liittyviin kysymyksiin (esim. yleisönosastokirjoitus)

Rakenteista käsitellään

- partiipiin preesens ja perfekt
- bli- ja vara-passiivi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Kuullun- ja tekstinymmärtämisharjoituksia. Kantaaottavia kirjallisia tuotoksia.

Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB6)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Tavoitteet

Opiskelija

- Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin.

- Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.
- Ymmärtää suullisen viestin pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä.

Arviointi

B-oppimäärän syventävän kurssin RUB6 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin (esim. puheet, esitelmät, paridialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla). Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan samalla numeroasteikolla. Arvosana perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja päättökokeeseen. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssin aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tulee esille kurssin aiheiden käsittelyssä. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaineksen avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista päälinjat ymmärtäen
- osaa ilmaista mielipiteensä ja ottaa kantaa ajankohtaisiin tapahtumiin
- käyttää aktiivisesti monipuolista sanastoa ja lauserakenteita

Kielioppirakenteita kerrataan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tekstin ja kuullunymmärtämisharjoituksia sekä kirjoitelmien ja tiivistelmien laatimista. Oheismateriaalina esim. ajankohtaisia sanomalehtiartikkeleja. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Ruotsin tukikurssi (RUBS8)

Soveltava kurssi

Kurssi on luonteeltaan niveltävä ja soveltuu lukiota aloitteleville sekä niille, jotka tarvitsevat kertausta kielen perusrakenteissa.

Tavoitteena on

- vahvistaa ja täydentää peruskoulussa opittuja kielioppirakenteita ja sanastoa
- vankentaa opiskelijan ruotsin kielen perusteiden ymmärtämistä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Kerrataan keskeistä kieliainesta suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla.
- Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Arviointi

- Kurssista annetaan suoritusmerkintä. (hyväksytty / hylätty)

Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä (RUBS9)

Soveltava kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat erilaisia näkökulmia kurssin aiheista. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- kiinnostuu ja hankkii/saa tietoa ruotsinkielisten maiden kulttuurielämästä
- osaa kertoa kirjallisesti tai suullisesti omista kulttuurikokemuksistaan
- ymmärtää yhä vaativampaa puhetta ja kirjoitettua kieltä

Rakenteista käsitellään

- Keskeisten kielioppirakenteiden kertausta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Kirjoitelmia ja tiivistelmiä sekä tekstin- ja kuullunymmärtämisharjoituksia.
- Rakenneharjoituksia. Mahdollisuuksien mukaan käydään teatterissa tai elokuvissa.

Abi-ruotsi (RUBS10)

Soveltava kurssi

Kurssilla keskitytään sanaston, rakenteiden, kuullun- ja tekstinymmärtämistehävien harjoittamiseen sekä kirjoitelman laatimiseen.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Vaativia tekstin ja kuullunymmärtämisharjoituksia sekä tiivistelmän ja ainekirjoituksen harjoittelua.

- Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Arviointi

- Kurssista annetaan suoritusmerkintä (hyväksytty / hylätty)

2.2.4 Englanti

Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut oppimäärä (A-kieli) / englanti

Englannin opetuksen tehtävä

Englannin opetuksen päämääränä on tarjota opiskelijoille vankka peruskielitaito, jonka avulla he voivat ylläpitää ja kartuttaa kielitaitoaan koulun jälkeenkin ja jota he voivat hyödyntää jatko-opinnoissaan ja siirtyessään työelämään. Painopisteenä on yleisluonteinen, käyttökelpoinen kieli, jolla opiskelija pystyy viestimään asiayhteyteen soveltuvalla tavalla sekä suullisesti että kirjallisesti. Vaikeampien tekstien ja erikoissanastojen ymmärtäminen kuuluu passiiviseen kielitaitoon, joka on myös erittäin tärkeä osa kielen hallintaa. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille positiivisia oppimiskokemuksia ja pohja elinikäiselle oppimiselle.

Yleistavoitteet

A-englannin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvin normaalitempoista, yleisluontoista puhetta
- pystyy myös itse osallistumaan keskusteluun aktiivisesti sekä puhumaan sujuvaa, luontevaa ja intonaatioltaan sekä ääntämykseltään aidon tuntuista kieltä
- selviytyy jokapäiväisistä tilanteista
- osaa käyttää monipuolisesti kielen sanastoa, tyypillisiä sanontoja ja rakenteita
- osaa soveltaa kielelle ja kulttuurille ominaisia viestintätapoja
- tuntee kielialueen maiden oloja, tapoja ja kulttuuria
- osaa hankkia apuneuvoja hyväksi käyttäen tietoja englanninkielisistä lähteistä
- ymmärtää eri alojen asiatekstiä, sanomalehtiartikkeleita, uutisia ja kaunokirjallisuutta
- oppii käyttämään itselleen sopivia oppimisstrategioita
- osaa ottaa vastuuta kielitaitonsa kehittämisestä ja osaa arvioida oppimisprosessiaan
- harjaantuu antamaan ja vastaanottamaan palautetta suullisista ja kirjallisista tuotoksista
- kokee mielihyvää ja oppimisen iloa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kielitaidon hankkiminen on aktiivinen prosessi. Tehokas oppiminen ja taitojen automatisoituminen edellyttää runsasta, monipuolista, vaihtelevaa,

viestintätilanteeseen ja opetusryhmään soveltuvaa harjoittelua. Tunnistamisen, ymmärtämisen ja omaksumisen kautta edetään kielen aktiiviseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Ymmärtämisen helpottamiseksi kehitetään opiskelijan päättelytaitoa sana-, lause- ja tekstitasolla sekä opeteltaessa kielen rakenteita. Pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla voidaan tarjota mahdollisuus kielitaidon aktiiviseen soveltamiseen. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota siihen, että sekä työprosessissa että tulosten esittämisessä voidaan harjoitella erilaisia taitoja: tietotekniikan, sähköisten viestimien ja kuvallisen esityksen hyväksikäyttöä sekä esiintymiskykyä perinteisten kielellisten ja kirjallisten taitojen lisäksi. Opiskelijoiden erilaisuus ja yksilöllisyys pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Heitä ohjataan ymmärtämään ja käyttämään erilaisia oppimisstrategioita ja löytämään itselleen tuloksellimmat. Opiskelijoita totutetaan työskentelemään itsenäisesti. Se voi olla oppikirjan tehtävien suorittamista ja tehtäväsuoritusten tarkistamista itsenäisesti. Kokonaisen kurssin suorittaminen itsenäisesti luokkaopetukseen osallistumatta on mahdollista, mikäli opiskelijalla on siihen riittävät edellytykset. Itsenäinen suoritus edellyttää opettajan ohjausta sekä materiaaleista ja työtavoista sopimista. Jotta opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista riittävän hyödyn, siihen kuuluu yleensä jokin erityinen laajahko tehtävä. Ensimmäistä pakollista kurssia ENA1, syventäviä ja soveltavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kaikessa opiskelussa korostetaan sitä, että vastuu oppimisesta on ensisijaisesti opiskelijalla itsellään. Opiskelijat asettavat itselleen tavoitteita sekä seuraavat niiden saavuttamista.

Arviointi

Arvioinnin perustana ovat opiskelulle asetetut tavoitteet ja niiden pohjalta käsitellyt keskeiset sisällöt ja harjoitellut kielelliset taidot. Arviointi on yhteydessä myös työtapoihin. Huomiota kiinnitetään opiskelijan työn laatuun, aktiivisuuteen, ilmaisuohkeuteen, ahkeruuteen ja omaehtoiseen työskentelyyn. Opiskelijaa harjaannutetaan arvioimaan omaa tuotostaan ja oppimisprosessiaan. Opettaja ja opiskelijat arvioivat myös yhdessä työskentelyään ja tavoitteisiin pääsemistä.

Kunkin kurssin alussa määritellään keskeiset tavoitteet ja arviointikriteerit. Arvioinnin painopiste vaihtelee kursseittain. Pakollisten ja syventävien kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta ja kurssit arvioidaan numeroarvosanalla. Soveltavista kursseista annetaan suoritusmerkintä (S), jonka saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppituntien harjoituksiin sekä annettujen tehtävien hyväksyttyä suorittamista.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 arviointi perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin (esim. puheet, esitelmät, parialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla) sekä Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen arvosanaan. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan samalla numeroasteikolla. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Suoritusjärjestys

Kahta pakollista englannin kurssia ei suositella suoritettavaksi samassa jaksossa. Pakolliset ja syventävät kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on sovittava etukäteen opettajan kanssa, samoin kuin itsenäisistä kurssisuorituksista.

- Ensin suoritetaan pakolliset kurssit 1-3, tässä järjestyksessä. ENAS9 suoritetaan näiden aikana.

- Seuraavaksi suoritetaan kurssit 4-6. Näiden aikana voi suorittaa soveltavat kurssit ENAS10, ENAS12, ENAS13 ja ENAS15
- Viimeiseksi suoritetaan kurssit 7, 8 ja 11 sekä 14 viimeisenä ennen yo-kirjoituksia.
- 3. vuoden syksyllä englannin yo-kokeeseen osallistuvat valitsevat ENA4-kurssin 1. vuoden keväällä sekä kurssit 7 ja 8 jo 2. vuoden keväällä.
- Kursseja 2-6 voi opiskella itsenäisesti. Peräkkäisiä kursseja ei saa suorittaa itsenäisesti, ei myöskään syventäviä ja soveltavia kursseja.

Nuori ja hänen maailmansa (ENA1)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta sekä vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen sekä ihmissuhteisiin, joten kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita. Myös kirjoittamista harjoitellaan lyhyillä viestinnällisillä kirjoitustehtävillä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja
- selviytyy kohdekielellä tavallisista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista myös yksityiskohtaisesti
- kiinnittää huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- totuttautuu lukion työtapoihin
- oppii asettamaan opiskelulleen tavoitteita ja arvioimaan työtapojaan

Viestintä ja vapaa-aika (ENA2)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät mm. vapaa-aikaan. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tulevat esiin kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista sekä vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esimerkiksi päiväkirjaote)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan edelleen

Opiskelu ja työ (ENA3)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, ammatinvalintaan ja työelämään. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää myös muodollisemmissa tilanteissa. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa viestiä työnhakuun liittyvissä tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista kohdekielisissä maissa

- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esimerkiksi muodollinen kirje, hakemus, CV) ottaen huomioon kielen eri rekisterit

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- työskentelee entistä pitkäjänteisemmin aiempaa laajempien asiakokonaisuuksien parissa

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla painotetaan mm. puhumista ja tekstin ymmärtämistä yhä vaativammalla tasolla. Lähtökohtana ovat yhteiskuntaa eri tavoin käsittelevät tekstit. ”Aktiivinen kansalainen ja yrittäjyys” -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla kiinnitetään erityistä huomiota ymmärtävän lukemisen strategioihin. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan laatimalla erilaisia loppukokeeseen valmentavia kirjoitustehtäviä (mm. suomenkielinen tiivistelmä englanninkielisen tekstin pohjalta).

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta, joka liittyy kurssin aihepiireihin
- pyrkii osallistumaan yhteiskunnallisia kysymyksiä käsittelevään keskusteluun ja ottamaan siihen kantaa
- pyrkii syventämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin

Kulttuuri (ENA5)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Eri taiteenlajeja käsitellään monipuolisesti. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti

- pystyy lukemaan itse valitsemaansa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- kiinnostuu ja saa tietoa kohdekielisten maiden kulttuurielämästä
- oppii hyödyntämään kohdekielistä mediaa suunnitelmallisemmin

Tiede, talous ja tekniikka (ENA6)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä uutislähetystyksiä, dokumentteja ja muita asiaohjelmia
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan edelleen (esim. merkityskartat, referointi, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista
- osaa hankkia aihepiiriin liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti, samalla kantaa ottaen
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä

Luonto ja kestävä kehitys (ENA7)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Käsitellään aiheita, jotka ohjaavat opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy ymmärtämään entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä ja puhetta
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyen omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään niin sisällön kuin kieliasunkin suhteen

Puhu ja ymmärrä paremmin (ENA8)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A) / englantia.

Sisältö

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän keinoja eri tilanteissa. Aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit (esim. opiskelu, kulttuuri, tiede, teknologia, media, yhteiskunnalliset asiat). Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Tarkoituksena on myös aktiivisesti laajentaa sanavarastoa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin.
- Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.
- Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.
- Ymmärtää suullisen viestin pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä.

Back to Basics (ENAS9)

Soveltava kurssi

Sisältö

ENAS9 on tukikurssi niille lähinnä ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotka tarvitsevat lisäharjoitusta kielen perusasioissa. Kurssilla keskitytään perussanaston ja rakenteiden opetteluun. Tekstit liittyvät arkielämän aihepiireihin.

Kurssi harjaannuttaa pari- ja ryhmätyöskentelyyn. Opittavaa ainesta työestetään suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteet

Tavoitteena on kerrata ja laajentaa keskeistä sanastoa ja kielioppia sekä perehtyä lukion työtapoihin ja opiskelustrategioihin.

Business English (ENAS10)

Soveltava kurssi

Sisältö

Kurssilla harjoitellaan kaupallisen alan englantia ja tutustutaan englanninkieliseen liike-elämään. Aihepiirin perussanaston lisäksi kurssilla käsitellään ajankohtaista ja autenttista materiaalia eri lähteistä. Kurssilla käytetään monipuolisia työtapoja.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu englanninkielistä kaupallista sanastoa ja kehittää viestintätaitojaan kansainväliseen liike-elämään liittyvissä yhteyksissä.

Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (ENAS11)

Soveltava kurssi

Sisältö

Kurssin keskeisiä aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät teemat. Kurssilla esiin tuleva kieliaines on haastavaa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielistä keskustelua vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista (esimerkiksi televisiohaastattelut, paneelikeskustelut)
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista
- osaa kirjoittaa jäsentynyttä tekstiä vaativastakin aihepiiristä

English Around the World (ENAS12)

Soveltava kurssi

Keskeiset tavoitteet

Tavoitteena on syventää oppilaan käsitystä ja ymmärrystä englanninkielisen kulttuurin monimuotoisuudesta sekä tarjota mahdollisuus tutustua englanninkielisen kirjallisuuden nykyvaikuttajiin klassikoiden ohella.

Sisältö

Kurssilla tutustutaan englanninkieliseen maailmaan ja kulttuuriin kirjallisuuden kautta. Kurssimateriaalina käytetään erilaisia kirjallisuuden ilmaisun muotoja, kuten novelleja, runoja, tarinoita, sarjakuvia sekä romaaneja.

Writing for Specific Purposes (ENS13)

Soveltava kurssi

Sisältö

ENS13-kurssilla perehdytään erilaisten tekstityyppien kirjoittamiseen. Asiatekstien kirjoittamista harjoitellaan eri tavoin hankittujen asiatietojen pohjalta, esim. artikkelit, hakuteokset, Internet, radio, TV, tilastot, haastattelut. Oman tekstin muokkausta käsitellään eri tasoilla, kuten jäsentelyn ja viestin selkeyden kannalta. Lisäksi kurssilla harjoitellaan luovan kirjoittamisen strategioita ja prosessikirjoittamista.

Kirjoittamista harjoitellaan tiimi- ja parityöskentelyn avulla opettajan ohjauksen lisäksi.

Tavoitteet

Tavoitteena on harjaannuttaa opiskelija suunnittelemaan, muokkaamaan ja viimeistelemään johdonmukaista sekä erityyppisiin viestintätilanteisiin tyyllilajiltaan sopivaa tekstiä.

Finishing Touches (ENS14)

Soveltava kurssi

Sisältö

Kurssilla kerrataan keskeistä kieliooppia ja sanastoa sekä harjoitellaan ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullunymmärtämistä, luetunymmärtämistä ja kirjallista ilmaisua. Kurssilla käytetään monipuolisia työtapoja.

Tavoitteet

Tavoitteena on valmentaa opiskelijoita A-kielen yo-kokeeseen.

Media Issues (ENS15)

Soveltava kurssi

Sisältö

Kurssilla tutustutaan englanninkieliseen mediaan sekä tarkastellaan viestintävälineiden, kohderyhmien ja viestien merkitysten eroja. Kohdemedioina ovat pääasiassa englanninkielinen lehdistö, televisio ja Internet. Kurssilla käytetään monipuolisia työtapoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustua englanninkielisen median peruskäsitteisiin ja kehittää mediakriittisyyttä.

2.2.5 Latina

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Latinan kielen opetus antaa opiskelijalle sellaisia välineitä, että hän pystyy tutustumaan Rooman kirjallisuuteen ja kreikkalais-roomalaiseen kulttuuriin sekä oppii tiedostamaan ja ymmärtämään antiikista periytyviä aineksia eurooppalaisissa kielissä ja Euroopan kulttuureissa. Opetus antaa opiskelijoille latinan kielen jatko-opintoihin tarvittavat valmiudet.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy apuvälineiden avulla ymmärtämään muokattua/helppoa autenttista tekstiä
- pystyy käyttämään kieltä opiskelemansa kieliaiineksen rajoissa
- tuntee kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa
- tiedostaa latinan kielen merkityksen eurooppalaisten kielten kehitykselle
- osaa tehdä havaintoja latinan kielen vaikutuksesta osaamiinsa tai opiskelempiinsa kieliin
- tiedostaa kreikkalais-roomalaisen kulttuuriperinnön merkityksen eurooppalaiselle kulttuurille
- osaa tehdä huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin.

Arviointi

Kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suoritusmerkinnällä.

Latinan B3-oppimäärässä keskeinen muoto-oppi opiskellaan neljän ensimmäisen kurssin aikana ja muoto-opin tuntemusta syvennetään seuraavilla kursseilla. Neljän ensimmäisen kurssin aikana opiskellaan myös pääpiirteet sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Lauseopin tuntemusta syvennetään seuraavilla kursseilla. Ensimmäisillä kursseilla harjoitellaan sanakirjan käyttöä.

Muoto- ja lauseopin tuntemusta laajennetaan opiskelun edetessä siten, että opiskelija saavuttaa niissä sellaisen hallinnan, että hän pystyy ymmärtämään latinankielistä tekstiä tavoitteiden mukaisesti.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin

vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Ikkunat auki antiikkiin (LAB31)

Syventävä kurssi

Antiikin Italiaa ja roomalaisia sekä latinan kieltä lähestytään nykyajan näkökulmasta. Perehdytään latinan kielen vaiheisiin.

Antiikin elämää (LAB32)

Syventävä kurssi

Tutustutaan yksityiseen ja julkiseen elämään sekä työnteekoon antiikin aikaisessa kaupungissa.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä (LAB33)

Syventävä kurssi

Tutustutaan roomalaisten harrastuksiin, roomalaisnuorten kasvatukseen ja koulunkäyntiin sekä antiikin kreikkalais-roomalaiseen tarustoon.

Roman historian vaiheita (LAB34)

Syventävä kurssi

Tutustutaan pääpiirteittäin Rooman varhaishistoriaan ja siihen liittyviin taruihin, Rooman historian käännekohtiin ja Rooman kehittymiseen maailmanvallaksi.

Roomalaisia suurmiehiä (LAB35)

Syventävä kurssi

Tutustutaan joihinkin Rooman historian kannalta merkittäviin henkilöihin.

Kulttuuriperintömme (LAB36)

Syventävä kurssi

Tutustutaan antiikin kulttuurin eri alueisiin ja tarkastellaan niiden merkitystä kulttuuriperinnössämme.

Viestejä menneisyydestä (LAB37)

Syventävä kurssi

Tarkastellaan antiikin kirjallisuuteen liittyviä tekstejä viestinnän näkökulmasta. Tutkitaan, mitä tekstit voivat kertoa roomalaisten elämästä ja suhtautumisesta elämän eri ilmiöihin.

Latinaa kautta vuosisatojen (LAB38)

Syventävä kurssi

Tutkitaan muokattujen tekstien ja helppojen autenttisten tekstinäytteiden avulla, miten latinaa on käytetty eri aikoina myöhäisantiikista meidän päiviimme asti.

Antiikin kulttuuri (LAB3S9)

Soveltava kurssi

Kurssilla tarkastellaan monipuolisesti antiikin kulttuuria tutustumalla Kreikan ja Rooman saavutuksiin tieteissä ja taiteissa.

2.2.6 Ranska

Ranskan opetuksen tehtävä

Ranskan kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää ranskan kielen kielialueen kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja -kulttuurisuus. Ranskan opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ranskan kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B1.1–B1.2	B1.1	B1.2	B1.1–B1.2
B2-oppimäärä	A2.2	A2.1–A2.2	A2.2–B1.1	A2.1–A2.2
B3-oppimäärä	A2.1–A2.2	A2.1	A2.1–A2.2	A1.3–A2.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ranskan kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Kurssit, opetusmenetelmät ja työtavat

Aiheita käsitellään oman maan, ranskan kielen kulttuurialueen ja aiheesta riippuen myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin oman ja ranskan kielen kielialueen välillä. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi. Erilaisia työtapoja käytetään, jotta opiskelijat voivat harjoitella myös tietotekniikan, sähköisten viestimien ja kuvallisen esityksen hyväksikäyttöä sekä esiintymiskykyä perinteisten kielellisten ja kirjallisten taitojen lisäksi. Opiskelijoilla on jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kursseittain. Pari- ja ryhmätyöskentely tarjoavat mahdollisuuden kielitaidon aktiiviseen soveltamiseen. Ranskan kielen rakenteiden ja sanaston

tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ranskan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin.. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus. Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteke. Pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suorismerkinnällä.

Suoritusjärjestys

A-kielessä on tarjolla kuusi valtakunnallista pakollista, kaksi syventävää ja kaksi soveltavaa kurssia. Kurssit 1-6 suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä ja niitä seuraavien kurssien 7 ja 8 suoritusjärjestys on vapaa. Soveltavat kurssit suositellaan suoritettavaksi aikaisintaan kurssin 4 jälkeen. Kurssit 2-8 voi suorittaa itsenäisesti. Kuitenkin useamman peräkkäisen kurssin itsenäisestä suorittamisesta sovitaan tapauskohtaisesti opettajan harkinnan mukaan. Opiskelijan tulee osallistua kirjalliseen kurssikokeeseen, kuullunymmärtämisen kokeeseen ja tehdä opettajan kanssa erikseen sovitut tehtävät esim. käänös- rakenne- ja sanastotehtävät, kirjoitelmat, tiivistelmät ja suulliset tehtävät. Soveltavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. B-kielessä kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä eikä niitä suositella suoritettavaksi itsenäisesti kuin poikkeustapauksissa, joista on neuvoteltava erikseen opettajan kanssa.

Nuori ja hänen maailmansa (RAA1)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteet

- Tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää pääajatuksen puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja

- selviytyy kohdekielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- kiinnittää huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettaa opiskelulle tavoitteita
- arvioi työtapojaan

Viestintä ja vapaa-aika (RAA2)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esimerkiksi päiväkirja tai tuttavallinen kirje / sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää opiskelutaitojaan

- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

Opiskelu ja työ (RAA3)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä, esimerkiksi työkeskustelut tai ennakoitavissa olevat puhelinvierit
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista kohdekielissä maissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esimerkiksi muodollinen kirje, hakemus, CV)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. "Aktiivinen kansalainen ja yrittäjyys"-aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- on tietoinen keskustelussa tarvittavista, osittain kulttuurisidonnaisista strategioista, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä

pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perustelemiseen ja vakuuttamiseen

- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisön edessä
- osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti, samalla kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä

Kulttuuri (RAA5)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, mitä tulee viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä TV- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään niin sisällön kuin kieliasunkin suhteen
- kiinnostuu ja saa tietoa kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Tiede, talous ja tekniikka (RAA6)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden

käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä uutislähettyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartat, referointi, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esimerkiksi yleisönosastokirjoitus)

Luonto ja kestävä kehitys (RAA7)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä faktoja ja argumentteja
- pystyy seuraamaan kohdekielistä puhetta asiapitoisista aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyen omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti

Puhu ja ymmärrä paremmin (RAA8)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Suullisen kielitaidon kurssi, jolla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit, joiden sanastoon kiinnitetään erityistä huomiota. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Kurssisuoritusten edellytyksenä on kaikkien annettujen tehtävien suorittaminen hyväksytysti. Kurssin arviointi perustuu suulliseen kokeeseen sekä kurssin aikaisiin näyttöihin.

La langue française et la francophonie (RAAS9)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kerrataan keskeisiä ranskan kielen ongelmakohtia osallistujien toiveiden mukaan, siis kielioppia höystettynä suullisen kielitaidon kehittämällä. Lisäksi puuhataan muuta mukavampaa ranskan kielen ja kulttuurin parissa, osallistujien toiveiden ja opettajan kartoittamien ajankohtaisten esim. elokuvien, konserttien tms. mukaan. Sopii kaikille vuosikursseille.

La Culture Populaire Francophone (RAAS10)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Tutustutaan ranskankieliseen kulttuurimaailmaan laajemmin kuin muiden ranskan kurssien aikana. Tarkoituksena on laajentaa ranskalaisen kulttuurin eri osa-alueiden tuntemusta opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan, ts. osa-alueina voivat olla esim. elokuvat, musiikki, eri ranskankieliset maat, sähköiset viestimet ranskankielisissä maissa jne. Hyödynnetään pääkaupunkiseudun ranskankielisiin maihin liittyvää kulttuuritarjontaa. Tehdään elokuva-arvosteluja, suullisia esityksiä, projekti tms.

Abiranska – pitkä kieli (RAAS11)

Soveltava kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A1 tai A2).

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Pitkän ranskan ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jonka aikana keskitytään sanaston ja rakenteiden harjoitteluun, yo-koetta vastaaviin kuullun- ja luetunymmärtämistehtäviin sekä ainekirjoitukseen.

RAB2-kurssien arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien

arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus

oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suorituserkinnällä.

Vapaa-aika ja harrastukset (RAB21)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin sekä osaa reagoida siihen
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettaa opiskelulle tavoitteita
- arvioi työtapojaan

Meillä ja muualla (RAB22)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aih kokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja normaalitempoa hitaammin
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

Ennen ja nyt (RAB23)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (RAB24)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiirit liittyvät koulun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimesta
- osaa kertoa koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat ja keskeiset yksityiskohdat

Kulttuuri (RAB25)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita ja yleistietoa käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyehköjä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Yhteinen maapallomme (RAB26)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, merkityskartta, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

Tiede ja tekniikka (RAB27)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita käyttämään teknologiaa hyväkseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä selkeitä uutislähettyksiä ja helppoja dokumenttiotteita niin, että ymmärtää keskeisen informaation
- pystyy lukemaan yleistajuista tekstiä vaativahkoista aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa etsiä lisätietoa kurssin aiheista kohdekielisiltä internet-sivuilta
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään

Luonto ja kestävä kehitys (RAB28)

Syventää kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aih kokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä tutun kieliaiineksen ja asiayhteyden perusteella
- pystyy hankkimaan tietoa kohdekielisistä lähteistä
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, kokemuksia, mielipiteitä tai arkitietoa sisältävää tekstiä itselleen läheisistä aiheista

La langue française et la francophonie (RAB2S9)

Soveltava kurssi.

Aih kokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kerrataan keskeisiä ranskan kielen ongelmakohtia osallistujien toiveiden mukaan, siis kielioppia höystettynä suullisen kielitaidon kehittämisellä. Lisäksi puuhataan muuta mukavampaa ranskan kielen ja kulttuurin parissa, osallistujien toiveiden ja opettajan kartoittamien ajankohtaisten esim. elokuvien, konserttien tms. mukaan. Sopii kaikille vuosikursseille.

La culture populaire francophone (RAB2S10)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Tutustutaan ranskankieliseen kulttuurimaailmaan laajemmin kuin muiden ranskan kurssien aikana. Tarkoituksena on laajentaa ranskalaisen kulttuurin eri osa-alueiden tuntemusta opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan, ts. osa-alueina voivat olla esim. elokuvat, musiikki, eri ranskankieliset maat, sähköiset viestimet ranskankielisissä maissa jne. Hyödynnetään pääkaupunkiseudun ranskankielisiin maihin liittyvää kulttuuritarjontaa. Tehdään elokuva-arvosteluja, suullisia esityksiä, projekti tms. Sopii kaikille vuosikursseille.

Abiranska – lyhyt kieli (RAB2S11)

Soveltava kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2).

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Lyhyen ranskan ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jonka aikana käydään läpi eri tehtävätyyppejä ja valmistaudutaan niihin mahdollisimman monipuolisesti.

Hyvää päivää, hauska tutustua (RAB31)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus

Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen opiskelu.

Näin asiat hoituvat (RAB32)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit
- Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely, osallistuminen ja aktiivisuus.

Vapaa-aika ja harrastukset (RAB33)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Meillä ja muualla (RAB34)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

Ennen ja nyt (RAB35)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (RAB36)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kursin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiinomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimessa
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat.

Kulttuuri (RAB37)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Yhteinen maapallomme (RAB38)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

La langue française et la francophonie (RAB3S9)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kerrataan keskeisiä ranskan kielen ongelmakohtia osallistujien toiveiden mukaan, siis kielioppia höystettynä suullisen kielitaidon kehittämisellä. Lisäksi puuhataan muuta mukavampaa ranskan kielen ja kulttuurin parissa, osallistujien toiveiden ja opettajan kartoittamien ajankohtaisten esim. elokuvien, konserttien tms. mukaan. Sopii kaikille vuosikursseille.

La culture populaire francophone (RAB3S10)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Tutustutaan ranskankieliseen kulttuurimaailmaan laajemmin kuin muiden ranskan kurssien aikana. Tarkoituksena on laajentaa ranskalaisen kulttuurin eri osa-alueiden tuntemusta opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan, ts. osa-alueina voivat olla esim. elokuvat, musiikki, eri ranskankieliset maat, sähköiset viestimet ranskankielisissä maissa jne. Hyödynnetään pääkaupunkiseudun ranskankielisiin maihin liittyvää kulttuuritarjontaa. Tehdään elokuva-arvosteluja, suullisia esityksiä, projekti tms. Sopii kaikille vuosikursseille.

Abiranska – lyhyt kieli (RAB3S11)

Soveltava kurssi. Lukiossa alkanut oppimäärä (B3).

Aihekokonaisuudet, keskeinen sisältö ja tavoitteet

Lyhyen ranskan ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jonka aikana käydään läpi eri tehtävätyyppejä ja valmistaudutaan niihin mahdollisimman monipuolisesti.

2.2.7 Saksa

Saksan kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää saksan kielen kielialueen kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja -kulttuurisuus. Saksan opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Saksan kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B1.1–B1.2	B1.1	B1.2	B1.1–B1.2
B2-oppimäärä	A2.2	A2.1–A2.2	A2.2–B1.1	A2.1–A2.2
B3-oppimäärä	A2.1–A2.2	A2.1	A2.1–A2.2	A1.3–A2.1

Saksan opetuksen päämääränä on tarjota opiskelijoille vankka peruskielitaito, jonka avulla he voivat ylläpitää ja kartuttaa kielitaitoaan koulun jälkeenkin ja jota he voivat hyödyntää jatko-opinnoissaan ja siirtyessään työelämään. Painopisteenä on yleisluonteinen, käyttökelpoinen kieli, jolla opiskelija pystyy viestimään asiayhteyden soveltuvalla tavalla sekä suullisesti että kirjallisesti. Vaikeampien tekstien ja erikoissanastojen ymmärtäminen kuuluu passiiviseen kielitaitoon, joka on myös erittäin tärkeä osa kielen hallintaa. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille positiivisia oppimiskokemuksia ja pohja elinikäiselle oppimiselle.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä saksan kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Opetusjärjestelyt

Kielitaidon hankkiminen on aktiivinen prosessi. Tehokas oppiminen ja taitojen automatisoituminen edellyttää runsasta, monipuolista, vaihtelevaa, viestintätilanteeseen ja opetusryhmään soveltuvaa harjoittelua. Ymmärtämisen ja omaksumisen kautta edetään kielen aktiiviseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Ymmärtämisen helpottamiseksi kehitetään opiskelijan päättelytaitoa sana-, lause- ja tekstitasolla sekä opeteltaessa kielen rakenteita.

aktiiviseen soveltamiseen. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota siihen, että sekä työprosessissa että tulosten esittämisessä voidaan harjoitella erilaisia taitoja: tietotekniikan, sähköisten viestimien ja kuvallisen esityksen hyväksikäyttöä sekä esiintymiskykyä perinteisten kielellisten ja kirjallisten taitojen lisäksi. Opiskelijoiden erilaisuus ja yksilöllisyys pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Heitä ohjataan ymmärtämään ja käyttämään erilaisia oppimisstrategioita ja löytämään itselleen tulokselliset. Opiskelijoita totutetaan työskentelemään itsenäisesti. Kokonaisen kurssin suorittaminen itsenäisesti luokkaopetukseen osallistumatta on mahdollista, mikäli opiskelijalla on siihen riittävät edellytykset. Ensimmäistä pakollista kurssia SAA1, syventäviä ja soveltavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kaikessa opiskelussa korostetaan sitä, että vastuu oppimisesta on ensisijaisesti opiskelijalla itsellään. Opiskelijat asettavat itselleen tavoitteita sekä seuraavat niiden saavuttamista.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suoritusmerkinnällä.

Suoritusjärjestys

Kahta pakollista saksan kurssia ei suositella suoritettavaksi samassa jaksossa. Pakolliset ja syventävät kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on sovittava etukäteen opettajan kanssa.

Peräkkäisiä kursseja ei saa suorittaa itsenäisesti, ei myöskään syventäviä ja soveltavia kursseja. Soveltavista kursseista SAAS9 voidaan suorittaa kurssin SAA2 jälkeen ja kurssi SAAS10 kurssin SAA6 jälkeen. Kurssi SAAS11 tulee suorittaa ennen kurssia SAA1.

Nuori ja hänen maailmansa (SAA1)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus "hyvinvointi ja turvallisuus" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita tai siinä säännöllisesti toistuvia teemoja
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin

- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia

Pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla voidaan tarjota mahdollisuus kielitaidon kiinnittämiseen huomiota selvästi ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon

- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksia ja keskeiset yksityiskohdat

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettaa opiskelulle tavoitteita
- arvioi työtapojaan
- tottuu lukion työtapoihin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Kurssin aiheista keskustellaan pareittain ja ryhmissä. Opiskelijat kirjoittavat kurssin aikana kirjoitelman esimerkiksi harrastuksistaan ja vapaa-ajastaan. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Viestintä ja vapaa-aika (SAA2)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista ja vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- tutustuu vähemmistökulttuureihin

- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, itseään kiinnostavista aiheista (esimerkiksi päiväkirja tai tuttavallinen kirje / sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla harjoitellaan puhumista ottamalla kantaa elämänarvoihin ja aikuistumiseen liittyviin kysymyksiin. Kirjoittamista harjoitellaan kirjoittamalla kurssin aiheisiin liittyvä kirjoitelma.

Opiskelu ja työ (SAA3)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä, esimerkiksi työkeskustelut tai ennakoitavissa olevat puhelinviestit
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista kohdekielisissä maissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esimerkiksi muodollinen kirje, hakemus, CV)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat harjoittelevat puheen ymmärtämistä ja puhumista puhe- ja haastattelutilanteissa eläytymällä erilaisiin rooleihin ja kertomalla muun muassa koulustaan ja kesätyöpaikoistaan. Luetunymmärtämistehtävillä tähdätään siihen, että opiskelija löytää keskeisen sisällön laajemmasta tekstikokonaisuudesta. Kirjoittamista harjoitellaan erilaisin kirjallisin tehtävin, laaditaan mm. omaelämäkerta ja työpaikkahakemus.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (SAA4)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalainen ja yrittäjyys”-aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- on tietoinen keskustelussa tarvittavista, osittain kulttuurisidonnaisista strategioita, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perusteleamiseen ja vakuuttamiseen
- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisön edessä
- osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti, samalla kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Keskustellaan ja väitellään kurssin aiheista pareittain tai ryhmissä. Kurssilla kirjoitetaan kirjoitelma kurssin aiheista.

Kulttuuri (SAA5)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin kulttuuritarjontaa sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia, mitä tulee viestintään ja mediaosaamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä TV- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen

- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan itse valitsemaansa helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään niin sisällön kuin kieliasunkin suhteen
- kiinnostuu ja saa tietoa kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hyödyntää saksankielisiä lähteitä ja internetiä laatiessaan tutkielmia, esityksiä tai kirjoitelmia
- kehittää oman mielipiteen ilmaisuaan eri keinoin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Puheen ymmärtämistä ja puhumista harjoitellaan seuraamalla ja kommentoimalla uutis- ja ajankohtaislähetyksiä. Luetaan ja tutustutaan saksankieliseen lehdistöön, tehdään tiivistelmä tai vastaus yleisöosaston kirjoitukseen. Katsotaan elokuva ja laaditaan siitä kirjoitelma, tutustutaan kuvataiteisiin, musiikkiin ja kirjallisuuteen. Pidetään esitelmä jostain taiteen alasta.

Tiede, talous ja tekniikka (SAA6)

Pakollinen kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä uutislähetyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartat, referointi, tiivistäminen)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Puheen ymmärtämistä harjoitellaan kuuntelemalla aihepiiriin liittyviä haastatteluja, dokumentteja, äänitteitä ja puheita. Puhumista harjoitellaan keskustelemalla ja väittelemällä. Kirjoittamista harjoitellaan esimerkiksi laatimalla mielipidekirjoitus.

Luonto ja kestävä kehitys (SAA7)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, faktatietoa sisältävää tekstiä niin, että osaa kerätä siitä keskeisiä faktoja ja argumentteja
- pystyy seuraamaan kohdekielistä puhetta asiapitoisista aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyen omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti
- osaa ottaa kantaa kulutus- ja ympäristökysymyksiin
- osaa omatoimisesti laajentaa sanavarastoaan ja kehittää puhevalmiuttaan

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla harjoitellaan puhumista ja kuullun ymmärtämistä keskittyen ympäristökysymyksiin. Harjoitellaan ylioppilaskokeen osa-alueita. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Puhu ja ymmärrä paremmin (SAA8)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Sisältö

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän keinoja eri tilanteissa. Aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit (esim. opiskelu, kulttuuri, tiede, teknologia, media, yhteiskunnalliset asiat). Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Tarkoituksena on myös aktiivisesti laajentaa sanavarastoa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin.
- pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.

- pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.
- ymmärtää suullisen viestin pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä.

Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (SAAS9)

Soveltava kurssi.

Aihekokonaisuudet ja keskeinen sisältö

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys” ja ”hyvinvointi ja turvallisuus” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielistä keskustelua melko vaativistakin kurssiin liittyvistä ja ajankohtaisista aiheista (esimerkiksi televisiohaastattelut, paneelikeskustelut) pääkohdat ymmärtäen
- osaa ilmaista ja perustella mielipiteensä myös ryhmäkeskustelussa
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista päälinjat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa jäsentynyttä tekstiä, esittää siinä tukitietoa pääajatuksille ja ottaa tekstin lukijan huomioon
- hallitsee monenlaisen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita
- ymmärtää kansainväliseen politiikkaan ja yhteistyöhön sekä siirtolais- ja pakolaispolitiikkaan liittyviä vaativia tekstejä

Abi-saksa (SAAS10)

Soveltava kurssi Perusopetuksen vuosiluokilla 1 – 6 alkanut oppimäärä (A).

Tavoitteena on

- valmentaa opiskelijaa ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Opiskelujärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan keskeistä sanastoa ja rakenteita ja harjoitellaan kirjoittelman tekoa sekä kuuntelutekniikkaa. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Saksan tukikurssi (SAAS11)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on

- täydentää peruskoulussa opittuja taitoja ja valmentaa opiskelijaa lukiomaiseen työskentelyyn.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan kielen perusrakenteita ja keskeistä sanastoa. Kurssi ei sovi itsenäisesti suoritettavaksi. Kurssi on tarkoitettu suoritettavaksi ennen varsinaisia SAA1-opintoja

Saksan kieli- ja kulttuurikurssi (SAAS12)

Soveltava kurssi

Sisältö

Kulttuuripainotteinen kurssi, johon kuuluu 4-5 päivän mittainen matka johonkin saksalaiseen kaupunkiin sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Ennen matkaa tutustutaan erilaisia projekteja tehden matkakohteen nähtävyyksiin, historiaan ja kulttuuriin. Opiskelijat valitsevat yhden teeman ja tekevät siitä yksin tai pareittain kurssityön, joka esitetään ryhmän toisille jäsenille ennen matkaa. Matkan jälkeen jaetaan kokemuksia matkalta suullisesti ja kirjallisesti saksaksi.

SAB2-kurssien arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien

arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus

oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suoritusmerkinnällä.

Vapaa-aika ja harrastukset (SAB21)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin sekä osaa reagoida siihen
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein

- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat työskentelevät kurssin aikana pareittain ja pienryhmissä. Puhumista ja puheen ymmärtämistä harjoitellaan dialogien avulla. Ääntämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Kurssilla kirjoitetaan lyhyt kirjoitelma. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Meillä ja muualla (SAB22)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja normaalitempoa hitaammin
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)
- osaa toimia arkielämän asioimistilanteissa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat työskentelevät pareittain ja pienryhmissä. Opiskelija harjoittelee kertomaan asumisesta ja ottamaan kantaa siihen. Kurssilla tehdään lyhyt kirjoitelma. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Ennen ja nyt (SAB23)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnät)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat tekevät pari- ja pienryhmätöitä. Ryhmätöinä voidaan koota erilaista informaatiota koti- ja kohdemaan nykyisyydestä ja menneisyydestä. Kurssilla kirjoitetaan lyhyt kirjoitelma kurssin aihepiireistä. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (SAB24)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimesta
- osaa kertoa koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen

- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat ja keskeiset yksityiskohdat

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kirjoitetaan muodollinen kirje, esimerkiksi työpaikkahakemus. Suullista kielitaitoa harjoitellaan erilaisilla haastattelu- ja puhetilanteilla. Kurssilla tehdään helpohkoja kuullunymmärtämistehtäviä.

Kulttuuri (SAB25)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita ja yleistietoa käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyehköjä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana tutustutaan saksankielisen kielialueen kulttuuriin ja historiaan myös monipuolisen sanomalehti-, elokuva- ja videomateriaalin avulla. Tehdään kulttuuriaiheinen esitelmä tai näytelmä ja kirjoitelma.

Yhteinen maapallomme (SAB26)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa ja kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, merkityskartta, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaiineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)

- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- tuomaan esille näkökulmia monikulttuurisuudesta

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat harjoittelevat kuullun ja tekstin ymmärtämistä sekä laativat kirjoitelmia ja suomenkielinen tiivistelmä. Kaikkia kielenoppimisen osa-alueita, puhuminen mukaan luettuna painotetaan tasapuolisesti.

Tiede ja tekniikka (SAB27)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita käyttämään teknologiaa hyväkseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä selkeitä uutislähetyksiä ja helppoja dokumenttiotteita niin, että ymmärtää keskeisen informaation
- pystyy lukemaan yleistajuista tekstiä vaativahkoista aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa etsiä lisätietoa kurssin aiheista kohdekielisiltä internet-sivuilta
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan tieteen ja tekniikan merkkihenkilöihin ja saavutuksiin. Kirjoitetaan saksankielinen tiivistelmä jostakin kurssin aiheesta. Harjoitellaan ylioppilaskokeen eri osa-alueita. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Luonto ja kestävä kehitys (SAB28)

Syventävä kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan monenlaisia, vaativahkoja tekstejä ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä tutun kieliaineksen ja asiayhteyden perusteella

- pystyy hankkimaan tietoa kohdekielisistä lähteistä
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, kokemuksia, mielipiteitä tai arkitietoa sisältävää tekstiä itselleen läheisistä aiheista

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Parityöskentelynä tehdään puheharjoituksia, rakennekertauksia. Kirjoitetaan tiivistelmiä ja kommentteja sanomalehtiartikkeleihin tai TV- uutisiin. Laaditaan kirjoitelmia ja harjoitellaan ylioppilaskokeen osa-alueita.

Abi-saksa (SAB2S10)

Soveltava kurssi. Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2) / saksa.

Tavoitteena on

- valmentaa opiskelijaa ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Opiskelijajärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan keskeistä sanastoa ja rakenteita ja harjoitellaan tiivistelmän ja kirjoitelman tekoa sekä kuuntelutekniikkaa. Harjoitellaan ylioppilaskokeen eri osa-alueita. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Hyvää päivää, hauska tutustua (SAB31)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään ja perheestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Harjoittelu tapahtuu opiskelijakeskeisesti. Tehdään suullisia pari- ja ryhmätöitä. Kirjoittamista ja kuullun ymmärtämistä voidaan harjoitella myös saneluina. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Näin asiat hoituvat (SAB32)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- selviytyy matkailijana kohdemaassa yksinkertaisissa viestintätilanteissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit
- oppii kertomaan nähtävyyksistä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Harjoitellaan kurssin aihepiireihin liittyviä dialogeja pareittain ja pienryhmissä. Tehdään kurssin aihepiiriin liittyviä kuullunymmärtämisharjoituksia. Kurssilla kirjoitetaan postikortti kohdemaasta. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Vapaa-aika ja harrastukset (SAB33)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- selviytyy yksinkertaisista puhelinkeskusteluista

- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työskennellään pareittain ja pienryhmissä. Voidaan esittää dialogeja myös koko ryhmälle. Laaditaan kirje, postikortti ja tekstiviesti. Tehdään kuunteluharjoituksia. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Meillä ja muualla (SAB34)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työskennellään itsenäisesti ja pareittain. Laaditaan lyhyt kirjoitelma kurssin aihepiireistä.

Ennen ja nyt (SAB35)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa

- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tehdään puheharjoituksia pareittain ja ryhmissä. Esitetään mielipiteitä puolesta ja vastaan. Laaditaan kirjallisia tuotoksia kurssin aiheista.

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (SAB36)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimessa
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksia

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelija totuttelevat kurssin kuluessa ymmärtämään tekstien avulla monipuolisia nuorisoa käsitteleviä tekstejä. Keskustellaan pareittain tai pienryhmissä.

Kulttuuri (SAB37)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssissa tutustutaan saksalaisen kielialueen kulttuureihin ja historiaan. Katsotaan saksalainen elokuva. Laaditaan kirjoitelma ja esitelmä kurssin aihepiireistä.

Yhteinen maapallomme (SAB38)

Syventävä kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Harjoitellaan aihepiireihin liittyvää sanastoa suullisesti ja kirjallisesti. Kuunnellaan monipuolisia aiheita käsitteleviä tekstejä. Luetaan sanoma- ja aikakauslehtiartikkeleita. Laaditaan kirjoitelmia aihepiireistä. Harjoitellaan ylioppilaskokeisiin. Ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Abi-saksa (SAB3S10)

Soveltava kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / saksa.

Tavoitteena on

- valmentaa opiskelijaa ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Opiskelujärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan keskeistä sanastoa ja rakenteita ja harjoitellaan kirjoitelman tekoa sekä kuuntelutekniikkaa. Kurssi ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

2.2.8 Venäjä

Tavoitteet

- opiskelija osaa viestiä venäjän kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- opiskelija osaa arvioida kielitaitoaan suhteissa tavoitteisiin
- opiskelija tuntee oman vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- opiskelija osaa kehittää kielitaitoaan

Opetuksesta ja opiskelusta

Venäjän oman äidinkielen opinnot on tarkoitettu opiskelijoille, joiden äidinkieli on venäjä, ja jotka ovat saaneet opetusta vähintään 2 tuntia viikossa ala- ja yläasteella äidinkielen opetussuunnitelman mukaan (yhteensä niitä voi olla 18 kurssia peruskoulun aikana).

Tunnit pidetään keskitetysti lukiossa kerran viikossa 2,5 tuntia muiden tuntien jälkeen tai kahdessa jaksossa 5 tuntia viikossa lukion lukujärjestyksen mukaan.

Kursseja on kuusi, kaksi kurssia lukukaudessa. Kurssien päättyessä on oltava näyte kurssin suorituksesta (esim. sanelu, aine, esitys, referaatti ym.). Arvosanat merkitään opiskelijan kurssikirjaan.

Venäjä omana äidinkielenä -kurssien opiskelijat voivat kirjoittaa VEA-ylioppilaskirjoitukset.

Venäjä omana äidinkielenä -kursseille voivat osallistua kaikki ne lukiolaiset, joiden äidinkieli on venäjä, vaikka kielitaso ei olekaan niin hyvä (opiskelija puhuu hyvin, sanavarasto on laaja, kirjoittaa vähän, mutta voi osallistua keskusteluihin ja tehdä erilaisia kurssitöitä).

Jos opiskelija halua osallistua vain VEA- ylioppilaskirjoituksiin ilman venäjä omana äidinkielenä -opintoja, hänen on suoritettava VEA- kielen kuusi kurssia, yhdessä kurssissa äidinkielen opettajan ryhmässä, ja tästä hän saa vain yhden kurssin kurssikirjaansa.

Ne venäjä omana äidinkielenä -kurssien opiskelijat, jotka osallistuvat VEA-ylioppilaskirjoituksiin, suorittavat yhdessä kurssissa kaikki VEA- kurssin tehtävät omalle äidinkielen opettajalle.

Venäjä omana äidinkielenä -kurssien sisällöt vaihtuvat joka toinen vuosi, riippuen opiskelijoiden kielitaidosta.

Ne lukiolaiset, joiden venäjän kieli on VEA- tasoinen (he saivat opetusta vähintään 2 tuntia viikossa ala- ja yläasteella VEA- kielen opetussuunnitelman mukaan), jatkavat opintojaan VE-ryhmässä.

Oma äidinkieli ja sen käyttö (VE1)

- Venäjän kirjallisuus XIX-alkuvuosisadalla (Puskin, Lermantov, Dostojevski)
- Kielioppia (sijamuodot)

Kielitieto ja oikeakielisyys (VE2)

- Venäjän kirjallisuus XIX-keskivuosisadalla (Tolstoi, Turgenev)
- Kielioppia (verbit)

Kielialueen kulttuuri (VE3)

- Venäjän kirjallisuus XIX-loppuvuosisadalla (Tsehov, Ostrovski)
- Kielioppia (lause)

Viestintä ja yhteiskunta (VE4)

- Venäjän kirjallisuus XX-alkuvuosisadalla (Majakovski, Tsvetajeva, Jesenin)
- Kielioppia (lause)

Kaunokirjallisuus ja muut taidelajit (VE5)

- Neuvostoliiton kirjallisuus (Sholohov, Bulgakov)
- Kielioppia (kertausta)

Tiedon maailma (VE6)

- Nykyajan kirjallisuus (vapaa valinta)
- kielioppia (kertausta)

Venäjän lukiossa alkava oppimäärä (VEB3)opetuksen tavoitteet

Venäjän kielen opetuksen tarkoitus on kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Opetus antaa heille venäjän kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää Venäjän kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Painopisteenä on yleisluonteinen, käyttökelpoinen kieli, jolla opiskelija pystyy viestimään asiayhteyteen soveltuvalla tavalla sekä suullisesti että kirjallisesti. Passiivisen kielitaidon kehittyminen on myös tärkeä osa kielen hallintaa. Tavoitteena on

tarjota opiskelijoille positiivisia oppimiskokemuksia ja pohja elinikäiselle oppimiselle.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1–A2.2	A2.1	A2.1–A2.2	A1.3–A2.1

Yleistavoitteet

Venäjän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hidastempoista, selkeää ja yleisluontoista puhetta
- pystyy myös itse osallistumaan yksinkertaiseen keskusteluun sekä puhumaan ymmärrettävää ja intonaatioltaan sekä ääntämykseltään luontevaa kieltä
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän tilanteista
- osaa soveltaa kielelle ja kulttuurille ominaisia viestintätapoja
- tuntee kielialueen maiden oloja, tapoja ja kulttuuria
- ymmärtää yleisluontoisia tekstejä
- oppii käyttämään itselleen sopivia oppimisstrategioita
- osaa ottaa vastuuta kielitaitonsa kehittämisestä ja osaa arvioida oppimisprosessiaan
- oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta suullisista ja kirjallisista tuotoksista.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijoilla on jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten. Pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla voidaan tarjota mahdollisuus kielitaidon aktiiviseen soveltamiseen. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla. Erityistä huomiota kiinnitetään äidinkielen ja venäjänkielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kulttuurisen ymmärtämisen kehittämiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittymiseen kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Kaikessa opiskelussa korostetaan sitä, että vastuu oppimisesta on ensisijaisesti opiskelijalla itsellään.

Opiskelijoiden erilaisuus ja yksilöllisyys pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Heitä ohjataan ymmärtämään ja käyttämään erilaisia oppimisstrategioita ja löytämään itselleen tulokselliset. Opiskelijoita totutetaan työskentelemään myös itsenäisesti.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti luokkaopetukseen osallistumatta on mahdollista, mikäli opiskelijalla on siihen riittävät edellytykset. Itsenäinen suoritus edellyttää opettajan ohjausta sekä materiaaleista ja työtavoista sopimista.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla.

Suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on sovittava aina etukäteen opettajan kanssa. Kahta venäjän kurssia ei voi suorittaa samanaikaisesti muuten kuin erityisen painavasta syystä.

Hyvää päivää, hauska tutustua (VEB31)

Syventävä kurssi

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus.

Näin asiat hoituvat (VEB32)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit.

Vapaa-aika ja harrastukset (VEB33)

Syventävä kurssi

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamin lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin.

Meillä ja muualla (VEB34)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat).

Ennen ja nyt (VEB35)

Syventävä kurssi

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot).

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (VEB36)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimesta
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat

Kulttuuri (VEB37)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Yhteinen maapallomme (VEB38)

Syventävä kurssi

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

2.2.9 Italia

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Hyvää päivää, hauska tutustua (IAB31)

Syventävä kurssi

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittely, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Näin asiat hoituvat (IAB32)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin

- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Vapaa-aika ja harrastukset (IAB33)

Syventävä kurssi

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Meillä ja muualla (IAB34)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti

- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

Kurssin arvioinnissa painotetaan puhevalmiutta ja kurssissa esiintyneiden rakenteiden hallintaa. Arvosanassa painottuu kurssikokeen ohella opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteko. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Ennen ja nyt (IAB35)

Syventävä kurssi

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnät)

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (IAB36)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimessa
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksat

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Kulttuuri (IAB37)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Yhteinen maapallomme (IAB38)

Syventävä kurssi

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkyymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteko. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Italialaista kulttuuria (IAB3S9)

Soveltava kurssi

Kurssilla tutustutaan monipuolisesti kulttuurin eri osa-alueisiin. Pääpaino kurssilla on oppia tuntemaan kulttuurin eri ilmenemismuotoja itse kielen ollessa vain tutustumisväline. Aihealueita ovat erityisesti italialaisina pidetyt kulttuurin muodot: esim. musiikki, elokuva, kuvataide, ruokakulttuuri, urheilu ja muoti, mutta kurssilla voidaan tutustua myös muihin kulttuurin osa-alueisiin. Yhtenä lähestymistapana aiheeseen on kurssin aikana tehtävät vierailut esim. elokuvaan, oopperaan, näyttelyyn tai italialaiseen ravintolaan.

Tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa tietoisuuttaan ja arvostustaan italiaa kohtaan ja oppii ymmärtämään syvemmin italialaisuutta ja italialaista elämänmenoa
- tutustuu ennestään tuntemattomiin kulttuurin osa-alueisiin
- huomaa italialaisen kulttuurin vaikutuksen italian rajojen ulkopuolella
- tutustuu kulttuurielämän merkkihenkilöihin ja heidän tuotoksiinsa

Arviointi

Kurssin arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös

opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteke. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

2.2.10 Espanja

Lukiossa alkava oppimäärä (EAB3)

Espanjan opetuksen tavoitteet

Espanjan kielen opetuksen tarkoitus on kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Opetus antaa heille espanjan kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää espanjankielisten maiden kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Painopisteenä on yleisluonteinen, käyttökelpoinen kieli, jolla opiskelija pystyy viestimään asiayhteyteen soveltuvalla tavalla sekä suullisesti että kirjallisesti. Passiivisen kielitaidon kehittyminen on myös tärkeä osa kielen hallintaa. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille positiivisia oppimiskokemuksia ja pohja elinikäiselle oppimiselle.

Yleistavoitteet

Espanjan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hidastempoista, selkeää ja yleisluontoista puhetta
- pystyy myös itse osallistumaan yksinkertaiseen keskusteluun sekä puhumaan ymmärrettävää ja intonaatioltaan sekä ääntämykseltään luontevaa kieltä
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän tilanteista
- osaa soveltaa kielelle ja kulttuurille ominaisia viestintätapoja
- tuntee kielialueen maiden oloja, tapoja ja kulttuuria
- ymmärtää yleisluontoisia tekstejä
- oppii käyttämään itselleen sopivia oppimisstrategioita
- osaa ottaa vastuuta kielitaitonsa kehittämisestä ja osaa arvioida oppimisprosessiaan
- oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta suullisista ja kirjallisista tuotoksista

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijoilla on jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten. Pari- ja ryhmätyöskentelyn avulla voidaan tarjota mahdollisuus kielitaidon aktiiviseen soveltamiseen. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla. Erityistä huomiota kiinnitetään äidinkielen ja espanjankielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kulttuurisen ymmärtämisen kehittämiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittymiseen kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Kaikessa opiskelussa korostetaan sitä, että vastuu oppimisesta on ensisijaisesti opiskelijalla itsellään.

Opiskelijoiden erilaisuus ja yksilöllisyys pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Heitä ohjataan ymmärtämään ja käyttämään erilaisia

oppimisstrategioita ja löytämään itselleen tuloksellisimmat. Opiskelijoita totutetaan työskentelemään myös itsenäisesti.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti luokkaopetukseen osallistumatta on mahdollista, mikäli opiskelijalla on siihen riittävät edellytykset. Itsenäinen suoritus edellyttää opettajan ohjausta sekä materiaaleista ja työtapoista sopimista.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet. Kurssien arvioinnin perustana käytetään kirjallista koetta, sanakokeita ja mahdollisia muita kirjallisia töitä. Arvioinnissa painottuu edellisten ohella myös opiskelijan yrittäminen ja aktiivisuus oppitunnilla sekä säännöllinen työnteke. Syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla ja soveltavat kurssit suoritusmerkinnällä.

Suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Poikkeavasta suoritusjärjestyksestä on sovittava aina etukäteen opettajan kanssa. Kahta espanjan kurssia ei voi suorittaa samanaikaisesti muuten kuin erityisen painavasta syystä.

Hyvää päivää, hauska tutustua (EAB31)

Syventävä kurssi

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

- Tavoitteena on, että opiskelija
- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa

pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus.

Näin asiat hoituvat (EAB32)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit.

Vapaa-aika ja harrastukset (EAB33)

Syventävä kurssi

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin.

Meillä ja muualla (EAB34)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat).

Ennen ja nyt (EAB35)

Syventävä kurssi

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot).

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (EAB36)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen

- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimessa
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuks

Kulttuuri (EAB37)

Syventävä kurssi

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

Yhteinen maapallomme (EAB38)

Syventävä kurssi

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)

- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

Abi-espanja (EAB3S9)

Soveltava kurssi. Lukiossa alkava oppimäärä (B3) / espanja.

Tavoitteena on

- valmentaa opiskelijaa ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Opiskelujärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan keskeistä sanastoa ja rakenteita ja harjoitellaan kirjoittelman tekoa sekä kuuntelutekniikkaa. Kurssia ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

2.2.11 Matematiikka

Matematiikka on kautta historian ollut sekä keskeinen osa kulttuuriamme että luonnontieteiden ja tekniikan kehityksen avain. Matematiikalla on ollut ratkaiseva vaikutus esimerkiksi modernin fysiikan, tähtitieteen ja tietotekniikan syntyyn. Toisaalta muiden tieteiden ongelmien ratkaisemiseen. Matematiikka ei kuitenkaan ole luonteeltaan luonnontieteiden ja tekniikan tarvitsema kaavakokoelma vaan elävä ja itsenäinen tiede.

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin.

Opiskelijaa myös kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Kurssikuvausten väljyyttä voidaan käyttää resurssien salliessa keskeisten sisältöjen syventämiseen ja eheyttävien kokonaisuuksien muodostamiseen.

Arviointi

Matematiikan arviointi kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukee opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioi kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Kaikki pakolliset, syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan numeroarviointina. Opiskelija saa palautetta opettajalta kurssin aikana kotitehtävistään ja mahdollisista muista kurssiin liittyvistä töistä.

Arvosana muodostuu kurssin loppukokeesta, mahdollisista tuntikuulusteluista, kotitehtävistä ja tuntiaktiivisuudesta. Oma harrastuneisuus ja aktiivinen osallistuminen voivat vaikuttaa korottavasti numeroon.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelija voi vaihtaa pitkän matematiikan opintonsa lyhyen matematiikan opintoihin missä tahansa opintojen vaiheessa. Tarkoituksenmukaisena pidetään vaihtoa viimeistään 4. pitkän matematiikan kurssin jälkeen.

Seuraavat pitkän matematiikan kurssit voidaan arvosanoineen siirtää lyhyen matematiikan suorituksiksi

- MAA2 (Polynomifunktiot) voi korvata kurssin MAB1 (Lausekkeet ja yhtälöt)
- MAA3 (Geometria) voi korvata kurssin MAB2 (Geometria)
- MAA6 (Todennäköisyys ja tilastot) voi korvata kurssin MAB5 (Tilastot ja todennäköisyys)
- MAA7 (Derivaatta) voi korvata kurssin MAB4 (Matemaattinen analyysi)
- MAA8 (Juuri- ja logarifmifunktiot) voi korvata kurssin MAB3 (Matemaattisia malleja)
- Muut hyväksytysti suoritettut pitkän matematiikan kurssit siirretään lyhyen matematiikan soveltaviksi kursseiksi suoritus merkinnällä.

Opiskelijalla on oikeus yrittää korottaa kyseisiä arvosanoja vuoden kuluessa oppimäärän vaihtamisesta. Korotusta voi yrittää osallistumalla kurssille tai suoraan kurssin kokeeseen.

Matematiikan pitkä oppimäärä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksessa kehitetään opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksunia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä.
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.
- oppii löytämään matematiikan eri osa-alueiden välisiä yhteyksiä.

Arviointi

Matematiikan arviointi kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukee opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioi kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Pakolliset kurssit arvioidaan numeroarviointina ja opiskelija saa palautetta opettajalta kurssin aikana kotitehtävistään ja mahdollisista muista kurssiin liittyvistä töistä.

Arvosana muodostuu kurssin loppukokeesta, mahdollisista tuntikuulusteluista, kotitehtävistä ja tuntiaktiivisuudesta. Oma harrastuneisuus ja aktiivinen osallistuminen voivat vaikuttaa korottavasti numeroon.

Suoritusjärjestys

Matematiikan pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Syventävät kurssit MAA12 ja MAA13 suoritetaan pakollisten kurssien suoritusten jälkeen (MAA12 voidaan suorittaa samaan aikaan MAA10 kanssa) MAA11 voidaan suorittaa MAA2 kurssin suorittamisen jälkeen.

Soveltavista kursseista MAAS15 voidaan suorittaa MAA2 jälkeen. Muut soveltavat kurssit voidaan suorittaa pakollisten kurssien jälkeen.

Ensimmäisen vuoden opinnot syventävät peruskoulussa käytyä matematiikan taitoja ja opiskelumenetelmiä. Funktion käsitettä laajennetaan korkeamman asteen polynomeihin ja kurssit 1-2 luovat pohjan toisen vuoden alun kursseille. Geometrian ja analyyttisen geometrian kurssit luovat pohjan analyysin käsitteiden geometriselle hahmottamiselle. Graafisen laskimen käyttöä harjoitellaan, jotta siitä saadaan tehokas itsenäisen opiskelun väline.

Kurssit 7 -10 perehdyttävät opiskelijan matemaattiseen analyysiin. Samalla perehdytään uusiin alkeisfunktioihin. Samalla vahvistetaan opiskelijoiden matemaattisia perustaitoja niiden käyttöä uusien käsitteiden ymmärtämisessä ja ongelmanratkaisuvälineinä.

Kolmas vuosi sisältää syventäviä kursseja ja matematiikan kertauskurssin, jotka lisäävät opiskelijan valmiuksia jatko-opintoihin.

Funktiot ja yhtälöt (MAA1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä

- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

Polynomifunktiot (MAA2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomin jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

Geometria (MAA3)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Analyttinen geometria (MAA4)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

Vektorit (MAA5)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.
- **Keskeiset sisällöt**
- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

Derivaatta (MAA7)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen

- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

Keskeiset sisällöt

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa käyttää trigonometristen funktioiden välisiä yhteyksiä
- osaa ratkaista yksinkertaisia trigonometrisia yhtälöitä
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometristen funktioiden derivaatat
- lukujono

- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

Integraalilaskenta (MAA10)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Lukuteoria ja logiikka (MAA11)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

Keskeiset sisällöt

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus

- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla
- likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien toden-
- näköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä epäoleelliset integraalit

Pitkän matematiikan kokonaiskuva (MAAS14)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan pitkän matematiikan pakollisten kurssien sisällöstä
- osaa soveltaa useita erilaisia ratkaisumenetelmiä
- valmistaa opiskelijaa ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- Erilaisten yhtälöiden ratkaisuperiaatteet
- yleisimmät alkeisfunktiot ja niiden ominaisuudet
- geometria
- jatkuvuuden, derivaatan ja integraalin soveltaminen

Talousmatematiikka (MAAS15)

Soveltava kurssi

Suoritetaan MAB7 mukaisesti

Kompleksiluvut ja avaruuden vektorit (MAAS16)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää käsitystään matematiikasta ja lukukäsitteestä tutustumalla kompleksilukuihin ja niiden eri esitysmuotoihin
- syventää käsitystään vektoreista tutustumalla esim. vektori- eli ristituloon ja skalaarikolmituloon.

Keskeiset sisällöt

- kompleksiluvun määritelmä
- kompleksilukujen laskutoimitukset
- imaginaariyksikkö
- liittoluku
- Moivre'n kaava ja Eulerin kaava
- toisen asteen yhtälö

- korkeamman asteen yhtälö
- kolmiulotteinen vektoriavaruus
- vektorit koordinaatistossa
- skalaaritulo
- vektoritulo
- skalaarikolmitulo

Lineaarialgebra (MAAS17)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu matriisin käyttöön numeerisen aineiston esitysmuotona
- hallitsee matriisien peruslaskutoimitukset
- oppii käänteismatriisin määrittämisen
- tuntee determinantin
- oppii ratkaisemaan lineaarisia yhtälöryhmiä Gaussin ja/tai Gaussin-Jordanin menetelmillä
- tutustuu lineaarisiin kuvauksiin tasossa
- tuntee toisen asteen käyrät (ellipsi, paraabeli ja hyperbeli).

Keskeiset sisällöt

- matriisien peruslaskutoimitukset
- käänteismatriisi
- Gaussin eliminointimenetelmä
- determinantti
- ellipsi
- paraabeli
- hyperbeli.

Differentiaaliyhtälöt (MAAS18)

Differentiaaliyhtälöt

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ratkaista ensimmäisen kertaluvun lineaarisia differentiaaliyhtälöitä
- osaa ratkaista separoituvia differentiaaliyhtälöitä
- tutustuu vakiokertoimisiin toisen asteen differentiaaliyhtälöihin
- tutustuu differentiaaliyhtälön graafiseen ratkaisemiseen esim. suunta-alkiomenetelmällä
- osaa käyttää differentiaaliyhtälöitä sovellustehtävien ratkaisemisessa
- tutustuu käyräparven differentiaaliyhtälöihin
- tuntee Eulerin menetelmän differentiaaliyhtälön numeerisena ratkaisumenetelmänä

Keskeiset sisällöt

- ensimmäisen kertaluvun differentiaaliyhtälö
- separoituva differentiaaliyhtälö
- toisen kertaluvun differentiaaliyhtälö
- sovellustehtävät

Matematiikan haasteet (MAAS20)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa matemaattisen analyysin osaamista
- saa mahdollisuuden haasteellisempiin matemaattisiin ongelmiin
- perehtyy itsenäisesti matemaattisten ongelmien erilaisiin ratkaisumenetelmiin

Matematiikan haasteet on soveltava pitkän matematiikan kurssi, joka on suunnattu matematiikkalinjalaisille. Kurssi suoritetaan kurssien MAA6 – MAA10 aikana suorittamalla annetut ylimääräiset kotitehtävät ja ylimääräiset koetehtävät. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opetuksen tehtävä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Suoritusjärjestys

Kurssi MAB1 suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä. Kurssit MAB1, MAB3 ja MAB4 on suoritettava tässä järjestyksessä. Kurssi MAB4 on suoritettava ennen kurssia MAB6. Kurssit MAB2 ja MAB5 voi suorittaa milloin tahansa. Kurssilla MAB7 tarvitaan kurssin MAB6 tietoja, joten on suositeltavaa suorittaa kurssi MAB6 ennen kurssia MAB7. Kurssin MAB8 voi suorittaa milloin tahansa kurssin MAB6 jälkeen. Kurssi MAB9 on yhteenvetokurssi, joka suoritetaan viimeisenä. Kurssi MAB10 on ykkösvuoden opiskelijoille suunnattu tukikurssi. Kursseja voi edellä mainituin ehdoin suorittaa samanaikaisesti.

Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

Geometria (MAB2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen

Keskeiset sisällöt

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

Matemaattisia malleja I (MAB3)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

Matemaattinen analyysi (MAB4)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana

- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

Matemaattisia malleja II (MAB6)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi

- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

Talousmatematiikka (MAB7)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Matemaattisia malleja III (MAB8)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn

Keskeiset sisällöt

- trigonometristen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

Lyhyen matematiikan kokonaiskuva (MABS9)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssi toimii kertauskurssina ja valmistaa opiskelijaa ylioppilaskirjoituksiin. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kokoaa ja syventää aiemmin opittuja taitoja ja kertaajaa vahvistaa hankalaksi kokemiaan asioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään lyhyen matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille. Kurssin sisällössä voidaan jonkin verran huomioida myös opetusryhmän toiveita.

Arviointi

Hyväksytysti suoritettu kurssi arvostellaan numeroarvosanalla. Kurssin kokeena on preliminäärikoe. Kurssi arvostellaan pääasiassa kurssikokeen perusteella, mutta kotitehtävien suorittaminen ja aktiivinen osallistuminen voivat vaikuttaa koearvosanaa korottavasti.

Lyhyen matematiikan tukikurssi (MABS10)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssi toimii tukikurssina lyhyen matematiikan opiskelussa erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija parantaa matematiikan osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla pyritään auttamaan jokaista opiskelijaa hänen vaikeiksi kokemissaan matematiikan osa-alueissa. Opetus toteutetaan pienissä ryhmissä tai mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaisesti. Kurssin sisältö rakennetaan koko ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi. Kurssi järjestetään hajautetusti koko lukuvuoden aikana.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa riittävän monella oppitunnilla sekä aktiivista otetta oman matematiikan opiskelun parantamiseen.

2.2.12 Biologia

Opetuksen tehtävä

Biologian opetuksen päämääränä on saada opiskelijat kantamaan vastuuta elämän säilymisestä, joka vastuu ilmenee kaiken elollisen kunnioituksena sekä luonnon- ja ympäristönsuojelun harrastuksena. Opetus tähtää siihen, opiskelijat ymmärtävät biologisten ilmiöiden merkityksen omassa elämässä. Opiskelijat sisäistävät kestävä kehityksen periaatteen, joka on sopusoinnussa ekologisten ilmiöiden ja biologisen monimuotoisuuden kanssa.

Oppiaineen yleistavoitteet

Biologian opiskelun tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää elämää kaikilla biologisilla tasoilla ja perehtyy solun, eliöiden ja ekosysteemien keskeisiin rakenteisiin ja toiminnan periaatteisiin sekä ymmärtää eri biologian organisaatiotasojen yhteyden. Opiskelija saa käsityksen biotieteistä kokeellisina luonnontieteinä ja nopeasti kehittyvinä tieteenaloina sekä oppii käyttämään biologisia tutkimusmenetelmiä ja tiedonhankintakeinoja, tekemään tuloksista johtopäätöksiä sekä soveltamaan ja havainnollistamaan tietoa. Opiskelija kykenee muodostaan oman käsityksensä ihmisen oikeudesta vaikuttaa luontoon ja arvioi maailmankuvaansa luonnontieteidenkin näkö-kulmasta

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelussa on keskeistä omaehtoinen ja monipuolinen tiedonhankinta. Opettajan roolina on toimia oppimisen ohjaajana ja tukijana valitsemalla kurssi- ja aihekohtaisesti pedagogisesti mielekkäitä työtapoja. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan apuna tieto- ja viestintätekniikkaa. Maasto- ja laboratoriotöitä tehdessään opiskelija oppii biologisia tutkimusmenetelmiä sekä arvioimaan ja esittämään tuloksia. Itsenäistä ajattelua harjaannutetaan erilaisten tehtävien avulla. Osalla kursseista oppilailta voidaan kerätä materiaalimaksuja, lisäksi joillakin kursseilla tehdään maksullisia vierailukäyntejä.

Arvioinnin yleisperiaatteet

Pakollisten ja syventävien kurssien arvioinnin lähtökohtana on kurssien omat tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista mitataan kurssikokeella, jossa opiskelijan tulee osoittaa myös kykyä soveltaa oppimaansa. Arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdolliset kurssityöt, välikokeet ja opiskelijan eri opetustilanteissa osoittama aktiivisuus ja harrastuneisuus. Kurssikokeen ja kurssiarvosanan tehtävänä on ohjata opiskelijan opiskelua. Kurssikoe, mahdolliset välikokeet ja kurssiarvosana ovat tärkeitä itsearvioinnin välineitä. Soveltavien kurssien arvioinnissa noudatetaan periaatteita, jotka on esitetty kunkin kurssikuvauksen yhteydessä erikseen.

Suoritusjärjestys

Kurssi BI1 suositellaan suoritettavaksi ennen kurssia BI3. Kurssia BI2 suositellaan suoritettavaksi ennen kurssia BI5. Kurssi BI5 suositellaan valittavaksi viimeisenä opiskeluvuonna. Muuten suoritusjärjestys on vapaa. Kurssit BIS7 ja BIS10 voi valita vasta siitä erikseen ilmoitettaessa.

Aihekokonaisuudet

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa mainittuja aihekokonaisuuksia käsitellään biologian opetuksessa ainakin seuraavilla kursseilla (taulukko 1).

Taulukko 1. Aihekokonaisuuksien huomioiminen biologiassa.

	Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys	Hyvinvointi ja turvallisuus	Kestävä kehitys	Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus	Teknologia ja yhteiskunta	Viestintä ja mediaosaaminen
BI1			x			
BI2						
BI3	x		x		x	x
BI4		x				
BI5		x	x		x	x
BIS6						
BIS7						
BIS8						
BIS9						
BIS10	x				x	

Eliömaailma (BI1)

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija omaksuu biologian käsitteistöä ja saa kuvan biologian tutkimusmenetelmistä ja biologiasta tieteenä. Samoin opiskelija harjaantuu soveltamaan tietoa sekä oppii kirjoittamaan jäsenneltynä esseevastauksia.

Keskeinen sisältö

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat

- johdatus biologian opiskeluun: mitä biologia on ja miksi sitä opiskellaan lukiossa
- luonnon monimuotoisuus
- evoluutio
- nykyinen eliökunta
- ekologian perusteet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla harjoitellaan tiedon jäsentämistä ja tulkintaa ja tehdään olosuhteiden salliessa pieniä harjoitustöitä.

Arviointi

Arvosana perustuu kurssikokeeseen ja muihin kurssitöihin sekä opiskelijan aktiivisuuteen.

Solu ja Perinnöllisyys (BI2)

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä ja sen rakenteen ja reaktioiden merkityksen elämän ylläpitäjänä. Opiskelija hallitsee myös perinnöllisyyden keskeiset lainalaisuudet ja osaa soveltaa niitä.

Keskeinen sisältö

- solun rakenne
- solun toiminta: energiatalous, toiminnan ohjaaminen, proteiinisynteesi ja ja-kautuminen
- perinnöllisyyden peruskäsitteiden ja lainalaisuuksien hallinta
- populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tarkastellaan solun rakennetta mikroskooppipreparaateista. Lisäksi tehdään runsaasti tiedon ymmärtämistä ja soveltamista kehittäviä harjoituksia.

Arviointi

Arvosana perustuu kurssikokeeseen ja opiskelijan aktiivisuuteen.

Ympäristöekologia (BI3)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ekologian perusasioita ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon. Opiskelija oppii ymmärtämään biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnalle ja sen tulevaisuudelle sekä hahmottamaan ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä. Kurssilla tutustutaan erityisesti suomalaisiin ekosysteemeihin sekä niiden erityispiirteisiin sekä ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin. Kurssilla perehdytään erilaisiin menetelmiin, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia. Huomiota kiinnitetään myös näiden menetelmien arviointiin. Koko kurssin yleisenä tavoitteena on opiskelijan ympäristölukutaidon kehittäminen, kestävän kehityksen periaatteiden tuominen osaksi jokapäiväistä arkea sekä vastuun ymmärtäminen ympäristön tilasta. Kurssin aikana harjoitellaan lisäksi pienimuotoisen tutkimuksen suunnittelua sekä tulosten (oma tutkimus tai aiemmin tehty) esittämistä ja tulkintaa.

Keskeinen sisältö

- ekologinen tutkimus
- biodiversiteetti ja sen merkitys
- ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet
- Suomen luonnon haavoittuvuus
- kestävä tulevaisuus

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin sisältyy tiedonhakuun liittyviä harjoituksia, ryhmätöitä tai yhteistoiminnallista työskentelyä sekä vähintään yksi maastossa suoritettava ympäristön tilaa kartoittava kenttätö.

Arviointi

Arvosana perustuu kirjalliseen kokeeseen, opiskelijan aktiivisuuteen sekä harjoituksissa, ryhmätyöskentelyssä sekä kenttätössä osoitettuihin kykyihin ja taitoihin.

Ihmisen biologia (BI4)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy syvällisesti ihmisen rakenteeseen ja elintoimintoihin sekä niiden säätelyyn, kuten hermoston toimintaan ja hormonaaliseen viestintään. Samoin hän oppii ymmärtämään ihmisen suku-puolisuutta, yksilönkehitystä hedelmöityksestä kuolemaan sekä terveyden biologisia perusteita. Opiskelija oppii ymmärtämään kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Opiskelija pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan. Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän kannalta ja tutustuu alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

Keskeinen sisältö

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- solujen vanheneminen ja kuolema
- syöpä

Elimistön rakenne, toiminta ja merkitys

- ruoansulatus ja ravitsemus
- hengityselimistö ja hengityksen säätely
- veri ja verenkierto
- erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- umpirauhaset ja hormonit
- hermosto ja aistit, lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys

Perimän merkitys

- ihmisen evoluutio ja ihminen lajina
- perinnöllisyys ja terveys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

- elimistön puolustusjärjestelmät, ihminen ja mikrobit
- myrkylliset aineet ja mutageenit

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin sisältyy perusopetuksen lisäksi muutamia fysiologisia mittauksia ja/tai preparointeja sekä pieniä kirjallisia tai suullisia harjoituksia.

Arviointi

Kurssin arvostelu perustuu kirjalliseen kokeeseen ja opiskelijan aktiivisuuteen.

Bioteknologia (BI5)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta. Opiskelija ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa sekä hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet. Opiskelija tutustuu geenien toimintaan ja säätelyyn sekä perehtyy geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiin, geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteisiin sekä hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet. Opiskelija oppii tuntemaan biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa. Kurssilla perehdytään lisäksi bio-tekniikan kehittymisen luomiin mahdollisuuksiin, uhkatekijöihin sekä eettisiin ongelmiin tarkoituksena kyetä tekemään saadun tiedon pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Keskeinen sisältö

- solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä
- solut proteiinien valmistajina
- geenin toiminta
- geeniteknologia ja sen mahdollisuudet
- mikrobit ja niiden merkitys
- biotekniikka teollisuudessa

- kasvien ja eläinten jalostus
- geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla vierailaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä tai useammassa tutkimuslaitoksessa. Koululla tehdään laboratoriotöitä. Kurssilla voidaan laatia erilaisia kirjoitelmia ja tehdä harjoitustöitä. Kurssia ei suositella suoritettavan itsenäisesti.

Arviointi

Kurssin arvostelu perustuu kurssikokeeseen sekä opiskelijan aktiivisuuteen.

In vivo, in vitro – kokeellista biologiaa (BIS6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteet

Kurssilla syvennetään pakollisilla kursseilla opittuja asioita. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tutkimaan kokeellisesti biologisia ilmiöitä ja raportoimaan havaitsemistaan ilmiöistä tieteellisellä tavalla.

Keskeinen sisältö

Töiden aiheet valitaan seuraavien joukosta

- solukalvo ja aineiden kulkeutuminen sen läpi
- kasvien yhteyttäminen ja sen tehokkuuteen vaikuttavat tekijät
- kasvien kasvuun vaikuttavat tekijät
- kasvien ja sienten sisältämät väriaineet
- ympäristön tila Vantaalla: Keravanjoen tila, havupuiden kunto ja hiukkaskaskeuma valtateiden lähellä
- mitoosi
- mono ja dihybridisteytykset
- ruoka-aineiden sisältämät orgaaniset yhdisteet
- ekologinen optimi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään parityönä tutkimuksia laboratoriossa ja maastossa. Jokaisesta työstä laaditaan kirjallinen raportti. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä tai arvosanalla, joka määräytyy työselostusten ja opiskelijan aktiivisuuden pohjalta.

Vaelluskurssi (BIS7)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tekemään kaikilla aisteillaan havaintoja luonnossa. Kurssilla opiskelija oppii tuntemaan joitakin eläin-, kasvi ja sienilajeja. Samoin opiskelija perehtyy jokamiehenoikeuksiin ja oppii liikkumaan luonnossa. Kurssilla koetaan mieleenpainuvia elämyksiä ja opitaan arvostamaan luontoa.

Keskeinen sisältö

- eläinten ja kasvien havainnointi maastossa
- maisemien analysointi
- luonnon monikäyttö ja luonnonantimien hyödyntäminen
- suunnistaminen ja retkeilytaidot

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi koostuu yhdestä tai useammasta retkestä, jotka suunnitellaan kurssilaisten kanssa. Kurssin vaellus voidaan tehdä yhteistyössä toisen lukion kanssa. Kohteena voi olla jokin kansallispuisto tai muuten arvokas luontoalue. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssista annetaan suoritusmerkintä.

Noonan arkki lajintuntemuskurssi (BIS8)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija parantaa luonnontietoaan oppimalla tuntemaan suomalaista eliölajistoa sekä ymmärtämään että arvostamaan luontoa enemmän. Samoin hän oppii syvällisemmin lajien ekologisia vuorovaikutussuhteita ja tutustuu lajinmäärityksessä olennaisiin määrityskaavioihin.

Keskeinen sisältö

- nisäkäslajit ja niiden elintavat (ravinto, yleisyys, elämäntahti, elinympäristö, sopeutuminen)

Seuraavista aihepiireistä opiskelijoiden valinnan mukaan kaksi tai useampia ryhmiä:

- linnut ja niiden elintavat
- kasvit ja niiden kasvupaikat
- sienet ja niiden kasvupaikat
- kalat ja niiden elintavat
- hyönteiset ja niiden elintavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Lajeja opetellaan tunnistamaan maastossa, näytteistä ja kuvista. Retkillä voidaan käydä pääkaupunkiseudun luontokohteissa ja museoissa. Retket ovat osittain tuntikaavion ulkopuolella. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssin arvostelu perustuu kurssikokeeseen, joka voidaan jakaa useampaan osaan. Kurssista annetaan suoritusmerkintä tai arvosana, johon vaikuttavat opiskelijan aktiivisuus ja työnäytteet.

Eläinten viestintä ja käyttäytyminen (BIS9)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat perehtyvät eläinten käyttäytymiseen, ja pystyvät arvioimaan eri käyttäytymispiirteiden merkitystä ja kehitystä niin yksittäisen yksilön kuin lajinkin kannalta. Elämän kunnioitus sen eri muodoissa on yksi kurssin kantavia teemoja.

Keskeinen sisältö

- etologian tutkimustavoitteet ja –menetelmät
- eläinten synnynnäinen käyttäytyminen
- eläinten opittu käyttäytyminen
- eläinten sosiaalinen käyttäytyminen
- eläinten viestintä
- eläinten oikeudet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan esimerkkilajien kautta eläinten käyttäytymiseen. Tietoa käyttäytymiseen liittyen haetaan niin kirjallisuudesta, internetistä kuin omista havainnoistakin. Opiskelijat kirjoittavat raportin kokoamiensa tietojen pohjalta. Kurssilla järjestetään yksi tai useampi vierailu. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan joko suoritusmerkinnällä tai arvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon tuntiaktiivisuus, laadittu raportti, harrastuneisuus sekä mahdollisen kokeen arvosana.

Ympäristöekologiaa käytännössä (BIS10)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan ekosysteemeistä ja oppii tutkimaan ympäristön tilaa ja pohtimaan ympäristöongelmien syitä. Samoin hän perehtyy ympäristönsuojelun ajankohtaisiin asioihin sekä saa valmiuksia toimia omassa ympäristössään kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Keskeinen sisältö

- metsätalous ja metsien monimuotoisuus

- vesien tila ja vesihuolto
- happamoitumisen ja muiden saastumisilmiöiden vaikutus ekosysteemeihin
- tehomaaatalous ja luomuviljely
- kierrätys ja jätehuolto
- energian säästäminen
- kulutustottumusten tarkastelu

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat tekevät erilaisia haastatteluja ja vertailututkimuksia esim. lähiympäristössään. Samoin voidaan tehdä vierailuja esim. ympäristön hoidosta vastaaviin yhteisöihin ja laitoksiin. Metsä- ja vesiretkillä tutkitaan maaperää, veden laatua, kasvillisuutta ja eläimistöä, etenkin indikaattorilajeja. Lisäksi voidaan tehdä vierailuja ympäristöä tutkiviin ja hoitaviin yhteisöihin. Kerättyä aineistoa tutkitaan eri tavoin ja tuloksia verrataan kirjallisista lähteistä ja asiantuntijoilta saatuihin tietoihin. Kurssi pidetään enimmäkseen tuntikaavion ulkopuolella ja osa kurssista voidaan toteuttaa leirikouluna. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai arvosanalla. Kurssin arvosana perustuu opiskelijan tutkimusraportteihin, muihin työnäytteisiin ja aktiivisuuteen.

Abien biologian kertauskurssi (BIS11)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kerrata biologian pakollisten ja syventävien kurssien keskeiset oppisisällöt, perehtyä YO-kokeen kysymyksiin, erilaisiin kysymystyyppeihin sekä harjoitella vastaustekniikkaa.

Keskeinen sisältö

Kurssi perustuu pakollisten ja syventävien kurssien oppisisältöihin. Opiskelijat valitsevat kurssikohtaisesti, mihin aiheisiin oppitunneilla perehdytään.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan opiskelijoiden ja opettajan valitsemia olennaisia asioita opettajan valitsemien, parhaiten kuhunkin kokonaisuuteen soveltuvien menetelmien avulla. Pääosa kurssista on kuitenkin vanhoihin ylioppilaskysymyksiin perustuvaa ongelmalähtöistä oppimista sekä vastaustekniikan harjoittelua. Kurssikoe korvataan syksyisin järjestettävällä kurssilla osallistumalla vähintään kolme kertaa oppituntien ulkopuolella järjestettävään ohjattuun opintopiiriin. Kevään kurssilla on myös mahdollista järjestää ohjattua, vapaaehtoista opintopiiritoimintaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan pääsääntöisesti suoritusmerkinnällä. Syksyllä järjestettävän kertauskurssin päätteeksi ei järjestetä kurssikoetta, kevään kertauskurssin päätteeksi koepäivänä voidaan järjestää preliminäärikoe. Opiskelija voi kevään kurssilla halutessaan valita myös arvosanan, joka perustuu mahdollisen preliminäärikokeen lisäksi opiskelijan aktiivisuuteen kurssilla sekä muuhun jatkuvaan näyttöön.

Ihmisen biologian jatkokurssi (BIS12)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää ja laajentaa tietojaan ihmisen evoluutiosta, anatomiasta ja fysiologiasta. Lisäksi harjoitellaan biologisia työtapoja, esim. mikroskopointia ja elinten preparointia.

Keskeinen sisältö

ihmisen evoluution vaiheiden ja anatomisten piirteiden ymmärtäminen
syventää tietoa hermoston, hormonien, aistien, munuaisen, hengityselimistön ja lihasten toiminnasta ja toiminnan säätelystä
yksilönkehityksen ja elämänkaaren ymmärtäminen, tietämyksen parantaminen sairauksista ja häiriötiloista

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään mm. ryhmätöitä ja esityksiä, mikroskopoidaan histologisia näytteitä ja preparoidaan elimiä. Lisäksi pyritään vierailemaan tutkimuslaitoksissa ja yliopistolla sekä kutsumaan asiantuntijavieraita koululle. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Edellytyksenä suoritusmerkinnälle on hyväksytty koesuoritus

2.2.13 Maantiede

Opetuksen tehtävä

Maantieteen tehtävänä on kuvata elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien alueellisten järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opiskelussa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Näin opiskelija saa aineksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävään kehitykseen tähtäävien ratkaisujen etsimiseen. Lukion maantiede auttaa opiskelijoita ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin.

Yleistavoitteet

Maantieteen opiskelun tavoitteena on, että opiskelija

- syventää käsitystään dynaamisesta maailmasta, jossa tapahtuu muutoksia luonnon järjestelmien ja ihmisen vaikutuksen vuoksi
- oppii arvioimaan, miten ympäristön tarjoamat mahdollisuudet ja käytettävissä olevat luonnonvarat vaikuttavat ihmisen toimintaan
- oppii hankkimaan tietoja maantieteellisistä tiedonlähteistä, tulkitsemaan niitä kriittisesti ja kehittämään graafista lukutaitoaan
- oppii hakemaan ajankohtaistietoa monipuolisesti, sekä tuottamaan, havainnollistamaan ja esittämään maantieteellistä tietoa
- oppii arvioimaan ympäristön ja ihmisten elämänlaadun tilaa nyt ja tulevaisuudessa
- oppii tuntemaan vastuuta sekä kuluttajana että kansalaisena, joka ottaa kantaa omaan elämäänsä ja ympäröivään maailmaan ja toimii ekologisesti kestävä elinympäristön puolesta

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kursseilla opiskellaan maantieteellisiä teorioita ja harjoitellaan niiden soveltamista käytäntöön. Maantieteen opiskeluun liittyy keskeisesti perehtyminen erilaisiin karttoihin ja karttatulkintaan. Oppikirjojen lisäksi käytetään monia muita lähteitä. Ajankohtaistiedon hankkiminen ja sen kytkeminen aiemmin hankittuun tietoon kuuluvat olennaisena osana Maantieteen opiskeluun.

Arvioinnin yleisperiaatteet

Pakollisten ja syventävien kurssien arvioinnin lähtökohtana ovat kurssien omat tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista mitataan kurssikokeella, jossa opiskelijan tulee osoittaa myös kykyä soveltaa oppimaansa. Arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdolliset kurssityöt ja opiskelijan eri opetustilanteissa osoittama

aktiivisuus ja harrastuneisuus. Soveltavien kurssien arvioinnissa noudatetaan periaatteita, jotka on esitetty kunkin kurssikuvauksen yhteydessä.

Suoritusjärjestys

Kurssi GE1 on suoritettava ensimmäiseksi. Kurssi GE2 suositellaan suoritettavaksi ennen kurssia GE4, joka valitaan kurssivalintaoppaan mukaan riippuen maantieteen ainereaalikokeen kirjoitusajankohdasta. Muuten suoritusjärjestys on vapaa. Edellä mainituin ehdoin kurseja voi suorittaa samanaikaisesti.

Aihekokonaisuudet

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa mainittuja aihekokonaisuuksia käsitellään Maantieteen opetuksessa ainakin seuraavilla kursseilla (taulukko 1). Karttojen käytöllä ja tulkinnalla on keskeinen merkitys kaikessa Maantieteen opetuksessa, jolloin erityisesti aihekokonaisuus ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuu.

Taulukko 1. Aihekokonaisuuksien huomioiminen maantieteessä

	Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys	Hyvinvointi ja turvallisuus	Kestävä kehitys	Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus	Teknologia ja yhteiskunta	Viestintä ja mediaosaaminen
GE1			X			X
GE2		X	X	X	X	X
GE3		X	X		X	X
GE4			X	X	X	X
GES5						X
GES6	X		X	X	X	X
GES7						X

Sininen planeetta (GE1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat

- perehtyvät elottoman luonnon järjestelmiin, niissä ilmeneviin alueellisiin vuorovaikutuksiin ja muutosprosesseihin sekä ihmisen vaikutuksiin niissä. Pystyvät myös soveltamaan oppimiaan teorioita erilaisissa tilanteissa.

Keskeinen sisältö

- johdatus maantieteen opiskeluun: mitä maantiede on ja miksi sitä opiskellaan lukiassa
- maantieteellinen eli alueellinen mieltäminen
- maailmankaikkeuden synty ja rakenne
- Aurinko maapallon elämää ylläpitävänä tähtenä
- Maa planeettana

- ilmakehän rakenne ja merkitys
- endogeeniset eli maapallon sisäsyntyiset ilmiöt
- eksogeeniset ilmiöt eli maapallon ulkosyntyiset ilmiöt
- maantieteelliset suurekosysteemit
- luonnonmaiseman tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Harjoitellaan soveltamaan tietoja mm. karttoja ja graafeja tulkitsemalla. Tarkastellaan syy- ja seuraussuhteita sekä tehdään johtopäätöksiä. Laaditaan pienimuotoisia alueanalyyskejä tai kirjoitelmia.

Arviointi

Kurssin arvosana perustuu kurssikokeeseen, kurssilla järjestettäviin maakokeisiin, mahdollisiin välikokeisiin ja opiskelijan aktiivisuuteen.

Yhteinen maailma (GE2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat

- perehtyvät luonnon ja ihmisen vuorovaikutukseen ja siitä aiheutuviin muutosilmiöihin maapallolla.
- oppivat erilaisten karttojen ja graafien tekemistä ja tulkintaa.
- tarkastelevat ihmisen toiminnan ja kulttuurien moninaisuutta, ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeinen sisältö

- väestönkasvu, tiheään ja harvaan asutut sekä asumattomat alueet
- siirtolaisuus, siirtotyövoima ja pakolaisuus
- kaupungit ja kaupungistuminen
- luonnonvarat ja niiden käyttö
- energiantuotanto ongelmien
- alueelliset rakenteet
- innovaatioiden leviäminen
- keskushierarkia
- kulttuurimaiseman tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla harjoitellaan itsenäistä tiedonhankintaa ja tulkintaa tutkien karttojen, tilastojen ja kirjallisuuden lisäksi etenkin sanomalehtiä. Kurssilla voidaan tehdä pieniä kenttätutkimuksia esim. kaupunkirakenteesta tai liikenteestä.

Arviointi

Kurssin arvosana perustuu kurssikokeeseen ja opiskelijan aktiivisuuteen.

Riskien maailma (GE3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijoiden

- käsitys globaalisista ympäristökysymyksistä ja maapallon riskialueisista syvenee ja tarkentuu
- huomio kiinnitetään ajankohtaisiin maantieteellisiin hasardeihin sekä niiden uutisointiin

Keskeinen sisältö

- luonnosta johtuvat ympäristöongelmat ja niiden ratkaisumahdollisuudet
- ihmisestä johtuvat ympäristöongelmat ja niiden ratkaisumahdollisuudet
- median antaman maailmankuvan kriittinen tarkastelu

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tutkitaan kriisien taustoja ja syitä. Riskeistä tuotetaan kartoja ja selvitetään niiden alueellisuutta. Kurssilla arvioidaan ihmisten mahdollisuuksia ennakoida uhkatilanteita ja torjua niitä tai sopeutua niihin. Keskeisiä työtapoja ovat opiskelijoiden itsenäinen tiedonhankinta ja esitykset sekä ryhmissä tapahtuvat keskustelut, pohdinnat ja vertailut.

Arviointi

Kurssin arvosanaan vaikuttavat kurssikokeen lisäksi ratkaisevasti opiskelijan aktiivisuus sekä omat tuotokset. Kurssin arviointi voidaan suorittaa kirjallisen kokeen ja sen lisäksi opiskelijan itsenäisten tuotosten perusteella tai pelkästään jälkimmäisten perusteella.

Aluetutkimus (GE4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- sisäistää maantieteellisen ajattelun ja oppii analysoimaan elottoman luonnon ja ihmisen toiminnan välistä vuorovaikutusta sekä laatimaan synteesejä
- opiskelija harjaantuu käyttämään erilaisia maantieteellisiä tiedonhankinta- ja käsittelymenetelmiä sekä tutustuu maantieteelliseen kirjoitustapaan

Keskeinen sisältö

- kartografian perusteet
- maantieteelliset lähdeaineistot
- paikkatietojärjestelmät
- oma aluetutkimus, jossa kertautuvat kurssien GE 1 ja GE 2-kurssien sisällöt

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana käydään läpi kartografian ja paikkatietojärjestelmän perusteita. Lisäksi opiskelija tekee tutkielman joko yksin tai parin kanssa. Tutkielmassa tarkastellaan aluetta kokonaisuutena selvittäen sen luontoa ja ihmisten toimintaa. Kukin opiskelija valitsee tutkittavaksi alueekseen jonkin kylän, kunnan, seudun, valtion tai suuremman aluekokonaisuuden.

Arviointi

Kurssin arvosana perustuu tutkielmaan, kurssikokeeseen, mahdollisiin välikokeisiin ja opiskelijan aktiivisuuteen.

Pysytään kartalla – kartografian kurssi (GES5)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii maantieteellistä arkitietoa ja –taitoa sekä kertaa karttaan ja sen käyttöön liittyviä peruskäsitteitä ja –asioita
- oppii hahmottamaan karttakuvaa sekä harjoittelemaan havainnollistamista, mm. kartogrammeja tulkitsemalla ja tuottamalla
- tutustuu kartoitukseen ja erilaisiin karttatyypeihin ja saa valmiuksia maankäytön analysointiin. Samoin hän oppii huomaamaan maankäytössä luonnon ja ihmisen välisen kytkennän sekä perehtyy maankäytön ohjaukseen sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA)

Keskeinen sisältö

- karttatyöskentelyn keskeiset käsitteet
- erilaisiin karttoihin tutustuminen
- tiedon esittäminen kartoilla ja kartogrammeilla
- maankäytön ohjanta yleis- ja paikallistasolla
- erilaisiin maankäytön kaavoihin tutustuminen
- ympäristövaikutusten arviointimenettely ja arvioinnin laatiminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tuotetaan ja tulkitaan erilaisia ilmakuvia, karttoja ja kartogrammeja. Alan ammattilaisten luo voidaan tehdä vierailuja, esim. Maanmittauslaitoksen kartanvalmistusyksikköön sekä Vantaan kaavoitusvirastoon. Samoin kurssille voi tulla kouluun vierailijoita erilaisista karttojen käyttäjien ja tekijöiden yhteisöistä. Työtavoista johtuen kurssille otetaan enintään 20 opiskelijaa.

Arviointi

Kurssista annetaan arvosana, joka perustuu kurssikokeeseen, opiskelijan työnäytteisiin ja aktiivisuuteen. Kurssin arviointi voidaan suorittaa kirjallisen kokeen ja sen lisäksi opiskelijan itsenäisten tuotosten perusteella tai pelkästään jälkimmäisten perusteella.

Kehityismaat maailmantalouden pyöryksessä (GES6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on saada opiskelijat

- ymmärtämään kehitysmaiden vaikeita valtiollisia tilanteita sekä valtioiden kehittyneisyyttä.
- hahmottamaan maailmantalouden merkitystä hyvinvoinnin tuojana ja vaarantajana.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tarkastellaan maapallon eri alueiden taloudellista kehittyneisyyttä, luonnonvarojen ja vaurauden jakautumista. Lisäksi perehdytään maailmankauppaan, valtioiden väliseen taloudelliseen yhteistyöhön, ja kauppaliittojen merkitykseen. Myös matkailuteema voidaan ottaa mukaan kurssiohjelmaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aiheita tutkitaan case-menetelmän avulla. Kurssilla tutkitaan erilaisia tilastoja ja raportteja. Kurssilla voidaan vierailla erilaisissa yhteisöissä tai yrityksissä, samoin kouluun voi tulla vieraita esim. jostakin kansalaisjärjestöstä.

Arviointi

Kurssista annetaan arvosana, joka perustuu opiskelijan kurssitöihin ja kurssikokeeseen. Kurssin arviointi voidaan suorittaa kirjallisen kokeen ja sen lisäksi opiskelijan itsenäisten tuotosten perusteella tai pelkästään jälkimmäisten perusteella.

Suomi tutuksi (GES7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on

- perehdyttää opiskelijoita Suomen eri alueisiin ja niiden ominaispiirteisiin
- syventää ja monipuolistaa maantieteellisen ja kulttuurista tietoa

Keskeinen sisältö

Luonnonympäristöstä selvitetään mm.

- kallio- ja maaperää, maisemaa ja sen muotoja
- kasvillisuutta, eläimistöä ja suojelualueita
- ympäristöriskejä ja – ongelmia

Kieli- ja kulttuuri – osuus sisältää perehtymistä mm.

- Suomen heimoihin ja eri murteisiin
- eri alueiden poikkeaviin traditioihin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään portfolio ryhmätyönä valitusta maakunnasta. Kurssilla pyritään vierailemaan ja tutustumaan tutkittavan alueen joihinkin piirteisiin paikanpäällä. Vierailuun liittyvät luonnollisesti mm. erilaiset havainnot taajamista, maaseudusta, merkittävistä kulttuuri- ja luontokohteista sekä paikallisten asukkaiden kenttähaastattelut.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Kurssilla tehtyjä töitä esitellään ja kommentoidaan kurssin koepäivänä. Koetta kurssista ei järjestetä. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää kaikkien kurssiosioiden tekemistä.

Abien maantieteen kertauskurssi (GES8)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kerrata maantieteen pakollisten ja syventävien kurssien keskeiset oppisisällöt, perehtyä YO-kokeen kysymyksiin, erilaisiin kysymystyyppeihin sekä harjoitella vastaustekniikkaa.

Keskeinen sisältö

Kurssi perustuu pakollisten ja syventävien kurssien oppisisältöihin. Opettajat ja Opiskelijat valitsevat kurssikohtaisesti, mihin aiheisiin oppitunneilla perehdytään.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan opiskelijoiden ja opettajan valitsemia olennaisia asioita opettajan valitsemien, parhaiten kuhunkin kokonaisuuteen soveltuvien menetelmien avulla. Pääosa kurssista on kuitenkin vanhoihin ylioppilaskysymyksiin perustuvaa ongelmalähtöistä oppimista sekä vastaustekniikan harjoittelua. Kurssin yhteydessä on mahdollista järjestää ohjattua opintopiiritointia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan pääsääntöisesti suoritusmerkinnällä. Syksyllä järjestettävän kertauskurssin päätteeksi ei järjestetä kurssikoetta, kevään kertauskurssin päätteeksi koepäivänä voidaan järjestää preliminäärikoe. Opiskelija voi kevään kurssilla halutessaan valita myös arvosanan, jos preliminäärikoe järjestetään. Arviointi perustuu tällöin preliminäärikokeen lisäksi opiskelijan aktiivisuuteen kurssilla sekä muuhun jatkuvaan näyttöön.

2.2.14 Fysiikka

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa

- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä ja arkielämässä
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Fysiikan opinnot antavat opiskelijalle luonnontieteellisen perustan omien mielipiteiden muodostamiseksi. Fysiikan oppilastöissä opiskelija omaksuu oma-aloitteisuuden toimintatavakseen.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Fysiikan opinnot antavat opiskelijalle luonnontieteellisen perustan ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Fysiikan opinnoissa, etenkin oppilastöissä, kiinnitetään huomiota turvallisiin työskentelytapoihin. Sähköturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Kestävä kehitys

Fysiikan opintojen myötä opiskelijan käsitys kestävästä kehityksestä tärkeydestä varmentuu. Fysiikan lainalaisuuksien tunteminen antaa hyvän perustan arvioida ja ymmärtää aineiden ja energian kiertokulkuja luonnossa ja tuotantojärjestelmissä.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Fysiikan opinnot antavat yhteisen kielen erilaisista kulttuureista tuleville opiskelijoille.

Teknologia ja yhteiskunta

Fysiikan opinnot antavat opiskelijalle vahvan perustan ymmärtää teknologian ja sen kehityksen vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan.

Viestintä- ja mediaosaaminen

Fysiikan opintojen myötä opiskelija saa taitoja tulkita mediasta tulevia viestejä luonnontieteellisesti. Tieteellisen mediatekstin tuottamiseen opiskelija harjaantuu työselostuksia tehdessään.

Työmenetelmät

Fysiikan opiskelussa käytetään monipuolisia työmenetelmiä: luentoja, opettajan demonstraatioita, oppilastöitä ja työselostuksia, jotka sisältävät mittaustulosten graafista esitystä ja tulkintaa, vierailuja, videoita, appletteja. Lisäksi lasketaan laskuharjoituksia ja kotitehtäviä. Myös arkikokemusta käytetään hyödyksi.

Arviointi

Arvioinnin tarkoituksena on antaa palaute myöhemmin esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja taitojen saavuttamisesta. Arvioinnin kohteena ovat kaikki ne menetelmät, joita kursseilla tullaan käyttämään opiskelun aikana. Kurssiarvosanan määräytymiseen vaikuttavat kurssikokeen lisäksi jatkuva näyttö, joka parhaimmillaan tarkoittaa aktiivista osallistumista ja paneutumista kaikkiin kurssilla esille tulleisiin tilanteisiin ja tehtäviin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös opiskelijan fysikaalisen ajattelun kehittymiseen. Soveltavat kurssit FYS9 ja FYS10 arvioidaan numeroarvosanalla ellei toisin sovita. FYS11 arvioidaan suorituserkinnällä.

Suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. FYS10 on tarkoitettu opiskeltavaksi toisen vuoden keväällä ja FYS11 kolmannen vuoden syksyllä.

Syventävät kurssit

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.
- saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus, mallintaminen, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

Lämpö (FY2)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan ja lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- tutustuu paineeseen liittyviin käsitteisiin ja ilmiöihin

Keskeiset sisällöt

- lämpölaajeneminen ja kaasujen tilanmuutokset
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

Aallot (FY3)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja
- tutustuu optiikan perusteisiin

Keskeiset sisällöt

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

Liikkeen lait (FY4)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä koskevia malleja

- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Keskeiset sisällöt

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä energiaperiaate
- värähdysliikkeen energia

Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa ja syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta
- ymmärtää statiikkaan ja pyörimiseen liittyviä ilmiöitä ja hallitsee ne laskennallisesti
- ymmärtää taivaankappaleiden mekaniikkaa

Keskeiset sisällöt

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

Sähkö (FY6)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä ilmiöitä ja hallitsee ne laskennallisesti
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä
- tutustuu puolijohteiden sähköisiin ominaisuuksiin

Keskeiset sisällöt

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi.

Sähkömagnetismi (FY7)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus.

Aine ja säteily (FY8)

syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa käsityksen fysiikan kehitymisestä tieteenä 1900-luvulla
- tutustuu kvanttittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin

- ymmärtää fission ja fuusion ilmiöinä sekä niiden merkityksen energian tuotossa
- tutustuu ionisoivan säteilyn syntyyn ja vaikutuksiin.

Keskeiset sisällöt

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvanttuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus, säteilyturvallisuus ja ionisoiva säteily
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

Fysiikan kokonaiskuva (FYS9)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa käsityksen fysiikan merkityksestä yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- saa selkeän kokonaiskuvan niin fysiikan kokeellisesta kuin teoreettisestakin luonteesta
- perehtyy siihen, miten vastataan ylioppilaskokeen fysiikan tehtäviin

Keskeiset sisällöt

Kurssilla voidaan käsitellä mm. seuraavia asioita

- liike
- mekaniikka
- lämpöoppi
- sähköoppi
- aaltoliike
- sähkömagnetismi

Tiedekurssi (FYS10/KES6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hankkimaan kokeellista tietoa erilaisista kemiallisista ja fysikaalisista ilmiöistä
- joutuu pohtimaan kemiallisia ja fysikaalisia ilmiöitä
- tekee erilaisia kemiallisia ja fysikaalisia mittauksia
- tulkitsee mittaustuloksia

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tehdään fysikaalisia ja kemiallisia tutkimustöitä.

Opiskeluohjeet

Voi suorittaa kurssien FY1-2 ja KE1-2 jälkeen. Kurssi järjestetään keväällä, joten sitä suositellaan toisen vuoden opiskelijoille.

Arviointi

Kurssi arvostellaan työskentelyn ja työselostusten perusteella suoritusmerkinnällä. Puolet kurssista on fysiikan ja kemian töitä. Opiskelija valitsee itse, haluaako arvosanan fysiikan vai kemian kurssiin.

Elektroniikka (FYS11)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu elektroniikan tieteelliseen, tekniseen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen
- tutustuu elektroniikan komponentteihin
- oppii suunnittelemaan ja rakentamaan yksinkertaisia elektroniikan piirejä ja laitteita

Keskeiset sisällöt

- puolijohteet
- vastus ja kondensaattori
- diodi, termistori ja transistori

Opiskelutavat

Kurssi on kokeellinen. Kurssilla tutustutaan mm. puolijohteiden toimintaan ja tehdään omia elektroniikkalaitteita kytkentälevylle tai piirilevylle.

Tähtitiede (FYS12)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tähtitieteen perusteisiin
- oppii tunnistamaan planeettoja, tähtikuvioita ja kirkkaimpia tähtiä

- saa yleiskuvan tähtitieteessä käytettävistä tutkimusmenetelmistä ja – laitteista
- saa käsityksen maailmankaikkeuden rakenteesta

Keskeiset sisällöt

- aurinkokunta ja sen rakenne
- tähtien synty ja kehitys
- galaksit
- maailmankaikkeuden synty ja rakenne
- tähtitaivaan havainnointi
- tähtitieteen tutkimusmenetelmät

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa riittävän monella oppitunnilla

2.2.15 Kemia

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä perusluonnontieteenä, joka tutkii ja kehittää materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnille tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin opiskelijoita ohjataan kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden opiskeluvalmiudet ja luodaan myönteinen kuva kemialla sekä sen opiskelua kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeitä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestäväen kehityksen edistämiseksi sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan

Arviointi

Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Arvioinnissa otetaan lisäksi huomioon kokeellisen tiedonhankinnan ja -käsittelytaitojen kehittyminen, johon kuuluvat

- havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus
- työvälineiden ja reagenssien turvallinen käyttö
- tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti
- tulosten tulkitseminen, mallintaminen ja arviointi
- johtopäätösten tekeminen ja soveltaminen.

Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä tai tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti.

Suoritusjärjestys

Kurssit 1-3 on ensin suoritettava järjestyksessä, jonka jälkeen kurssit 4 ja 5 voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. KES6-kurssin voi suorittaa, kun vähintään kurssi KE1 on suoritettu.

Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia ja reaktioita, tuntee erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia

Keskeiset sisällöt

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia
- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus

- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita, neutraloitumisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita

Kemian mikromaailma (KE2)

Syventävät kurssit

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrityksessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit
- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria

Reaktiot ja energia (KE3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä (teollisuus)
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa
- osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa

- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

Metallit ja materiaalit (KE4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis-pelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä

Keskeiset sisällöt

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit

Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- reaktiotasapaino
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

Tiedekurssi (KES6/FYS10)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hankkimaan kokeellista tietoa erilaisista kemiallisista ja fysikaalisista ilmiöistä
- joutuu pohtimaan kemiallisia ja fysikaalisia ilmiöitä
- tekee erilaisia kemiallisia ja fysikaalisia mittauksia
- tulkitsee mittaustuloksia

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tehdään fysikaalisia ja kemiallisia tutkimustöitä.

Opiskeluohjeet

Voi suorittaa kurssien FY1-2 ja KE1-2 jälkeen. Kurssi järjestetään keväällä, joten sitä suositellaan toisen vuoden opiskelijoille.

Arviointi

Kurssi arvostellaan työskentelyn ja työselostusten perusteella suoritusmerkinnällä. Puolet kurssista on fysiikan ja kemian töitä. Opiskelija valitsee itse, haluaako arvosanan fysiikan vai kemian kurssiin.

Kemian kokonaiskuva (KES7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- sisäistää lukion kemian oppisisällöt kokonaisvaltaisesti

Keskeiset sisällöt

- kemian ainereaaliin valmentautuminen
- kemian laskutekniikat
- esseetehtäviin, kokeellisiin tehtäviin ja ainerajat ylittäviin tehtäviin vastaaminen

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

2.2.16 Evankelis-luterilainen uskonto

Opetuksen tehtävä

Uskonnon opetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämäntutkimukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnon opetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnon opetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnon opetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa.

Uskonnon opiskelussa tarkastellaan uskonnon, yhteiskunnan ja kulttuurin historiallisia ja ajankohtaisia ilmiöitä ja pyritään niiden ymmärtämiseen.

Oppiaineen yleistavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia
- oppii näkemään uskonnon ilmiönä, joka on elimellisessä vuorovaikutuksessa oman yhteiskuntamme ja arkipäiväisen kulttuurimme kanssa sekä merkittävässä osassa maailmanlaajuisista kulttuurien kenttää

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnissa kannustetaan opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Uskontoa käsitellään monipuolisena ja monitahoisena ilmiönä, jonka keskellä ja ympäröimänä jokainen suomalainen elää. Uskonnon opiskelussa käytetään monipuolisia oppimistapoja.

Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan. Asiatekstin laatimista harjoitellaan kurssien sisällöllisistä teemoista.

Uskonnon opiskelu on Tikkurilan lukiossa ulospäin suuntautuvaa. Yhteistyötahoja ovat erityisesti mm. Vantaan evankelis-luterilaiset seurakunnat, muut vantaalaiset ja pääkaupunkiseudulla toimivat uskonnolliset yhteisöt ja aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot (mm. Kansallismuseo ja Kulttuurien Museo). Kursseilla tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä ja oppitunneille kutsutaan vierailijoita. Osa tutustumiskohteista on maksullisia. Opiskelijat maksavat itse vierailuihin liittyvät matkakustannukset ja sisäänpääsymaksut.

Opiskelijan diagnostisoidut vammat, sairaudet ja haitat otetaan opetusjärjestelyissä huomioon tarvittaessa yksilöllisesti siten, että järjestelyistä keskustellaan ja sitä suunnitellaan yhdessä opiskelijan sekä tarvittaessa hänen vanhempiansa, opinto-ohjaajansa ja oppilashuoltoryhmän kanssa.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon uskonnon opetuksessa soveltuvin osin painottaen erityisesti kulloinkin ajankohtaisia teemoja.

Kurssien suoritusjärjestys ja itsenäinen suorittaminen

- UE 1 suoritetaan ennen muita uskonnon kursseja
- HI 1 ja HI 2 pyritään suorittamaan ennen kurssia UE 2
- parhaiten itsenäisesti suoritettavaksi soveltuvat kurssit UE2 ja UE4

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön sekä koesuorituksen tai koesuoritukseen rinnastettavien, erikseen sovittavien tehtävien perusteella numeroarvosanalla. Kurssin aikana opiskelijoita ohjataan arvioimaan lukemaansa tekstiä sekä omia suorituksia. Erityishuomio kiinnitetään reaalivastauksen kirjoittamisen arviointiin.

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- oman katsomuksen tunnistaminen ja rakentaminen sekä toisten katsomusten tunteminen ja arvostaminen
- uskonto-ilmiön tunnistaminen opiskelijan elinpiirissä sekä sen vaikutusten havaitseminen

Hyvinvointi ja turvallisuus

- uskonnon kokemuksellisen ulottuvuuden ymmärtäminen yhteyttä ja turvaa luovana tekijänä
- epäterveen uskonnollisuuden arviointi ja tunnistaminen

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- uskonto- ja kulttuurialueiden tuntemus
- uskonnon vaikutus maailmankuvaan, arvoihin ja käyttäytymiseen
- Raamatun ja uskonnon merkitys suomalaisessa kulttuurissa
- uskontojen merkitys kulttuurien kohtaamisessa
- uskonto yhteiskuntaa luovana, uudistavana, säilyttävänä tai hajottavana tekijänä

Teknologia ja yhteiskunta

- maailmankuvan käsitteen tieteellisen ja ei-tieteellisen sisällön ymmärtäminen
- sekularisaatio osana tieteellis-teknistä yhteiskuntaa ja sen haaste uskonnolliselle maailmankuvalle

Viestintä- ja mediaosaaminen

- uskonnon ja median suhteen aktiivinen havainnointi ja ymmärtäminen; media käyttää uskontoa ja uskonto mediaa
- mediakriittisen lukutavan ja historiallis-kriittisen raamatuntutkimuksen yhteisten piirteiden ymmärtäminen
- media- ja lähdekriittisten taitojen harjoittelu
- myytit ja symbolit mediassa ja mainonnassa

Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa

- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu
- tutustutaan evankelisluterilaiseen ja ortodoksiseen seurakuntaan (Vantaa nykyisen pääkaupunkiseudun varhaisen kristillisyyden keskuksena, Pyhän Laurin kirkon historia yksi esimerkki kristinuskon tulosta Pohjois-Eurooppaan ja Suomeen)
- painotetaan vantaalaisen kristillisyyden pääpiirteitä

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön sekä koesuorituksen tai koesuoritukseen rinnastettavien, erikseen sovittavien tehtävien perusteella numeroarvosanalla. Kurssin aikana opiskelijoita ohjataan arvioimaan lukemaansa tekstiä sekä omia suorituksia. Erityishuomio kiinnitetään reaalivastauksen kirjoittamisen arviointiin.

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- kristinuskon yhteiskunnallisen roolin ja sen muutosten ymmärtäminen
- kirkon ja valtion suhteet läpi vuosisatojen

Hyvinvointi ja turvallisuus

- sosiaalisen auttamisen historia ja nykypäivä
- kirkollisen diakoniatyön historia ja nykypäivä

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- kristillisen kirkon historia ja vaikutus eurooppalaisen, suomalaisen ja pääkaupunkiseudun kulttuurin eräänä keskeisenä rakennusaineena
- eri taidemuotojen historian ja kristinuskon historian yhtymäkohtia
- opiskelijan oman kulttuuri-identiteetin rakentuminen ja vahvistuminen

Teknologia ja yhteiskunta

- luonnontieteiden kehityksen ja kirkkojen suhde, maailmankuvan muutos
- miten kirkon viestivät sanomaansa nykypäivän maailmassa, esim. virtuaalikirkot

Viestintä- ja mediaosaaminen

- kristinuskon sanoma suhteessa yhteiskunnallisiin muutoksiin
- kirkkojen vuoropuhelu toistensa ja muun yhteiskunnan kanssa
- miten kirkon viestivät sanomaansa nykypäivän maailmassa, esim. virtuaalikirkot

Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun

- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä
- globaalin etiikan kysymyksiä

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön sekä koesuorituksen tai koesuoritukseen rinnastettavien, erikseen sovittavien tehtävien perusteella numeroarvosanalla. Aktiivinen osallistuminen keskusteluun painottuu jatkuvan näytön arvioinnissa. Kurssin aikana opiskelijoita ohjataan arvioimaan lukemaansa tekstiä, annettuja tehtäviä sekä omia suorituksia. Erityishuomio kiinnitetään reaaliavastauksen kirjoittamisen arviointiin.

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- omien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tunnistaminen
- ihmisoikeudet ja niiden soveltaminen käytännön arkielämään
- oman perustellun mielipiteen muodostaminen, sen esittäminen ja siitä keskustelu toisten mielipiteitä kunnioittaen
- työn etiikka
- lain ja moraalien suhde

Hyvinvointi ja turvallisuus

- omien näkemysten ja tunteiden ilmaisu vuorovaikutustilanteessa sekä ristiriitatilanteiden kohtaaminen ja käsittely
- kriisien kohtaamisen valmiudet

Kestävä kehitys

- globaali etiikka; ihmisen elämäntapojen ja luonnon suhde, kulutuksen ja markkinoinnin etiikka, reilu kauppa, rikkaat/köyhät -problematiikka

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- kristinuskon perusteista nousevan arvomaailman ymmärtäminen yksityisesti, kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti
- eri kulttuurien edustajien väliset suhteet ja monikulttuurisen yhteiskunnan tuomat haasteet
- tiettyyn kulttuuriseen arvoyhteisöön sosiaalistuminen (kasvatus)
- yksilön ja yhteisön vapaus ja moraalinen vastuu eri kulttuureissa

Teknologia ja yhteiskunta

- tiedon, teknologian ja luonnon hyödyntämiseen liittyvät kysymykset

Viestintä- ja mediaosaaminen

- median ja mainonnan etiikka
- median ja kuluttajan vastuu
- miten media viestittää ja piiloviestittää arvoja

Uskontojen maailmat (UE4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä. Kristinuskoa käsitellään vertailuaineistona.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntauksat
- uskonnot ja yhteiskunta
- Paikallisessa näkökulmassa painottuu maailmanuskontojen monimuotoisuus Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla. Mahdollisuuksien mukaan tehdään tutustumisvierailuja eri uskonnollisiin yhteisöihin (mm. synagoga ja moskeija) pääkaupunkiseudulla

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön sekä koesuorituksen tai koesuoritukseen rinnastettavien, erikseen sovittavien tehtävien perusteella numeroarvosanalla. Kurssin aikana opiskelijoita ohjataan arvioimaan lukemaansa tekstiä, annettuja

tehtäviä sekä omia suorituksia. Erityishuomio kiinnitetään reaaliavastauksen kirjoittamisen arviointiin.

Aihokokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- monikulttuurisuuden tuomien rikkauksien ja ongelmien näkeminen
- kulttuuristen tietojen ja taitojen merkitys kansainvälisissä yhteiskunnallisissa ja kaupallisissa tehtävissä

Hyvinvointi ja turvallisuus

- uskontojen rooli kansainvälistä turvallisuutta edistävänä tai turvattomuutta lisäävänä tekijänä
- uskontodialogin mahdollisuudet globaalin hyvinvoinnin edistäjänä

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- muiden uskontojen tuntemus osana kulttuurista lukutaitoa
- kulttuurien ja uskontojen kohtaaminen ihmisten välisenä kohtaamisena lähtökohtana oman ja toisen vakaumuksen kunnioittaminen
- valmiuksien saaminen kulttuurien väliseen toimintaan (mm. uskontoihin perustuva ruoka- ja tapakulttuuri)

Teknologia ja yhteiskunta

- uskontojen muuttuva rooli tietoteknis-globaalissa maailmassa

Viestintä- ja mediaosaaminen

- tiedotusvälineiden uskonnoista tarjoaman kuvan havainnointi ja uutisoinnin teemojen ja nyanssien kriittinen arviointi
- eri uskontojen mediakattavuuden arviointi

Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

- suomalainen uskonnottomuus ja kristilliset kulttuuriperinteet (tapakristillisuus)
- tutustuminen paikallisen uskonnollisuuden historiaan (esim. kristinusko: Pyhän Laurin kirkko, muinaisusko: Kansallismuseo) ja monimuotoisuuteen (pienet uskonnolliset yhteisöt mm. protestanttiset vähemmistöyhteisöt)

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön sekä koesuorituksen tai koesuoritukseen rinnastettavien, erikseen sovittavien tehtävien perusteella numeroarvosanalla. Kurssin aikana opiskelijoita ohjataan arvioimaan lukemaansa tekstiä, annettuja tehtäviä sekä omia suorituksia. Erityishuomio kiinnitetään reaalityönsuorituksen kirjoittamisen arviointiin.

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- uskonnolliset yhteisöt osallistujan näkökulmasta ja vaikuttamisen kanavana
- kirkko yhteiskunnallisena vaikuttajana Suomessa ja kirkon yhteiskunnallisen roolin muuttuminen vuosisatojen kuluessa

Hyvinvointi ja turvallisuus

- uskonto ja mielenterveys
- kirkon historiallinen rooli köyhäin- ja vaivaistenhoidon järjestäjänä ja kirkon nykyinen sosiaalinen vastuu

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- suomalaisen kulttuurin uskonnolliset juuret
- suomalaisen yhteiskunnan yhteiskunnallinen ja katsomuksellinen moni-ilmeisyys
- suomalainen uskonnollisuus maailman uskonnollisessa kentässä
- oman identiteetin jäsentäminen osana suomalaista katsomusperinnettä
- uskonto suomalaisessa taiteessa

Teknologia ja yhteiskunta

- tietoyhteiskunnan haasteet perinteiselle uskonnollisuudelle (kristillisestä yhtenäiskulttuurista pluralistisiin virtuaaliyhteisöihin)

Viestintä- ja mediaosaaminen

- uskonnollisen median erityispiirteet
- Suomessa toimivien uskonnollisten yhteisöjen näkyminen mediassa

Kertaa ja syvennä uskontoa ainereaalina varten (UES6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- syventää uskonnon oppimäärää erityisesti raamattutietoa painottamalla

- ymmärtää Raamatun olemuksen kristillisen kirkon pyhänä kirjana sekä ihmiskunnan historiaan, kulttuuriin ja ajatteluun merkittävästi vaikuttaneena teoksena
- saa tarpeelliset perustiedot Raamatun sisällöstä sekä sen tutkimuksesta ja tulkinnasta
- osaa yhdistää raamattutiedon kattavan aineiston muiden uskonnon kurssien sisältöihin
- valmentautuu näin ainerealin kirjoittamiseen

Keskeiset sisällöt

- Uskonnon pakollisten ja syventävien kurssien kertaaminen
- Raamattutieto, Raamatun tutkimus, raamatuntulkintatavat, Raamatun kulttuurivaikutukset
- Raamattutiedollisen aineksen yhdistäminen uskontotieteeseen, kirkkohistoriaan, etiikkaan ja suomalaiseen uskonnollisuuteen

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

2.2.17 Ortodoksinen uskonto

Pakolliset kurssit

1. Ortodoksinen maailma (UO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua.

Keskeiset sisällöt

- varhaiskirkko
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

2. Uskonoppi ja etiikka (UO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

3. Raamattutieto (UO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa

- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Keskeiset sisällöt

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UO4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntauksat
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Ortodoksinen Suomi (UO5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen

- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne – ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

2.2.18 Muut uskonnot

USKONTOJEN OPETUSSUUNNITELMIEN PERIAATTEET, OPETUKSEN TAVOITTEET JA ARVIOINTI (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003)

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämäncatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

ISLAM USKONTO

Islamin opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta opiskelijan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys ja suvaitsevaisuus.

Islamiin tutustutaan myös vantaalaisesta näkökulmasta, mahdollisuuksien mukaan vierailaan paikallisessa moskeijassa sekä islamilaisella hautausmaalla.

Islamin uskonnon opetussuunnitelma on yhteinen kaikissa vantaalaisissa lukioissa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Islam, yhteiskunta ja kulttuuri (UI1)

TAVOITTEET

Opiskelija

- perehtyy islamin kulttuuriperinteeseen: sen syntyyn, kehitykseen, leviämiseen sekä islamiin nykyaikana
- tuntee islamin pääsuunnat sekä niiden historiallisen ja kulttuurisen vaikutuksen
- ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttivat islamin suuntausten syntyyn
- ymmärtää Jumalan palvelemisen ja rukouksen merkityksen sekä sen kuinka islam kattaa kaikki elämän osa-alueet
- hahmottaa islamin yleismaailmallisen luonteen
- tunnistaa islamin sisäisen monikulttuurisuuden
- tuntee islamin kehityksen suomalaisessa yhteiskunnassa

KESKEISET SISÄLLÖT

- islamin historia (luominen, profeetat, Muhammed, varhainen islam ja nykyaika)
- profeetta Muhammedin elämäkerta

- Mekan ja Medinan yhteiskunta Muhammedin aikana ja joitain Profeetan kumppaneita
- islamin ja muiden uskontojen vuoropuhelu
- muslimit enemmistönä ja vähemmistönä maailmassa
- islamin pääsuunnat ja leviäminen
- islam Lähi-idässä, Aasiassa ja Afrikassa
- islam nykyajassa

2. Islamin oppi ja etiikka (UI2)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee islamin opin perusteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ihmisen ajattelulle
- tiedostaa uskonnon merkityksen ihmisen tekemille eettisille valinnoille
- ymmärtää olevansa vastuussa omista valinnoistaan ja tekemistään ratkaisuista
- perehtyy islamin käsitykseen ihmisten välisestä kanssakäymisestä
- saa tietoa eettisistä aiheista sekä elämän peruskysymyksistä
- ymmärtää Koraanin yhteyden etiikkaan ja elämän peruskysymyksiin
- osaa tehdä uskonnon pohjalta kysymyksenasetteluja, jotka liittyvät uskontoon, etiikkaan sekä elämän peruskysymyksiin
- tutustuu shari'a-lain luonteeseen

KESKEISET SISÄLLÖT

- islamin käsitys Jumalasta, ihmisestä ja maailmasta
- elämän tarkoitus
- uskon pilarit
- islamin pilarit
- islamin käsitys elämästä, kuolemasta, Tuomiopäivästä ja kuoleman jälkeisestä elämästä
- islamin käsitys hyvästä ja pahasta
- islamin mukaiset tavat ihmisten kanssakäymiselle
- velvollisuusikä (ikä, jolloin muslimi on vastuussa Jumalalle kaikista teoistaan)

3. Koraanitieto (UI3)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee Koraanin synnyn ja rakenteen: ilmestyminen, kerääminen, leviäminen ja käännökset
- tietää miten Koraania käytetään islamin opetuksen mukaan

- ymmärtää Koraanin merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Koraanin käytön
- tunnistaa joitain Koraanin resitoimisen sääntöjä
- ymmärtää Koraanin merkityksen nykypäivän islamille

KESKEISET SISÄLLÖT

- Koraani Jumalan ilmoituksena (Al-Risala)
- Koraanin ilmoitusten välittäminen (Al-Wahi)
- Koraanin ilmoitusten tilannekohtaisuus (Asbaabu Al-Nuzuul)
- Koraani käsikirjoituksena ja valmiina painoksena
- Koraanin rakenne ja sisällön aihealueet
- Koraanin muoto, kieli ja tyyli
- Koraanin tekstin tulkinta (Tafsir Al-Qur'an)
- Koraanin lukeminen
- Koraanin resitoiminen
- hadithit Koraanin selittäjinä, hadith-tutkimus
- shari'a-lain asema Koraanin ja sunnan rinnalla

Mikäli syventäviä kursseja järjestetään, niissä noudatetaan valtakunnallisia syventävien kurssien perusteita.

KATOLINEN USKONTO

Katolisen uskonnonopetuksen tehtävä on antaa katoliselle opiskelijalle tiedollisia ja taidollisia aineksia katolisen kirkon rakenteen ja elämän ja katolisen elämäntavan hahmottamiseen ja ymmärtämiseen. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään uskontojen maailmaa ja merkitystä historian ja yhteiskunnan muovaajana. Katolisen uskonnon opetussuunnitelma on yhteinen kaikissa vantaalaisissa lukioissa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Katolinen maailma (UK1)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen päälinjat sekä kirkon nykyisyyttä muovanneita tekijöitä
- ymmärtää katolisen kirkon muotoutumisen historiaa eri vaiheissa
- tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tuntee ekumeniaa, katolisen kirkon käymää oppikeskustelua muiden kristittyjen kanssa ja dialogia muiden uskontojen kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkon synty vanhalla ajalla

- juutalaisuus ja kristinusko
- kristinuskon kohtaa Rooman valtakunnan uskonnollisuuden

- kirkon kehitys ja leviäminen
- kirkkoisät

Kirkon kehitys keskiajalla

- leviäminen
- jakamattoman kirkon aika
- lännen yhtenäiskulttuurin aika
- keskiajan kirkolliskokouksia
- kirkollinen elämä Pohjoismaissa
- kirkkorakennustaidetta
- maallisen ja hengellisen vallan suhde

Reformaatio ja katolisen kirkon reformi

- myöhäiskeskiajan reformatorisia liikkeitä
- Lutherin toiminta ja evankelis-luterilaisen kirkon synty
- muita protestanttisia kirkkoja ja liikkeitä
- Tridentin kirkolliskokous
- reformaatio Pohjoismaissa
- 1500-luvun kirkollisia vaikuttajia

Katolisen kirkon kehitys uudella ajalla

- kirkon ja yhteiskunnan suhteiden kehitystä
- katolisen kirkon ja muiden kirkkojen suhteita
- kirkko ja ajan filosofisia ja luonnontieteellisiä kysymyksiä
- katolisen kirkon laajeneminen maailmankirkoksi
- Vatikaanin 1. kirkolliskokous ja opillinen kehitys
- 1900-luvun kirkollisia kysymyksiä
- katolinen kirkko Pohjoismaissa

Vatikaanin 2. kirkolliskokous ja sen jälkeinen kirkko

- paavi Johannes XXIII
- kirkolliskokouksen kokoonpano ja tehtävä
- istuntokaudet ja niiden asiakirjat
- paavi Paavali VI
- kirkollisen elämän kehitys kirkolliskokouksen jälkeen
- paavi Johannes Paavali II

2. Raamattu, traditio ja opetusvirka (UK2)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja taustalla vaikuttanutta kulttuurihistoriaa
- tuntee Raamatun sisältöä
- hahmottaa Vanhan ja Uuden testamentin keskinäistä suhdetta
- tuntee tradition sisältöä ja suhteen Raamattuun

- ymmärtää, että Raamatun ja tradition autenttinen tulkinta on uskottu opetusviralle
- tuntee dogminmuodostusta
- tuntee liturgian kehityshistoriaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Vanhan ja Uuden testamentin pyhät kirjoitukset ja niiden käyttö liturgiassa

- Vanhan ja Uuden testamentin synty, rakenne ja kaanonit
- Raamatun käyttö

Pelastushistoria

- Jumalan ilmoitus itsestään Vanhassa testamentissa
- Jumalan ilmoitus Jeesuksessa Kristuksessa
- Pyhän Hengen toiminta

Kirkon apostolinen Traditio

- ylösnousemususko
- depositum fidei
- sakramenttien ja liturgian vietto

Jakamattoman kirkon kirkolliskokousten opillisia kysymyksiä

- pyhä Kolminaisuus
- Jeesus Kristus, ihmiseksi tullut Jumalan Poika
- Jumalan äiti
- Credo

Piispat opetusviran haltijoina

- apostolinen suksessio
- kirkon erehtymättömyys: paavi piispainkollegion päänä (ex cathedra) ja kaikki piispat paavin kanssa
- kirkolliset virat
- opetusviran tehtävät

Dogmien määrittely ja sisältö

- Pyhän Hengen ohjaus kirkossa
- dogmaattiset ja moraaliset totuudet välttämättömiä uskon kokonaisuudelle

3. Etiikka ja moraali (UK3)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee katolista ihmiskäsitystä ja moraalien perusteita sekä ymmärtää, kuinka kirkko voi niiden pohjalta muodostaa eettisiä kannanottoja
- tuntee katolista opetusta seksuaalisuudesta ja seksuaalimoraalista
- tuntee katolista sosiaaliopetusta
- hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä eettisiä näkemyksiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Katolinen ihmiskäsitys Raamatun ja kirkon opetuksen perustalta

- Raamatun ihmiskäsitys
- ihmisen kutsumus
- kirkon opetusta ihmisestä
- hyveet elämänvoimana

Kirkon eettisen ja moraalisen opetuksen muotoutuminen

- etiikan ja moraalin peruskäsitteistöä
- yleiset moraali-ohjeet uskon totuuksina
- kristityn velvollisuus kehittää omaatuntoaan

Ihmisen seksuaalisuus, kirkon seksuaaliopetus, avioliitto ja selibaatti

- seksuaalisuus ihmisen persoonaan kuuluvana
- rakkaus tahdon ja kiintymyksen asiana
- avioliiton ominaisuudet ja vastuullinen vanhemmuus
- puhtaus avioliitossa
- perhe Jumalan suunnitelmassa
- selibaatti elämänmuotona

Kirkon kannanottoja yhteiskunnan, oikeudenmukaisuuden ja rauhan kysymyksistä

- 1800-luvun yhteiskunnallinen muutos
- oikeudenmukaisuuden kysymyksiä 1900-luvun maailmassa
- paavien sosiaaliopetus
- kirkko rauhan rakentajana ja sovittelijana

Yhteiskunnallisia kannanottoja eettisiin kysymyksiin

- Suomessa käytävää sosiaaliseettistä keskustelua
- Suomessa käytävää seksuaalipoliittista keskustelua

Mikäli syventäviä kursseja järjestetään, niissä noudatetaan valtakunnallisia syventävien kurssien perusteita.

2.2.19 Elämänkatsomustieto

Yleinen osa

Elämänkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista. Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikyvyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän kehityksen periaatteita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Elämänkatsomustiedon opetuksessa käytetään vaihtelevia menetelmiä, joihin kuuluvat esimerkiksi opettajajohtoinen opetus, kirjalliset työt, ryhmätyöt sekä vierailut koulun ulkopuolelle. Yksityiskohdat tarkentuvat kurssi- ja ryhmäkohtaisesti.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista. Kirjalliset työt, esitykset ja alustukset muodostavat tärkeimmän perustan kurssin arvosanalle. Opintojen edistymisen jatkuva havainnointi ja erilaisissa kurssin suorituksiin liittyvissä tilanteissa tapahtuva opiskelijan tietojen ja taitojen arviointi otetaan myös huomioon.

Hyvä elämä (ET1)

Pakollinen kurssi

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti

- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäntavustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäntavustuksia koskevia väitteitä
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäntavustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tunteita suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti
- kehittyy kirjoittajana, tutustuu viittauskäytäntöihin ja oppii käyttämään lähteitä kriittisesti

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: elämäntavustus, elämäntavustustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntyminen ja kuoleminen, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämäntavustuksen keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämäntavustuksen aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntavustuksissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntavustukseen ja tottumuksiin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla katsotaan useita kurssin aiheisiin liittyviä dokumentteja ja elokuvia, joiden pohjalta osallistuvat kirjoittavat laajan itsenäisen esseen.

Arviointi

Arvosana määräytyy laajan itsenäisen esseen ja aktiivisen tuntuutuskentelyn kokonaisuudesta.

Maailmankuva (ET2)

Pakollinen kurssi

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja sekä perehdytään erilaisiin maailman käsitteellistämisen tapoihin.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä

- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle
- kehittyä ryhmässä toimijana

Keskeiset sisällöt

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitysten ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäinen arviointi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla laaditaan laaja ryhmätyö ja työskennellään aktiivisesti kurssin verkkosivustolla. Ryhmätyön yhteydessä harjoitellaan lähteiden kriittistä käyttöä, esiintymistä sekä vertaispalautteen antamista.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu aktiivisesta tuntityöskentelystä, ryhmän jäsenenä toimimisesta, ryhmätyöstä sekä itsenäisestä esseestä.

Yksilö ja yhteisö (ET3)

Pakollinen kurssi

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta
- kehittää edelleen ET1-kurssilla harjoittelemaansa kirjoitustaitoja sekä kehittää omakohtaisen ja analyyttisen tekstin kirjoittajana

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen

- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään vierailuja erilaisiin koulun ulkopuolisiin kohteisiin. Muista yksityiskohdista sovitaan osallistujien kanssa kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu aktiivisesta osallistumisesta, vierailuraporttien kirjoittamisesta, pienimuotoisesta ryhmätyöstä sekä itsenäisestä esseestä.

Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

Syventävä kurssi

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasismia, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisyys ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismia ja suvaitsevaisuuden historiaa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Sovitaan tapauskohtaisesti kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssisuoritus koostuu aktiivisesta tuntityöskentelystä sekä laajasta esseestä / alustuksesta.

Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

Syventävä kurssi

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Sovitaan tapauskohtaisesti kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssisuoritus koostuu aktiivisesta tuntityöskentelystä sekä laajasta esseestä / alustuksesta.

2.2.20 Filosofia

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu lukiossa tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa. Filosofiasa opiskeltavat tiedolliset kokonaisuudet ovat välttämättömiä kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin ymmärtämiseksi.

Opetuksen yleiset tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota ajankohtaisten ilmiöiden ja kurssisisältöjen yhdistämiseen. Työtavat muotoutuvat kurssikohtaisesti. Filosofian opetuksessa ja opiskelussa painottuvat keskustelut, ryhmätyöt sekä alkuperäistekstien käyttö. Useilla kursseilla käytetään kurssin omaa verkkosivua.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota kykyyn perustella omia näkemyksiä sekä omaksuttuja filosofisia kantoja.

Jokaisen kurssin alussa arviointiperusteet käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa. Pakolliset sekä syventävät kurssit arvioidaan numerolla. Soveltavissa kursseissa annetaan suoritusmerkintä.

Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Pakollinen kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- ymmärtää, miten filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja
- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on
- filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin
- filosofian tärkeimmät osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä
- hengen ja aineen suhde
- vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin
- yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä
- hyvän ja oikean käsitteet
- toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin
- hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökymyksiä

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana harjoitellaan filosofian vastausten kirjoittamista suorittamalla erilaisia kirjallisia tehtäviä. Keskustelu ja pohdinta ryhmissä ovat kurssin keskeisiä työtapoja.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu kurssikokeen, kotitehtävien sekä tuntiaktiivisuuden perusteella. Oppituntien lisäksi tuntiaktiivisuutta voi osoittaa kurssin verkkosivustolla. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Filosofinen etiikka (FI2)

Syventävä kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalisisista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan
- kykenee havainnoimaan ja arvioimaan ajankohtaisia eettisiä ongelmia

Keskeiset sisällöt

- Etiikan keskeiset käsitteet: moraali, etiikka, moraalisubjekti, moraaliagentti, moraalinen teko
- normatiivisen etiikan teorat
- metaetiikan teorat
- soveltava etiikka: eläinten oikeudet, kuolemanrangaistus, eutanasia, abortti
- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat
- moraalin suhde oikeuteen ja uskontoon
- järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus,
- kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana pyritään aktiivisesti havaitsemaan ajankohtaisia eettisiä ongelmia sekä kysymyksiä. Näitä havaintoja tuodaan esiin uutisten, elokuvien sekä dokumenttien avulla. Ongelmista keskustelu sekä pohtiminen ryhmissä ovat kurssilla tärkeässä roolissa.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu kurssikokeen, kotitehtävien sekä tuntiaktiivisuuden perusteella. Kurssin aikana kirjoitettava essee on pakollinen osa kurssisuoritusta

Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3)

Syventävä kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia näkemyksiä todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta
- kykenee kriittisesti arvioimaan ajankohtaisia tiedollisia väitteitä
- aktivoituu ja kehittyy uutisten seuraajana

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan tärkeimmät kysymykset ja peruskäsitteet
- erilaiset käsitykset metafysiikan luonteesta
- todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- metafysiikan ja epistemologian historia
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat
- tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta
- käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä
- tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja peruskäsitteet
- argumentoinnin ja päättelyn perusteet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tarkentuvat kurssikohtaisesti.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu, kurssikokeen, kotitehtävien sekä tuntiaktiivisuuden perusteella. Kurssin suorittamiseen kuuluu uutisten seuraaminen ja kurssiarvosanaan vaikuttavan uutispäiväkirjan pitäminen.

Yhteiskuntafilosofia (FI4)

Syventävä kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa
- kehittyä filosofisen alkuperäistekstin lukijana

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen:
- yhteiskuntasopimusteoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat
- poliittinen filosofia: konservatismin, liberalismien ja sosialismin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat

- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla käydään läpi kurssikirjaa yksityiskohtaisesti pienryhmätyöskentelyn avulla. Muista käytänteistä sovitaan osallistujien kesken kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssiarvosana muodostuu aktiivisen tuntityöskentelyn, kurssikokeen sekä lukupäiväkirjan kokonaisuudesta.

Ympäristöfilosofia (FIS5)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ympäristöfilosofian keskeisiin käsitteisiin, kysymyksenasetteluihin ja näkemyksiin
- oppii hahmottamaan tieteen ja arvottamisen välistä eroa ympäristöön liittyvissä kysymyksissä
- oppii hahmottamaan ympäristön ja kulttuurin rajapintoja
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti ympäristöä koskevaa ajankohtaista keskustelua ja siinä käytettyjä argumentteja

Keskeiset sisällöt

- ympäristöfilosofian historia, keskeiset käsitteet ja kysymyksenasettelut
- ympäristöfilosofian ja ympäristön tieteellisen tutkimuksen suhde
- ihmisen luontosuhteen perusteet
- ympäristöfilosofian suuntauksia
- eläinten ja ekosysteemien oikeudet
- aktivismiin liittyvät eettiset ja lainopilliset kysymykset

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Yksityiskohdista sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssin hyväksytystä suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä sekä esseitä / alustusta.

Estetiikka (FIS6)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu estetiikan tapaan lähestyä taidetta
- oppii hahmottamaan taiteen suhdetta muihin ilmiöihin
- tutustuu tärkeimpiin taiteen tulkintateorioihin
- tutustuu taiteen arvottamiseen liittyviin ongelmiin
- kehittyä taiteen arvioijana
- kehittyä esteettisyyden tunnistajana arjessa

Keskeiset sisällöt

- taiteen ja kauneuden käsitteiden rajaaminen ja niiden sisäpuolelle jäävien ilmiöiden luonteen tarkastelu
- taiteen käsitteen syntyhistoria
- tärkeimmät tulkintateoriat
- taiteen ja etiikan väliset yhteydet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Yksityiskohdista sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alkaessa. Kurssiin kuuluu pakollinen museovierailu.

Arviointi

Kurssin hyväksytystä suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, esseitä sekä raporttia museovierailusta.

Soveltava etiikka (FIS7)

Soveltava kurssi

Edellytyksenä kurssien FI1 ja F2 hyväksytty suoritus. Sopii erityisen hyvin filosofian ylioppilaskirjoituksia harkitsevalle opiskelijalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietämystään etiikasta
- kehittyä eettisten ongelmien tunnistajana
- ymmärtää soveltavan etiikan ongelmien monimutkaisuuden
- kehittyä filosofisen tekstin kirjoittajana

Keskeiset sisällöt

Valikoituvat opiskelijoiden toiveiden mukaisesti ja ajankohtaiset soveltavan etiikan ongelmat huomioiden. Mahdollisia sisältöjä ovat esimerkiksi

- eläinten oikeudet
- abortti
- kloonauk
- eutanasia
- kuolemanrangaistus
- median etiikka
- teknologian etiikka
- urheilun etiikka
- ihmisoikeudet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi soveltuu erityisen hyvin filosofian kirjoittamista suunnitteleville opiskelijoille. Yksityiskohdista sovitaan osallistujien kanssa kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävä suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä sekä laajan esseen kirjoittamista.

Laudatur filosofiasta (FIS8)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa pakollisen kurssin ja syventävien kurssien sisältöjä ylioppilaskirjoitusten näkökulmasta
- selvittää millaiset kysymykset toistuvat ylioppilaskirjoituksissa vuodesta toiseen
- arvioi itseään kirjoittajana
- kehitty filosofisen esseevastauksen kirjoittajana omia vahvuuksiaan hyödyntäen
- harjaantuu filosofisen tiedon soveltajana
- kehitty filosofisten esimerkkien keksijänä

Keskeiset sisällöt

- hyvän vastauksen tuntomerkit
- pakollisen ja syventävien kurssin sisällöt

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kirjoitetaan vähintään kuusi esseetä, joista osallistujat saavat henkilökohtaista palautetta. Vastausten pohtimisessa ja kurssisisältöjen kertaamisessa osallistujien aktiivisuus on keskeisessä asemassa.

Arviointi

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan aktiivista osallistumista sekä esseiden kirjoittamista.

Tietoisuuden ja vapaan tahdon filosofiaa (FIS9)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tietoisuuden ongelmaan ja tahdonvapauden ongelmaan
- kehitty filosofisten alkuperäistekstien lukijana
- kehittää kykyään arvioida filosofisia argumentteja

Keskeiset sisällöt

- tietoisuuden historia ja tietoisuuden tutkimus nykyisin
- vapaan tahdon määritelmä
- metafysiset näkemykset tietoisuudesta
- tahdonvapauden ongelman metafysiset, episteemiset, sosiaaliset ja eettiset ulottuvuudet
- neurotieteen merkitys tietoisuuden ja tahdonvapauden ongelmalle
- eläinten tietoisuus
- tahdonvapauden ja tietoisuuden ongelman etiikka

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssia suositellaan opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet filosofian kurssit 1-4. Filosofian ohella kurssilla tarkastellaan tietoisuutta ja tahdonvapauden ongelmaa monitieteisestä näkökulmasta opiskelijoiden tietämystä hyödyntäen.

Arviointi

Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävä suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, esseen kirjoittamista / esitelmää / alkuperäistekstin analysoimista.

Elämän tarkoitus (FIS10)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa peruskäsityksen elämänfilosofisten näkemysten historiasta
- pohtii omaa arvomaailmaansa
- oivaltaa filosofisten teemojen ilmenemisen kulttuurissa
- kykenee arvioimaan kriittisesti vallitsevia arvoja

Keskeiset sisällöt

- antiikin elämänfilosofiset suuntaukset, skeptisismi, hedonismi, stoalaisuus epikuroalaisuus
- nihilismi
- relativismi
- eksistentialismi
- arvot ja hyvä elämä
- elämän tarkoitus filosofian ja tieteen näkökulmista

- ajankohtaiset elämänfilosofiset käsitykset ja niiden ilmeneminen maailmassa
- elämänfilosofiset teemat taiteessa ja kulttuurissa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Yksityiskohdista sovitaan osallistujien kanssa kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävä suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä sekä esseen kirjoittamista / esitelmää / alkuperäistekstin analysoimista.

Filosofian historia Sokrateksesta Sartreen (FIS11)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu yksityiskohtaisesti kolmeentoista merkittävään filosofisiin ja heihin yhdistyviin ideologioihin
- tutustuu kattavasti filosofisiin alkuperäisteksteihin
- syventää filosofista yleissivistystään
- kehittyä argumenttien arvioijana
- ymmärtää, miten historialliset ja yhteiskunnalliset tekijät ovat vaikuttaneet filosofian kehitykseen sekä yksittäisiin ajattelijoihin

Keskeiset sisällöt

- Esisokraatit
- de Beauvoir
- Sartre
- Camus
- Singer
- Foucault
- von Wright
- Linkola
- Descartes
- Nietzsche
- Locke
- Berkeley
- Hume
- Feminismi, rationalismi, empirismi, eksistentialismi, utilitarismi, relativismi, nihilismi, antiikin filosofia, suomalainen filosofia
- **filosofien suhde aikaansa**

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi soveltuu erityisen hyvin filosofian kirjoittamista suunniteleville opiskelijoille. Kurssilla luetaan paljon tekstejä. Yksityiskohdista sovitaan osallistujien kanssa kurssin alkaessa.

Arviointi

Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävä suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä sekä esseen kirjoittamista / esitelmää / alkuperäistekstin analysoimista.

Voiko taiteella muuttaa maailmaa? (FIS12/MUS25)

Soveltava kurssi

Kurssi on musiikin ja filosofian opettajien pitämä yhteiskurssi.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ymmärrystään taiteen olemuksesta
- harjaantuu tarkastelemaan taidetta käsitteellisesti
- arvioi mahdollista omaa musiikkiharrastustaan filosofian näkökulmasta
- kehittää kykyään pohtia taiteen ja filosofian risteyskohtia

Keskeiset sisällöt

- taiteen historia
- taiteen olemus ja kriteerit
- taide ja uskonto
- taide ja yhteiskunta
- taide muutosvoimana
- sensuuri
- taiteenlukutaito
- taide, musiikki, taidemusiikki

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työtavoista sovitaan kurssin alkaessa. Kurssilla pyritään kiinnittämään huomiota ajankohtaisiin ilmiöihin ja keskustelemaan näistä. Mahdollisuuksien mukaan kurssin aikana vieraillaan koulun ulkopuolisissa kohteissa.

Arviointi

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävän suorituksen kriteerit tarkentuvat työtapojen myötä ja sisältävät aktiivisen tuntityöskentelyn lisäksi esitelmän / itsenäisen kirjallisen työn / raportin vierailukohteesta.

2.2.21 Historia

Historian tehtävä

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Sen vuoksi huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen analyysia korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Historian opetuksessa huomioidaan myös Vantaan oma kulttuuriperintö sekä Unescon maailmanperintö. Yhteistyötä voidaan tehdä eri kansalaisjärjestöjen ja museoiden kanssa. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Yleistavoitteet

- Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden
- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.
- saa hyvät tiedot ja taidot jatko-opintoja varten

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Ratkaistaan ryhmässä. Erityistä huomiota kiinnitetään ajankohtaisen uutisaineiston sitomiseen kurssisisältöihin.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina on historian taidot ja ajattelutapa sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto, hallita aikasuhteita ja kausaliteetteja sekä kykyä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti.

Jokaisen kurssin alussa arviointiperusteet käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa. Pakolliset sekä syventävät kurssit arvioidaan numerolla. Soveltavissa kursseissa annetaan suoritusmerkintä.

Kaikkien on suoritettava HI 1 ensimmäisenä. Muuten suoritusjärjestys on varsin vapaa. Kurssin HI6 voi opiskella vasta kurssin HI2 jälkeen.

Aihekokonaisuudet historiassa

Historia käsittelee aihekokonaisuuksia menneisyyden näkökulmasta ja auttaa opiskelijaa arvioimaan niiden muuttumisen syitä ja seurauksia. Aihekokonaisuuksien painotuksissa voidaan ottaa huomioon ajankohtaiset tapahtumat sekä Vantaan ja pääkaupunkiseudun erityispiirteet.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Kansalaisten osallistumisen ja demokratian kehitystä ja merkitystä tarkastellaan 1900-luvun poliittisen historian yhteydessä (HI3, HI4, HIS7, HIS9). Ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia tarkastellaan erityisesti aatehistoriaa käsiteltäessä (HI2). Suomen historian osalta voidaan käsitellä työn sisällön ja merkityksen muuttumista sekä yrittäjyyttä (HI4, HI5, HIS7).

Hyvinvointi ja turvallisuus

Hyvinvointivaltion, oikeuslaitoksen ja turvallisuuspolitiikan muuttumista käsitellään sekä Suomen että yleisen historian osalta (HI3, HI4, HIS7, HIS9). Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vastuullisuutta pyritään kasvattamaan interaktiivisilla opetusmenetelmillä.

Kestävä kehitys

Historiassa käsitellään ihmisen ja luonnon suhteen merkittävää muuttumista varhaisista ihmisyyhteisöistä jälkiteolliseen kulttuuriin (HI1). Ihmisen vaikutuksia luontoon pohditaan sekä kansallisella että globaalilla tasolla.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Historiassa tutustutaan eri kulttuuripiireihin ja pyritään kasvattamaan opiskelijoiden ymmärtämystä sekä arvostusta monikulttuurisuutta kohtaan. Suomen historiassa käsitellään suomalaisten henkistä ja aineellista kulttuuriperintöä ja suomalaisen identiteetin rakentumista eri aikakausina (HI4, HI5, HIS8, HIS9).

Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehitystä ja sen merkitystä pohditaan sekä yksilöiden että yhteiskunnan tasolla. (HI1, HI3, HI4, HIS7). Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään teknologian kehitykseen vaikuttaneita taloudellisia ja yhteiskunnallisia syitä sekä sen seurannaisvaikutuksia.

Viestintä ja mediaosaaminen

Historian opiskelussa käytetään monipuolisia lähteitä. Opiskelijoille korostetaan lähdekritiikin sekä eri tulkintojen mahdollisuuden merkitystä. Opiskelijoiden taitoa muodostaa, esittää ja perustella omia tulkintojaan pyritään edistämään.

Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestävästä kehityksestä
- ymmärtää, miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Keskeinen sisältö

Esihistoria – pyyntikulttuurin aika

- ihmisen kehitysvaiheet
- keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa

Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset

- työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit

Välimeren talousalue antiikin aikana

- Kreikan talouselämä ja Rooma talouselämä
- orjuus ja antiikin ajan tekniikka

Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä

- feodaalisyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Löytöretket

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset

Teollistuva maailma

- tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet
- muutokset sukupuolten työnjaossa
- yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset

Globaali kulutusyhteiskunta

- massatuotanto ja kulutusyhteiskunta
- kolmannen maailman muotoutuminen
- kasvun rajat ja uudet haasteet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä historian kurssina eikä se sovellu itsenäisesti opiskeltavaksi. Kurssin aikana harjoitellaan esseevastauksen suunnittelua ja laatimista.

Arviointi ja arviointiperusteet

Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien suorittamiseen, tuntityöskentelyyn ja kurssikokeeseen. Kurssikokeessa opiskelijan oppimista mitataan erityyppisillä kysymyksillä.

Eurooppalainen ihminen (HI2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön
- ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana
- osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjinä
- tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavaa aatehistoriaa
- tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa

Keskeinen sisältö

Antiikin aika

- demokratian synty
- antiikin kulttuuri

Keskiajan yhtenäiskulttuuri

- keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri
- uskonnon merkitys kulttuurissa

Uuden ajan murros

- renessanssi ja tiedon vallankumous
- uskonpuhdistus
- barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä
- luonnontieteellisen maailmankuvan synty

Valistuksen aikakausi

- valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen
- Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö

Aatteiden vuosisata

- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata

Nyky aika

- kulttuurin pirstoutuminen
- populaarikulttuuri massavihteeksi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kurssin aikana harjoitellaan erilaisia lähdetehtäviä.

Arviointi ja arviointiperusteet

Kurssi arvioidaan kurssikokeen ja jatkuvan näytön perusteella.

Kansainväliset suhteet (HI3)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa
- ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita
- ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

Keskeinen sisältö

Suurvaltojen ylivaltauskäytännöt

- kansainvälisen politiikan peruskäsitteet
- imperialismien teoria ja käytännöt
- ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset maailmaan
- Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota
- eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi, holokausti ja muut kansanvainot
- toinen maailmansota seurausilmiöineen

Kylmä sota

- kylmän sodan teoriat: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinaapaisen maailman johtajina
- kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat
- kylmän sodan kriisien luonne
- Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa

Uusi epävarmuuden aika

- Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinaapaisuuden purkautuminen
- kansainväliset rauhanpyrkimykset
- kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa
- uudet kansainväliset rakenteet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana erityistä huomiota kiinnitetään ajankohtaisen uutisaineiston sitomiseen kurssisisältöihin. Kurssin aikana harjoitellaan etenkin kuvan analysointia ja tulkintaa.

Arviointi

Arvostelussa otetaan myönteisenä seikkana huomioon opiskelijan valmius seurata uutisaineistoa sekä annettujen tehtävien suorittaminen. Kokeen sijaan voidaan arvostelussa opettajan harkinnan mukaan käyttää opiskelijan itsenäisiä tuotoksia kuten opiskelupäiväkirjoja, työkansioita tai tutkielmia.

Suomen historian käännekohtia (HI4)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden yhteiskunnan sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden

Keskeinen sisältö

Ruotsin ajan perintö

Vallanvaihdos

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian perusteet
- Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen
- aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat
- Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros
- elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen
- sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty
- sortokaudet ja kansanvallan synty

Suomen itsenäistymisprosessi

- Suomen itsenäistyminen
- sisällissota ja kysymys hallitusmuodosta

Kahtiajaosta eheytymiseen

- oikeistoradikalismien nousu
- elintason nousu

Toinen maailmansota jälkiseurauksineen

- sodat ja jälleenrakentaminen
- ulkopoliittikan muutos

Hyvinvointivaltion rakentaminen

- rakennemuutos

- 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos

Suomen uusi kansainvälinen asema

- kytkeytyminen kansainväliseen talouteen taloudellisesti ja poliittisesti

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana seurataan tiiviisti aihepiiriin liittyvää uutisaineistoa. Kurssilla keskitytään erilaisten historiallisten lähteiden kriittiseen arviointiin.

Arviointi

Kurssin arvostelu perustuu kurssikokeeseen ja jatkuvaan näyttöön. . Kokeen sijaan voidaan arvostelussa opettajan harkinnan mukaan käyttää opiskelijan itsenäisiä tuotoksia kuten opiskelupäiväkirjoja, työkansioita tai tutkielmia.

Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä
- oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta

Keskeinen sisältö

Esihistoria

- esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaisten alkuperästä
- asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet

Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla

- Suomi idän ja lännen välimaastossa
- sääty-yhteiskunnan synty
- asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset

Uuden ajan uudet tuulet

- uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen

Suurvaltakausi

- suurvaltakauden vaikutukset Suomessa
- talous, väestö, koulutus

Vapauden ja hyödyn aika

- kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys

- kustavilaiset uudistukset
- kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin kuuluu olennaisesti vierailukäynnit historiallisiin kohteisiin. Kurssilla harjoitellaan myös historian lähteiden etsimistä ja käyttöä tiedon muodostamisessa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan kurssikokeen ja oppilaan itsenäisten tuotosten perusteella. Kokeen sijaan voidaan arvostelussa opettajan harkinnan mukaan käyttää opiskelijan itsenäisiä tuotoksia kuten opiskelupäiväkirjoja, työkansioita tai tutkielmia.

Kulttuurien kohtaaminen (HI6)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa
- ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnonolosuhteiden keskinäisen riippuvuuden
- tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa
- oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonossa ja sosiaalisissa rakenteissa
- osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

Keskeinen sisältö

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Afrikka
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Intia
- islamin maailma
- Japani
- Kiina
- Korea
- Latinalainen Amerikka
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssille osallistuminen edellyttää kurssin HI2 suorittamista. Kurssilla voidaan tehdä myös laajempi kirjallinen työ ja/tai suullinen esitelmä.

Arviointi

Kurssi arvioidaan numeroarvostelulla, perustuen kokeeseen, jatkuvaan näyttöön sekä kirjallisen työn ja/tai suullisen esitelmän arviointiin. Kokeen sijaan voidaan arvostelussa opettajan harkinnan mukaan käyttää opiskelijan itsenäisiä tuotoksia kuten opiskelupäiväkirjoja, työkansioita tai tutkielmia.

Historiaa soveltavasti (HIS7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on

- syventyä historian erityiskysymyksiin ja luoda kokonaiskuvaa historiasta ainereaaliin valmistautuville abiturienteille.

Keskeinen sisältö

Kurssilla kerrataan ja syvennetään kaikkia pakollisia ja syventäviä historian kursseja ja harjoitellaan historian ainereaalikysymyksiin vastaamista.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetustavoista sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Kurssilla käytetään aikaisempien kurssien oppikirjojen ohella monipuolista dokumenttiaineistoa.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti opiskellen. Syksyllä järjestettävien kertauskurssien päätteeksi ei järjestetä kurssikoetta. Keväällä kurssin päätteeksi järjestetään preliminäärikoetta vastaava kurssikoe.

Retkiä historiaan (HIS8)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että

- opiskelija saa lähiympäristönsä kehityksestä kiinnekohtia omalle kasvulleen vantaalaisena vaikuttajana ja kulttuuriperinnön siirtäjänä

Keskeinen sisältö

- pääkaupunkiseudun historia esihistorialliselta ajalta nykypäivään.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Työtavoista ja aikatauluista sovitaan oppilaiden kanssa:
- luentoja ja opetuskeskusteluja
- retkiä ja vierailuja ryhmän valinnan mukaan esim. museoissa, Helsingin keskustassa, Suomenlinnassa, Seurasaarella, Pitäjän kirkolla,

Tuusulan rantatiellä, Sibelius-museossa, Tallinnassa, kivikautisella asuinpaikalla, pronssikautisella haudalla, jossain kartanossa ja viilatahtaan maisemissa

- pienoisryhmitä tai opiskelijatyönä suppea julkaisu lähiympäristöstä

Kurssi ei sovellu itsenäisesti opiskeltavaksi. Matkat ja pääsymaksut aiheuttavat oppilaille jonkin verran kustannuksia.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää opetuskeskusteluun osallistumista, vierailukäynneille osallistumista ja suppean kirjoitelman tai julkaisun tekemistä. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Historiaa uutisotsikoiden takana (HIS9)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että

- opiskelijan mielenkiinto seurata aktiivisesti oman aikansa tapahtumia vahvistuu
- opiskelijan kyky arvioida tietoja ja niiden merkitystä kasvaa
- opiskelija kehittyä kansainvälisen ja kansallisen tilanteen analyysoijana
- opiskelijan taito ja halu toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä vahvistuu

Keskeinen sisältö

Ratkeaa kurssiajankohdan maailmantapahtumien ja uutisaineiston pohjalta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana luetaan päivän lehtiä, katsotaan tv-uutisia ja ajankohtaisohjelmia, joiden perusteella valitaan käsiteltävät asiat ja jaetaan tehtävät opiskelijoille tai ryhmille. Kerätyn materiaalin perusteella tuotetaan jäsennelly ja perusteltu suullinen esitys. Ennen kurssia suositellaan kurssin H13 suorittamista. Kurssi soveltuu osittain itsenäisesti opiskeltavaksi.

Arviointi

Kurssista annetaan suoritusmerkintä.

World History in English (HIS10)

Soveltava kurssi

Keskeinen sisältö

Kurssilla perehdytään maailmanhistorian kiinnostaviin ja ajankohtaisiin tutkimuskysymyksiin englannin kielellä. Oppilailta edellytetään kiinnostusta historiaan ja valmiuksia historian opiskeluun englanniksi. Kurssista on hyötyä esimerkiksi niille opiskelijoille, jotka suunnittelevat vaihto-oppilasvuotta tai lukion jälkeisiä humanistisen alan opintoja englanninkielisissä yliopistoissa. Myös vaihto-oppilaina olleet voivat osallistua kurssille.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi opetetaan englanniksi ja kurssin oheismateriaali on pääosin englanniksi. Oppilaat voivat suorittaa kurssin tehtävät joko suomen tai englannin kielellä omista kurssitavoitteistaan riippuen. Kurssilla ei arvioida opiskelijoiden kielitaitoa vaan keskitytään opiskelijoiden historyymmärryksen ja tutkimustietouden lisäämiseen englanninkielisen opetusmateriaalin avulla.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suorituserkinnällä.

2.2.22 Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetus perustuu keskeisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon, sosiaaliseen vastuuseen, ihmis-oikeuksien kunnioittamiseen, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Yleistavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä omista vaikutusmahdollisuuksistaan ja pystyy toimimaan aktiivisesti yhteiskunnassa
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskunta-käsityksen rakentamiseen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Ratkaistaan ryhmässä. Erityistä huomiota kiinnitetään ajankohtaisen uutisaineiston sitomiseen kurssisisältöihin.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Aihekokonaisuudet

Yhteiskuntaopissa käsitellään aihekokonaisuuksia useasta eri näkökulmasta. Tärkeitä näkökulmia sivutaan seuraavasti:

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aktiivinen kansalaistoiminta ja sen merkitys on esillä sekä paikallisella tasolla (YH1) että globaalissa maailmassa (YH2). Mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon esim. kansalaisjärjestöissä tai Euroopan unionin eri hankkeisiin osallistumalla kuuluu näiden kurssien keskeisiin teemoihin. Yrittämisen merkitystä elämän eri osa-alueilla käsittelee lisäksi kurssi YHS5.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Yhteiskunnan mahdollisuuksia vaikuttaa kansalaisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä kansalaisten oman aktiivisuuden merkitystä käsitellään kursseissa YH1-YH4.

Kestävä kehitys

Ekologis-eettisten valintojen merkitystä tulevaisuuden yhteiskunnan rakentumisessa sivutaan kaikissa yhteiskuntaopin kursseissa. Lähtökohtana ovat nykyisten valintojen aiheuttaman globaalit ongelmat ja yksilön mahdollisuus vaikuttaa.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle raamit oman identiteetin rakentamiseen ja auttaa hahmottamaan suomalaisuuden olemusta osana eurooppalaisuutta. Tätä kautta rakentuu myös kyky nähdä erilaisia arvoja ja valintoja (YH1).

Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehitys ja sen vaikutus yhteiskuntaa muovaavana tekijänä korostuu kursseissa YH1 ja YH2. Mahdolliset yhteistyöprojektit kanssa voivat syventää teeman käsittelyä.

Yhteiskuntatieto (YH1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet

Keskeinen sisältö

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys

- Suomen väestörakenne
- hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion mahdollisuudet

Valta

- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät

Vaikuttaminen

- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen ja vaikuttamisen haasteet

Oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät

- perusoikeudet
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat

Sosiaalipolitiikka

- tarkoitus, tehtävä ja muodot

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyissä kiinnitetään erityistä huomiota kurssisisällön sitomiseen suomalaisen yhteiskunnan ajankohtaisiin asioihin. Työmuotoina mm. pariväittelyitä, jotka edellyttävät, että opiskelija näkee itsensä yhteiskunnan toimijana. Kurssi ei sovellu itsenäisesti opiskeltavaksi.

Arviointi

Kurssikokeen lisäksi arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota tuntityöskentelyyn, keskusteluaktiivisuuteen ja kykyyn perustella

Taloustieto YH2

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta

Keskeinen sisältö

- Suomalaisten elinkeinot alkutuotannosta informaatioyhteiskuntaan
- Taloudellinen toiminta ja yritykset talouden peruskäsitteet markkinataloudessa
- Talouselämän vaihtelut ja häiriöt taloudellinen kasvu ja häiriöiden ratkaisumallit
- Rahoitusmarkkinat rahoitusmarkkinoiden rakenne ja toiminta
- Julkinen talous ja talouspolitiikka talouspolitiikan eri osa-alueet ja julkisen vallan vaikutusmahdollisuudet
- Suomi kansainvälisessä kaupassa nyt ja tulevaisuudessa kansainvälistyvä talous, Suomi ja globalisaation haasteet uhkatekijät ja kasvun rajat

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Seurataan päivittäisiä talousuutisia ja pyritään niiden avulla näkemään ja löytämään niitä yhteyksiä, jotka vaikuttavat kansalaisen taloudellisen tilanteen kehittymiseen. Kurssi ei sovellu itsenäisesti opiskeltavaksi.

Arviointi

Arviointiperusteina ovat uutisaineiston seuranta, tehtävien suorittaminen ja kurssikoe. Kokeen asemasta voidaan opettajan harkinnan mukaan käyttää erilaisia opintotehtäviä, opiskelupäiväkirjoja ja työkansioita arvioinnin perusteena.

Kansalaisen lakitieto (YH3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista
- oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
- kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä

Keskeinen sisältö

- Suomalainen oikeusjärjestelmä ja sen perusteet
- Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet
- perheoikeus, työoikeus ja kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin

Rikos- ja prosessioikeus

- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Oppitunneilla pyritään siihen, että opiskelija perehtyy oikeudellisiin käsitteisiin ratkomalla itse jokapäiväiseen elämään liittyviä oikeustapauksia. Kurssin aikana pyritään tekemään vierailuja esim. käräjäoikeuteen, oikeusaputoimistoon, kuluttajaneuvojan toimistoon tai sosiaali- ja terveystieteiden keskeisiin yksiköihin. Kurssia ei suositella itsenäisesti opiskeltavaksi.

Arviointi

Kurssikokeessa ratkaistaan pieniä oikeustapauksia ja edellytetään keskeisen terminologian hallintaa. Kokeen sijaan voidaan käyttää opettajan harkinnan mukaan vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta
- oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena
- tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia
- osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa ja ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksia

Keskeinen sisältö

Eurooppalainen identiteetti

- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus

Vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa

- Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä

Euroopan unionin alueelliset vaikutukset

- nuorten opiskelu ja työnteke EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta

Euroopan unionin haasteet

- EU:n laajeneminen ja yhteinen turvallisuuspolitiikka
- EU ja globaalit järjestelmät

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin kuuluu tuntityöskentelyn lisäksi uutisten seurantaa ja ryhmätyö.

Arviointi

Kurssi arvostellaan numeroarvosanalla. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä. Kokeen sijaan voidaan käyttää opettajan harkinnan mukaan vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Minustako yrittäjä (YHS5)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija yrittäjyyden perusteisiin ja antaa hänelle valmiuksia nähdä yrittäminen työtehtävänä, jopa elämänurana.

Keskeinen sisältö

Opiskelijaa autetaan pohtimaan omia potentiaalisia yrittäjänominaisuuksiaan ja sitä, miten yritysidea syntyy. Hän tutustuu yritysmuotoihin, yritysten organisaatioihin, perustamistoimiin, sidosryhmiin sekä yrittämisen taloudellisiin edellytyksiin. Opiskelijan tulee saada käsitys yritystoiminnan kansantaloudellisesta merkityksestä sekä kansainvälisestä kanssakäymisestä, erityisesti yhteistyö EU:n kanssa. Tärkeätä on tutustuttaa opiskelijat neuvonta- ja tukiorganisaatioihin, joita käyttäen voi vastaisuudessa saada apua yrittämiseen liittyvissä asioissa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijat perehdytetään yrittämisen ja talouselämän keskeisiin käsitteisiin ja pelisääntöihin. Yritysten toiminta on olennainen osa kurssia. Kukin opiskelija perustaa kurssilla oman yrityksen, jolloin yrittäjän arki tulee tutuksi mahdollisimman aidolla tavalla. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.

Yhteiskuntaoppia soveltavasti (YHS6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on

- Kerrata ja syventää yhteiskuntaopin kurssien sisältöä ja valmistautua yhteiskuntaopin ainereaaliiin

Keskeinen sisältö

Kerrataan keskeisiä yhteiskuntatietoon, talouteen, oikeustieteeseen ja Euroopan Unioniin liittyviä aihealueita ja ilmiöitä. Erityinen painopiste on viimeaikaisten poliittisten ja taloudellisten muutosten tarkastelulla. Analysoidaan erilaisia tehtävyytyyppejä ja harjoitellaan yhteiskuntaopin ainereaalien vaatimia vastaustekniikoita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetustavoista sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Oppikirjojen lisäksi käytetään laajaa dokumenttiaineistoa.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti opiskellen. . Syksyllä järjestettävien kertauskurssien päätteeksi ei järjestetä kurssikoetta. Keväällä kurssin päätteeksi järjestetään preliminäärikoetta vastaava kurssikoe.

Paranna maailmaa – kansalaisvaikuttaminen kurssi (YHS8)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa lisävalmiuksia toimintaansa aktiivisena kansalaisena ja syventää tietojaan ja taitojaan vaikuttamisesta, vapaaehtoistoiminnasta ja kansalaisjärjestöjen toiminnasta.

Kurssin keskeiset sisällöt

- kansalaisjärjestöjen toiminta
- vapaaehtoistyön pelisäännöt ja etiikka
- käytännön vapaaehtoistyö ja siitä raportointi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Osa kurssista suoritetaan kouluajan ulkopuolella.
- Kurssi suunnitellaan osittain opiskelijoiden kanssa yhteistyössä.
- Vapaaehtoistoimintoja pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan opiskelijoiden toivomissa kohteissa.

Arviointi

- Aktiivisesta osallistumisesta saa suoritusmerkinnän.

2.2.23 Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaaliin, kulttuuriin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opetusmenetelmät

Psykologia tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön. Esimerkiksi keskustelut, ryhmätyöt, testit, oppilasesitykset, omat tutkimukset antavat mahdollisuuksia aktivoida oppilasta ja ohjata tätä psykologisen tiedon soveltamiseen. Tutkimuksia ja vierailuja voidaan tehdä esim. päiväkodeissa, erityiskouluissa jne. Käsiteltävät asiat ja työtavat suunnitellaan kunkin kurssin alussa opetussuunnitelman mukaisesti.

Yhteistyötahoja

Kouluun kutsutaan oppitunneille vierailijoita, jotka edustavat psykologian sovellutusaloja. Opiskelijat käyvät myös haastattelemassa psykologia tieteen alaan liittyviä edustajia.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankinta-keinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen

- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten – kuten teknologisen kehityksen – tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa. Kurssikokeen lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan tekemät tutkimukset ja osallistuminen opetuskeskusteluun. Lisäansioksi katsotaan ajankohtaisten psykologiaan liittyvien asioiden seuraaminen eri viestintävälineiden kautta.

Pakollinen ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan aina numerolla. Koulu-kohtainen sosiaalipsykologian soveltava kurssi arvioidaan numerolla. Muut psykologian soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Osaan kursseista loppukokeeseen liittyy myös suullinen osio.

Suorittamisjärjestys

Psykologian pakollinen kurssi PS1 on suoritettava ensimmäiseksi. Kurssin PSS6 voi suorittaa milloin tahansa PS1:n jälkeen. PS4 ja PS5 suositellaan suoritettavaksi viimeisiksi. Minkä tahansa syventävän kurssin voi suorittaa itsenäisesti. Soveltavat kurssit PSS6, PSS8 ja PSS9 ovat tärkeitä ainereaaliin osallistuville.

Aikataulu ainereaaliin valmistautumiselle

YO 3. vuoden syksyllä:

1. vuotena PS1 ja PS2 / PS3
2. vuotena PS2 / PS3, PS4, PSS6 ja PSS8
3. vuotena PS5 ja PSS9

YO 3. vuoden keväällä:

1. vuotena PS1
2. vuotena PS2, PS3 ja PSS6
3. vuotena PS4, PS5, PSS8 ja PSS9

Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa

- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emotionit, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä

Keskeinen sisältö

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

Aihekokonaisuudet

Kurssilla käsitellään aktiivista kansalaisuutta roolien, normien ja sosiaalisen vuoro-vaikutuksen jaksoissa. Viestinnän ja mediaosaamisen aihekokonaisuudet tulevat huomioiduksi esiteltäessä psykologian sovelluksia yhteiskunnan eri osa-alueilla (esim. mainonta). Hyvinvoinnin ja turvallisuuden aihekokonaisuutta käsitellään psyykkisen itsesäätelyn kautta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla edetään tutkivan oppimisen menetelmän avulla. Opiskelun lähtökohtana ovat kysymykset, joihin etsitään vastauksia oppikirjasta ja muista tietolähteistä.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon prosessointiin ja aktiiviseen osallistumiseen. Myös kurssikokeessa on tehtävä, jossa opiskelija miettii selitystä jollekin ilmiölle eri näkökulmista.

Ihmisen psyykkinen kehitys (PS2)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan

Keskeinen sisältö

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

Aihekokonaisuudet

Hyvinvoinnin aihekokonaisuus liittyy tähän kurssiin. Yksilön kehitystä opiskeltaessa kiinnitetään huomiota terveen psykofyysissosiaalisen kehityksen edellytyksiin.

Kestävän kehityksen aihekokonaisuuksia käsitellään esim. erilaisten kasvuympäristöjen vaikutusta tarkasteltaessa. Samassa yhteydessä voi luontevasti tuoda myös esille median vaikutuksia maailmankuvan ja minäkuvan muokkaajana. Kehityspsykologian kurssilla voidaan tarkastella, miten yksilö sosialisaaion kautta voi omaksua vallitsevia ihanteita tai asettua vastustamaan niitä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan keskeisiin kehityspsykologian teorioihin ja arvioidaan niitä. Opiskelijat tekevät havainnointi- ja haastattelututkimuksia, jotka liittyvät ihmisen kehitykseen.

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan kurssikokeen lisäksi osallistuminen opetuskeskusteluun ja tutkimustyöt.

Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan

Keskeisen sisältö

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni

- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoveikkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

Aihekokonaisuudet

Ihmisen tiedonkäsittely ja sen sovellukset liittyvät viestinnän- ja mediaosaamisen ja teknologian aihekokonaisuuksiin. Erilaisten teknisten laitteiden käytettävyys edellyttää jo suunnitteluvaiheessa monipuolista analyysiä ihmisen ja koneen välisestä vuoro-vaiikutuksesta, jossa mm. sensoristen prosessien, havaitsemisen ja muiden kognitiivisten prosessien tutkiminen on keskeistä.

Erityisesti mediapsykologian kurssilla (VIE 4) käsitellään informaation prosessointia ja median vaikutusta ihmiseen. Aivojen kuvantamismenetelmät, tietokonesimulaatiot, näkövammaisten apuvälineet, turvarannekkeet ym. havainnollistavat oppitunneilla, miten tekniikka liittyy psykologiaan. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden aihekokonaisuus tulee esille stressiä käsiteltäessä sekä puhuttaessa unen merkityksestä ihmisen toimintaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Kurssilla tehdään paljon muistiin ja oppimiseen liittyviä tutkimuksia, jotka ohjaavat
- opiskelijaa oivaltamaan tutkimustyön vaiheita ja opettavat kriittistä suhtautumista
- tieteelliseen työhön. Oppimateriaali sisältää myös paljon tutkimustietoa oppimisesta
- Kurssilla pohditaan tutkimustulosten soveltamista kouluopetukseen

Arviointi

Kurssilla huomioidaan osallistuminen opetuskeskusteluun, mahdolliset tutkimustyöt sekä kurssikoe

Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Keskeinen sisältö

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

Aihekokonaisuudet

Motiivien ja tunteiden käsittely liittyy psyykkiseen hyvinvointiin, johon sisältyy ihmisen kyky säädellä ja hallita tunteitaan. Kurssisisältöön liittyvät käsitteet itseohjautuvuus ja sisäsyntyinen motivaatio sekä omatoimisuus ja aloitteellisuus ovat osa aktiivista kansalaisuutta.

Älykkyys, luovuus ja asiantuntijuus sivuavat teknologian ja viestinnän aihekokonaisuuksia. Erityisesti tähän aihekokonaisuuteen liittyy tekoäly-tutkimus.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan mm. videoiden avulla keskushermoston toimintaan.

Oppitunneilla keskustellaan myös, miten aivoja voi suojella.

Arviointi

Kokeessa arvioidaan psyykkisen toiminnan hermostollisen perustan hallintaa.

Opiskelijan kyky ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden on myös keskeistä arvioitaessa opiskelijan suoritusta.

Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimus-menetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja

Keskeinen sisältö

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti

- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

Aihekokonaisuudet

Psyykkisen itsesäätelyn ja mielenterveyden teemat tukevat psyykkisen hyvinvoinnin aihekokonaisuutta. Mielenterveyteen kuuluu myös sitä tukeva fyysinen ympäristö ja puhdas luonto: kestävä kehityksen aihekokonaisuus.

Mielenterveyttä ja persoonallisuutta tarkastellaan kulttuurin kautta, huomioiden esim. mielenterveyden käsitteen kulttuurisidonnaisuus.

Työssä ja opiskelussa jaksaminen, työ- ja opiskelu-uupumus ja stressi liittyvät kiinteästi paitsi psyykkisen hyvinvoinnin myös yhteiskunnan ja yrittäjyyden aihekokonaisuuteen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetuksessa käytetään mahdollisimman paljon keskustelua, jotta opiskelijat saavat mahdollisuuden tuoda esiin aiemmilta kursseilta oppimaansa tietoa.

Tässä kurssissa kerrataan edellisten kurssien sisältöjä. Persoonallisuuden piirteiden ja mielenterveyden lähtökohta on psykologian teorioissa, joiden periaatteet ovat esiintyneet aiemmissa kursseissa.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon kokonaisvaltaiseen hallintaan. Kokeessa opiskelijan tulee yhdistää aiempien kurssien sisältöjä. Mahdolliset esitelmät arvioidaan osana kurssikoetta.

Sosiaalipsykologian perusteet (PSS6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa perustiedot sosiaalipsykologiasta;
- ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta ja ryhmien toiminnasta
- sekä samalla kehittää myös omia sosiaalisia taitoja

Keskeisen sisältö

- sosiaalipsykologian keskeiset käsitteet
- sosiaaliset havainnot
- ihminen ryhmässä
- viestintä, verbaali- ja non-verbaali
- kulttuurien välinen viestintä

Aihekokonaisuudet

Sosiaalipsykologian kurssissa painottuvat erityisesti hyvinvointi ja turvallisuus.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus on keskeinen aihekokonaisuus tässä kurssissa. Parhaiten kulttuurien tuntemusta edistää välitön vuorovaikutus erilaisten ihmisten kesken. Opiskelijat voivat haastatella eri etnisiin ryhmiin lukeutuvia ihmisiä. Moniarvoisuuteen ja monikulttuurisuuteen kuuluu erilaisten ihmisten hyväksyminen ja heidän oikeuksiensa kunnioittaminen. Sosiaalipsykologian kurssilla painotetaan sosiaalista vastuuta ja myönteistä asennetta mm. vammaisiin ja mielenterveysongelmaisiin.

Viestintä- ja mediaosaaminen tulevat esille mm. seuraavissa teemoissa: asenteiden muuttaminen (mm. mainonta ja propaganda) ja ryhmän sisäinen viestintä ja ryhmien välinen viestintä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aiheita voidaan lähestyä pienimuotoisten tutkimusten avulla. Opiskelijat voivat tehdä esim. asennemittauksia, kyselyjä ja haastatteluja. Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan sosiodraaman keinoin.

Arviointi

Kurssiarvosana edellyttää osallistumista harjoituksiin ja keskusteluun. Tämän lisäksi on kurssikoe. Kurssi arvostellaan numeroarvosanalla.

Stressin hallinta (PSS7)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Opiskelijan omien stressinhallintakeinojen kehittäminen ja tieto stressin psyykkisistä ja fyysisistä vaikutusmekanismeista on kurssin tavoitteena.

Keskeinen sisältö

- stressin ilmenemismuotoja
- yksilölliset hallintakeinot
- hyvät ja huonot stressinhallintakeinot
- ryhmädynamiikka

Aihekokonaisuudet

Hyvinvointi ja turvallisuus aihekokonaisuus on tämän kurssin keskeinen sisältö.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi toteutetaan usean opettajan yhteistyönä. Mukana on psykologian opettajan lisäksi liikunnan opettaja.

Stressitiedon lisäksi kurssilla tehdään erilaisia stressinhallintaan liittyviä harjoituksia esimerkiksi liikunnallisia, rentoutusharjoituksia, luottamusharjoituksia.

Vuorovaikutustilanteita käsitellään draaman keinoin. Kurssilla harjoitellaan myös erilaisia rentoutuskeinoja.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelijoiden on osallistuttava kurssin puitteissa järjestettäviin koulun ulkopuolisiin aktiviteetteihin.

Psykologian tutkimuskurssi (PSS8)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan käsitystä psykologiasta tieteenä. Kurssin aikana opiskelija hankkii tietoa eri lähteistä ja oppii itsenäistä työskentelyä. Kurssi valmentaa psykologian ainereaaaliin.

Keskeinen sisältö

- psykologia tieteenä
- tutkimusmenetelmien kertaus
- tutkimusraportin kirjoitusohjeet
- oman tutkimuksen tekeminen jostakin psykologian osa-alueesta
- tutkimusraportin kirjoittaminen
- tutkimusten esittely koko ryhmälle
- tutkimustehtäviin vastaaminen psykologian ainereaalissa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Alussa kerrataan opettajajohtoisesti psykologian kursseista keskeisiä tutkimuksia ja perehdytään psykologiaan tieteenä. Opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat yksin tai pienessä ryhmässä oman tutkimuksen, josta kirjoitetaan tutkimusraportti. Kurssin lopussa on tutkimuskysymyksiin vastausten harjoittelua ja tutkimusraporttien arviointia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Psykologian kertauskurssi (PSS9)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on kerrata lukion aikana opiskellut kurssit ainereaalien kirjoittamista varten.

Keskeinen sisältö

- oman osaamisen arviointi
- vastaamisohjeet psykologian kirjoittajalle
- tutkimusotteiden lyhyt kertaus
- psykologian osa-alueiden kertaus kursseittain (oppimisen psykologia, kehityspsykologia motivaatiopsykologia jne.)

- esseevastausharjoittelua
- esseevastauksrunkoja
- esseevastausten arviointi
- esseevastauksen pisteyttäminen
- lisäksi eri kurssien sisältöjä yhdistäviä tehtäviä abioppaasta

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tunnilla kerrataan kurssien sisältöjä ja opiskelija saa kotiin kertaustehtäviä. Tunnilla harjoitellaan myös esseevastaamista. Kurssin loppukokeena koeviikolla ns. pikkupreli eli kuusi vanhaa YO-tehtävää, jotka kattavat kaikki viisi valtakunnallista psykologian kurssia. Tehtävistä opiskelija vastaa kolmeen ja koeaika on rajattu kolmeen tuntiin, jotta abiturientti saa jonkinlaisen kuvan YO-kokeen aikataulusta.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kts. myös Mediapsykologian kurssi VIE 4

2.2.24 Musiikki

Opetuksen tehtävä

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä sekä oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen
- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan
- syventää tietojaan musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta
- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ja toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- oppii ymmärtämään musiikin ja äänen merkitystä mediassa
- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden musiikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Musiikin tuottaminen – laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä – ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikin tulee tukea ja luoda koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opetuksessa otetaan huomioon Tikkurilan lukion viestintäpainotus. Yhteistyötä pyritään tekemään erityisesti viestintä-, ilmaisu- sekä elokuvakurssien kanssa. Koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja ovat mm. Heureka ja Vantaan teatteri. Kursseilla tehdään mahdollisuuksien mukaan konsertti- ja teatterikäyntejä. Osa tutustumiskohteista on maksullisia. Opiskelijat maksavat itse vierailuihin liittyvät matkakustannukset ja sisäänpääsymaksut.

Opiskelijan diagnostisoidut vammat, sairaudet ja haitat otetaan opetusjärjestelyissä huomioon tarvittaessa yksilöllisesti siten, että järjestelyistä keskustellaan ja niitä suunnitellaan yhdessä opiskelijan sekä tarvittaessa hänen vanhempiansa, opinto-ohjaajansa ja oppilashuoltoryhmän kanssa.

Aihekokonaisuudet

Seuraavat aihekokonaisuudet otetaan huomioon musiikin opetuksessa kurssikohtaisesti sekä soveltuvien osin painottaen erityisesti kulloinkin ajankohtaisia teemoja

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- musiikin harrastusmahdollisuudet

Hyvinvointi ja turvallisuus

- musiikin rooli henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäjänä

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- maailmanmusiikin ja kansanmusiikkikulttuurien hahmotus ja tuntemus
- musiikin vaikutus maailmankuvaan, arvoihin ja käyttäytymiseen
- musiikki yhteiskuntaa yhdistävänä, säilyttävänä tai hajottavana tekijänä

Teknologia ja yhteiskunta

- musiikin tallennus, muokkaus ja julkaisu
- musiikin teknologia kuluttajan kannalta

Viestintä- ja mediaosaaminen

- musiikin käyttö viestimenä
- musiikin rooli mediassa ja mainonnassa

Kurssien suoritusjärjestys ja itsenäinen suorittaminen

- MU1 suoritetaan ennen muita musiikin kursseja
- Jos opiskelija haluaa suorittaa vain yhden pakollisen musiikin kurssin, on kurssi silloin MU1
- MUS10 tulee suorittaa ennen MUS11:ta
- MUS8 tulee suorittaa ennen MUS9:ää
- Parhaiten itsenäisesti suoritettavaksi soveltuvat kurssit MUS7 ja MUS10
- Ennen MUS6- kurssia täytyy opiskelijalla olla neljä musiikin kurssia suoritettuna

Musiikki ja minä (MU1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- löytää oman tapansa toimia musiikin alueella
- pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle

Keskeiset sisällöt

Opiskelija tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja koesuorituksen perusteella numero-arvosanalla.

Moniääninen Suomi (MU2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään
- tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä

- huomaa eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taide- ja perinнемusiikkia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja koesuorituksen perusteella numeroarvosanalla.

Ovet auki musiikille (MU3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta
- tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja koesuorituksen perusteella numeroarvosanalla. Aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn painottuu jatkuvan näytön arvioinnissa. Koesuoritus voidaan järjestää myös ryhmä- tai projektityön muodossa.

Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa
- perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja Internetissä
- tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen

Keskeiset sisällöt

Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja koesuorituksen perusteella numero-arvosanalla. Aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn painottuu jatkuvan näytön arvioinnissa. Koesuoritus voidaan järjestää myös ryhmä- tai projektityön muodossa.

Musiikkiprojekti (MU5)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältää musisointia, laiteopintoja sekä koordinoinnin opiskelua. Kurssilla opiskellaan yhteistyötä koulumme eri viestintä- ja mediakurssien kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja projektityön perusteella numero-arvosanalla.

Musiikin lukiodiplomi (MUS6)

Soveltava kurssi

Yleistä kurssista

Lukiodiplomi on ylioppilastutkintoon liittyvä lisänäyttö lukion aikana osoitetusta erityisharrastuneisuudesta ja tavallista vaativammasta osaamisesta. Lukiodiplomin suorittamisen ehdot vaihtelevat oppiaineiden luonteesta johtuen. Opetushallitus vahvistaa oppiaineittain valtakunnalliset lukiodiplomin suorittamisen ehdot, arviointikriteerit ja todistuksen muodon. Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija voi valita kahdesta seuraavassa esitellystä mallista, miten diplomin suorittaa.

- Näytesalkku lukioaikaisista töistä

Musiikin lukiodiplomi on näytesalkku, johon opiskelija on valinnut näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Näytesalkkuun sisällytetään 3 - 5 työtä, jotka edustavat seuraavia alueita:

- Esittäminen, laulaminen ja soittaminen
- Säveltäminen, sovittaminen ja improvisointi
- Kuuntelu, kuullun analyysi ja kritiikki
- Kirjoitelma

- Näytesalkku projektityöstä

Näytesalkku voi olla aineen taidollista ja tiedollista hallintaa osoittava projektityö, jossa kokonaisuus muodostuu edellä luetelluista neljästä alueesta tai joistakin niistä. Näytesalkku voi sisältää esim. videoita, ääninauhoja, partituureja/nuotteja, esitelmiä, kirjoituksia yms. Salkkuun sisältyy opiskelijan perustelut valituille näytetöille, prosessikuvausta sekä oman edistymisen ja musiikissa kehittymisen arviointia.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan MUS6-kurssin suoritusmerkintä. Lukiodiplomin suorituksesta annetaan yleisarvosana asteikolla 1 - 5. Suorituksen arvioi oman lukion opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen, kyseisen alan asiantuntija. Lukiodiplomi on lukion päättötodistuksen liite, joten todistuksen voi saada vain samanaikaisesti lukion päättötodistuksen kanssa.

Bändikurssi (MUS7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on oppia bändisoittimien ja -laulun perusteita. Pidemmälle ehtineille kurssi tarjoaa mahdollisuuden taitojen kartuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Elävää musisointia, jossa korostetaan ns. perus bändisoittimien opiskelua. Kurssilla järjestetään alkeisopetusta vasta-alkajille rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa sekä kosketinsoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofonitekniikkaa. Opiskellaan yhteissoiton perusteita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilaisista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä lähtötason mukaan. Harjoittelu tapahtuu itsenäisesti koulun bänditilassa. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa. Kurssilla tutustutaan myös äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja projektityön suorittamisesta annetaan suoritusmerkintä

Kuoro 1 (MUS8)

Soveltava kurssi

Kuorokurssin tavoitteena on henkilökohtaisen laulutaidon parantaminen sekä musiikillisen ilmaisun laajentaminen.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Edetään yksiaanisista lauluista moniaäänisiin. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kuorokurssit MUS8 ja MUS9 muodostavat yhden kuoron. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena MUS8- kurssin ja toisena opiskeluvuotena MUS9-kurssin.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suorituserkintä

Kuoro 2 (MUS9)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kuorolaulun lisäopintoihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Edetään yksiaänisistä lauluista moniäänisiin. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

MUS8 ja MUS9 muodostavat yhden kuoron. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena MUS8- kurssin ja toisena opiskeluvuotena MUS9-kurssin.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suorituserkintä

Musiikkiteknologian perusteet (MUS10)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on hahmottaa musiikin äänitysprosessin kulku. Opiskelija opiskelee perusteita mikrofoni- ja digitaalisesta ääniteknikasta, äänenkäsittelystä, miksauksesta ja masteroinnista.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan Protools HD/1- pohjaisen studion perusteet. Tutustumme äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. Opiskellaan studion huoltoa ja studiokäytöstä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi sisältää opettajan ohjaavaa opetusta sekä pienryhmissä tehtäviä harjoitus- ja projektitöitä.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja tehdystä projektityöstä annetaan suorituserkintä

Musiikkiteknologian jatkokurssi (MUS11)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on opastaa opiskelija itsenäiseen toimintaan studiossa. Harjoitustöiden kautta opiskelija saa tiedot ja taidot organisoida äänitystapahtuma alusta loppuun itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan Protools HD/1- pohjaisen studion hallinta. Tutustumme äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. MIDI- äänitys ja – editointi.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opettajan ohjaamaa opetusta, harjoitustöitä ja – projekteja. Yhteistyötä järjestetään bändi- ja kuorokurssien kanssa. MUS10 tulee olla suoritettuna.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja tehdystä projektityöstä annetaan suoritusmerkintä. Suoritus antaa opiskelijalle opettajan harkinnan mukaan oikeuden studion itsenäiseen käyttöön.

Poplaulu workshop (MUS12)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Kurssilla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan. Harjoittelemme mikrofoni tekniikkaa sekä esiintymistä soistina yhtyeessä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijan tulee valita omaa ohjelmistoa kurssia varten. Kurssilla pyritään käyttämään myös vierailevia opettajia. Opiskelijoiden tulee varautua myös mahdollisiin materiaalimaksuihin sekä viikonloppuperiodeihin. Kurssi on läheisessä yhteistyössä MUS7-kurssin kanssa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Musiikkilinja

Tikkurilan lukio tarjoaa musiikkia paljon harrastavalle nuorelle mahdollisuuden valita musiikin syventävän oppimäärän. Tavoitteena on taata opiskelijalle koko lukioajan tasaisesti jatkuva musiikin opiskelu sekä antaa mahdollisuus jatkaa aikaisempia koulun musiikkiopintoja, esim. yläkoulun musiikkiluokkaa.

Musiikkilinjalle tuleva valitsee vähintään 10 musiikin kurssia sisältävän

kokonaisuuden. Näissä hän voi suuntautua bändisoittoon, orkesterisoittoon, lauluun, kuoroon tai musiikkiteknologiaan. On myös mahdollista valita yhdistelmiä näistä musiikin osa-alueista. Opintojensa loppuvaiheessa opiskelijan tulee suunnitella ja toteuttaa lopputyö. Lopputyö voi olla musiikillinen tai musiikkituotannollinen projekti.

Normaalin kahden pakollisen musiikin kurssin lisäksi opiskelijan on valittava kaksi musiikkilinjalaiselle suunnattua pakollista kurssia. (MUS13 ja MUS 14). Syventäviä kursseja tulee valita vähintään kaksi ja soveltavia kursseja vähintään neljä. Osan kursseista opiskelija voi kompensoida lukion ulkopuolisilla musiikin opinnoilla.

Musiikkilinjalle haluava pyrkii Tikkurilan lukioon normaalin lukiohaun mukaisesti. Kouluun ilmoittautumisen yhteydessä kesäkuussa opiskelija laatii alustavan suunnitelman musiikin kursseistaan.

Tikkurilan moderni lukio tarjoaa hyvät mahdollisuudet musiikin painotettuun opiskeluun. Koulussamme on hyvät opetus/harjoitustilat, laadukas äänitysstudio, harjoitusstudio sekä videolaboratorio. Lisäksi koulussamme on moderni auditorio, joka tarjoaa mahdollisuudet monimuotoisten esitysten järjestämiseen.

Musiikkilinjan suorittaneet saavat opinnoistaan todistuksen lukion päästötodistuksen liitteeksi.

Musiikkilinjan soveltavat kurssit:

Musiikkitieto

Musiikkitieto pitää sisällään musiikkilinjalaisille pakolliset kaksi musiikin soveltavaa kurssia. Kurssien tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikinteorian, säveltapailun ja länsimaisen musiikkikulttuurin perusasiat.

Opiskelija voi korvata toisen tai molemmat kurssit ulkopuolisilla musiikinteoria ja säveltapailuopinnoilla.

Musiikkitieto 1 (MUS13)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelija musiikinteorian ja säveltapailun alkeisiin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan nuottien, rytmien, sävellajien ja harmonian alkeita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Teoriaharjoituksia ja -tehtäviä.

- Säveltapailu harjoituksia.
- Melodia- ja rytmidiktatteeja
- Tutustumista musiikkisanastoon

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja loppukokeen suorituksesta annetaan suoritusmerkintä

Musiikkitieto 2 (MUS14)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelija musiikinteorian ja säveltapailun perustasoon. Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle perusnäkemys länsimaisen musiikin perusteista ja rakenteista

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan nuottien, rytmien, sävellajien ja harmonian perusteita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Teoriaharjoituksia ja -tehtäviä.
- Säveltapailu harjoituksia.
- Melodia- ja rytmidiktatteeja
- Tutustumista länsimaiseen musiikkikulttuuriin

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja loppukokeen suorituksesta annetaan suoritusmerkintä

Bändikurssi 2(MUS15)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on kartuttaa käytännön taitoja bändisoittimissa ja -laulussa.

Keskeiset sisällöt

Elävää musisointia, jossa korostetaan oman bändisoittimen tai laulun opiskelua. Kurssilla järjestetään työpajoja rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa sekä kosketinsoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofonitekniikkaa. Opiskellaan yhteissoittoa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilaisista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä. Harjoittelu tapahtuu osaksi itsenäisesti osaksi ohjatusti. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa.

Kurssilla tutustutaan äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja projektityön suorittamisesta annetaan suoritusmerkintä

Bändikurssi 3(MUS16)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on kehittää luovaa yhtyetyöskentelyä, sekä tutustua erityylisten- ja kokoisten pop/rock/jazz yhtyeiden musisointiin

Keskeiset sisällöt

Elävää musisointia, jossa korostetaan sovittamista ja yhteismusisointia. Kurssilla järjestetään työpajoja rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa, kosketinsoittimissa ja tarpeen mukaan muissakin bändisoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofoni tekniikkaa.

Kurssilla bändi harjoittelee, sovittaa ja tuottaa oman 2-3 kappaletta sisältävän demolevyn. Demo tuotetaan yhdessä studiokurssin kanssa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilaisista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä. Harjoittelu tapahtuu osaksi itsenäisesti osaksi ohjatusti. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa. Kurssilla tutustutaan äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja projektityön suorittamisesta annetaan suoritusmerkintä

Orkesteri 1(MUS17)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijan henkilökohtaisia sekä yhtyesoitollisia taitoja orkesterisoitossa.

Keskeiset sisällöt

Elävää musisointia, jossa korostetaan yhteismusisointia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

MUS17 ja MUS918 muodostavat yhdessä Tikkurilan lukion orkesterin. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena MUS17- kurssin ja toisena opiskeluvuotena MUS18-kurssin. Orkesterin malli on soveltuvin osin sinfoniaorkesteri.

Kurssi järjestetään ns. palkkien ulkopuolella, jolloin opetus tapahtuu kerran viikossa opettajan johdolla.

Orkesterin ohjelmisto muodostuu helpohkosta orkesteri ja opiskelijaorkesterimateriaalista. Orkesterilla tehdään myös erilaisia projekteja ja esiintymisiä koulun konserteissa ja tilaisuuksissa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Orkesteri 2(MUS18)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan henkilökohtaisia sekä yhteisöllisiä taitoja orkesterisoitossa.

Keskeiset sisällöt

Elävää musisointia, jossa korostetaan yhteismusisointia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

MUS17 ja MUS918 muodostavat yhdessä Tikkurilan lukion orkesterin. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena MUS17- kurssin ja toisena opiskeluvuotena MUS18-kurssin. Orkesterin malli on soveltuvin osin sinfoniaorkesteri.

Kurssi järjestetään ns. palkkien ulkopuolella, jolloin opetus tapahtuu kerran viikossa opettajan johdolla.

Orkesterin ohjelmisto muodostuu helpohkosta orkesteri ja opiskelijaorkesterimateriaalista. Orkesterilla tehdään myös erilaisia projekteja ja esiintymisiä koulun konserteissa ja tilaisuuksissa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Kuoro 3 (MUS19)

Soveltava kurssi

Kuorokurssin tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijan henkilökohtaisia laulutaitoja sekä perehdyttää opiskelijaa toimimaan aktiivisena kuorolaisena.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Harjoitellaan opiskelijan moniäänisiä lauluja. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kuorokurssit MUS8, MUS9 ja MUS 19 muodostavat yhden kuoron. MUS 19 on tarkoitettu lähinnä kolmannen vuoden musiikkilinjän opiskelijalle. Kurssi järjestetään ns. palkkien ulkopuolella, jolloin opetus tapahtuu kerran viikossa opettajan johdolla.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Luova studiotyö (MUS20)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on opastaa opiskelija luovaan ja itsenäiseen toimintaan studiossa. Harjoitustöiden kautta opiskelija saa tiedot ja taidot organisoida äänitapahtuma alusta loppuun itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan Protools HD/1- pohjaisen studion hallinnan opiskelua. Tutustumme äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. MIDI- äänitys ja – editointi.

Kurssi on tarkoitettu lähinnä musiikkilinjan opiskelijalle, joka syventyy studiotekniikkaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opettajan ohjaamaa opetusta, harjoitustöitä ja – projekteja. Yhteistyötä järjestetään bändi- ja kuorokurssien kanssa. Vierailu amattistudioon.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta ja tehdystä projektityöstä annetaan suoritusmerkintä.

Poplaulu 1 (MUS21)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Kurssilla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan. Harjoittelemme mikrofonitekniikkaa sekä esiintymistä soistina yhtyeessä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelijan tulee valita omaa ohjelmistoa kurssia varten. Kurssilla pyritään käyttämään myös vierailevia opettajia. Opiskelijoiden tulee varautua myös mahdollisiin materiaalimaksuihin sekä viikonloppuperiodeihin. Kurssi on seminaarityyppinen, jossa opetus tapahtuu osaksi yhdessä keskustelemalla.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Poplaulu 2 (MUS22)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen, sekä tarjota mahdollisuus pienyhtyelaulun harjoitteluun.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Kurssilla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan lauluyhtyeessä. Harjoittelemme mikrofonitekniikkaa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla pyritään käyttämään myös vierailevia opettajia. Opiskelijoiden tulee varautua myös mahdollisiin materiaalmaksuihin sekä viikonloppuperiodeihin. Kurssi on seminaarityyppinen, jossa opetus tapahtuu osaksi yhdessä keskustelemalla.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

Musiikkiprojekti 1 (MUS23)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Kurssi on ensisijaisesti tarkoitettu musiikkilinjan opiskelijalle. Kurssilla hän voi toteuttaa musiikkilinjan päättötyön.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältää musisointia, laiteopintoja sekä koordinoinnin opiskelua. Kurssilla opiskellaan yhteistyötä koulumme eri viestintä- ja mediakurssien kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan jatkuvan näytön ja projektityön perusteella numero-arvosanalla.

Voiko taiteella muuttaa maailmaa? (MUS25/FIS12)

Soveltava kurssi

Kurssi on musiikin ja filosofian opettajien pitämä yhteiskurssi.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ymmärrystään taiteen olemuksesta
- harjaantuu tarkastelemaan taidetta käsitteellisesti
- arvioi mahdollista omaa musiikkiharrastustaan filosofian näkökulmasta
- kehittää kykyään pohtia taiteen ja filosofian risteyskohtia

Keskeiset sisällöt

- taiteen historia
- taiteen olemus ja kriteerit
- taide ja uskonto
- taide ja yhteiskunta
- taide muutosvoimana
- sensuuri
- taiteenlukutaito
- taide, musiikki, taidemusiikki

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työtavoista sovitaan kurssin alkaessa. Kurssilla pyritään kiinnittämään huomiota ajankohtaisiin ilmiöihin ja keskustelemaan näistä. Mahdollisuuksien mukaan kurssin aikana vieraillaan koulun ulkopuolisissa kohteissa.

Arviointi

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Hyväksyttävän suorituksen kriteerit tarkentuvat työtapojen myötä ja sisältävät aktiivisen tuntityöskentelyn lisäksi esitelmän / itsenäisen kirjallisen työn / raportin vierailukohteesta.

2.2.25 Kuvataide

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteet ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekstit. Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Pääkaupunkiseudun runsaan, kuvataiteeseen liittyvän kulttuuritarjonnan hyödyntäminen on osa opetusta.

Kuvataiteen kursseilla tarvittavien kuluviin materiaalien (esim. piirtimet, värit, paperit, valokuvausmateriaalit jne.) hankinta on oppilaan vastuulla. Oppilas voi käyttää kursseilla omia välineitään ja materiaalejaan mikäli ilmoittaa siitä kurssin alussa. Jos omia välineitä ei ole, oppilas voi osallistua yhteishankintaan maksamalla materiaalimaksun. Materiaalimaksu vaihtelee kurssin materiaalien hinnan mukaan. Materiaalimaksun tarkoitus on tarjota oppilaille halvempi ja vaivattomampi tapa saada taidemateriaalit käyttöönsä. Maksu ei ole pakollinen mikäli oppilas käyttää omia materiaalejaan.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- Oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
- Tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa.
- Harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön.

- Oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan.
- Tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa.
- Ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan.
- Oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään.
- Tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa.
- Tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon.
- Osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Aihekokonaisuudet kuvataiteessa

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: Kuvataiteessa omaa työskentelyä peilataan kotimaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kuvataiteeseen ja kuvataiteen historiaan, mikä auttaa hahmottamaan omaa kulttuuria ja sen rakentumista suhteessa muihin kulttuureihin.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäys. Vierailut paikkakunnalla toimiviin taidegallerioihin, työpajoihin ja museoihin sekä visuaalisen ja taideteollisen alan ammattilaisiin tutustuminen antaa esimerkkejä kuvataiteeseen liittyvän kulttuurin kuluttamiseen ja yrittäjyyteen liittyvistä mahdollisuuksista.

Hyvinvointi ja turvallisuus: Oikeiden työtapojen opettelu ja kurssikohtaiset työsuojeluohjeet lisäävät turvallisuutta. Moniaististen havaintojen ja kokemusten kautta syntynyt tieto taiteesta, luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä auttaa oivaltamaan, miten tärkeä merkitys hyvällä, terveellä ja esteettisellä ympäristöllä sekä muilla esteettisillä kokemuksilla on ihmisen hyvinvoinnille.

Kestävän kehityksen ja ekologisen elämäntavan periaatteet näkyvät kuvataiteessa mahdollisimman ympäristöystävällisinä materiaalivalintoina ja työskentelytapoina. Kuvataiteen aihepiirejä tarkastellaan myös kestävän kehityksen näkökulmasta.

Teknologia ja yhteiskunta. Kuvataiteessa arvioidaan nykYTEknologian vaikutuksia erityisesti taideilmaisuun, rakentamiseen ja tavaratuotantoon sekä luonnonympäristön estetiikkaan. Kuvalliseen viestintään liittyvä teknologia ja sen vaikutukset taiteeseen ja yhteiskuntaan ovat erityisen huomion kohteena.

Viestintä- ja mediaosaaminen. Ympäristön kuvakielen havainnoiminen ja kriittinen erittely on osa kaikkia kuvataiteen kursseja. Viestintävälineiden käyttö palvelee kuvataidetta havaintoja tallennettaessa, suunnittelun apuvälineinä sekä varsinaisina ilmaisuvälineinä. Median ja viestintävälineiden käyttö on oleellinen osa kuvataiteellista työskentelyä.

Kuvataiteen arvioinnin yleiset periaatteet

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat

työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Suoritusjärjestys

Opiskelija voi valita opinto-ohjelmaansa kumman tahansa pakolliseksi nimitetyistä kursseista KU01 ja KU02 tai molemmat kurssit. Kuvataiteen kurssit KU03, KU04 ja KU05 ovat syventäviä kursseja. Kurssit KUS06, KUS07, KUS08, KUS09, KUS10, KUS13 ovat soveltavia kursseja. Syventävät ja soveltavat kurssit ovat opiskelijan vapaasti valittavissa.

Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet
- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin, analysointitapoihin, kuten
- formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aihepiirien mukaan. Harjoitustöitä, luentoja, tutkimuksia ja opintokäyntiä. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä

yllä olevista perustekniikoista, luentoja, tutkielman kirjoittamista, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävästä kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä yllä olevista perustekniikoista, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan

kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Media ja kuvien viestit (KU3)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Keskeiset sisällöt

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva,
- www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisu
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä yllä olevista perustekniikoista, luentoja, tutkielmaa, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelevaan, sanalliseen itsearviointiin.

Keskeiset sisällöt

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Nykytaiteen työpaja (KU5)

Syventävä kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset
- nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit

- taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella
- oman produktion toteuttaminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Kuvataiteen lukiodiplomikurssi (KUS6)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla suoritetaan vaihtoehtoisesti joko kuvataiteen lukiodiplomi tai oma taideprojekti. Lukiodiplomi suoritetaan opetushallituksen ohjeiden mukaan valitsemalla annetuista tehtävistä yksi. Ohjeet ja tehtävät ovat ennakkoon nähtävissä verkkosivulla www.edu.fi (Seuraa linkkejä: yleissivistävä koulutus, lukiokoulutus, lukiodiplomit.) Vaihtoehtoisesti opiskelija syvennyy itselleen tärkeäksi katsomaansa visuaalisen ilmaisun alueeseen, harjoitellen tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla suoritetaan vaihtoehtoisesti joko kuvataiteen lukiodiplomi tai oma projekti. Kurssin sisällöt voivat vaihdella. Lähtökohtana voi olla henkilökohtaisen ilmaisun tarve ja sen pohjalta suunniteltu ja valitulla tekniikalla toteutettu projekti (esim. kankaanpainanta, öljymaalalaus) Kurssin sisällöksi voidaan valita myös yhteinen teema tai teemat.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat opiskelijoiden valintojen mukaan. Kuvataiteen diplomi suoritetaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan valvotusti ja itsenäisesti työskennellen. Kumpaankin suoritusvaihtoehtoon liittyy portfolion kokoaminen. (kuvallinen ja sanallisen kooste työskentelyn keskeisistä vaiheista ja oppimiskokoemuksista.)

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvataiteen diplomi arvioidaan valtakunnallisen ohjeen mukaisesti oman kuvataideopettajan ja ulkopuolisen arvioijan toimesta numeroarvosanalla 1-5. Arvosanasta puolet tulee teoksesta ja puolet

portfolioista lukiodiplomille annettujen, verkosta löytyvien, arviointikriteerien mukaan.

Ne oppilaat, jotka eivät suorita diplomia saavat palautteen teoksestaan ja tutkimuspäiväkirjastaan (portfolio). Molemmat osiot on suoritettava hyväksyttävästi. hyväksytystä kurssista saa suoritusmerkinnän. Näillä oppioloilla kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua.

Piirustus (KUS7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventyy piirrostaitteen ilmaisumahdollisuuksiin ja itseään kiinnostaviin piirtämisen menetelmiin, harjoitellen tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä.

Keskeinen sisältö

Perehdytään eri piirtimiin ja piirtämisen tekniikkaan. Mahdollisesti tutustutaan myös muihin piirtämisen sovelluksiin kuten tietokoneavusteiseen piirtämiseen, taidegrafiikkaan ja piirtämisen käyttöön nykyaikaisessa taiteessa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat opiskelijoiden valintojen ja käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Maalaus (KUS8)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventyy taidemaalauksen ilmaisumahdollisuuksiin ja itseään kiinnostaviin maalausmenetelmiin, harjoitellen tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä

Keskeinen sisältö

Taidemaalauksen eri materiaalit ja tekniikat (vesiväri, peiteväri, akryylinväri, öljyväri, pastellivärit.) Valinnan mukaan opiskelija voi syventyä johonkin maalaamisen tekniikkaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat opiskelijoiden valintojen mukaan. ja käsiteltävien aihepiirien mukaan: harjoitustöitä, luentoja, tutkielmia ja opintokäynti. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Kuvanveisto ja keramiikka (KUS9)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syvenny kolmiulotteiseen muotoilmaisuun ja itseään kiinnostaviin plastisiin menetelmiin, harjoitellen tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä

Keskeinen sisältö

Tutkitaan muotoja ja niiden suhdetta tilaan sekä muotojen ilmaisukeinoja. Kurssilla tutustutaan kuvanveiston ja keramiikan perinteisten materiaalien (kuten savi ja kipsi) lisäksi myös ennakkoluulottomasti muihin mahdollisiin materiaaleihin. (kuten kevytbetoni ja vaahtomuovi)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat opiskelijoiden valintojen ja käsiteltävien aihepiirien mukaan. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Taidegrafiikka (KUS12)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa tuottaa taidegrafiikkaa valituilla painomenetelmillä ja hahmottaa taidegrafiikan keskeisiä ilmaisukeinoja ja käyttötapoja eri medioissa.

Kurssin sisältö

Tutustutaan taidegrafiikan eri menetelmiin, syventyen muutamaa valittuun tekniikkaan. Tarkastelussa ovat: kohopaino (puupiiros ja linoleikkaus, syväpaino (metalligrafiikka: kuivaneula, etsaus, akvatinta, pehmeäpohja) ja laakapaino (serigrafia eli silkkipaino valotetuina kaavioina ja paperikaavioina sekä tietokonegrafiikka). Harjoitellaan painolaattojen / -kalvojen valmistusta ja vedostamista.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävien aiheiden ja opiskelijoiden valinnan mukaan. Kurssiin saattaa sisältyä opintokäynti graafisen alan yrityksessä tai näyttelyssä. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Taidehistoria (KUS13)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelija länsimaisen kuvataiteen kehitykseen muinaisista kulttuureista nykyaikaan.

Keskeinen sisältö

- kuvataiteen menneisyys ja nykypäivä,
- taiteen kuvailu, luokittelu ja tulkinta, taiteen tyylihistoria, taiteen aiheiden ja ilmaisutapojen tutkimus.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetus painottuu kuvien tarkasteluun keskustellen ja kirjalliskuvallisten harjoitusten avulla. Kurssiin kuuluu harjoitustöitä, luentoja, tutkielma, tutkimuspäiväkirjan työstämistä ja mahdollinen opintokäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Kuvallisten töiden arvioinnissa painotetaan taiteellisen ilmaisun käsitteiden ymmärtämistä ja teknisen toteutuksen hallintaa, teoksen henkilökohtaista ja kulttuurista merkittävyyttä, aiheen ja ilmaisutavan kriittistä kehittelyä sekä valitun materiaalin hallintaa. Kirjallisissa töissä arvioidaan prosessityöskentelyn taitoja, kriittistä ja analyyttistä ajattelua, kuvataiteen käsitteiden hallintaa, lähteiden käyttöä, taiteentuntemusta sekä ulkoasua. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.2.26 Liikunta

Tehtävät

Lukioliikunnan tehtävänä on kasvattaa liikkumaan ja liikunnan avulla. Kasvaminen liikuntaan tarkoittaa sitä, että opiskelija omaksuu liikunnan osana elämäänsä säännöllisenä ja jatkuvana harrastuksena. Tämä on mahdollista opiskelijan oppiessa motoriset perustaidot, lajitaidot, kunnon hoidon periaatteet ja taidot sekä tiedot liikunnan yhteydestä terveyteen.

Kasvaminen liikunnan avulla tarkoittaa niitä vaikutuksia, joita yksilön persoonan kehittämisessä tapahtuu mm. vuorovaikutuksen, kokemusten, elämysten, ja sosiaalistumisen kautta. Liikunnan opetus sisältää runsaasti mahdollisuuksia ja tilanteita, jotka edistävät opiskelijan minä käsityksen selkiytymistä, sosiaalisten taitojen omaksumista sekä eettisten ja esteettisten arvojen viriämistä.

Liikunnan tehtävänä on myös virkistää, lisätä opiskeluvireyttä, rentouttaa ja poistaa stressiä. Liikunnalla onkin kehoa vapauttava sekä psyykkistä ja fyysistä energiaa uusiva vaikutus.

Terveyteen liittyvät tiedot ja taidot ovat perusta terveyden arvostamiselle ja terveille elämäntavoille. Terveyttä edistävä lukio luo edellytyksiä oppilaan tulokselliselle oppimiselle. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on opiskelijan terveyden kokonaisvaltainen edistäminen - terveyden ja terveellisten elämäntapojen edistäminen.

Lukioliikunta käsittää pakollisten, syventävien ja soveltavien liikuntakurssien lisäksi kerho- ja kilpailutoimintaa sekä monenlaisia liikunta ja monitoimipäiviä, teemoja, tempauksia ja liikuntaesityksiä.

Lukion kaiken liikunnan perimmäisenä tehtävänä on saada opiskelijat liikkumaan säännöllisesti ja mielellään. Liikunnan harrastaminen kaipaa lisäksi myös henkilökohtaista ohjaamista ja seurantaa. Opiskelijan koulussa ja vapaa aikana tapahtuvasta liikunnasta muodostuu tällöin toimiva kokonaisuus, joka edistää opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja hyvinvointia sekä kouluaikana että myöhemmin.

Oppiaineen yleistavoitteet

Liikunnanopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu myönteisen asenteen liikuntataitojen, tietojen ja kunnon kehittämiseen
- osaa tarkkailla, kehittää ja ylläpitää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan
- kehittää liikuntataitojaan sekä löytää oman lajinsa ja tapansa harrastaa liikuntaa
- rohkenee ilmaista itseään liikunnallisesti sekä löytää liikunnan ilon, leikkimielisyyden ja esteettisyyden
- omaksuu arkikäytännöt, jotka vastaavat koulutyön ja työelämän vaatimuksia

- tiedostaa liikunnan merkityksen terveydelle, opiskeluvireydelle, toiminta- ja työkyvylle
- omaksuu liikunnallisen elämäntavan

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Liikunnan pakolliset kurssit sijoitetaan työjärjestykseen siten, että voidaan ottaa huomioon eri vuodenaikojen ulko ja sisäliikuntamuotoja. Työtapoja vaihdellaan eri liikuntalajien luonteiden mukaisesti. Opetusta toteutetaan sekä koulun liikuntatiloissa että koulun ulkopuolisissa liikuntapaikoissa. Opiskelijoita ohjataan toistuvasti turvallisuuteen suorituspaikoille mentäessä ja tiloja ja välineitä käytettäessä.

Liikuntarajoitteisten, toipilaiden ja pitkäaikaissairaiden liikunta sovelletaan tarpeen mukaan. Tavoitteena on, että he liikkuvat muun opetusryhmän mukana.

Liikuntaan liittyy oppiaineen luonteen johdosta välttämättömiä vierailuja ja käyntejä eri suorituspaikoilla, joista osa on maksullisia. Opiskelijat maksavat itse vierailuihin liittyvät matkakustannukset ja sisäänpääsymaksut.

Arvioinnin yleisperiaatteet

Liikunnan arvioinnin kohteet ilmenevät oheisesta kaaviosta, kuten myös kriteerit kurssin arvosanaa annettaessa.

Suoritusjärjestys

Pakollisia kursseja ovat liikunnan kurssit LI1 ja LI2. LI1 suoritetaan ensimmäisenä opiskeluvuonna ja LI2 toisena. Syventävät kurssit suoritetaan vapaassa järjestyksessä toisen ja kolmannen opiskeluvuoden aikana. Soveltavia liikunnan kursseja voi suorittaa milloin tahansa. Pakollisia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti, mutta muiden kurssien kohdalla opiskelijan tulee esittää painavat syyt mahdolliselle kurssin itsenäiselle suorittamiselle.

Liikunnan lukiodiplomin suorittaminen

Valtakunnallisen lukion liikuntadiplomin suorittamisen ehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään viisi liikunnan kurssia, tähän määrään sisältyy myös terveystieto. Tämän lisäksi opiskelija antaa näytöt liikuntatiedoista, liikuntakykyisyydestä ja erityisosaamisesta valitsemassaan lajissa. Opiskelijan laatiman portfolion ja muun seurannan perusteella todistukseen merkitään myös muut eniten harrastetut lajit, menestyminen kilpaurheilussa ja osallistuminen koulun liikuntatoimintaan pääsääntöisesti lukion aikana. Opiskelija on voinut antaa osan näytöistään jo liikuntatunneilla. Yhteistyötaidot arvioidaan liikuntakurssien perusteella.

Aihekokonaisuudet:

Aihekokonaisuuksien liittäminen liikunnan opetukseen tapahtuu seuraavasti:

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- Opiskelijat osallistuvat sisältöjen suunnitteluun kollektiivisesti kaikissa muissa kuin pakollisissa kursseissa.
- Arvojen, normien sekä sosiaalisten taitojen korostaminen liikuntakasvatuksen keinoin, fair play - henki
- Yhteistyö kuntien liikuntatoimen sekä eri järjestöjen kanssa. (Yhteistyö, lajiesittelyt, suorituspaikkoihin tutustuminen)
- Vastuu ja tasa-arvo (liikuntarajoitteiset, eri kulttuuriset nuoret)
- Itsearviointi, mahdollisuus omaan mielipiteeseen vaikuttamismahdollisuus
- Erilaisissa tapahtumissa eri tehtävissä toimiminen (järjestäminen, toiminnan suunnittelu, ohjaus, valmennus jne.)

Hyvinvointi ja turvallisuus

- Perusajatus selväksi liikunnan ja hyvinvoinnin syy-yhteyksistä, ergonomia, suoritusten oikeellisuus
- Välineet ja suorituspaikat turallisessa kunnossa, kunkin rooli ko. asiassa (Opettaja – oppilas)
- Siirtymiset, toiminta suorituspaikoilla (keilahalli, jäähalli, rinneliikunta jne.)
- Maasto, varusteet, EA, ilmoitukset vaaratilanteessa, toiminta tapaturmissa
- Säännöt, ohjeet – kaikkien turvaksi

Kestävä kehitys

- Luontoliikunnassa luonnon merkityksen ja kestävän kehityksen korostaminen, luonnon ehdoilla liikkuminen
- Liikunta läpi elämän kestävä elämäntapa
- Omalla energialla liikkuminen paikasta toiseen(koulumatkat, siirtymiset)
- Välinepankki, kierrätys

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- Puulaakitoiminta, kyläyhteisöt
- Luonnossa selviytyminen, luonnon antimet
- Historia, liikunnan eri muotojen synty ja historia
- Tanssit eri kulttuureissa
- Sauna, puhtaus
- Juhlat ja niiden perinteet
- Jokamiehen oikeudet on ainutlaatuinen pohjoismainen ”ilmiö”

Teknologia ja yhteiskunta

- Liikunta vastapainona teknologialle ja sen yhteiskuntaan vaikuttaville tekijöille (kiire, suorituspainet, tehokkuus)
- Teknologian hyödyntäminen opetuksessa, kuntotestit, kuntosalityöskentely, tietoverkon käyttö

Viestintä- ja mediaosaaminen

- Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä
- Tiedotusvälineiden merkitys liikuntakulttuurissa ja niiden välittämän informaation kriittinen seuranta
- Verkkosivujen hyödyntäminen
- Omaehtoisen liikunnan ohjaus ja seuranta eri viestinnän keinoin
- Kunto-ohjelmat, tutkimustieto

Taitoa ja kuntoa (LI1)

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyä motorisissa perustaidoissa sekä lajitaidoissa ja –tiedoissa oppii seuraamaan ja harjoittamaan omaa kuntoa ja toimintakykyään
- oppii harrastamaan liikuntaa säännöllisesti ja omaksuu liikunnallisen elämäntavan
- ymmärtää liikunnan merkityksen opiskeluvireyden lisääjänä, rentoutumiskeinona ja stressin poistajana
- omaksuu aktiivisen, aloitteellisen, auttavan, vastuullisen ja yritteliään asenteen
- tutustuu opiskelutovereihin ja tottuu yhteistyöhön heidän kanssaan
- motivoituu itsenäiseen liikunnan harrastamiseen vapaaehtoisesti kouluajan ulkopuolella

Keskeinen sisältö

- monipuoliset liikuntakokemukset ja elämykset
- liikehallintatekijöitä kehittävät harjoitteet
- fyysistä kuntoa kehittävät harjoitteet
- liikunnallista ilmaisua ja perustaitojen soveltamista kehittävät harjoitteet
- liikuntaleikit
- lajitaidot: yleisurheilu, suunnistus, palloilu, kuntosalityöskentely, aerobic circuit, tanssi, luistelu, uinti

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetus toteutetaan runsaasti vuorovaikutustilanteita synnyttävillä työtavoilla, jotta eri yläkouluista tulevat opiskelijat tutustuvat toisiinsa ja rohkenevat liikuntasuorituksiin toisiaan ja uutta liikuntaympäristöä vierastamatta. Oppimistilanteiden ilmapiiri pyritään luomaan ystävälliseksi, kannustavaksi ja iloiseksi. Jokainen opiskelija otetaan huomioon. Harjoitteiden vaativuus sovitaan opiskelijoiden tason, aiempien kokemusten ja saavutusten mukaan.

Arviointi

Arvostelukriteerejä ovat taidot, kunto, aktiivisuus ja jatkuva näyttö sekä asenne liikuntatunneilla.

Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2)

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyä motorisissa perustaidoissa sekä lajitaidoissa ja – tiedoissa
- oppii seuraamaan ja harjoittamaan omaa kuntoa ja toimintakykyään
- oppii harrastamaan liikuntaa säännöllisesti ja omaksuu liikunnallisen elämäntavan
- ymmärtää liikunnan merkityksen opiskeluvireyden lisääjänä, rentoutumiskeinona ja stressin poistajana
- omaksuu aktiivisen, aloitteellisen, auttavan, vastuullisen ja yritteliään asenteen
- tutustuu opiskelutovereihin ja tottuu yhteistyöhön heidän kanssaan
- motivoituu itsenäiseen liikunnan harrastamiseen vapaaehtoisesti kouluajan ulkopuolella

Keskeinen sisältö

- monipuoliset liikuntakokemukset ja elämykset
- liikehallintatekijöitä kehittävät harjoitteet
- fyysistä kuntoa kehittävät harjoitteet
- liikunnallista ilmaisua ja perustaitojen soveltamista kehittävät harjoitteet
- liikuntaleikit
- lajitaidot: yleisurheilu, suunnistus, palloilu, kuntosalityöskentely, aerobic circuit, tanssi, luistelu, uinti

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetus toteutetaan runsaasti vuorovaikutustilanteita synnyttävillä työtavoilla, jotta eri yläkouluista tulevat opiskelijat tutustuvat toisiinsa ja rohkenevat liikuntasuorituksiin toisiaan ja uutta liikuntaympäristöä vierastamatta. Oppimistilanteiden ilmapiiri pyritään luomaan ystävälliseksi, kannustavaksi ja iloiseksi. Jokainen opiskelija otetaan huomioon. Harjoitteiden vaativuus sovitetaan opiskelijoiden tason, aiempien kokemusten ja saavutusten mukaan.

Arviointi

Arvostelukriteerejä ovat taidot, kunto, aktiivisuus ja jatkuva näyttö sekä asenne liikuntatunneilla.

Virkisty liikunnasta (LI3)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- saa harrastaa aikaisemmin oppimiaan lajeja
- tutustuu uusiin ja ajankohtaisiin lajeihin

- oppii sen verran uusien lajien taitoja, että voi mielekkäästi kokeilla niitä
- löytää oman harrastuslajin
- osaa itsenäisesti liikkua valitsemansa lajin puitteissa

Keskeinen sisältö

- aikaisemmin harrastetut, tutut lajit
- uudet lajit kiinnostuksen ja mahdollisuuksien mukaan
- oppilaiden harrastamat erikoislajit

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla harrastetaan opiskelijoiden valitsemia liikuntalajeja. Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöön.

Arviointi

Arvioinnissa painotetaan harrastuneisuutta, aktiivisuutta ja jatkuvaa näyttöä.

Yhdessä liikkuen (LI4)

syventävä kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu yhteisliikunnan muotoihin ja harrastamiseen
- oppii tanssin perustaidot
- oppii vanhojen tanssien askeleita ja kuvioita
- oppii arvokasta käyttäytymistä ja toisen huomioon ottamista

Keskeinen sisältö

- tanssin perustaidot
- vanhat tanssit
- vakiotanssit
- käytöstavat
- koti ja ulkomaiset piiri ja kansantanssit
- tanssikoreografia
- vanhat tanssit –juhlan järjestäminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tanssit yhteisopetuksena ja pareittain, pari vaihtuu usein.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuntoliikunta (LI5)

Syventävä kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- saa vaihtelua ja virkistystä omilla liikuntaehdoillaan
- saa harrastaa valitsemiaan liikuntalajeja
- oppii vastuulliseen ja itsenäiseen pienryhmä- ja pariliikuntaan.

Keskeinen sisältö

- Kurssi pyritään järjestämään viikonloppukurssina monipuoliseen liikuntaan soveltuvassa ympäristössä esimerkiksi urheiluopistossa.
- Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija urheiluleiri–tyyppiseen intensiiviharjoitteluun.
- Lajisisältö määräytyy valitun leirikohteen mukaan monipuolisesti erilaisia lajeja sisältäen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi toteutetaan viikonloppukurssina. Kurssin aikana opiskelijalla ei ole mahdollisuutta poistua kurssialueelta. Työskentely tapahtuu ennalta sovitun lukujärjestyksen mukaisesti.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Liikuntadiplomi (LIS6)

Tikkurilan lukiossa voi suorittaa lukion liikuntadiplomin

Valtakunnallisen lukion liikuntadiplomin suorittamisen ehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään viisi liikunnan kurssia, tähän määrään sisältyy myös terveystieto. Tämän lisäksi opiskelija antaa näytöt liikuntatiedoista, liikuntakykyisyydestä ja erityisosaamisesta valitsemassaan lajissa. Opiskelijan laatiman portfolion ja muun seurannan perusteella todistukseen merkitään myös muut eniten harrastetut lajit, menestyminen kilpaurheilussa ja osallistuminen koulun liikuntatoimintaan pääsääntöisesti lukion aikana. Opiskelija on voinut antaa osan näytöistään jo liikuntatunneilla. Yhteistyötaidot arvioidaan liikuntakurssien perusteella.

Harrastuskurssi (LIS7)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- oppii liikkumaan omatoimisesti eri liikuntalajien parissa
- oppii harrastamaan liikuntaa säännöllisesti
- saa virikkeitä oman harrastuslajin löytämiseksi
- kokee liikunnan riemua sekä samalla oppii lajitaitoja ja -tekniikoita toiminnan kautta
- saa halutessaan sellaista tietoa liikunnasta sekä anatomiasta että fysiologiasta josta on hyötyä liikunta-alalle pyrkiessä

Keskeinen sisältö

- salibandy, sulkapallo, squash, keilailu, jääkiekko, kaukalopallo
- laskettelu
- aerobic, tanssi
- kuntosalityöskentely yhdistettynä ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan
- ryhmän omien mieltymysten mukaan valitut lajit
- omatoiminen harrastaminen (sovitaan erikseen opettajien kanssa)

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tunnit toteutetaan tuntikaavion ulkopuolella yhdessä sovittuina ajankohtina. Tavoitteena on saada aikaan mielekäs kokonaisuus, joten opiskelijat saavat toimia melko vapaasti. Kurssilla käytetään osittain julkisia liikuntapaikkoja, jotka ovat opiskelijoille maksullisia. Kurssit jakaantuvat koko lukuvuoden ajalle. Opiskelija voi osallistua saman lukuvuoden aikana ainoastaan yhdelle soveltavalle kurssille. Itsenäinen harrastaminen on osa kurssien sisältöä.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Arvioinnissa painotetaan harrastuneisuutta, aktiivisuutta ja jatkuvaa näyttöä.

Fitness-kurssi (LIS8)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää elämäntapojen merkityksen terveelle elämälle
- osaa asettaa itselleen tavoitteita, toteuttaa niitä sekä seurata ja analysoida tuloksia
- saa aikaan halutun muutoksen elintapoihinsa

Keskeinen sisältö

- henkilökohtaisten tavoitteiden asettaminen
- henkilökohtaisen liikuntaohjelman laatiminen ja sen noudattaminen
- liikunta ja terveet elämäntavat
- liikuntademonstraatiot
- tavoitteiden seuraaminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi toteutetaan tuntikaavion ulkopuolella. Opiskelija laatii itselleen tavoitteet ja liikuntaohjelman, jonka toteuttamisesta opiskelija vastaa itse. Opiskelija pitää koko kurssin ajan päiväkirjaa.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Kuntosalikurssi (LIS9)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lihaskuntoharjoittelun pääperiaatteet
- ymmärtää ihmisen anatomian ja fysiologian merkityksen kuntosaliharjoittelussa
- oppii harjoittelemaan kuntosalilla oikein
- osaa laatia itselleen kuntosaliohjelman
- ymmärtää lihaskunnon merkityksen ihmisen toimintakyvylle

Keskeinen sisältö

Kurssilla käydään läpi sekä teoriassa että käytännössä kuntosaliharjoittelun pääperiaatteet ja erilaiset harjoittelumuodot. Kuntosalilaitteisiin tutustutaan perusteellisesti, jolloin päähuomio kiinnitetään liikkeiden oikeaan suoritustekniikkaan. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen kuntosaliohjelma, jonka toteuttamisesta opiskelija vastaa itse.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi toteutetaan tuntikaavion ulkopuolella. Kurssilla kokeillaan erilaisia harjoittelumuotoja. Osan kurssista opiskelija voi suorittaa itsenäisesti. Opiskelija pitää harjoittelupäiväkirjaa

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Hiihto- ja laskettelukurssi (LIS10)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on syventää intensiivisellä harjoittelulla hiihto ja/tai laskettelutaitoja eri välineillä ja tekniikoilla. Tavoitteena on myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan eri välineiden tekniikkaan ja tutustutaan rinnekulttuuriin sekä rinneturvallisuuteen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi suoritetaan muutamana lyhyempänä matkana lähialueen suorituspaikoille sekä koko päivän retkenä isompaan hiihtokeskukseen.

Arviointi

Arvostellaan suoritusmerkinnällä

Luontoliikuntakurssi (LIS11)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen toimimalla tiiviissä kanssakäymisessä normaaleista poikkeavissa olosuhteissa. Kurssin tavoitteena on kokea uusia, erilaisia elämyksiä liikunnan parissa

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan ohjatusti erilaisiin tapoihin liikkua luonnossa. Ohjelmassa voi olla: vaellusta, maastopyöräilyä, maastoratsastusta, kiipeilyä ja koskenlaskua kumilautoilla tai kanooteilla.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin kuuluu osana toteutettava elämysmatka erikseen kunkin kurssin kanssa sovitulla tavalla. Kurssille hyväksytyt osallistuvat varainhankintaan ja vastaavat kustannuksistaan.

Arviointi

Arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Tanssiprojekti (LIS12)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijoiden omaa luovaa prosessia tanssin koreografian keinoin.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan tanssin eri ilmenemismuotoihin ja niiden käyttämiseen tanssikoreografiassa. Kurssin aikana tehdään muun muassa ilmaisuharjoitteita sekä musiikin ja liikkeen yhdistämisharjoitteita. Kurssin lopputyönä tehdään tanssikoreografia joko esitettäväksi sellaisenaan tai yhdistäen se osaksi suurempaa kokonaisuutta, esimerkiksi musikaalia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi on tarkoitettu kaikille koreografian tekemisestä kiinnostuneille opiskelijoille. Aikaisempi tanssiharrastus on suositeltavaa.

Arviointi

Arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Uudet urheilulajit (LIS13)

Soveltava kurssi. Liikuntalinjan oma kurssi

Kurssin tavoite

Kurssilla tutustutaan erilaisiin normaalin koululiikunnan ulkopuolisiin hieman harvinaisempiin urheilumuotoihin.

Keskeinen sisältö

Kurssi suoritetaan ryhmänä sekä koululla tapahtuvien lajien parissa että vieraillemalla lähialueiden urheilupaikoilla. Kurssi järjestetään 8-palkissa, koska osa vierailuista voi kestää yli oppitunnin normaalin ajan. Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden omaa erityisosaamista.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Rytmi- ja musiikkiliikunta (LIS14)

Soveltava kurssi. Liikuntalinjan oma kurssi

Kurssin tavoite

Kurssilla tutustutaan rytmi- ja musiikkiliikunnan eri muotoihin.

Keskeinen sisältö

Kurssilla käydään läpi sekä perinteiset että modernit rytmi- musiikkiliikunnan osa-alueet. Kurssilla tutustutaan mm. bodyperkussio, hip-hop, street, kansantanssit, luova liikunta, jne.

Kurssilla toteutetaan ryhmätyö, jonka tavoitteena on laatia musiikkiliikuntaesitys.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Liikunnan ohjaus (LIS15)

Soveltava kurssi. Liikuntalinjan oma kurssi

Kurssin tavoite

Kurssilla tutustutaan liikunnan opettamiseen ja ohjaamiseen

Keskeinen sisältö

Käydään läpi liikunnan ohjauksen perusteet

Opiskelijat ohjaavat itse pareittain tunnit

Opettaja- ja vertaispalaute ohjauksesta

Arviointi

Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Retkeily ja vaellus (LIS16)

Soveltava kurssi. Liikuntalinjan oma kurssi

Kurssin tavoite

Kurssilla tutustutaan luonnossa liikkumisen perustaitoihin

Keskeinen sisältö

Kurssi toteutetaan retkenä vaeltamiseen soveltuvaan maastoon.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

2.2.27 Terveystieto

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyä ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyä merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveystieteellisiin liittyviä ilmiöitä.
- osaa terveystieteellisen tutkimuksen perusperiaatteet, luoda tutkimusasetelmia terveyteen liittyvien ilmiöiden tutkimiseksi sekä toteuttaa pienimuotoisia tutkimuksia.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja, taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja sekä kurssilla. Terveystiedon arvioinnissa

voidaan käyttää kirjallisia ja suullisia kokeita, itse- ja vertaisarviointia, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuksien liittäminen terveystiedon opetukseen tapahtuu seuraavasti:

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- Arvojen, normien sekä sosiaalisten taitojen korostaminen
- Yhteistyö lähikuntien terveystoimen sekä eri järjestöjen kanssa. (yhteistyö, vierailut, tutustumiskäynnit)
- Vastuu ja tasa-arvo (eri kulttuuriset nuoret)
- Itse- ja vertaisarviointi, kannustaminen oman mielipiteen rohkeaan ilmaisuun ja arvopohdintaan, osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien tukeminen ja tiedostaminen
- Erilaisissa tapahtumissa eri tehtävissä toimiminen (järjestäminen, toiminnan suunnittelu)

Hyvinvointi ja turvallisuus

- Omien valintojen ja elintapojen vaikutus omaan ja muiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- Työhyvinvoinnin ja –työturvallisuuden merkitys ja edistäminen
- Oman koulun, kotiympäristön ja vapaa-ajan fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus ja sen edistäminen
- Tukipalvelut ja niiden hyödyntäminen
- Ensiapu ja vaaratilanteissa toimiminen

Kestävä kehitys

- Terveystiedon merkitys elinkaareissa läpi elämän kestävä elämäntapa
- Liikkuminen omalla energialla paikasta toiseen (koulumatkat, siirtymiset)
- Kierrätys

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- Kulttuurierot terveyden ja sairauden määrittelyssä, terveydenhuollon palvelujen organisoinnissa
- Seksuaalisuus, seksuaaliterveys ja kulttuuriset tekijät
- Terveyspolitiikan ja terveydenhuollon kehittyminen

Teknologia ja yhteiskunta

- Teknologian yhteiskuntaan vaikuttavat tekijät terveyden kannalta (kiire, suorituspainet, tehokkuus)
- Teknologian hyödyntäminen terveyden edistämiseksi yksilö-, yhteisö-, yhteiskuntatasolla ja globaalisti sekä eri ikäluokissa

- Teknologian hyödyntäminen opetuksessa, tietoverkon käyttö

Viestintä- ja mediaosaaminen

- Tiedotusvälineiden merkitys terveystiedossa ja niiden välittämän informaation kriittinen seuranta, terveyden lukutaito
- Verkkosivujen hyödyntäminen
- Omaehtoisen terveyskäyttäytymisen ohjaus ja seuranta eri viestinnän keinoin
- Terveys - ohjelmat, tutkimustieto

Terveyden perusteet (TE1)

Pakollinen kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

Keskeiset sisällöt

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

Terveys ja arkielämä (TE2)

Syventävä kurssi

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita arkielämän terveystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaa ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruoan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveysliikunta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykkinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuuriin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

Terveys ja tutkimus (TE3)

Syventävä kurssi

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveyspalvelujen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttäytymiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
- terveyskäyttäytymisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

Terveystiedon abikurssi (TES4)

Soveltava kurssi

Kurssi on tarkoitettu terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin osallistuville. Kurssilla kerrataan ja syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja, tarkastellaan mediassa ajankohtaisia terveysteemoja sekä perehdytään terveystiedon ylioppilaskysymyksiin ja niiden vaatimuksiin sekä vastaamistekniikkaan.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa kokonaiskuvan terveystiedon keskeisistä sisältöalueista halliten laajoja asiakokonaisuuksia sekä kyeten joustavaan terveystiedon käsittelyyn ja oikeiden käsitteiden käyttöön
- saa valmiuksia ainereaalista hyvin suoriutumiseen

Keskeiset sisällöt

- keskeisten käsitteiden kertaaminen ja täsmentäminen
- pakollisen ja syventävien kurssien sisältöalueiden tiivistäminen ja asiakokonaisuuksien luominen
- ympäristöterveys
- terveystieto mediassa – ajankohtaista, medialukutaito
- YO-kokeiden kysymyksiin ja kysymystyyppeihin ja niiden vaatimuksiin tutustuminen sekä vastaustekniikan harjoittelu
- ainerealin valmistautuminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla kerrataan opiskelijoiden ja opettajan valitsemia olennaisia asioita opettajan valitsemien, parhaiten kuhunkin kokonaisuuteen soveltuvien menetelmien avulla. Pääosa kurssista on kuitenkin kurssien oppisisältöjen kertaamista soveltavien ja vanhojen ylioppilastehtävien avulla tunneilla ja kotitehtävinä sekä vastaustekniikan harjoittelua. Kurssikoe korvataan syksyisin järjestettävällä kurssilla osallistumalla vähintään kolme kertaa oppituntien ulkopuolella järjestettävään ohjattuun opintopiiriin. Kevään kurssilla koeviikolla järjestetään 3-tuntinen preliminäärikoe, joka tarkistetaan yhdessä. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi:

Kurssi arvioidaan pääsääntöisesti suoritusmerkinnällä. Opiskelija voi kevään kurssilla halutessaan valita myös arvosanan, joka perustuu preliminäärikokeen lisäksi opiskelijan aktiivisuuteen kurssilla sekä muuhun jatkuvaan näyttöön.

2.2.28 Opinto-ohjaus

Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1)

Pakollinen kurssi

Kurssin keskeinen sisältö ja tavoitteet

Opinto-ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan omaa opiskeluohjelmaansa, tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa, kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia suunnitelmia ja valintoja sekä edistää valinnaisuuden ja joustavuuden toteutumista koulussa.

Opinto-ohjaus toteutuu opinto-ohjaajan pitämien oppituntien ja henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Lisäksi osana opinto-ohjausta ovat ryhmäohjaajan pitämät ro-tuokiot ja sekä aineenopettajien että rehtorin antama ohjaus ja neuvonta. Opiskelijahuoltotyöryhmän työ tukee myös opinto-ohjaustoimintaa.

Pakollinen kurssi OP1 suoritetaan hajautettuna kolmelle opiskeluvuodelle: Ensimmäisen vuoden opinto-ohjauksen tunnit ovat jaksoissa yksi ja kolme, jolloin orientoidutaan lukio-opintoihin ja suunnitellaan tulevia kurssivalintoja. Toisen vuoden opinto-ohjauksen tunnit ovat jaksossa neljä. Tällöin tutustutaan yo-tutkintoon, ammattialoihin ja koulutusväyliin. Opiskelijat osallistuvat kuudelle asiantuntijavierasluennolle sekä viidennessä jaksossa toteutettavaan TET-päivään. Pakollisia tehtäviä ovat asiantuntijavieraspäiväkirja ja TET-palaute. Abit osallistuvat jaksossa kaksi pääkaupunkiseudun jatko-opintovaihtoehtoja esittelevään jatko-opintopäivään. Jokainen opiskelija käy vähintään kerran pakollisessa jatko-opinto-ohjauksessa, joka toteutetaan joko yksilö- tai pienryhmäohjauksena.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. S-merkinnän saa vasta abivuonna, kun kaikki osiot tehtävineen on suoritettu.

Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2)

Syventävä kurssi

Kurssin painopisteinä ovat opiskelijan itsetuntemuksen sekä jatko-opinto- ja työnhakuvalmiuksien kehittäminen. Kurssilla pohditaan vahvuuksia, kehitettäviä ominaisuuksia, kiinnostuksia, elämänkaarta, unelmia, tavoitteita ja uramahdollisuuksia.

Työnhakuvalmiuksia kehitetään harjoittelemalla haastattelutilanteita, laatimalla työhakemus, ansioluettelo ja oma henkilökohtainen portfolio. Kurssilla voi käydä vierailijoita.

OP2-kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, säännöllistä läsnäoloa sekä henkilökohtaisen portfolion laatimisen. Kurssi soveltuu jokaiselle vuositasolle.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tutustuminen jatko-opintomahdollisuuksiin (OPS3)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kurssilla tutustutaan lukion jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaitokset (yliopistot, ammattikorkeakoulut, ammatilliset sekä vapaan sivistystyön oppilaitokset) esittelevät opintotarjontaansa luentoja ja tutustumiskäyntien muodossa. Kurssilla hankitaan runsaasti tietoa jatko-opintovaihtoehtoista. Kurssilla voidaan esitellä myös opiskelua ulkomailla.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää aktiivista läsnäoloa kurssin luennoilla ja vierailuilla sekä kurssilla annettavien kirjallisten tehtävien palauttamista aikataulun mukaan.

Kurssi soveltuu toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille. Hyvä yhdistelmä OP2-kurssin kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tutor -kurssi (OPS4)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kurssi on tarkoitettu toisen vuoden opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita toimimaan uusien opiskelijoiden opastajina lukio-opiskelussa. Tutortoiminta vaatii sosiaalisuutta, oma-aloitteisuutta ja vastuullisuutta. Opiskelijat valitaan kurssille vapaamuotoisten hakemusten perusteella. Tutortoimintaan kuuluu uusien opiskelijoiden vastaanotto ja tukeminen sekä lukio-opintojen esittelyä mm. vanhempainilloissa, yläkouluissa ja messuilla. Tutorina toimiminen on luottamustehtävä.

Kurssi soveltuu toisen vuoden opiskelijoille.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssisuoritus edellyttää aktiivista osallistumista kaikkiin tutortehtäviin sekä tutorpäiväkirjan laatimisen.

LUE-kurssi (OPS5)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- opiskelutekniikoiden oppimisen syventäminen eri oppiaineryhmissä: äidinkieli, ruotsi, englanti, matematiikka ja reaali
- apua oppimisen ongelmakohtiin
- apua lukivaikeuksien opiskeluun

Tavoitteena on auttaa opiskelijoita, joilla oppiminen on vaikeaa ja opiskelumenestys kangertelee yhdessä tai useammassa aineessa. Kurssi on tarjolla jo ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, jolloin voidaan puuttua opiskelun ongelmakohtiin mahdollisimman varhain. Kurssi on hyödyllinen myös opiskelijoille, joilla on todettu lukivaikeus. Kurssilla annetaan neuvoja, miten huomioida lukivaikeus opiskelutekniikassa ja oppimistilanteissa. Kurssin toteutuksesta vastaa eri oppiaineryhmien opettajat, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja. Kurssilla voi tulla matkakustannuksia esimerkiksi vierailukäynneistä tai jos opiskelija haluaa kurssin yhteydessä tehdä lukitestin.

Kurssin opettajana toimii koulutettu erityisopettaja.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista kurssille ja annettujen tehtävien suorittamista. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kesätyökurssi (OPS6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan tietoisuutta omista jatko-opinto- ja työmahdollisuuksista. Kurssilla harjoitellaan työnhakua ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Kurssiin sisältyy kaksi tapaamista oman opinto-ohjaajan kanssa. Alkutapaaminen ajoittuu toukokuulle ja palautekeskustelu käydään kesän jälkeen 1. jakson aikana. Kurssitehtävinä opiskelija kirjoittaa työhakemuksen, ansioluettelon, kesätyöpäiväkirjan, esseen sekä kaksi henkilöstön haastattelua tai yhden haastattelun ja yrityskuvauksen. Lisäksi opiskelijan tulee näyttää työtodistus palautekeskustelussa.

Kesätyökurssin suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon täysipäiväistä työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa kesätyöpaikassa, kurssiin liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja tapaamisia opinto-ohjaajan kanssa. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Kurssi soveltuu jokaiselle vuositasolle.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yhdystutorkurssi (OPS7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutoreiden keskuudesta valitaan yksi tai useampia yhdystutoreita, joka on vastuussa yhteistyöstä koulun muun henkilökunnan kanssa ja on mukana organisoimassa tutoreiden toimintaa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Reaalikurssi (RE1)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin keskeisenä tavoitteena on tukea reaaliaineiden opiskelua. Kurssilla voidaan käsitellä biologian, maantieteen, psykologian, historian, yhteiskuntaopin ja filosofian ensimmäisten kurssien sisältöjä ja autetaan opiskelijoita itselleen sopivien opiskelutekniikoiden löytämisessä.

Keskeinen sisältö

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat reaaliaineiden kurssien vaikeimpien asioiden kertaaminen, terminologian opiskelu ja oppimistapojen harjoittaminen. Kurssi on tarkoitettu erityisesti S2-opiskelijoille.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi järjestetään koko lukuvuoden aikana kerran viikossa. Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat opiskeltavasta aineesta riippuen. Työtavat valitaan siten, että ne edesauttavat opiskelijoiden oppimaan oppimista ja terminologian hallintaa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.2.29 Tietotekniikka

Opetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on

- syventää ja laajentaa opiskelijoiden tietoja ja tietokoneen käyttötaitoja, lisätä harrastuneisuutta sekä antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja tiedon hankintaan
- antaa oppilaalle valmiuksia valita sopivat välineet tietokoneella tehtävään työskentelyyn ja edellytyksiä tietotekniikan kehityksen seuraamiseen
- tutustuttaa oppilas tietojenkäsittelyn keskeisiin osa-alueisiin ja niihin liittyvään ajattelutapaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tietotekniikan kursseilla opiskellaan koulun omassa ATK-luokassa ja perehdytään niihin ohjelmiin, joita koululla on. Kursseilla tehdään erityyppisiä harjoituksia yksilö-, pari- ja ryhmätöinä.

Arviointi

Kurssit arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Suoritusjärjestys

Kurssit ATS3-8 edellyttävät tietotekniikan perustaitoja. ATS7-kurssi edellyttää lisäksi ATS6-kurssin tietoja. Muuten suoritusjärjestys on vapaa.

Tietotekniikan alkeet (ATS1)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet käyttää koulun tietokoneita ja ohjelmia kirjallisten töiden laatimiseen ja niiden hyödyntämiseen kaikkien oppiaineiden opiskelussa sekä totuttaa omatoimiseen tiedonhankintaan ja tietoverkkojen hyödyntämiseen opiskelussa.

Kurssin keskeinen sisältö

Kurssi on alkeiskurssi ja tarkoitettu pääasiassa niille opiskelijoille, jotka eivät aikaisemmin ole käyttäneet tietokonetta. Kurssilla tutustutaan tietotekniikan merkitykseen ja peruskäsitteistöön, koulun laitteisiin, käyttöjärjestelmään, työvälineohjelmiin ja opetusohjelmiin sekä hankitaan perustaidot tekstinkäsittelyohjelmien käytössä. Lisäksi harjoitellaan internetin ja sähköpostin käyttöä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla ohjataan opiskelijoita käyttämään itsenäisesti käsiteltäviä ohjelmia. Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Erilaisten esitysten toteuttaminen tietokoneella (ATS2)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Opetellaan hyödyntämään tietotekniikkaa kirjallisen (esim. tutkielma) ja suullisen esityksen (esim. esitelmä) tekemisessä. Työkaluina Word-tekstinkäsittelyohjelma, Excel-taulukkolaskentaohjelma ja PowerPoint-esitysgrafiikkaohjelma. Ei edellytä pohjatietoja.

Kurssin keskeinen sisältö

Kurssilla opiskellaan mm. tekstin muokkaamista ja pitkän asiakirjan laatimista. Esitysgrafiikkaohjelmalla harjoitellaan oman esityksen luomista, muokkaamista ja esittämistä sekä tehosteiden käyttöä. Kurssilla opetellaan myös kuvien ja kaavioiden käsittelyn perusteita.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla ohjataan opiskelijoita käyttämään itsenäisesti käsiteltäviä ohjelmia. Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu pääsääntöisesti ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Office-jatkokurssi (ATS3)

Soveltava kurssi

Kurssilla opitaan käyttämään tehokkaasti taulukkolaskentaohjelmaa (esim. Microsoft Excel) sekä tekstinkäsittelyohjelman (esim. Microsoft Word) ja taulukkolaskentaohjelman yhteiskäyttöä. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös tietokantaohjelmaan (esim. Microsoft Access).

Keskeinen sisältö

Kurssilla opiskellaan taulukkolaskentaohjelman käyttöä mm. taulukon luomista, muotoilua, kaavojen tekemistä ja funktioiden käyttöä sekä kaavioiden luomista ja muotoilua. Kurssilla opiskellaan myös tekstinkäsittelyohjelman ja taulukkolaskentaohjelman yhteiskäyttöä mm. joukkokirjeissä. Tutustutaan

yksinkertaisen tietokannan suunnitteluun ja laatimiseen tietokantaohjelman avulla.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla ohjataan opiskelijoita käyttämään itsenäisesti käsiteltäviä ohjelmia. Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu pääsääntöisesti ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Kymmensormijärjestelmä (ATS4)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Tavoitteena on opetella kirjoittamaan sujuvasti kymmensormijärjestelmää käyttäen.

Keskeinen sisältö

Kurssilla opiskellaan kymmensormijärjestelmä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi suoritetaan suurimmaksi osaksi itsenäisesti koulun tietokoneilla harjoitellen.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää kaikkien annettujen harjoitusten suorittamista ja loppukokeen läpäisemistä.

Kotisivukurssi (ATS5)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on harjoitella kotisivujen tekemisen perusteita ja tuottaa kotisivut, joilla käytetään mahdollisimman monipuolisesti opittuja taitoja.

Keskeinen sisältö

Kurssilla harjoitellaan mm. html-kielen ja css-tyylikielen perusteet sekä dynaamisten efektien luomista ja käyttämistä. Kurssilla tehdään harjoitustyönä kotisivut opiskelijan itse valitsemasta aiheesta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelu tapahtuu sekä teoriaa opiskellen että soveltamalla teoriaa käytäntöön omia kotisivuja toteutettaessa. Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista ja ohjeiden mukaisten kotisivujen valmistelua julkaisukuntoon.

Ohjelmoinnin alkeiskurssi (ATS6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa hyvään ohjelmointitekniikkaan sekä itsenäiseen kokeiluun.

Keskeinen sisältö

Kurssi edellyttää tietotekniikan perustaitojen hallintaa. Kurssilla tutustutaan algoritmien kuvaus- ja esityskieleen sekä tieto- ja ohjausrakenteisiin. Kurssilla opiskellaan jonkin ohjelmointikielen perusteet (esim. Java). Kurssilla harjoitellaan ohjelmien tekemistä ja tehdään harjoitustyö.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu pääsääntöisesti ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Ohjelmoinnin jatkokurssi (ATS7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on antaa syventää opiskelijan tietoja ohjelmoinnista ja opastaa hyvään ohjelmointitekniikkaan sekä itsenäiseen ohjelmien laatimiseen.

Keskeinen sisältö

Kurssi edellyttää tietotekniikan perustaitojen hallintaa sekä ATS5-kurssin tietoja. Kurssilla tutustutaan olio-ohjelmointiin ja syvennetään ohjelmointitietoja ja -taitoja. Kurssilla opiskellaan jotakin olio-ohjelmointikieltä, mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden toiveiden mukaisesti. Kurssilla tehdään harjoitustyö.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu pääsääntöisesti ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

Matematiikkaa tietokoneella (ATS8)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustua erilaisiin sovelluksiin, joita voidaan käyttää matematiikan mallintamiseen tai matematiikan opiskelun apuvälineinä.

Keskeinen sisältö

Kurssi edellyttää tietotekniikan perustaitojen hallintaa. Kurssilla tehdään runsaasti erilaisia harjoituksia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Luokassa on oma tietokone jokaista opiskelijaa varten, joten työskentely tapahtuu pääsääntöisesti ilman paria. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä tehtävien aktiivista suorittamista.

2.2.30 Elokuva

Opetuksen tehtävä

Liikkuvan kuvan analysointi sekä elokuvataiteen keskeisten teosten ja tyyliuuntien tunteminen kuuluvat yleissivistykseen. Elokuvaopetuksen tehtävänä on kasvattaa valistuneita katsojia, jotka uskaltavat heittäytyä mukaan elokuvan moniin maailmihin. Elokuvallisesti sivistynyt ihminen nauttii kuvallisen kulttuurin eri muodoista ja osaa jäsentää maailmaa elokuvan ja muun liikkuvan kuvan avulla.

Elokuvaopetuksella on kulttuurillinen, ilmaisullinen ja kasvattava aspekti. Elokuva kertoo paljon ajasta ja paikasta, jossa se on syntynyt. Lisäksi sen avulla on mahdollista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita. Elokuva voi myös toimia elämyksellisenä johdatuksena lähes kaikkiin aiheisiin ja oppiaineisiin.

Oppiaineen tavoitteet

Elokuvaopetus kehittää opiskelijan valmiuksia hahmottaa maailmaa ja ilmaista itseään liikkuvan kuvan avulla.

Elokuvaopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteenlajin yleiset lainalaisuudet ja vaikutuskeinot
- saa kokemuksia ja elämyksiä, joiden kautta hän oppii ymmärtämään maailmaa ja itseään
- oppii analysoimaan näkemäänsä ja ilmaisemaan ajatuksensa muille
- pystyy ilmaisemaan itseään elokuvallisesti
- tuntee taiteenlajin keskeisimmät teokset, tyyliuunnat ja tekijät
- tuntee monipuolisesti elokuvakulttuurin ilmiöitä ja levityskanavia

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työtavat vaihtelevat kursseittain. Osa kursseista vaatii opiskelijalta kykyä itsenäiseen työskentelyyn sekä ryhmätyöhön.

Kursseihin kuuluu elokuvakäynti elokuvateatterissa sekä mahdollisesti muita vierailuja alan museoissa, näyttelyissä ja yrityksissä. Elokuvakäynteihin ja vierailuihin liittyvät pääsymaksut ja matkakulut jäävät opiskelijan maksettavaksi.

ELO10-kurssiin (Leirikoulukurssi Sodankylän elokuvajuhlilla) liittyvistä järjestelyistä ja maksuista kerrotaan tarkemmin kurssin opetussuunnitelmassa.

Arvioinnin yleisperiaatteet

Elokuvakurssien arviointi perustuu aineen opetuksen tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan tapa työskennellä, tuntiaktiivisuus sekä työn tulokset. Soveltavasta kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Aihekokonaisuudet

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Teknologian kehittyminen mahdollistaa liikkuvan kuvan tekemisen aikaisempaa useammille kansalaisille. Edullisten kameroiden, kotitietokoneiden ja Internet-levityksen kautta jokaisella on mahdollisuus ilmaista itseään elokuvallisesti ja ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin. (ELO1–7, ELO10)

Elokuvan tekeminen on aina taiteellisen ja usein myös taloudellisen riskin ottamista. Lisäksi elokuvakulttuuriin kuuluvat olennaisena osana festivaalit ja muut tapahtumat, joihin kurssilaiset osallistuvat sekä järjestäjinä että osanottajina. (ELO1–6, ELO10)

Opiskelija ymmärtää elokuvaan liittyviä ammattien vaatimukset ja mahdollisuudet. (ELO1–6, ELO10)

Hyvinvointi ja turvallisuus

Elokuvateknologiaan liittyy monia turvallisuusriskejä, joiden arvioiminen ja hallinta kuuluvat kurssien sisältöihin. (ELO3–6)

Kestävä kehitys

Elokuvan tuottaminen ympäristöä rasittamatta. (ELO3–6)

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Elokuvat toimivat kulttuurien peilinä. Sekä ulkomaiset että kotimaiset elokuvat kertovat paljon syntymäajastaan ja -paikastaan. Elokuva mahdollistaa kulttuurimatkailun sellaisiin paikkoihin ja aikakausiin, joihin tutustuminen olisi muuten mahdotonta. (ELO1–2, ELO7–10)

Elokuvan tutkimisen ja tekemisen avulla voi oppia ymmärtämään ja ilmaisemaan omaa kulttuurillista identiteettiään ja taustaansa. (ELO3–7, ELO10)

Teknologia ja yhteiskunta

Elokuvan tekemisen ja katsomisen teknologia on kehittynyt voimakkaasti koko taiteenlajin historian ajan. Elokuvakursseilla tutkitaan kehityksen uusia suuntia. (ELO1–10)

Elokuvakursseilla käytetään uusinta digitaalista tekniikkaa oppilastöiden tekemisessä. (ELO3–6)

Opetuksessa käytetään tietoverkkoja sekä tiedonhankintaan että kurssien sisäiseen kommunikaatioon. (ELO1–10)

Opiskelija tutustuu elokuvan levityskanaviin. (ELO1–10)

Viestintä- ja mediaosaaminen

Tiedotusvälineiden kautta on mahdollista seurata elokuvakulttuurin kehitystä ja historiaa. (ELO1–2, ELO7–10)

Elokuvan kielen ymmärtäminen auttaa ymmärtämään kaikkea liikkuvaa kuvaa mediasta riippumatta. (ELO1–10)

Elokuvakursseilla saavutetaan tietoja ja taitoja, joiden avulla on mahdollista saattaa oma viesti muiden kuuluville ja näkyville. (ELO3–6)

Suoritusjärjestys ja itsenäinen suorittaminen

Kurssit ELOS1 ja ELOS2 muodostavat elokuvatietouden kokonaisuuden. ELOS2-kurssille voi osallistua vasta ELOS1-kurssin suorittamisen jälkeen.

Kurssit ELOS3, ELOS4 ja ELOS5 muodostavat kokonaisuuden, jossa opitaan elokuvan tekemistä. Ne tulee mieluiten suorittaa peräjäälkeen yhtenä kokonaisuutena. Käsikirjoituskurssille (ELOS3) voi halutessaan osallistua ilman muiden tuotantokurssien suorittamista.

Kurssit ELOS6–ELOS10 voi suorittaa opintojen missä vaiheessa tahansa. Ne liittyvät sisältöjensä puolesta muihin aineisiin tai syventävät muilla elokuva-kursseilla opittuja tietoja ja taitoja.

Elokvakursseja ei voi suorittaa itsenäisesti, sillä oppiaineessa ei ole kirjaa eikä muutakaan selkeää yksittäistä tietolähdettä. Lisäksi yhdessä katsominen ja kokemuksista keskusteleminen kuuluvat osana kaikkiin kursseihin.

Elokvatietouden peruskurssi (ELO1)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään elokuvan ominaispiirteitä taiteenlajina
- tajuaa mekanismit, menetelmät ja keinot, joilla elokuvantekijät vaikuttavat katsojaan
- hahmottaa elokuvahistorian tärkeimmät vaiheet
- tunnistaa perusteoksia sekä tärkeimpiä tyylisuuntia, lajityyppejä ja tekijöitä
- oppii etsimään ja jäsentämään tietoa elokuvista
- osaa analysoida näkemäänsä ja kertoa havainnoistaan suullisesti ja kirjallises-ti

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan elokuvan ilmaisukeinoihin ja kielioppiin. Aiheita ovat muun muassa musiikki ja äänet, leikkaus, sommittelu ja kuvakoot.

Elokuvan historiaa lähestytään muun muassa genreteorian kautta. Lisäksi tutustutaan elokuvan tekemisen ja tutkimiseen liittyviin ammatteihin sekä jatko-opiskelumahdollisuuksiin ja eri tietolähteisiin.

Kurssilla tutustutaan monenlaisiin elokuviin, jolloin opiskelija saa monipuolisen kuvan erilaisista elokuvakulttuureista.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana katsotaan runsaasti elokuvanäytteitä. Ainakin yksi kokonainen elokuva käydään katsomassa elokuvateatterissa.

Koettuja elämyksiä puretaan keskustelun ja erilaisten harjoitustöiden avulla. Kurssilla pyritään myös järjestämään vierailuja esimerkiksi tuotantoyhtiöön, elokuvateatteriin, alan näyttelyihin tai museoihin. Myös asiantuntijoiden ja elokuvantekijöiden luentoja järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Kurssiin kuuluu suppean tutkielman tekeminen opettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suorituserintä (S).

Elokuvatietouden jatkokurssi (ELO2)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää peruskurssilla opittuja tietoja ja taitoja
- ymmärtää hyvin elokuvan muotokieltä ja perinteitä
- hahmottaa elokuvan ja todellisuuden suhteen
- osaa tarkastella kriittisesti audiovisuaalisia teoksia
- tajuaa elokuvan ja tuhansia vuosia vanhan tarinankerronnan perinteen välisen yhteyden
- huomaa liikkuvan kuvan jatkuvan kehityksen ja tutustuu uudenlaisiin kuva-kulttuurin muotoihin
- huomaa kaupallisten intressien vaikutuksen elokuvakulttuuriin

Keskeinen sisältö

Kurssilla käsitellään niin fiktion kuin dokumenttielokuvan suhdetta todellisuuteen sekä dokumenttielokuvan historiaa ja nykytilaa. Lisäksi tutustutaan dokumenttielokuvasta vaikutteita saaneeseen tosi-tv-ilmioon.

Toisena pääaiheena on myyttien ja tarinankerronnan ikivanhojen perinteiden merkitys elokuvalle.

Elokuva on paitsi taidemuoto myös yksi maailman kannattavimmista liiketoiminnan muodoista. Kurssilla pohditaan elokuvan suhdetta rahaan ja markkinointiin.

Musiikkivideo on elokuvaakin uudempi taidemuoto, jossa sekoittuvat kaupallisuus ja moderni ilmaisu. Kurssilla tutustutaan musiikkivideon historiaan ja muotokieleeseen.

Lisäksi kursseilla on mahdollista ottaa huomioon opiskelijoiden toiveita sisältöjen suhteen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Katsottuja elokuvia ja näytteitä käsitellään keskustelemalla sekä tekemällä suullisia ja kirjallisia tehtäviä. Ainakin yksi kokonainen elokuva käydään katsomassa elokuvateatterissa. Lisäksi pyritään järjestämään alaan liittyviä vierailuja sekä asiantuntijoiden ja elokuvantekijöiden luentoja mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suorituserintä (S).

Elokuvan käsikirjoittaminen (ELO3)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää käsikirjoituksen merkityksen elokuvan rakennuspiirustuksena
- hahmottaa käsikirjoituksen ja lopullisen elokuvan suhdetta
- oppii lukemaan erilaisia käsikirjoituksia ja analysoimaan niitä
- tuntee yleisimmät käsikirjoitusten rakenteet
- tuottaa oman käsikirjoituksen opettajan kanssa sovittavasta aiheesta

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan erityyppisiin elokuvakäsikirjoituksiin. Käsikirjoituksia analysoidaan niin rakenteellisesta, sisällöllisestä kuin tuotannollisesta näkökulmasta.

Kurssin aikana oppilaat työstävät yksin tai ryhmissä lyhyen käsikirjoituksen joko dokumenttiin tai fiktiiviseen elokuvaan. Lajityypiksi voidaan valita esimerkiksi mainoselokuva, dokumentti tai draama.

Kurssilla työestettyjä käsikirjoituksia käsitellään kursseilla ELOS4 ja ELOS5.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssiin kuuluu perinteistä luokkaopetusta sekä itsenäistä ja pienryhmissä työskentelyä. Yksin tai ryhmässä työstettävä lyhytelokuvan käsikirjoitus vaatii oppilaalta kykyä sekä ryhmätyöhön että itsenäiseen työskentelyyn. Kurssiin kuuluu elokuvakäynti ja mahdollisuuksien mukaan ammattikäsikirjoittajan vierailu.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S). Koska osa kurssista koostuu itsenäisestä työskentelystä, ohjataan oppilasta myös itsearviointiin.

Elokvailmaisun ja -tekniikan perusteet (ELO4)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hallitsemaan elokuvan tekemisen tekniikka
- kehittää omaa elokuvallista ilmaisuaan
- pystyy soveltamaan taitojaan sekä ryhmässä että itsenäisesti

Keskeinen sisältö

Kurssilla syvennyttään elokuvan ilmaisukeinoihin käytännössä. Jokainen kurssille osallistuva tutustuu kameratyöskentelyyn, digitaalisen editoinnin ja äänityön perusteisiin. Oman kiinnostuksen mukaan on mahdollista erikoistua jollekin elokuvanteon erityisalalle. Opittuja taitoja käytetään kurssilla ELO05.

Sisältöjä ovat muun muassa:

- kuvakerronnan perusteet
- äänikerronnan perusteet
- kameratekniikka

- valaisu
- editointi
- kuvan manipulointi ja erikoistehosteet
- äänittäminen ja äänen jälkikäsittely, äänitehosteet, musiikki, ääniraidan mik-saus
- näyttelijöiden ohjaaminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi koostuu teoriasta ja runsaista harjoitustöistä. Mukana on sekä yksilö- että ryhmätöitä. Kurssilla muodostetaan kuvausryhmät kurssi ELOS5:n aikana toteutettavaa elokuvatuotantoa varten.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusero (S).

Elokuvan tuotantokurssi (ELO5)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy työskentelemään tuotantoryhmän jäsenenä
- hallitsee hyvin oman tehtävänsä sekä pystyy osallistumaan muihin töihin
- ymmärtää koko tuotantoprosessin suunnittelusta kuvauksiin ja jälkitöistä esittämiseen

Keskeinen sisältö

Kurssin aikana tuotetaan käsikirjoituskurssilla ELO03 työsty teksti valmiiksi videoelokuvaksi. Kuvausryhmä muodostetaan kurssille osallistuvista opiskelijoista.

Kurssin vaiheet ovat:

- tuotannon suunnittelu käsikirjoituksen pohjalta
- tehtävien jakaminen
- kuvaukset (suurelta osin oppituntien ulkopuolella)
- editointi ja äänityöt
- markkinoinnin suunnittelu
- elokuvan esittäminen koululle keväällä järjestettävällä festivaalilla
- Töiden lähettäminen Minun elokuvani -tapahtumaan ja muihin tapahtumiin

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Tarvittaessa ryhmä voidaan jakaa useampaan ryhmään. Kuvausryhmät vastaavat itsenäisesti töiden organisoinnista. Opettaja avustaa tarvittaessa ja huolehtii töiden etenemisestä.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä tuotantoryhmän toimintaan. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S). Koska osa kurssista koostuu itsenäisestä työskentelystä tai työskentelystä ryhmän jäsenenä, ohjataan oppilasta myös itsearviointiin.

Animaatioelokuva (ELO6)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää animaation elokuvan keinoja
- hahmottaa lajin kehityksen sadan vuoden aikana
- kehittää omaa elokuvailmaisuaan tekemällä oman animaation
- ymmärtää koko elokuvan valmistumisen prosessin

Keskeinen sisältö

Tutustutaan animaatioelokuvan eri tekniikoihin, joita ovat muun muassa pala-, vaha-, kalvo-, esine- ja tietokoneanimaatio. Uutena kehityspiirteenä on tietoverkkojen kautta leviävät animaatiot.

Kurssilaiset toteuttavat lyhyen animaatioelokuvan yksin tai ryhmässä. Kurssilla käydään läpi kaikki vaiheet käsikirjoittamisesta suunnitteluun ja kuvaukseen jälkitöihin.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssi koostuu animaatioelokuvaan tutustumisesta sekä lyhyen animaatioelokuvan valmistamisesta yksin tai ryhmässä.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä tuotantoryhmän toimintaan. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S). Koska osa kurssista koostuu itsenäisestä työskentelystä tai työskentelystä ryhmän jäsenenä, ohjataan oppilasta myös itsearviointiin.

Eurooppalainen elokuva Lumièrestä Levottomiin (ELO7)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan eurooppalaisen elokuvan historiaa ja nykypäivää
- tunnistaa eri maiden elokuvakulttuurien erityispiirteitä
- tuntee keskeisiä lajityyppejä, tekijöitä ja teoksia
- hahmottaa elokuvan ilmaisullisen ja teknisen kehityksen
- harjaantuu analyttisen tekstin kirjoittamiseen ja osaa keskustella näkemästään

Keskeinen sisältö

Eurooppalaisen elokuvan kehitystä hahmotetaan 1800-luvun lopulta aina 2000-luvun uusiin suuntauksiin. Kurssilla tutustutaan merkittävimpiin elokuvaan, tekijöihin ja tyylisuuntauksiin. Lisäksi pohditaan, kuinka elokuvateknologian kehittyminen on muuttanut ilmaisua, tuotantotapoja ja levitystä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Elokuvanäytteiden katsomisen, luentoja, keskustelujen, harjoitustöiden ja mahdollisten vierailujen lisäksi opiskelijat kirjoittavat tutkielman kurssin teemaan liittyvästä aiheesta. Kurssiin kuuluu elokuvan katsominen teatterissa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suorituserkkiä (S).

Tulevaisuuden tuolla puolen – tieteiselokuva ja tulevaisuudentutkimus (ELO8)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka visiot yhteiskunnan ja teknologian kehityksestä ovat vaihdelleet eri aikakausina
- tajuaa, kuinka tieteiselokuvat ja -kirjallisuus ovat vuoroin myötäilleet, vuoroin rikkoneet tutkijoiden näkemyksiä tulevaisuudesta
- hahmottaa rinnakkain elokuvantekijöiden ja tulevaisuudentutkijoiden visioita
- harjaantuu analyyttiseen kirjoittamiseen ja osaa keskustella näkemästään

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan klassisiin tieteiselokuvaan ja tulevaisuudentutkimuksen teorioihin eri aikakausina. Monet elokuvantekijöiden hurjista visioista teknologian ja yhteiskunnan kehityksestä eivät ole toteutuneet. Kurssilla pohditaan taiteilijoiden ja yhteiskuntatieteilijöiden näkemysten eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä sekä syitä niihin.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Elokuvanäytteiden katsomisen, luentoja, keskustelujen, harjoitustöiden ja mahdollisten vierailujen lisäksi opiskelijat kirjoittavat tutkielman kurssin teemaan liittyvästä aiheesta. Kurssiin kuuluu elokuvan katsominen teatterissa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suorituserkkiä (S).

Euroopan historiaa elokuvan silmin (ELO9)

Soveltava kurssi

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija

- hahmottaa elämyksellisesti Euroopan historiaa tunnettujen elokuvateosten kautta
- ymmärtää, kuinka elokuvat heijastavat syntyäikäänsä ja -paikkaansa
- ymmärtää myös omaa kulttuurillista taustaansa
- harjaantuu analyyttiseen kirjoittamiseen ja osaa keskustella näkemästään

Keskeinen sisältö

Kurssilla käydään läpi Euroopan historian tärkeimpiä vaiheita elokuvien avulla. Näitä ovat muun muassa keskiajan yhteiskunta, uskontojen ja taiteen merkitys, maailmansodat ja yhteiskunnallinen muutos 1960-luvulla.

Sivuteemana käsitellään elokuvakirjoittamisen kehitystä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Elokuvanäytteiden katsomisen, luentojen, keskustelujen, harjoitustöiden ja mahdollisten vierailujen lisäksi opiskelijat kirjoittavat tutkielman kurssin teemaan liittyvästä aiheesta. Kurssiin kuuluu elokuvan katsominen teatterissa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Leirikoulukurssi Sodankylän Elokvajuhlilla (ELO10)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy tärkeään elokuvakulttuurin osaan eli festivaaleihin
- tutustuu erilaisiin elokuvakulttuureihin
- ymmärtää elokuvantekijöiden näkemyksiä taiteenlajin merkityksestä ja kehityksestä
- tutustuu muiden koulujen opiskelijoihin ja osaa työskennellä ryhmässä
- harjaantuu analyyttiseen kirjoittamiseen ja osaa keskustella näkemästään

Keskeinen sisältö

Kurssin sisällöt vaihtelevat vuosittain festivaalin elokuvien ja vieraiden mukaan. Kaikkina vuosina on kuitenkin mahdollista tutustua niin klassiseen elo-kuvaan kuin modernin elokuvan huipputöihin. Festivaalille osallistuu monia alan huipputekijöitä, joiden luennoilla on mahdollista saada ainutlaatuista tietoa taiteenlajin historiasta ja nykypäivästä.

Kurssille osallistuu opiskelijoita myös muista kouluista, joten valmius ryhmässä työskentelemiseen on välttämätön.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Ennen Sodankylään matkustamista kurssilaiset tapaavat koululla muutaman kerran, jolloin tutustutaan festivaalin teemoihin ja vierailijoihin sekä käytännön järjestelyihin. Sodankylässä opiskelijat osallistuvat yhteisesti sovittujen ja

vapaavalintaisten elokuvien näytöksiin, aamuhaastatteluihin sekä yhteisiin opetustuokioihin. Vapaa-aikana kurssilaiset voivat osallistua vapaasti elokuvanäytöksiin.

Kurssiin liittyvät maksut saattavat vaihdella vuosittain. Niistä tiedotetaan aina ilmoittautumisen yhteydessä. Käytännön järjestelyistä sovitaan tarkemmin, mikäli kurssille ilmoittautuneita on tarpeeksi.

Arviointi

(Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).)

Ihmemilmi-kurssi (klassikkoelokuvien kurssi)

ELO11

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu elokuvahistorian klassikoihin
- pohtii omaa suhdettaan sekä vanhoihin että uusiin elokuviin
- tunnistaa elokuvan perusteoksia sekä tärkeimpiä tyylisuuntia, lajityyppejä ja tekijöitä
- oppii analysoimaan elokuvia ja kertomaan havainnoistaan kirjallisesti

Keskeinen sisältö

Kurssin aikana katsotaan kansallisen Ihmemilmi-hankkeen kautta tulleita tai koulun valitsemissa klassikkoelokuvia. Elokuvien määrä saattaa vaihdella vuosittain noin kymmenen ja viidentoista välillä. Elokuvat katsotaan elokuvateatterimaisissa oloissa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa yhden lukukauden aikana.

Elokuvien katsomisen lisäksi tutustutaan elokuvia käsittelevään kirjalliseen materiaaliin, osallistutaan keskusteluun elokuvista joko tietoverkossa tai kasvotusten, kirjataan havaintoja omista tuntemuksista ja havainnoista sekä puretaan katsomiskokemuksia analyttisesti kirjoittamalla esseitä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aikana katsotaan vähintään kymmenen elokuvaa syyslukukauden aikana. Opettaja antaa ohjeet elokuvapäiväkirjan pitämiseen sekä esseiden kirjoittamiseen. Tarkat tehtävänannot saattavat muuttua hieman vuosittain, mutta keskeisiä elementtejä ovat klassikkoelokuvien katsominen, niistä keskusteleminen, omien havaintojen kirjaaminen ja analyttisen tekstin tuottaminen. Osa suoritteista saatetaan tehdä tietoverkoissa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja kirjallisten töiden tekemistä. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

2.2.31 Viestintä

Viestinnän merkitys on viime vuosina kasvanut merkittävästi niin koko yhteiskunnan kuin yksilönkin kannalta. Kaikissa ammateissa ja kaikilla työelämän aloilla tarvitaan viestintäosaamista. Viestintä on myös keskeinen osa ihmisen vapaa-aikaa.

Tikkurilan lukiossa viestintä ja viestinnän opetus käsitetään laaja-alaisesti. Viestintäkasvatus on sekä ilmaisu- että mediakasvatusta.

Viestintä on erillinen oppiaine. Se on myös kaikkiin oppiaineisiin sisältyvä läpäisyaine. Viestintää integroidaan sekä opetukseen että opetuksen ulkopuoliseen toimintaan.

Viestinnän opetus sisältää seuraavat alueet:

- peruskurssit, joihin kuuluvat mm. viestinnän peruskurssi, populaarikulttuuri ja mediapsykologia. Ne tukevat muiden viestinnän kurssien suorittamista. Viestinnän peruskurssi (VIES01) on edellytyksenä median lukiodiplomin suorittamiselle.
- ilmaisutaito, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. ilmaisu- ja teatteri.
- kuvailmaisu, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. kuva ja graafinen suunnittelu.
- media, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. lehdistö, radio, televisio, verkkoviestintä, journalistiikka ja mainonta.
- elokuva, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. elokuvatietous, -ilmaisu ja -tekniikka. Elokvakurssit muodostavat oman oppiaineensa.

Viestinnän opetuksen tehtävä

Viestinnän opetuksen tehtävä on antaa laaja-alaista viestinnän opetusta, jossa viestintää tarkastellaan sisällön, tuotannon, ilmaisun ja vastaanoton näkökulmasta. Viestinnän opetus on taidekasvatuksellista, teknistä, yhteiskunnallista ja eettistä. Siinä korostuvat luovuus, tulkinta, analyysi ja kriittisyys.

Viestinnän opetus yhdistää koulun toimintaa ympäröivään yhteiskuntaan, erityisesti paikallistasolla. Viestinnän opetus valmentaa opiskelijoita jatko-opintoihin.

Viestinnän opetuksen tavoitteet

Viestinnän opetuksen tavoitteena on, että

- opiskelija hallitsee laaja-alaisen medialukutaidon: osaa tuottaa sisältöjä eri medioihin, osaa analysoida ja tulkita eri medioiden viestejä.
- opiskelija hallitsee kulttuurisen lukutaidon: ymmärtää eri kulttuurien tapoja viestiä ja kommunikoida.

- opiskelija hallitsee audiovisuaalinen lukutaidon: elokuvan, television, videon, cd-romin, tietoverkkojen, radion ja television peruslukutaidon.
- opiskelija osaa ilmaista itseään jonkin median avulla.
- opiskelija saa viestinnän opetuksesta taitoja ja tietoja, jotta hän voi suhtautua kriittisesti ja aktiivisesti ympäröivään yhteiskuntaan sekä vaikuttaa siihen.
- opiskelija ymmärtää, että viestintä on myös tärkeä teollisuudenala, jolla on taloudellista valtaa ja vaikutusmahdollisuuksia.
- opiskelija saa tietoja ja taitoja, jotka auttavat häntä selviytymään tulevaisuuden yhteiskunnassa ja olemaan aktiivinen oppija koko elinikänsä.
- opiskelija osaa myös nauttia median tarjoamista mahdollisuuksista.

Viestinnän opetus on avointa ja edesauttaa koulun sisäistä viestintää sekä lujittaa koulun yhteisöllisyyttä. Tämä toteutuu esimerkiksi yhteisten juhlien, esitysten, radion, lehden ja sähköisen mediatorin välityksellä.

Viestinnän opetuksessa hyödynnetään digitaalista viestintätekniikkaa. Tietoverkot ja erityisesti tietoverkkopohjaiset oppimisympäristöt, kirjasto-mediateekki, modernit verkko-opetusohjelmat sekä av-tekniikka mahdollistavat sen, että koko koulusta voidaan luoda yhtenäinen virtuaaliyhteisö.

Arviointi

Koulun viestinnän opetukseen liittyy jatkuva seuranta ja arviointi, joiden muotoja ovat:

- koulun itsearviointi (esim. vuosisuunnitelman toteutuminen)
- ulkopuolinen arviointi (esim. mahdolliset sidosryhmien tekemät arvioinnit)
- opettajien ja opiskelijoiden itsearviointi (esim. kurssien palautekyselyt ja -keskustelut) sekä
- opintojen arviointi eli arvostelu (esim. kurssiarvosanat).

Opintojen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Opiskelijan suorittama kurssi arvostellaan suoritusmerkinnöin todistukseen mutta kokeista ja töistä voi saada myös numeroarvosanan. Jokaisen viestinnän kurssin yhteydessä määritellään tapa, jolla kukin kurssi arvostellaan. Projektit arvostellaan pääsääntöisesti suoritusmerkinnöin.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusta järjestetään sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Työtavat vaihtelevat kursseittain. Viestinnän opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja. Tekniikka on kuitenkin väline, ei itsetarkoitus.

Joillakin viestinnän kursseilla peritään materiaalimaksu. Vierailuihin liittyvät matka- ja muut kulut opiskelija maksaa itse.

Suoritusjärjestys

Viestinnän kurssien suoritusjärjestys on vapaa lukuun ottamatta jatkokursseja, joille pääsy edellyttää peruskurssin käymistä. Viestinnän peruskurssi (VIE1) on pakollinen kaikille mediadiplomin suorittajille. Myös itsenäinen työskentely on mahdollista. Viestinnän kursseista kokonaan itsenäisesti voi suorittaa kurssin Lehtitekstejä tekemään (VIE 14) sekä joissakin erikoistapauksissa Viestinnän peruskurssin (VIE1).

Aihekokonaisuudet

Viestinnän ja median aihekokonaisuus läpäisee kaikki viestinnän kurssit. Useimmilla kursseilla sivutaan teknologiaa.

Peruskurssit

Viestinnän peruskurssi (VIE1)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että

- oppilas oivaltaa, ettei ole olemassa viestitöntä, merkitöntä tilaa tai tilannetta.
- oppilas oppii, että viestintä on monitieteinen ala, jota voidaan lähestyä eri näkökulmista.
- oppilas oppii tarkastelemaan mediaa eri näkökulmista.
- oppilas tutustuu alustavasti viestinnän vaikuttamiskeinoihin.
- oppilas tietää, että viestintää ja mediaa säätelevät lait ja eettiset säännöt.

Kurssilla viestintää tarkastellaan mm. tuottajan, vastaanottajan ja arkisen kanssakäymisen näkökulmista. Kurssi jakautuu yleisviestinnän ja median jaksoihin. Kurssi pohjustaa muista viestinnän kursseja.

Keskeinen sisältö

Laaja-alainen viestinnän ja median peruskurssi, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm.:

- viestintätapahtuma, viestinnän taustatekijät, edellytykset ja virikkeet.
- tietojen käsittely, muisti
- viestinnän keinot ja tavat, esim. puheviestintä, ei-kielellinen viestintä, sähköinen viestintä
- sanoman selkeys, hahmottaminen.

Mediaosuudessa käsitellään mediavälineiden historiaa, vaikuttamisen keinoja, etiikkaa ja lainsäädäntöä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin työskentelyssä on erilaisia työtapoja, mm. luennointia, pari- ja ryhmätöitä, vierailuja, haastatteluja. Kurssilla käytetään myös sähköistä oppimateriaalia, esim. Median maailma –nettikurssin materiaalia.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Loppukoe. Kurssista annetaan suorituserkintä (S).

Tietotekniikkaa viestinnän opiskelijoille (VIE2)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietotekniikan perustaitojaan viestinnän opiskelua varten.
- syventää tekstinkäsittelyn taitojaan ja oppii PowerPointin erilaisia käyttömahdollisuuksia.

Keskeinen sisältö

- Tekstinkäsittely, PowerPoint
- Kuvankäsittelyn- ja julkaisuohjelman perustaidot
- Digitaalikameran käytön perusasiat

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suorituserkintä (S).

Vuorovaikutustaidot ihmissuhteissa (VIE3)

Soveltava kurssi

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan omaa itseään erillisenä yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- oppii ihmissuhdeviestintää
- tuntee erilaisten ihmissuhteiden lainalaisuuksia ja oppii etsimään ratkaisuja niissä ilmeneviin ongelmiin
- oppii parisuhteen dynamiikkaa ja pariviestintää.

Keskeinen sisältö

- minäkuva ja minäkäsitys
- arvot ja arvostukset
- vuorovaikutus ja pariviestintä
- tunneviestintä
- minä ja muut
- minä parisuhteessa
- kriisit ja niistä selviäminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla tehdään runsaasti toiminnallisia harjoituksia.

Aihekokonaisuudet

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä viestinnän ja mediaosaamisen aihekokonaisuudet kulkevat kurssin ydinsisältönä.

Muuta

Keskeistä kurssissa ovat itsetuntemus ja vuorovaikutustaidot, jotka lisäävät psyykkistä hyvinvointia ja antavat valmiuksia kohdata ja käsitellä erilaisia elämän kriisejä.

Kurssilla opiskellaan ihmissuhdeviestintää erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. ja analysoidaan erilaisten mediatuotteiden välittämää ja rakentamaa ihmiskuvaa ja ihmisten tapaa toimia toistensa kanssa.

Arviointi

Aktiivisesta ja osallistuvasta läsnäolosta kurssilla saa suorituserkinnän (S).

Mediapsykologian kurssi (VIE4)**Soveltava kurssi**

Mediapsykologia tutkii mediakäyttäytymistä sekä ihmisen ja median välistä suhdetta: mihin käytämme mediaa ja mitä siitä seuraa. Mediakäyttäytymistä ovat mediasisältöjen tuottaminen (tuottaja), mediatuotteiden valikoiminen, kokeminen ja tulkitseminen (käyttäjä) sekä median aiheuttamat muutokset käyttäjän ajattelussa, asenteissa, tunteissa ja toiminnassa. Mediasuhteen olennaisimpia psykologisia motiiveja ovat tiedolliset, tunneperäiset sekä sosiaaliset tarpeet ja tavoitteet. Tärkeimpiä mediapsykologisen tutkimuksen tavoitteita on päästä vaikutusten syntymekanismiin sisälle, siis lisätä ymmärrystämme niistä psykologisista vaikutusmekanismeista, joiden kautta ihmisen ja median vuorovaikutus tapahtuu.

Kurssin keskeiset tavoitteet

- kannustaa omiin tulkintoihin ja mielipiteiden vaihtoon mediasta
- harjaannuttaa median aktiiviseksi kohtuukäyttäjäksi
- kuvata median riskejä
- nähdä myös median positiivisia vaikutuksia
- lisätä ymmärrystä niistä psykologisista vaikutusmekanismeista, joiden kautta ihmisen ja median vuorovaikutus tapahtuu

Keskeinen sisältö

- mitä mediapsykologia on
- informaationkäsittelyn psykologiaa
- suostuttelu ja vaikuttaminen median kautta
- median vaikutukset meihin
- mihin me tarvitsemme mediaa
- mediankäytön tieto- tunneperäiset ja sosiaaliset motiivit
- media ja identiteetti
- tiedostamaton mediasuhteessa

- median kehävaikutukset
- pelit ja peliriippuvuus

Työtavat

Keskusteluja mediatuotteista, mediapäiväkirja, erilaisten mediatuotteiden analysejä:

mainokset, sarjakuvat, aikakauslehdet, sanomalehdet, TV-sarjat, uutiset, humoristinen media, eroottinen media jne. Oman mediaesityksen tai analyysin tuottaminen, mahdollisesti myös vierailu tai vierailija.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Kulttuurienvälinen viestintä (VIE5)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin keskeisenä tavoitteena on tutustua vieraiden kulttuurien arvoihin, tapoihin, puhe- ja ele viestintään. Tavoitteena on auttaa opiskelijaa selviytymään vieraissa kulttuureissa. Tavoitteena on myös, että opiskelija tuntee vieraiden kulttuurien vieraiden kulttuurien viestintätapoja, kun hän tutustuu vieraan kulttuurin edustajiin kotimaassaan.

Keskeinen sisältö

Kurssin alussa valitaan kulttuurit, joiden arvoihin, tapoihin, puhe- ja ele viestintään tutustutaan. Keskeiset aiheet voivat olla esimerkiksi tervehtiminen, ruoka, vierailut, vaatteet. Kulttuurit voivat olla eurooppalaisia tai Euroopan ulkopuolisia. Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä käytös, kun tavataan eri kulttuurien edustajia. Tutustutaan myös ns. kansainväliseen käytökseen ja suomalaiseen tapatietoon.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla käytetään monipuolisia työtapoja, mm. videoita, elokuvia, roolileikkejä, pelejä, suullista esitystä. Kurssilla tehdään projektityö, jossa haastatellaan jonkin vieraan kulttuurin edustajaa joko kasvotusten tai sähköpostin avulla. Vierailukäyntejä.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Kuullisen ilmaisun polku

Visuaalinen lukutaito (VIE6)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle perusvalmiudet nähdä ja ymmärtää visuaalisen ympäristön erilaisten viestien merkityksiä sekä ohjata häntä

aktiiviseksi erilaisten visuaalisten ympäristöjen kriittiseksi arvioijaksi, muokkaajaksi ja viestijäksi.

Keskeinen sisältö

Pohditaan, mitä on katse ja katsominen. Miten tulkita erilaisten kuvien, näkyvän ympäristön esineiden, rakennusten, pukeutumisen merkityksiä, niiden visuaalista järjestystä? Perehdytään näkemisen kulttuurisiin ehtoihin ja näkemisen eri tapoihin. Tarkastellaan lähemmin kuvien merkitystä ja kuvallisen kerronnan keinoja taidekuvassa, mainoksessa, sarjakuvassa, kuvajournalismissa, TV:ssä, elokuvassa ja uusmediassa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Sovitaan opetusryhmän kanssa työskentelyalueiden painotuksesta. Tarkastellaan erilaisten kuvien avulla kurssin keskeisiä sisältöjä, pääpaino keskustelulla. Tehdään erilaisia kuvallisia harjoituksia piirtäen, valokuvaten, kirjoittaen, videoiden, tietokoneella. Työskentely voi olla ryhmätyötä tai yksilöllistä työskentelyä.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorial tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorituserkinnällä (S).

Valokuvaus (VIE7)

Soveltava kurssi

Perehdytään musta-valkoisen valokuvan ilmaisukeinoihin sekä pimiötyöskentelyyn. Kurssi painottuu kuvaamiseen ja kuvien tarkasteluun. Kurssilla keskitytään taidevalokuvaukseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii musta-valkoisten valokuvien valmistusprosessin ja harjaantuu käyttämään kuvataiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia

Keskeiset sisällöt

- Järjestelmäkameran toiminta ja käyttö
- Filmin kehitys ja valokuvien vedostus
- Kuvasommittelu ja muut valokuvan ilmaisukeinot.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Yksilö- tai ryhmätyöskentelyä ulkona, luokassa ja pimiössä. Opiskelija voi käyttää koulun kameraa tai omaansa. mahdollinen näyttelyvierailu

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorial tietoa

omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Digitaalinen valokuvaus (VIE8)

Soveltava kurssi

Perehdytään digitaalisen kameran toimintoihin ja käyttöön. Kurssi painottuu kuvaamiseen ja kuvien tarkasteluun. Kurssilla keskitytään taidevalokuvaukseen, sivuten myös muita kuvan käyttötapoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii digitaalisten valokuvien valmistusprosessin ja harjaantuu käyttämään kuvataiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia. Opiskelija osaa tehdä kuvilleen tarvittavat perussäädöt kuvankäsittelyohjelmassa

Keskeiset sisällöt

- Kuvaaminen digikameralla
- kuvasommittelu, väri-ilmaisu ja muut kuvalliset keinot
- Kuvankäsittelyn alkeet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Yksilö- tai ryhmätyöskentelyä ulkona, luokassa ja pimiössä. Opiskelija voi käyttää koulun kameraa tai omaansa. mahdollinen näyttelyvierailu.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Kuvankäsittely ja tietokonegrafiikka (VIE9)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuottamaan digitaalista kuvamateriaalia vaihteleviin käyttötarkoituksiin eri välineitä ja ohjelmia monipuolisesti hyödyntäen.
- oppii kuvankäsittelyn keskeiset taidot
- harjaantuu käyttämään kuvataiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia.

Keskeiset sisällöt

- kuvamateriaalin tuotanto eri välineillä
- Kuvankäsittelyn ja vektorigrafiikan perusteet

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat valittujen aihepiirien mukaan. Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä tietokoneella, digitaalikameralla sekä perinteisillä työskentelytavoilla. Harjoitustöitä joko valituista teemoista tai tiettyyn projektiin liittyen. Luennot, mahdollinen näyttelykäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Graafinen suunnittelu 1 (VIE10)

Soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja tuottamaan laadukasta grafiikkaa vaihteleviin käyttötarkoituksiin eri välineitä ja ohjelmia monipuolisesti hyödyntäen.

Harjaantua valituissa grafiikan tekniikoissa

Tutustua käyttögrafiikan keinoihin, lehdissä, julisteissa, mainoksissa, pakkaussuunnittelussa sekä www-sivuilla.

oppia jäsentämään ja erittelemään ympäristön kuvatulvaa.

Keskeinen sisältö

Valmistetaan käyttögrafiikkaa harjoitustöiden ja valittujen teemojen pohjalta. Projektina voi olla esim. koulun julkaisuihin liittyvät tarpeet tai yhteisesti valitut teemat.

Mahdollisesti tutustutaan myös johonkin perinteiseen grafiikan menetelmään kts. Taidegrafiikan kurssiselostus.

kuvankäsittelyn ja muiden graafisten ohjelmistojen alkeet

typografia, värioppi, sommittelu ja muut kuvalliset keinot graafisessa suunnittelussa.

Valmiiden graafisten tuotteiden analysointi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat valittujen aihepiirien mukaan. Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä tietokoneella, digitaalikameralla sekä perinteisillä työskentelytavoilla. Harjoitustöitä joko valituista teemoista tai tiettyyn projektiin liittyen. Luennot, mahdollinen näyttelykäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Graafinen suunnittelu 2 (VIE11)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii suunnittelemaan ja tuottamaan laadukasta grafiikkaa erityisesti digitaalisiin päätelaitteisiin ja medioihin (WWW, CD-ROM, DVD, TV, mobiililaitteet.).
- harjaantuu valituissa grafiikan tekniikoissa
- tutustuu käyttögrafiikan keinoihin digitaalisissa medioissa
- oppii jäsentämään ja erittelemään ympäristön kuvatulvaa.

Keskeinen sisältö

Valmistetaan digitaalisesti tuotettua grafiikkaa harjoitustöiden sekä valmiiden tuotosten tarkastelun avulla. Projektina voi olla esim. koulun julkaisuihin liittyvät tarpeet tai yhteisesti valitut teemat.

Kuvankäsittely ja eri ohjelmistojen käyttö graafisten tuotteiden suunnittelussa

typografia, värioppi, sommittelu ja muut kuvalliset keinot graafisessa suunnittelussa

Valmiiden graafisten tuotteiden analysointi

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat valittujen aihepiirien mukaan. Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä tietokoneella, digitaalikameralla sekä perinteisillä työskentelytavoilla. Harjoitustöitä joko valituista teemoista tai tiettyyn projektiin liittyen. Luennot, mahdollinen näyttelykäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Mediapolku

Journalismin peruskurssi (VIE12)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään journalistisen vaikuttamisen mekanismeja, lainalaisuuksia ja perinteitä. Samalla oppilas saa monipuolisen kuvan journalistin työstä.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan muun muassa journalismin peruskäsitteisiin, lajeihin ja historiaan. Lisäksi käsitellään lehdistön tehtäviä, uutiskriteerejä, lehtimiehen etiikkaa sekä journalistisia ammatteja ja koulutusta. Perehdytään mm. radion, television ja lehdistön historiaan, tuotantoon ja nykytilanteeseen. Kurssilla perehdytään myös tiedonhankinnan menetelmiin sekä lähdekritiikkiin.

Esimerkeissä keskitytään televisioon radioon ja lehdistöön, mutta näkökulmaa laajennetaan myös uusiin levityskanaviin.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työskentelytapoja ovat luento, keskustelut, analyysitehtävät ja muut harjoitustyöt. Lisäksi pyritään järjestämään tutustumiskäyntejä esim. Yleisradioon, lehtitaloihin ja radioihin. Toimittaja- ja asiantuntijavierailuja.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Journalismin jatkokurssi (VIE13)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Syvennetään peruskurssilla opittuja asioita.

Keskeinen sisältö

Kurssilla perehdytään peruskurssia syvällisemmin tiedonhankinnan menetelmiin sekä lähdekritiikkiin. Tehdään journalistinen lopputyö, esimerkiksi jokin lehtiteksti, radio-ohjelma tai lyhyt videoelokuva. Keskitytään joihinkin journalismin erityislajeihin, esimerkiksi tutkivaan journalismiin, urheilujournalismiin tai johonkin muuhun, opiskelijoiden ehdottamaan lajiin. Tutustutaan yliopistojen viestinnän pääsykoekirjallisuuteen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työskentelytapoja ovat luento, keskustelut, analyysitehtävät ja muut harjoitustyöt. Lisäksi pyritään järjestämään tutustumiskäyntejä esim. Yleisradioon, lehtitaloihin ja radioihin. Toimittaja- ja asiantuntijavierailuja.

Kurssin suorittaminen edellyttää journalismin peruskurssin hyväksyttyä suorittamista.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Lehtitekstejä tekemään (VIE14)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin keskeinen tavoite on tutustua lehtiteksteihin kirjoittamalla ja analysoimalla niitä. Kirjoittamisessa keskitytään erityisesti uutisiin ja haastatteluihin. Tavoitteena on myös oman persoonallisen journalistisen kirjoitustavan löytäminen. Kurssilla opitaan, että lehtitekstin kirjoittamisessa on aina otettava huomioon se, mihin julkaisuun ja mille kohderyhmälle teksti suunnataan. Opiskelu painottuu omaan tekemiseen: juttujen kirjoittamiseen, harjoitteluun ja palautteen antamiseen ryhmissä.

Keskeinen sisältö

Analysoidaan erilaisia lehtitekstejä. Kirjoitetaan lehtitekstejä, erityisesti uutisia ja haastatteluja. Ryhmä voi osallistua Päivä lehtimiehenä –kilpailuun. Kurssin tuotoksia voidaan käyttää koulun lehdessä tai julkaista sähköisessä muodossa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työtapoja: luento, pari- ja ryhmätyöt, kirjoittaminen, haastattelemine. Vierailuja lehtien toimituksiin. Toimittajavierailuja mahdollisuuksien mukaan. Tekstit kirjoitetaan tietokoneella.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, vierailuihin ja harjoitustöiden suorittamiseen. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S). Kurssin voi suorittaa itsenäisesti. Oppikirja ja suoritettavat tehtävät sovitaan viestinnän opettajan kanssa.

Koulun lehti -kurssi (VIE15)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on toimittaa koulun lehti. Lehden laji ja päätavoite määritellään jokaisen kurssin alussa. Lehti voi olla koulun tiedotuslehti, markkinointilehti tai yhteisöllisyyttä lisäävä koulun sisäinen lehti. Lehti voidaan suunnata myös koulun ulkopuoliselle lukijakunnalle. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa opiskelija lehden teon prosessiin. Tavoitteena on oppia toimimaan ryhmässä, jolla on yhteinen päämäärä. Tavoitteena on harjoituttaa rohkeutta ottaa yhteyttä erilaisiin ihmisiin.

Keskeinen sisältö

Kurssi on toimituksellinen. Kurssilla kirjoitetaan erilaisia tekstejä koulun lehteen ja toimitetaan lehti valmiiksi. Opitaan juttutyyprien kirjoittamisen lisäksi myös kuvajournalismia: mikä on kuvan ja kuvatekstien merkitys. Tarvittaessa kurssilaiset ottavat kuvia ja muokkaavat niitä lehteen sopiviksi.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Hyvä toimittaja tekee töitä kaikkialla. Kurssi voidaan hajauttaa. Suositellaan, että opiskelija suorittaa ennen kurssille tuloaan joko äidinkielen ja kirjallisuuden kurssin AIS10 (Pakina, kolumni ja muita tekstilajeja) tai viestinnän kurssin VIE 14 (Lehtitekstejä tekemään).

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista lehden toimittamiseen ja lehtitekstin kirjoittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Taittokurssi (VIE16)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu lehden graafiseen suunnitteluun ja ymmärtää taiton merkityksen viestin välittämiseksi. Kurssilla opitaan perusteet tietokoneella tehtävän taiton tekniikasta sekä sommittelun, typografian, kuvaviestinnän ja värien mahdollistamasta ilmaisusta.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan lehden ulkoasun tekemiseen ja juttujen taittamiseen työstämällä VIE15-kurssin tuotoksia sekä perehdytään kuvaamiseen, typografiaan, sommitteluun ja kuvaviestintään.. Kurssin päätteeksi julkaistaan koulun lehti. On suositeltavaa, että opiskelija osallistuu sekä VIE15- että VIE16-kursseille samana vuonna.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävän aiheen mukaan. Lehden taitto toteutetaan ryhmätyönä, mutta erillisiä artikkeleita työstetään joko yksin tai pareittain.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Nettilehtikurssi (VIE17)

Soveltava kurssi

Tavoitteena on toimittaa koulun nettilehti ja päivittää sitä sähköisesti www-verkossa.

Harjoitellaan sähköiseen mediaan kirjoittamista.

Keskeinen sisältö

Kurssi on toimituksellinen. Kurssilla kirjoitetaan erilaisia tekstejä koulun verkkolehden ja päivitetään lehteä. Opitaan juttutyyppeiden kirjoittamisen lisäksi myös kuvajournalismia: mikä on kuvan ja kuvatekstien merkitys sähköisessä mediassa. Tarvittaessa kurssilaiset ottavat kuvia ja muokkaavat niitä verkkolehden sopiviksi. Kurssilla voi kirjoittaa enemmän ja väljemmin kuin Koulun lehti –kurssilla (VIE15).

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Hyvä toimittaja tekee töitä kaikkialla. Kurssi voidaan hajauttaa.

Työskentelytavat

Itsenäistä työskentelyä vaativa kurssi. Kurssi voi kestää koko lukuvuoden.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Multimedian tuotanto (VIE18)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla valmistetaan multimedia, jonka käsikirjoitus on syntynyt kurssilla VIE 21 Multimedian käsikirjoitus. Kurssin tavoitteena on perehtyä multimedian ilmaisukeinoihin ja tekniikkaan. sekä tutkia eri mediaelementtien käyttötapoja.

Kurssilla opitaan yhdistämään kuvaa, ääntä, tekstiä, videokuvaa ja animaatiota vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistetaan tuotantoryhmässä multimedia käsikirjoituksen mukaan. Tuotannon vaiheita ovat esimerkiksi

- tuotannon suunnittelu käsikirjoituksen pohjalta
- tehtävien jakaminen
- valo- ja videokuvaukset (mahdollisesti osittain oppituntien ulkopuolella)
- graafinen suunnittelu, kuvankäsittely, editointi ja äänityöt
- animaatiot
- multimediakoostaminen
- markkinointi ja esittäminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssille osallistuminen edellyttää Multimedian käsikirjoitus kurssin käymistä. Suositeltavaa on, että oppilas olisi käynyt myös jonkin digitaaliseen tuottamiseen tai tietotekniikkaan liittyvän kurssin. Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat käsiteltävän aiheen mukaan. Pääpaino on ryhmätyönä toteutettavassa multimediassa ja sen eri elementtien tuottamisessa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorettista tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorituserkinä S.

Radiotyön peruskurssi (VIE19)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla tutustutaan radion erityispiirteisiin viestintävälineenä, sen tarjoamiin mahdollisuuksiin viestintävälineenä ja sen asemaan mediakentässä. Kurssilaiset oppivat ymmärtämään pelkästään ääneen perustuvan ilmaisun keinoja. Kurssilaiset oppivat myös kriittiseksi radion kuuntelijoiksi, samalla kun he saavat sivistävän perustiedon radio- ohjelman eri osista.

Keskeinen sisältö

Kurssilla luodetaan läpi radion historia Suomessa, pohditaan radioiden eroavaisuuksia (Yle vs. mainosradiot) sekä selvitetään radioiden omistussuhteita ja puhutaan radion puolueettomuudesta. Kurssilla tutustutaan eri tyyppisiin radioasemiin (yleisradiotoiminta, mainosradiot, aatteelliset radioasemat, nettiradiot). sekä radion. Tutuksi tulevat muun muassa eri ohjelma- ja juttutyypit, haastattelu, uutinen, reportaasi, musiikin valinta kanavalle ja radiopersonan erityispiirteet. Kurssilla keskustellaan myös radion tulevaisuudesta ja tulevaisuuden radiosta.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Perinteisen luokkaopetuksen lisäksi kurssilla kuunnellaan ja analysoidaan radio-ohjelmia sekä tehdään itsenäisiä että ryhmäharjoitustöitä. Oman äänityön toteuttaminen vaatii kykyä sekä itsenäiseen työskentelyyn että ryhmässä toimimiseen.

Kurssilla pyritään järjestämään vierailuja mainosradioihin ja/tai Yleisradioon. Myös asiantuntijoiden ja ohjelmantekijöiden luentoja järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (s).

Radiotyön jatkokurssi (VIE20)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla saadaan perusvalmiudet oman radio- ohjelman tuottamiseen koulun laitteistolla. Kurssilla opetellaan radio- ohjelman tekemisen perusteet, runsaiden harjoitustöiden kautta tutustutaan tekniikkaan ja ohjelmanteon tärkeimpiin osiin alkaen suunnittelusta ja ideoinnista päättyen audion koostamiseen ohjelmaksi.

Keskeinen sisältö

Kurssin aluksi käydään läpi puheen tuottamisen perusteita, tutustutaan mikrofoniin, käydään läpi ohjelman suunnittelun perusteet ja radiohaastattelun teko. Koulun audiolaitteisto tuodaan tutuksi tietokoneohjelmistoinen. Sen jälkeen kurssin ryhmät itsenäistyvät tuottamaan lyhyitä radio- ohjelmia opetellen ryhmän sisällä kaikki ohjelmanteon eri vaiheet, haastattelemisen, juonnon, musiikin ja efektien valinnan, editoinnin ja koostamisen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssin aluksi käydään muutama oppitunti luokassa, jonka jälkeen opetus tapahtuu koulun studiossa. Kurssilaiset tekevät harjoitustyöt ja radio- ohjelmat pääosin ryhmitöinä ryhmissä, jotka toimivat itsenäisesti ja jossa kurssilaisten tehtäviä vaihdellaan. Ohjelmien purku ja analysointi tehdään koulun studiossa, jonka jälkeen ohjelmat soitetaan koulun radioverkossa. Radio- ohjelmien teko vaatii idearikkautta, kykyä itsenäisyyteen ja taitoa työskennellä ryhmässä.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (s).

Multimedian käsikirjoitus (VIE21)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla tutustutaan vuorovaikutteisen multimedian käsikirjoitukselle asettamiin vaatimuksiin. Tavoitteena on ymmärtää, miten käsikirjoituksella ohjataan multimediatuotantoa ja ilmaisua. Tavoitteena on myös tehdä suunnitelma tarvittavien mediaelementtien tuotannosta sekä aloittaa tuotanto. Multimedia

koostetaan valmiiksi multimediakurssilla VIE9, johon käsikirjoituskurssi toimii pääsyvaatimuksena.

Keskeinen sisältö

käsikirjoituksen valmistaminen multimediaa varten

käsikirjoituksen eri vaiheet ja tyypit (synopsis, asiakäsikirjoitus, tuotantokäsikirjoitus, storyboard).

Käsikirjoituksia analysoidaan niin rakenteellisesta, sisällöllisestä kuin tuotannollisesta näkökulmasta.

Kurssilla työstettyjä käsikirjoituksia käytetään hyväksi kurssilla VIE 33 multimedia

Kurssin aikana oppilaat työstävät yksin tai ryhmissä lyhyen käsikirjoituksen vuorovaikutteisen, navigoitavan cd-rom multimedian tekemiseksi sekä suunnittelevat mediaelementtien tuotannon aikataulun ja toteutuksen.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kurssilla vertaillaan erilaisia käsikirjoituksia, tutkitaan erilaisia multimediatuotteita käsikirjoituksen näkökulmasta ja tuotetaan mediaelementtejä esimerkiksi kirjoittamalla, digitaalikameralla ja skannerilla. Yksin tai ryhmässä työstettävä lyhytelokuvan käsikirjoitus vaatii oppilaalta kykyä sekä ryhmätyöhön että itsenäiseen työskentelyyn.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorituserkinä S.

Haastattelun erikoiskurssi (VIE22)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssin tavoitteena on perehdyttää haastatteluun sekä suullisen vuorovaikutuksen muotona että tiedonhankinnan välineenä. Haastattelun merkitys ja muotopiirteet sekä erilaiset haastattelutekniikat tulevat kurssin aikana opiskelijalle tutuiksi.

Keskeinen sisältö

Kurssi aloitetaan tutustumalla haastattelun historiaan. Kurssin aikana tarkastellaan televisio-, radio- ja lehti- ja verkkohaastattelun erityispiirteitä sekä harjoitellaan erilaisia haastattelutyylejä ja -tekniikoita. Nauhoitettuja haastatteluja puretaan tekstiksi (ns. raakalitteraatio) ja syntyneistä teksteistä ainakin yksi työstetään kokonaiseksi jutuksi.

Työskentelytavat

Kurssilla tehdään runsaasti suullisia harjoituksia. Samalla opetellaan käyttämään mikrofonia, nauhureita ja muistiinpanovälineitä sekä purkamaan ja käsittelemään nauhoitettuja haastatteluja. Osa haastatteluista tehdään "kentällä", so. koulun ulkopuolella.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Video- ja editointikurssi (VIE23)**Soveltava kurssi**

Kurssin tavoitteena on antaa perustiedot ja –taidot liikkuvan kuvan ilmaisukeinoista ja videokalustolla työskentelyllä. Tavoitteena on, että opiskelija löytää videon mahdollisuudet monenlaisten asioiden tutkimisen ja esittämisen sekä itseilmaisun välineenä. Tutkitaan liikkuvan kuvan ja äänen käytön perusteita ja mahdollisuuksia. Etsitään liikkuvalla kuvalla ominaista ilmaisua. Opitaan tuntemaan liikkuvan kuvan erilaisia käyttötarkoituksia.

Keskeinen sisältö

- videovälineistön keskeiset toiminnot
- videotekniikan perussanasto
- videoteon työprosessi: ennakosuunnittelu, kuvaus, leikkaus, äänityöt

Työtavat

Pääasiallisena työtapana on harjoitustehtävien kautta oppiminen. Lisäksi voidaan käyttää opetuskeskustelua, elokuvien ja videoiden katselua ja arviointia. Opintokäyntejä mahdollisuuksien mukaan.

Uutistoimitus (VIE25)**Soveltava kurssi**

Tavoitteena on toimittaa uutisia ja ajankohtaisohjelmia koulun keskustelelevision tai –radion kautta.

Keskeinen sisältö

uutisten ja ajankohtaisten ohjelmien tekeminen koko lukuvuoden ajan

Työjärjestelyt

Kurssi on toimituksellinen. Opiskelijalta vaaditaan oma-aloitteellisuutta, aktiivisuutta ja pitkäjänteisyyttä toimittaa ohjelmia. Muiden viestinnän ja elokuvakurssien käyminen on eduksi kurssilla selviytymisessä. Osa opiskelijoista voi erikoistua toimittamiseen, osa kuvaamiseen ja taustamateriaalin tekemiseen. Yhteistyökurssi Video- ja editointikurssin (VIE23) kanssa.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Televisiotyö (VIE26)**Soveltava kurssi**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää televisiotyöhön ja sen tutkimukseen liittyvät keskeiset käsitteet
- hahmottaa ohjelmatuotannon journalistiset, sisällölliset ja tekniset vaatimukset
- osaa toimia tuotantoryhmän jäsenenä
- havainnoi televisiotoimintaan liittyviä ilmiöitä ja osaa analysoida niitä

Kurssin sisältö

Kurssilla tuotetaan televisio-ohjelmia koulun sisäiseen tv-verkkoon. Osa lähetyksistä on suoria, osa nauhoitettuja. Opiskelijat vastaavat sekä teknisestä että sisällöllisestä tuotannosta. Opeteltaviin tehtäviin kuuluvat muun muassa ohjaajan, käsikirjoittajan, toimittajan, taustatoimittajan, kuvaussihteerin, kuvaajan, kameramiehen, kuvatarkkailijan, äänittäjän, editoijan ja markkinoijan tehtävät.

Kurssilla käsitellään kaikkia television ohjelma- ja lajityyppejä. Samalla tutustutaan televisiotoiminnan historiaan ja tulevaisuudennäkymiin.

Kurssilla pyritään järjestämään vierailu esimerkiksi tuotanto- tai televisioyhtiöön.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Suurin osa opiskelusta on käytännön harjoittelua. Koska ohjelmia esitetään pitkin vuotta, saatetaan osa kurssista järjestää tuntikaavion ulkopuolella.

Aihekokonaisuudet tällä kurssilla

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (tutustuminen tv-toimintaan)

Kestävä kehitys (opetusohjelmien tekeminen, ekologinen tuotantotapa)

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (television maailma peilaa ympäröivää yhteiskuntaa)

Teknologia ja yhteiskunta (viestintäteknologian keveneminen ja halpeneminen on mahdollistanut ohjelmanteon ja ohjelmien levittämisen kaikille)

Viestintä- ja mediaosaaminen (televisiotyön kurssilla saavutetaan tietoja ja taitoja, joiden avulla on mahdollista saattaa oma viesti muiden kuuluville ja näkyville)

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja tuotannoissa mukana olemista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat harjaantuvat katsomaan, analysoimaan ja tulkitsemaan televisio-ohjelmien lajityyppejä.

Mainonta ja markkinointiviestintä (VIE27)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on tutustua mainontaan ja markkinointiviestintään. Kurssin tavoitteena on opettaa mainontaan liittyviä perusasioita sekä mainosten lukutaitoa.

Kurssin keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan mainonnan tarkoitukseen, keinoihin, historiaan, lajeihin ja kieleen. Tutkitaan mainonnan vaikuttamiskeinoja. Tutkitaan erilaisia

mainoskampanjoita. Selvitetään, mitä tarkoitetaan mielikuvilla ja kohderyhmillä mainoksen yhteydessä. Kurssilla tutustutaan myös markkinointiviestintään osana markkinointia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Analysoidaan erilaisia mainoksia ja mainosprojekteja. Vieraillaan mainostoimistossa. Loppukoe (teoria). Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Media, talous ja valta (VIE28)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Media, talous ja valta ovat nykymaailmassa kietoutuneet toisiinsa mitä moninaisimmalla tavalla. Mediayritysten laajeneminen yhä suuremmiksi ja monialaisimmiksi herättää kysymyksiä, kenen ehdoilla media toimii. Tämän kurssin tavoitteena on tarkastella mediaa yhtenä vallan käytön välineenä.

Keskeinen sisältö

- miten media käyttää minua omien tavoitteidensa ajamiseksi
- miten mediaa käytetään omien tavoitteiden ajamiseksi
- ketkä omistavat median
- miten median toimintaa kontrolloidaan
- ketkä valitsevat, mitä mediateknologiaa käytetään
- onko digitalisoimisessa kyse pelkästään kuluttajien eduista
- onko olemassa ns. vapaata tiedonvälitystä
- onko median jatkuva kaupallistuminen ja viihteellistyminen uhka tiedonvälitykselle.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Työskentelytapoina ovat luento, keskustelut ja erilaiset harjoitustyöt. Kurssin aikana pyritään järjestämään tutustumiskäyntejä ja asiantuntijavierailuja.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista kurssin toimintaan. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Sarjakuvakurssi (VIE29)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että

opiskelija oppii ymmärtämään sarjakuvan ominaispiirteitä taiteenlajina sarjakuvien katsomisen, harjoitustehtävien ja keskustelujen kautta.

opiskelija oppii ymmärtämään niitä menetelmiä ja keinoja, joilla sarjakuvien tekijät vaikuttavat katsojaan.

Kurssi antaa myös tietoa sarjakuvan historiasta ja perinteistä.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tutustutaan sarjakuvan ilmaisukeinoihin harjoitustöiden avulla. Aiheita ovat muun muassa:

- käsikirjoitus
- "leikkaus"
- sommittelu
- kuvakoot
- sarjakuvien erilaiset piirustus- ja maalaustekniikat.
- muut tekniikat sarjakuvan tuottamisessa (kamerat, tietokoneet)

Sarjakuvan historiaan tutustutaan muun muassa taidehistorian kautta. Historian lisäksi tutustutaan digitaalisiin sarjakuviin ja tutkitaan sarjakuvailmaisun linkkejä muiden mediamuotojen kerrontaan.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetusjärjestelyt ja työtavat vaihtelevat valittujen aihepiirien mukaan. Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä eri välineillä. Harjoitustöitä joko valituista teemoista tai tiettyyn projektiin liittyen. Luennot, esitelmät, mahdollinen näyttelykäynti.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja harjoitustöiden suorittamista. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suorismerkinnällä S.

Mediadiplomikurssi (VIE31)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Kurssilla tehdään valtakunnallinen mediadiplomityö, joka on ns. median päättötyö.

Sisältö

Opiskelija valitsee aiheen, josta hän tekee mediadiplomityön. Lopputyön lisäksi opiskelijan tulee pitää päiväkirjaa, kirjoittaa essee. Ennen työn aloittamista tehdään työsuunnitelma, joka hyväksytetään mediadiplomikurssin vastaavalla opettajalla.

Arviointi

Mediadiplomityö arvioidaan mediadiplomityötä koskevilla valtakunnallisilla kriteereillä. Lisätietoja on Opetushallituksen nettisivuilla.

Ilmaisutaidon peruskurssi (VIE32)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa harjoitella ilmaisua turvallisessa ryhmätilanteessa ja oppii esiintymisvalmiutta
- kehittyä kokonaisilmaisun, kehon kielen, liikkeiden, eleiden ja muun mimiikan tunnistamisessa
- ymmärtää vuorovaikutuksen keinoja ja löytää monipuolisia ilmaisun muotoja
- kehittää kykyään läsnäoloon näyttämöllä.

Kurssin keskeiset sisällöt

Kurssilla tehdään aisti-, keho- ja liikeharjoituksia, hengitys- ja äänenkäyttö sekä tunnetilaharjoituksia. Myös improvisaatioharjoitukset ovat olennainen osa kurssia.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetus koostuu erilaisista pienistä harjoituskokonaisuuksista. Harjoitukset voivat olla yksilö- tai ryhmätöitä. Harjoitusten muoto ja vaativuus määräytyvät ryhmän edellytysten mukaan. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi suoritetaan osallistumalla aktiivisesti tunnilla tehtäviin harjoituksiin. Arvioinnissa on keskeistä opiskelijan ja ohjaajan itsearviointi sekä koko prosessin arvioiminen. Tietojen ja taitojen arviointi voi tapahtua suullisesti milloin vain opiskelijan sitä henkilökohtaisesti pyytäessä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Aihokokonaisuudet tällä kurssilla

- Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys (ympäristön havainnointi ja oma ilmaisu)
- Hyvinvointi ja turvallisuus (ryhmädynamiikka)
- Kestävä kehitys (elämänhallinnan ja yhteisöllisyyden vahvistaminen)
- Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (identiteetin merkityksen ymmärtäminen harjoitusten avulla, yksilön voimaannuttaminen)
- Viestintä- ja mediaosaaminen (viestinnän vuorovaikutteisuus)

Ilmaisutaidon jatkokurssi (VIE33)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan tunnistaa ja käyttää kehon kieltä, liikkeitä, ääntä, eleitä ja mimiikkaa
- perehtyy näyttelijäntyöhön erilaisten metodien avulla
- oppii toimimaan ryhmän jäsenenä

- kehittää kykyään reagoida.

Keskeinen sisältö

Kurssilla tehdään aisti-, keho- ja liikeharjoituksia, hengitys- ja äänenkäyttöharjoituksia, improvisaatiota ja muita näyttelijäntyön harjoituksia. Kurssilla voidaan syventyä esimerkiksi improvisaatioon, naamionäyttelemiseen tai miimiin. Kurssin aikana harjoitellaan myös kameran edessä näyttelemistä.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opetus koostuu erilaisista pienistä harjoituskokonaisuuksista. Harjoitukset voivat olla yksilö- tai ryhmätöitä. Harjoitusten muoto ja vaativuus määräytyvät ryhmän edellytysten mukaan. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssi suoritetaan osallistumalla aktiivisesti tunnilla tehtäviin harjoituksiin. Arvioinnissa on keskeistä opiskelijan ja ohjaajan itsearviointi sekä koko prosessin arvioiminen. Tietojen ja taitojen arviointi voi tapahtua suullisesti milloin vain opiskelijan sitä henkilökohtaisesti pyytäessä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Aihokokonaisuudet

- Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (oma-aloitteisuus ja ideointikyky kehittyvät harjoitusten myötä)
- Hyvinvointi ja turvallisuus (ryhmyöskentelytaidot)
- Kestävä kehitys (elämänhallinnan ja yhteisöllisyyden vahvistaminen)
- Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (muiden kulttuurien tuntemus esim. naamionäyttelemisen myötä, yksilön voimaannuttaminen)
- Viestintä- ja mediaosaaminen (viestinnän vuorovaikutteisuus, näytteleminen kameran edessä)

Esityksen valmistaminen (VIE34)

Soveltava kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu teatteri-ilmaisuun, teatterin toimintaan ja näyttelijäntyöhön näytelmänvalmistusprosessin avulla
- ymmärtää taiteellisen luomisprosessin vaiheet ja merkityksen
- kokeilee omia taitojaan ja draaman avulla paneutuu muiden tilanteeseen eri roolihahmojen kautta
- oppii ensemble-työskentelyä.

Keskeinen sisältö

Kurssin aikana valmistetaan esitys valmiin näytelmätekstin, improvisaation tai yhteisen kirjoitus- ja harjoitusprosessin pohjalta. Kurssilla tehdään näyttelijäntyön harjoituksia erilaisten metodien avulla ja tutkitaan erilaisten teatterin keinojen vaikutusta esittävään tilanteeseen. Kurssin aikana harjoitellaan esitystä sekä pieninä osina että kokonaisuutena. Yleisöesitysten

määrä ja esitysten kohderyhmä päätetään yhdessä, tai se on kulloinkin kurssille ilmoittautuvien tiedossa, mikäli asia on ennalta suunniteltu.

Opetustavat ja työjärjestelyt

Esityksen valmistaminen on prosessi, jonka aikana käytetään monipuolisia teatterin tekemiseen liittyviä harjoituksia. Opetustavoissa korostetaan opiskelijan omakohtaista kokeilua ja etsimistä.

Työjärjestelyihin vaikuttaa se, valmistetaanko esitys valmiin tekstin pohjalta vai ryhmän yhteisen suunnittelun, improvisaation ja kirjoittamisen keinoin. Kurssin aikana pyritään tekemään myös yhteistyötä muiden oppiaineiden, kuten kuvaamataidon ja musiikin, kanssa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi

Kurssin aikana korostuu koko prosessin arviointi. Opiskelijan ja ohjaajan itsearviointi on keskeisellä sijalla. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Aihekokonaisuudet

- Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (esityksen käytännön järjestelyt)
- Hyvinvointi ja turvallisuus (esityksen käytännön järjestelyt, luottamus siihen, mitä on tehnyt)
- Kestävä kehitys (ekologisesti kestävä tuotantoprosessi)
- Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (toiseuteen eläytyminen)
- Teknologia ja yhteiskunta (esityksessä käytettävä teknologia)
- Viestintä- ja mediaosaaminen (esityksen markkinointi)

Ääni- ja valotekniikan kurssi (VIE35)

Soveltava kurssi

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ääni- ja valotekniikan perusteita
- tutustuu koulun auditorion tekniseen laitteistoon ja oppii käyttämään sitä
- oppii työskentelemään pitkäjänteisesti yhtenä produktion jäsenenä ja
- oppii ottamaan huomioon produktiokohtaiset tarpeet äänen ja valojen suunnittelussa, rakentamisessa, toteutuksessa ja purkamisessa.

Keskeinen sisältö

- valo- ja äänitekniikan perusteet
- valaistuslaitteiden toiminnan perusteet
- työskentely produktiossa: valaistuksen suunnittelu, rakentaminen, toteutus ja purkaminen
- saliaänentoisto
- äänentekniikan perusteet
- laiteoppia: mikrofonit, mikserit, vahvistimet, efekti- ja prosessointilaitteet
- monikanavamiksaus

- työskentely produktiossa: äänentoiston suunnittelu, rakentaminen, toteutus ja purkaminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Opiskelu tapahtuu koulun auditoriossa ja sen teknisessä tilassa.

Arviointi

Hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista kurssin työskentelyyn. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lavastuskurssi (VIE36)

Soveltava kurssi

Kurssin keskeiset tavoitteet

Opiskelija oppii keskeisten kuvallisten ja tilallisten keinojen käyttöä lavastuksen suunnittelussa. Tavoitteena on rakentaa tehtävänä olevaan produktion toimiva ja vaikuttava lavastus.

Keskeinen sisältö

Lavastuksen suunnittelu keskustelujen, kuvien ja pienoismallien avulla

Eri materiaalien työstäminen lavasteiden rakentamisessa.

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Lavastuksen valmistus painottuu produktion keski- ja loppuvaiheisiin, joten suuri osa tai mahdollisesti jopa kaikki työskentely tapahtuu tuntikaavion ulkopuolella ja muutoin erikseen sovittuina aikoina. Kurssi vaatii osallistujilta sitoutumista, oma-aloitteisuutta sekä kykyä ryhmätyöskentelyyn. Mahdollisesti myös opintovierailu jossain lavastukseen liittyvässä kohteessa.

Arviointi

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista tehtävänä olevan lavastuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

AIHEKOKO-NAISUUDET	Yleistä aiheesta	OP1 1.vuositaso	OP1 2. vuositaso	OP1 3.vuositaso	OP2	OPS3	OPS4	OPS5	Henkilökohtainen ohjaus	Ryhmänohjaajat (RO)
Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys	Pyrimme rohkaisemaan aiheeseen ja madaltamaan kynnystä kokemusten hankkimiseen	Tutorointi, oppilaskunta-toiminta, Suomen lukiolaisten liitto (SLL)	Työn merkityksen ymmärtäminen, Yrittäjyys esillä ammattivieraissa ja TET:issä, yhteistyö Taloudellisen Tiedotustoimiston kanssa	Itseohjautuvuus jatko-opintojen hakuprosesseissa	Työn merkityksen ja yrittäjyyden ymmärtäminen, työnhakutaitojen ja sisäisen yrittäjyyden kehittäminen, arvokeskustelun tukeminen, ohjaus toisten mielipiteiden kunnioittamiselle	Esillä oppilaitos-vieraiden esittelyissä	Keskeinen osa kaikkea tutor-toimintaa		Monipuolinen rohkaiseminen aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen opiskelu- ja työnhakuasioissa, tuki itsetuntemukselle ja omien mielipiteiden muodostamiselle, ohjaus toisten mielipiteiden kunnioittamiseen	Tutorointi; oppilaskunnan, SLL:n ja nuorisovaltuuston (NUVA) esittely opiskelijoille
Hyvinvointi ja turvallisuus	Keskeinen teema vanhempainilloissa ja muussa kodin ja koulun yhteistyössä, yhteistyö oppilashuoltotryhmän (OHR) kanssa	Vastuu omasta ja lähiyhteisön hyvinvoinnista, LUKI-testaus, tukiverkostoihin tutustuminen	Valmentaminen työelämäään ja sen haasteisiin	Abiturientin henkinen hyvinvointi, muutosten ja epävarmuuden kohtaaminen	Muutosten ja epävarmuuden kohtaaminen, tuntemusten ilmaiseminen ja pettymyskokemusten käsittely		Vastuu omasta ja lähiyhteisön hyvinvoinnista	Opiskelijan hyvinvoinnin lisääminen opiskelutaitojen kehittämisen kautta, erilaisuuden hyväksyminen	Muutosten ja epävarmuuden kohtaaminen, valmentaminen työelämämuutoksiin, tuntemusten ilmaiseminen ja pettymyskokemusten käsittely, ongelmien tunnistaminen, kodin ja koulun yhteistyö	Vastuu omasta ja lähiyhteisön hyvinvoinnista, tukiverkostoihin tutustuminen, tuntemusten ilmaiseminen ja pettymyskokemusten käsittely, ongelmien tunnistaminen, kodin ja koulun yhteistyö
Kestävä kehitys	Eettisten ja moraalisten näkökulmien kytkeminen kaikkeen ohjaustoimintaan		Esillä ammattivieraiden esittelyissä		Arvopohdinnat	Esillä oppilaitos-vieraiden esittelyissä			Ammatillisten eettisten ja moraalisten näkökulmien pohtiminen osana ohjauskeskusteluja	Eettiset ja moraaliset näkökohdat RO:n ja opiskelijan välisissä keskusteluissa
Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus	Nivelletään tarpeen mukaan eri ohjaustoimintoihin, koulun monikulttuurisuus	Koulun traditioihin tutustuminen	Kansainvälisiin kokemuksiin kannustaminen, suomalainen koulutusjärjestelmä kansainvälisessä viitekehyksessä		Oman minäkuvan, elämänkaaren ja identiteetin jäsentäminen, kansainvälisiin kokemuksiin kannustaminen	Kansainvälisiin kokemuksiin kannustaminen	Koulun monikulttuurisuuden huomioiminen		Ohjattavan kulttuuri-identiteetin ja -taustan huomioiminen (uskonto, sosiaaliset ryhmät, kielialinnat...), kansainväliset jatkokoulutus- ja ammatti-vaihtoehdot	Koulun traditioihin tutustuminen, monikulttuuriset ohjattavat
Teknologia ja yhteiskunta	Nivelletään tarpeen mukaan eri ohjaustoimintoihin		Työelämään ja ammatteihin tutustumisessa paikallinen painotus, teknologian merkitys ammattivieraiden kautta	Koulutukseen hakeutuminen ja koulutustiedon hankinta tietoverkkojen tuella	Tietoverkkopohjaiset testit ja koulutustiedon hankinta	Jatko-opintoihin tutustumisessa paikallinen painotus			Teknologian merkityksen huomioiminen työelämässä	
Viestintä- ja media-osaaminen	Mediakasvatuksen ja -kriittisyyden näkökulmat esille eri toiminnoissa tarvittaessa, oman koulun viestintä-	Tutustuminen koulun oppimisympäristöihin	Esillä ammattivieraiden esittelyissä	Nettihakua ja muut sähköiset hakumuodot jatko-opintoihin	Työnhakutaidot, testit ja koulutusta koskevan tiedon hankinta teknologiaavusteisesti, media ammatikäsitysten	Tiedonhakutunti	Kommunikaatio- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Viestintä-teknologia oppimisen apuna	Tutustuminen koulun oppimisympäristöihin, media ammatti käsitysten muokkaajana, vuorovaikutustaidot	Sähköisen oppimisympäristön hyödyntäminen

	kurssit			liittyen	muokkaajana,					
--	---------	--	--	----------	--------------	--	--	--	--	--

LIITE 1: Tikkurilan lukion tuntijako

Päivitetty tuntijako on opinto-oppaan liitteenä. Opinto-opas löytyy osoitteesta http://www.eduvantaa.fi/tilu/opiskelijoille/tiedostot/Tilun_opinto-opas_14-15.pdf

LIITE 2: Tikkurilan lukion kieliohjelma

Kieliohjelma:

A-kielet: englanti, saksa, ranska, ruotsi, venäjä.

B1-kieli: ruotsi.

B2-kielet: ranska, saksa. B3-kielet: ranska, saksa, espanja, italia, latina, venäjä.

LIITE 3: Tikkurilan lukion tietostrategia 2010-2015

Johdanto

Suomalainen yhteiskunta elää murroksen aikaa. Tietoyhteiskunnan asettamat vaatimukset koulutukselle ovat aikaisempaa suuremmat. Verkottuminen, viestintävälineiden kehittyminen sekä oppimisteoreettisen näkemyksen muuttuminen oppijakeskeisemmäksi ovat muuttamassa koulun toimintatapoja ja asettavat erilaisia vaatimuksia sen toiminnalle. Tässä opetussuunnitelman osassa kuvataan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön valtakunnalliset tavoitteet, Tikkurilan lukion tietostrateginen toiminta sekä visio tietotekniikan opetuskäytön kehittämisestä vuodelle 2014, jolloin tulevat ilmeisesti voimaan sekä uusi tuntijako että opetussuunnitelman perusteet.

Tietostrategia

Tietostrategiseen ajatteluun kuuluu tieto- ja viestintätekniikan (TVT) hyödyntäminen opetuksessa. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategiassa tarkoitetaan niitä toimintamalleja, joiden avulla kehitetään oppilaitosten tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa ja opiskelussa. Oppijan tasolla tämä tarkoittaa hänen itse asettamiensa tavoitteiden kautta pyrkimistä parantamaan oppimisensa laatua. TVT -strategian avulla voidaan järjestelmällisesti viedä eteenpäin opettajien ja oppilaiden tieto- ja viestintätekniistä osaamista ja kehittää tietotekniikan käyttöä opetuksessa, opiskelussa, hallinnossa sekä tiedottamisessa.

Tieto- ja viestintästrategialla viitataan toimintamalliin, jonka avulla kehitetään oppilaitosten tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa ja opiskelussa. Se on tyypillinen kehittämisen väline oppivan organisaation toiminnassa. Tellan (2001, 200 - 201) mukaan se voidaan myös ymmärtää visiona, katseena tulevaisuuteen, jota voidaan konkretisoida tavoitteilla ja päämäärillä sekä taktisilla toimenpiteillä, joihin kuuluvat esimerkiksi opettajien tietoteknisten taitojen parantaminen ja uusien oppimisympäristöjen käyttöönotto.¹

Tietostrateginen ajattelu tarkoittaa pohdintaa miten yhteisiin päämääriin päästään sekä tarvittavien keinojen kirjaamisesta. Tietostrategiassa kuvataan käytännön toimenpiteet, joilla niihin päästään. Se vaatii kaikkien sitoutumisen samaan tapaan kuin opetussuunnitelmatyö. Parhaimmillaan se on käytännön kuvaus tai teoria opetuskäytänteistä, jossa ilmenevät niin oppimisnäkemys kuin opetusmenetelmät. Tietostrateginen työ edellyttää arvokeskustelua, jonka pohjaksi voidaan esimerkiksi kutsua asiantuntijoita koulun ulkopuolelta. TVT -strategia on alati kehittyvä opetussuunnitelman osa, jonka kehittämiseksi perustetaan koulussa TVT -strategiatyöryhmä, jottei asia jää yksittäisten henkilöiden varaan. Työryhmässä tulisi olla strategisen johdon lisäksi viestinnän, tietotekniikan sekä humanististen tieteiden edustaja. Strategian toteutumista seurataan kuten muunkin opetussuunnitelman toteutumista.

¹ lähde: Tella, Seppo 2001: Verkko opetuksessa - opettaja verkossa. Editat.

Tietoyhteiskunnan tavoitteet ja valtakunnallinen visio

Tietoyhteiskunnan myötä kasvaneisiin osaamisvaatimuksiin vastataan kehittämällä järjestelmällisesti elinikäisen opiskelun edellytyksiä. Tavoitteena on luoda koulutuksellista tasa-arvoa. Tähän päästään tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön kehittämisen kautta, jolloin huomio siirtyy tekniikasta pedagogiseen uudistamiseen ja auttaa yhä suurempaa osaa oppilaista oppimaan yhä vaativampia tiedollisia rakenteita ja ongelmanratkaisutaitoja. Tätä varten on luotu toimenpideohjelma, jonka teemana on moniviestinnällisten oppimisympäristöjen kehittäminen.

Tikkurilan lukion tietostrategia

Aktiivinen toiminta yhteiskunnassa edellyttää kansalaisilta monipuolista kykyä selviytyä monimutkaistuvassa mediakentässä. Siinä auttaa parhaiten jo koulussa saatava systemaattinen johdatus suhtautua terveeseen kriittisesti kaikkiin viestintävälineisiin. Demokratian toimivuuden kannalta on suorastaan välttämätöntä, että kansalaiset ovat aktiivisia ja oivaltavia mediakuluttajia. Digitalisoituvassa mediamaailmassa tämän tarve kasvaa entisestään ja se asettaa kaikille kouluille uusia vaativia haasteita.

Vuonna 2010 syksyllä voimaan astuva opetussuunnitelma sisältää tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategian. Tikkurilan lukioon laadittiin ensimmäinen tietostrategia 2000-luvun alussa. Silloin opettajille tehdyn kyselyn pohjalta ryhdyttiin kehittämään koulun tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä. Alussa tavoitteena oli, että sekä opettajat että opiskelijat käyttäisivät sujuvasti kaikkia keskeisiä työvälineohjelmia ja koulussa käytössä olevia laitteita. Internetin aktiivinen hyödyntäminen ja yhteisen sähköisen oppimisympäristön (Elukio, Caveo) käyttö korostui. Muutostahti on ollut nopea ja visioista on tullut arkitodellisuutta.

Tikkurilan lukiossa tieto- ja viestintätekniikan käyttöalueet jakautuvat seuraavasti:

1. Tietoverkkojen hyödyntäminen opetustyössä (ajankohtaisten tietojen/uutisten, tehtävien, tekstien haku)
2. Tietoverkkojen hyödyntäminen opiskelussa (esitelmät ja projektityöt)
3. Työvälineohjelmat (esim. PowerPoint, Word, Excel) sekä opettajien että opiskelijoiden hallinnassa
4. Yhteydenpito eri tahojen välillä: opettaja - opettaja, opettaja - opiskelija, opettaja - vanhemmat (Wilma)
5. Oppilastietojen hallinta: arviointi, poissaolot jne (Wilma opettajien ja opiskelijoiden käytössä sekä Primus hallinnossa)
6. Sähköisen oppimisympäristön (Fronter) aktiivinen käyttö sekä opetuskäytössä että opettajien tiedonvälityskanavana
7. Uusiin innovaatioihin tutustuminen ja hyödyntäminen (esim. aktiiviset valkotaulut)

Tikkurilan lukion tietostrategisena tavoitteena on, että sen kaikki opiskelijat oppivat rohkeasti hankkimaan ja välittämään tietoa eri välineiden avulla sekä käyttämään monipuolisesti viestintä- ja tietotekniikkaa luontevana osana opiskeluaan. Tärkeää on myös osata itse tuottaa sisältöjä eri medioihin ja tulkita

kriittisesti eri välineiden viestejä. Opiskelijalla tulisi olla perustaidot työvälineohjelmista (esim. Word, PowerPoint ja Excel) sekä oppimisympäristöjen käytöstä

Internetin tietolähteitä käytetään lähinnä tiedonhakuun erilaisia projekteja varten. Lähteitä vertaillaan ja opiskelijoita kannustetaan erilaisten lähdeviitteiden käyttöön. Nykyistä Fronter-oppimisympäristöä hyödynnetään opiskelijoiden väliseen viestimiseen ja tiedonvälitykseen sekä projektitöiden ja oppimistehtävien palauttamiseen. Oppimisprosessit verkossa ovat luonteeltaan sosiaalisia, tietoa rakennetaan yhdessä.

Laitteistot

Tikkurilan lukion opetus- ja opiskelutilat on varustettu uusimmilla av- ja atk-laitteistoilla sekä ohjelmistoilla. Jokaisella opettajalla on käytössään henkilökohtainen kannettava tietokone, joten jokaisella on mahdollisuus hyödyntää tietokonetta opetuksessa ja sen suunnittelussa. Lisäksi opetuskäytössä on kaksi langattoman tukiaseman ja noin 15 kannettavan tietokoneen sisältävää vaunua, jotka voidaan siirtää opetuskäyttöön minne tahansa koulurakennuksen sisällä. Tietokoneita on opiskelijoiden käytössä myös mediateekissa, aulatiloissa sekä käytävillä. Lisäksi yhtä atk-luokista pidetään opiskelijoiden itsenäisen työskentelyn tilana, jossa he voivat käyttää koulun laitteita ja tietoverkkoa vapaamuotoiseen opiskeluun. Kaikissa atk-tiloissa noudatetaan koulun laatimia atk-tilojen sääntöjä.

Muutamaa pientilaa lukuun ottamatta jokaisessa luokassa opettajien perustyökaluina ovat telakka-asema opettajan kannettavalle tietokoneelle, kiinteästi asennettu data/videoprojektori sekä dokumenttikamera. Opetuksessa on luovuttu piirtoheittimien käytöstä. Havaintoaineisto heijastetaan isokokoiselle valkokankaalle joko dokumenttikameralla, tietokoneelta tai tv- tai videokuvaa hyödyntäen.

Uusia kopiokoneita on mahdollista käyttää myös skannaamiseen. Opettajat voivat myös halutessaan valita tulostimeksi kopiokoneen työhuoneessaan olevan printterin asemesta.

Koulun omassa studiossa voidaan harjoitella radio- ja tv-lähetysten tekemistä. Videoneuvottelujärjestelmien ja videotykkien avulla voidaan lähettää videokuvaa mistä tahansa tilasta mihin tahansa tilaan ja hyödyntää näin auditorion sekä laboratorioiden tarjoamia mahdollisuuksia muissakin opetustiloissa.

Opiskelijoiden omien elokuvien tekemistä helpottaa editointilaboratorio tehokkaine Mac-tietokoneineen. Musiikkiharrastuksen tukena on myös äänityslaboratorio. Kuvataideluokissa on mahdollisuudet erilaiseen digitaalisen taiteen tekemiseen, ja luokan koneilta löytyy kuvankäsittelyohjelmistoja, joita ei ole koulun atk-luokkien koneilla. Skannereita on käytettävissä kuvataide- ja atk-luokissa. Digitaalista kuvaamista varten on hankittu useita digitaalisia still- ja videokameroita.

Järjestelmät

Tikkurilan lukiossa on käytössä Vantaan sivistysviraston suunnittelema, toteuttama ja ylläpitämä Eduvantaa-opetusverkko. Koulun kaikki opetuskäytössä olevat tietokoneet käyttävät tämän opetusverkon resursseja. Atk-luokkien pöytäkoneet ovat kiinteässä verkossa. Opettajat voivat käyttää kannettaviaan kiinteän verkon lisäksi myös kattavassa langattomassa verkossa,

joka mahdollistaa esim. kannettavien tietokoneiden verkkokäytön tiimi- yms. kokouksissa koulun kaikissa tiloissa.

Eduvantaa -opetusverkon käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttäjätunnusta ja salasanaa. Kaikki käyttäjät sitoutuvat noudattamaan Vantaan kaupungin opetusverkon yhteisiä käyttösääntöjä allekirjoittamalla erillisen käyttäjäsovimuksen. Käyttäjätunnus ja salasana toimivat tietokoneille, Fronter-opimisympäristöön ja Wilmaan kirjautuessa.

Sekä opettajilla että opiskelijoilla on käytössään tietty määrä tallennustilaa kaupungin palvelimella. Lisäksi Fronter tarjoaa 10 Mb:n henkilökohtaisen tallennustilan, jota voi hyödyntää missä tahansa Fronterin kautta. Opettajien Omat tiedostot ovat käytettävissä netin kautta myös koulun ulkopuolella, josta niihin pääsee käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Tikkurilan lukion opiskelijat tekevät kaikki kurssivalintansa Wilmassa, jossa opiskelijat itse, opettajat sekä myös vanhemmat näkevät kulloinkin voimassa olevan tiedon valinnoista ja lukujärjestyksistä. He voivat seurata sieltä myös opiskelijoiden poissaoloja, jotka opettajat merkitsevät Wilmaan päivittäin.

Kaikissa opetusverkon koneissa on Windows-käyttöjärjestelmä, Internet Explorer –selainohjelma, Microsoft Office –paketin työvälineohjelmat, sekä muutamia muita hyötyohjelmia kuten UltimateZip -pakkausohjelma ja Adobe Acrobat Reader. Lisäksi on hankittu muutamia ohjelmistolisenssejä ja opetusohjelmia ainekohtaisiin tarpeisiin, kuten kuvataiteeseen Adobe PhotoShop.

Neljä atk-luokkaa on varustettu kielistudio-ohjelmistolla, joka on monipuolisuutensa ansiosta hyödynnettävissä myös muissa aineissa. Sitä voi käyttää myös työasemien hallintatyökaluna mm. läsnäolijoiden tarkistamiseen sekä käytettävien ohjelmien ja tehtävien jakeluun ja hallintaan.

Tuki

Koulun tekninen kouluisäntä auttaa vian selvittämisessä, tekee huoltotoimenpiteitä ja ottaa tarvittaessa yhteyttä helpdeskiin.

Teknisestä tuesta vastaa sivistysvirasto, joka myös kehittää tieto- ja viestintätekniikan käyttöä sekä järjestää opettajien koulutusta. Opettajien käytössä on puhelinpalvelu, joka auttaa vian selvittämisessä, ottaa vastaan vikailmoituksia ja lähettää korjauspyyntöjä kouluja kiertävälle huoltohenkilöstölle.

Tikkurilan lukiossa on työryhmä 'TieVie', joka seuraa aktiivisesti tieto- ja viestintätekniikan kehitystä, kehittää koulun TVT-käytänteitä, informoi opettajakuntaa, koordinoi ja järjestää opettajien TVT-aiheista kouluttamista jne. He järjestävät joka vuosi koulutusta, jossa kaikki uudet opettajat ja ensimmäisen vuoden opiskelijat perehdytetään koulun laitteisiin, järjestelmiin ja käyttösääntöihin. He myös huolehtivat opiskelijoiden käyttäjätunnusten toimivuudesta ja vaihtavat salasanoja, jotka eivät syystä tai toisesta toimi. Ryhmän puheenjohtaja toimii yhteyshenkilönä sivistysviraston ja koulun välillä, eli selvittää ongelmatapauksia, osallistuu yhteysopettajien kokouksiin ja viestittää ajankohtaisia asioita opettajakunnalle.

Sisäinen viestintä

Sisäisen viestinnän kannalta yksi tärkeimmistä foorumeista on WWW-pohjainen oppimis- ja viestintäympäristö Fronter. Järjestelmää käytetään päivittäin koulun yhteiseen viestintään, kurssien sisäiseen viestintään ja ohjeistukseen. Sen kautta jaetaan sähköisessä muodossa olevia materiaaleja ja opiskelijat voivat palauttaa sinne kurssitöitään tai tehdä sen avulla ryhmätöitä. Se on myös kanslian ja opettajakunnan sekä työryhmien virallisena ideointi- ja viestintäkanavana.

Verkkopohjaisen oppimisympäristön käyttö on helppoa, koska käyttäjille on turvattu järjestelmän riittävän hyvä saatavuus. Henkilökunnan mahdollisuudet käyttää tietokoneita koulun tiloissa ovat erinomaiset, kuten laitteistoja käsittelevästä kappaleesta ilmenee. Opiskelijat voivat käyttää oppimisympäristöä koulun lukuisilta oppilaskäytössä olevilta tietokoneilta, mutta luonnollisesti myös kotoa käsin.

Päivittäisten asioiden tiedottaminen opiskelijoille tapahtuu Fronterin, Wilman ja koulun info-tv:n välityksellä. Info-tv:n kautta jaettavat päivittäiset tiedotukset ovat välitunneilla kaikkien opiskelijoiden nähtävillä käytäville sijoitettujen televisioiden kautta. Tiedotukset lisää järjestelmään pääsääntöisesti joko kanslian väki tai kouluisäntä. Wilmaa käytetään sisäisessä viestinnässä lähinnä henkilökohtaisten viestien välittämiseen.

Sähköisen oppimateriaalin jakaminen tapahtuu joko Fronter-oppimisympäristön tai Eduvantaa-opetusverkon yhteisiä levyjä käyttäen. Opettajilla on käytössä opetusverkossa opiskelijoilta suojatut ainekohtaiset kansiot, joissa he voivat säilyttää yhteisiä materiaalejaan. Opettajat voivat myös jakaa opiskelijoille materiaalia suojattuihin kansioihin, joihin opiskelijoilla on vain lukuoikeudet. Opiskelijat voivat palauttaa opettajalle tiedostoja verkkolevyn kautta niin, että muut opiskelijat eivät pääse siihen käsiksi. Opiskelijoilla on myös käytössä yhteisiä kansioita tiedostojen keskinäistä jakamista varten.

Ulkoinen viestintä

Koulun WWW-sivut (<http://www.edu.vantaa.fi/tilu>) ovat modernit, visuaalisesti selkeät ja dynaamiset. Koska henkilökunnan ja opiskelijoiden sisäiseen tiedotukseen ja ajankohtaisasioiden levittämiseen käytetään salasanaa suojattua oppimisympäristöä ja Wilmaa, kotisivujen merkitys tiedon jakajana on staattisempi. Ajankohtaista-palstalla on tietoa esim. koulun juhlien aikatauluista, IB:n pääsykokeista ym. asioista, jotka koskevat muitakin kuin Tikkurilan lukion omia opiskelijoita ja henkilökuntaa. Sivuilla on omat palstansa kouluun hakeville ja heidän huoltajilleen, IB-lukiosta kiinnostuneille ja englanniksi tietoa hakeville. Koulun toimintaan voi tutustua myös aktiivisesti päivitettävän kuvagallerian avulla.

Vanhemmilla on salasana Wilmaan, joten he saavat tietoa sekä lastensa suorituksista ja poissaoloista että koulun ajankohtaisista asioista sen kautta. Ajankohtaisten erityisiin tapahtumiin liittyvien viestien lisäksi Wilmassa julkaistaan kotitiedote kerran jaksossa.

Visiointia 2010-2014

Langaton verkko on myös opiskelijoiden käytössä: he voivat työskennellä omilla kannettavillaan ja mobiililaitteillaan eri puolilla koulua.

Tikkurilan lukion henkilökunta seuraa uuden opetusteknologian kehittymistä ja ottaa sitä käyttöön soveltuvien osien. Esim. aktiivisten valkotalujen opetuskäyttö laajenee ja vakiintuu.

Opettajakunta perehtyy TVT:n pedagogiseen hyödyntämiseen. Hankitaan koulutusta ja pohditaan toimivia käytänteitä.

LIITE 4: Opiskeluhuollon toimintasuunnitelma

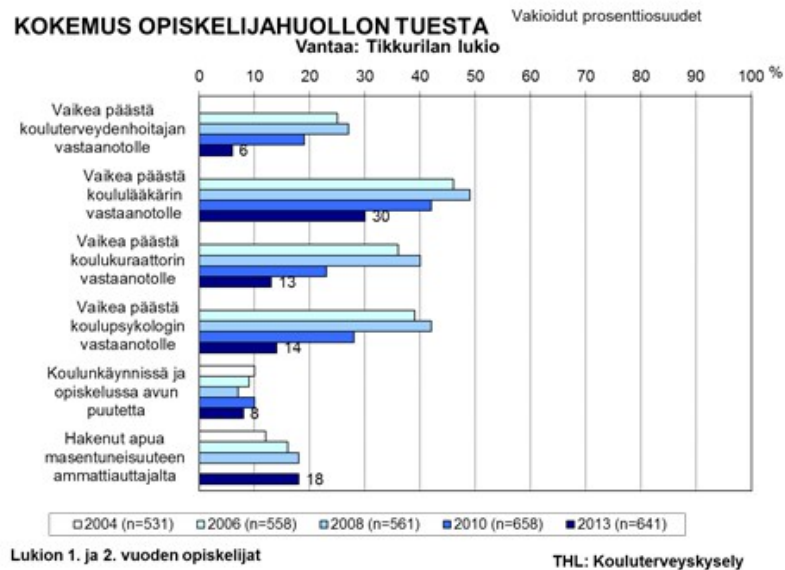
Tämä opiskeluhuollon toimintasuunnitelma on tehty opetushallitukselta saamien ohjeidenmukaisesti. Toimintasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon opetussuunnitelman perusteiden muutokset, jotka on tehty lukuun 4.3, opiskelijahuolto.

1 KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT SEKÄ TAVOITTEET JA KEHITTÄMISKOHEET LUKUVUODELLE 2014 - 2015

Tikkurilan lukiossa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa, lukiokuraattori, lukiopsykologi sekä neljä opinto-ohjaajaa. Toinen terveydenhoitajista työskentelee kokoaikaisesti Tikkurilan lukiossa toisen työskennellessä lukiolla parillisina viikkoina. Terveydenhoitajat tarkastavat kaikki lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat, lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus hakeutua terveydenhoitajan vastaanotolle joka päivä päivystysaikana. Lukiokuraattori ja lukiopsykologi työskentelevät Tikkurilan lukiolla maanantaista keskiviikkoon ja erityisopettaja maanantaista tiistaihin. Opinto-ohjaajat ovat päivittäin opiskelijoiden tavattavissa. Erityisopettaja kuuluu yhteisölliseen hyvinvointiryhmään (YHR), vaikka hänen toimintansa kohdistuu pikemminkin opiskelun erityisen tuen järjestämiseen kuin opiskeluhuoltoon. Tietyissä tilanteissa on kuitenkin perusteltua, että erityisopettaja osallistuu yhteisöllisen hyvinvointiryhmän sekä monialaisten asiantuntijaryhmien toimintaan.

Keväällä 2013 toteutetun kouluterveyskyselyn tulosten perusteella lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat kokevat pääsyy kouluterveydenhoitajien, lukiopsykologin ja lukiokuraattorin luo melko helpoksi. Merkillepantavaa on, että ko. toimijoiden tavoitettavuus on selvästi helpottunut aiemmista vuosista. Voimme olla tyytyväisiä tilanteeseen, mutta varsinkin lukiokuraattorin ja lukiopsykologin tavoitettavuutta ja henkistä yhteydenoton kynnystä on edelleen madallettava esimerkiksi tiedotusta lisäämällä. Lukiokuraattori ja lukiopsykologi ovat tehneet itseään tutuiksi opiskelijoille muun muassa viikoittaisen stressihoidon (opiskelijahuollollinen pallohieronta hartioille) muodossa. Tällainen toiminta on omiaan lisäämään tavoitettavuuden tuntua. Lukiopsykologi ja -kuraattori esittäytyvät kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille opinto-ohjauksen oppitunneilla. Koko yhteisöllinen hyvinvointiryhmä esittäytyy huoltajille ensimmäisen vuoden

opiskelijoiden vanhempainillassa. Yhteisöllisestä hyvinvointiryhmästä on tietoa myös opinto-oppaassa sekä wilman tiedotteissa.

Syksyllä 2013 järjestetyssä 3. vuoden opiskelijoiden vanhempainillan yhteydessä tehtiin kysely, jossa selvitettiin muun muassa kokemuksia opiskeluhuoltoryhmän toiminnasta asteikolla 1 – 5 (1 = ei kovin hyvää, 5 = todella hyvää). Suurin osa opiskeluhuoltoryhmän palveluita käyttäneistä antoi toiminnalle arvosanan 4. Avoimissa vastauksissa kiiteltiin lähinnä terveydenhoitajien toimintaa ja ajanvarauksen toimivuutta. Eräässä vastauksessa kysyttiin lääkäripalveluista, jolloin lähetteen kirjoittaminen terveyskeskukseen olisi joustavaa. Vuodesta 2014 alkaen Tikkurilan lukiolla on käytössään myös koululääkäripalveluja, esimerkiksi kutsuntaikäisten poikien lääkärintarkastuksen hoidetaan kouluilla. Tehtyjen kyselyjen perusteella opiskeluhuollon toimijoiden tavoitettavuus koetaan varsin hyväksi.

Opiskelijat voivat hakeutua kaikille opiskeluhuollon toimijoille joko päivystysaikoina tai varaamalla ajan wilman kautta. Terveydenhoitajaan saa yhteyden joka päivä päivystysajanpuutteissa. Lukiokuraattori ja lukiopsykologi ilmoittavat mahdollista päivystysajoista lukuvuoden alussa Wilman välityksellä. Lukiopsykologisiin voi ottaa yhteyden myös puhelimitse. Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä vastaa ennakoivasta opiskeluhuollosta Tikkurilan lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä arvioi ja kehittää toimintaansa joka keväisen kehittämispäivän perusteella.

Tikkurilan lukion vision 2020 mukaan ”kaikki Tilun opiskelijat voivat hyvin”. Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä työskentelee tätä visiota tavoitellen. Ennaltaehkäisevä työ on yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tärkein tehtävä.

2 YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR) vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisesta Tikkurilan lukiossa. YHR käsittelee kouluterveys- ja hyvinvointikyselyn tulokset, joiden perusteella määritetään kehittämiskohdat toimenpidesuunnitelmiseen. Osa YHR:n jäsenistä on jäsenenä myös Tikkurilan lukion turvallisuus - ja kriisiryhmässä, joka takaa luontevan reitin turvallisuusasioiden huomioimiseen yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toiminnassa.

Opiskelijakunnan hallituksen edustaja kutsutaan tarvittaessa mukaan yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokouksiin. Opiskelijoiden edustajien kanssa toteutetaan niin sanottuja turvallisuuskävelyitä koulussa ja sen lähialueilla. Nämä toimenpiteet lisäävät opiskelijoiden osallisuutta. Opiskeluhuollon työntekijät esittäytyvät ykkösten vanhempainillassa.

Tikkurilan lukion YHR kokoontuu vähintään kerran jakson aikana. Rehtori on vastuussa kokousten esityslistojen laatimisesta. Kokoukset on teemoitettu etukäteen ja lukuvuodesta 2014 – 2015 alkaen ykkösten ryhmänohjaajat tullaan mahdollisuuksien mukaan kutsumaan vuorotellen kokouksiin. Tämän käytännön tarkoitus on luoda ryhmänohjaajille konsultatiivinen väline käsitellä oman ryhmän asioita nimettömästi. Kustakin kokouksesta tehdään pöytäkirja, jota säilytetään sähköisesti YHR:n fronterhuoneessa sekä opettajakunnan huoneen arkistossa. Kevään viimeisessä kokouksessa YHR arvioi ja kehittää omaa toimintaansa. YHR:n kokouksissa ei koskaan käsitellä yksittäisten opiskelijoiden asioita vaan niitä varten kootaan tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä. Kokouksissa on kuitenkin mahdollista saada konsultatiivista tukea eri toimijoilta. YHR:n kokouksissa käsitellään erilaisten kyselyiden tuloksia ja tehdään niiden pohjalta kehittämistoimenpiteitä hyvinvointityötä koskien.

Terveystiedon opettajilla on merkittävä rooli ennaltaehkäisevän opiskeluhuollon kannalta. terveystiedon opettajat käyvät opiskelijoiden kanssa esimerkiksi läpi kouluterveys- ja hyvinvointikyselyiden tuloksia pohtien mahdollisia kehittämiskohteita. terveystiedon opettajien panos vuosittaisten hyvinvointipäivien suunnittelussa ja toteutuksessa on merkittävä.

Tikkurilan lukion opiskeluympäristö on esteetön. Kiinteistössä on hissi, joka on ainoastaan liikuntarajoitteisten opiskelijoiden käytössä. Kynnykset ovat hyvin matalia, niistä on helppo päästä yli pyörätuolilla. Turvallisuus- ja kriisiryhmä vastaa tapaturmien ehkäisystä esimerkiksi opiskelijoiden kanssa toteutettavien turvallisuuskävelyjen muodossa. Opiskelijat saavat välttämättömän ensiavun terveydenhoitajan toimesta, jonka jälkeen he siirtyvät terveyskeskukseen taksilla. Opiskelijan itsensä vastuulla on hakeutua hoitoon kun hän kokee siihen tarvetta. Opiskelijan

tilanteen selvittämiseksi voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä, joka voi suositella hoitoon hakeutumista.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttö on Tikkurilan lukiossa kielletty. Tupakointia valvotaan koulun alkuviikkoina tehostetusti. Penkkareissa ja vanhojen tansseissa kiinnitetään erityishuomiota alkoholin käytön ehkäisemiseen. Tupakoinnista koulualueella voi seurata kirjallinen varoitus. Sama koskee alkoholinkäyttöä. Tikkurilan lukion penkkarit ja vanhat tanssit ovat jo usean vuoden ajan olleet päihteettömät. Kiitos tästä kuuluu opiskelijoille sekä valvontaa suorittaneille opettajille. Terveystarkastajat ottavat päihteisiin liittyvät asiat puheeksi ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoiden terveystarkastuksissa.

Oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset toteutetaan joka kolmas vuosi. Tarkastukseen osallistuu rehtorin lisäksi opiskeluhoitoryhmä sekä turvallisuus- ja kriisiryhmä. Tarkastukseen kutsutaan myös opiskelijakunnan hallituksen sekä tutorien edustajat.

3 YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Tikkurilan lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat käyvät terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitajan luona. Opiskelijoiden on mahdollista varata aika terveydenhoitajalle wilman avulla tai he voivat mennä tapaamaan terveydenhoitajaa päivystysaikaan. Lukiopsykologin ja lukiokuraattorin ajan voi varata wilmaviestillä tai heihin voi ottaa yhteyttä päivystysaikana. Lukiopsykologiin voi ottaa yhteyden myös puhelimitse. Tikkurilan lukion terveydenhoitajat toimivat ennaltaehkäisevän terveydenhuollon saralla. Sairaushoidon järjestämiseksi opiskelijat ohjataan julkisen terveydenhuollon palveluihin.

YHR kokoaa keskuudestaan monialaisen asiantuntijaryhmän yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen kartoittamiseksi ja tuen toteuttamiseksi. Ryhmän kokoaa se YHR:n toimija, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen edellyttää opiskelijan suostumusta. Asiantuntijaryhmä sopii, kuka ryhmän jäsenistä kirjaa asiat. Yksittäistä opiskelijaa koskeva opiskeluhoultokertomus laaditaan kannettavalle tietokoneelle, jota säilytetään lukion kassakaapissa. Kannettavassa tietokoneessa ei ole verkkoyhteyttä ja sen kovalevy on salattu. Asiantuntijaryhmän jäsenet täydentävät opiskeluhoultokertomusta tarpeen mukaan. Opiskeluhoultokertomuksen pohjana käytetään Vantaan kaupungin sivistystoimessa laadittua lomaketta. Lukiopsykologi, lukiokuraattori ja terveydenhoitajat kirjaavat opiskelija-asiat lisäksi omiin järjestelmiinsä. Opiskelija on aina tervetullut asiantuntijaryhmän palaveriin -

osallisuus omien asioiden hoidossa on erittäin tärkeä asia. Kun opiskelijan tuen tarve on kartoitettu, hänet ohjataan oikeille auttaville tahoille.

Opinto-ohjaajat kantavat päävastuun opiskelijan opintojen ohjauksesta sekä jatko-opintojen suunnittelusta yhdessä opiskelijan kanssa. Ryhmänohjaaja toteuttaa ohjausta omalta osaltaan seuraamalla opintojen etenemistä ja antamalla neuvoja kurssivalintoihin ja yökokeisiin liittyen. Opinto-ohjaajat tapaavat kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijat oppitunneilla ja kakkosvuoden opiskelijat henkilökohtaisesti. Osa kakkosvuoden opiskelijoiden henkilökohtauksesta ohjauksesta annetaan abivuoden syksyllä. Opiskelija voi tarvittaessa varata ajan opinto-ohjaajalle wilmaviestillä.

Opiskelijat voivat hakea lukion keittiöltä erityisruokavaliota opinto-oppaan ja wilman tiedotteiden ohjeiden mukaan. Opiskelija vastaa omasta lääkityksestään, opettajilla ei ole lupaa antaa lääkkeitä. Sairauden vaatima hoito toteutetaan terveydenhuollossa. Koulu tukee opiskelijaa erityisin opiskelujärjestelyin.

Monialaisen asiantuntijaryhmän opiskelijakohtaisessa työssä voi tulla ilmi tilanteita, joissa oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden käyttö on tarpeen. Lastensuojeluilmoitukset tekee aina lukion rehtori konsultoiden asiantuntijaryhmän jäseniä. Yhteystiedot etsivää nuorisotyötä varten luovuttaa aina koulun rehtori. Yhteydenpidosta koulupoliisiin vastaa pääasiassa koulun rehtori tai hänen valtuuttamansa henkilö.

Tikkurilan lukiossa seurataan hyvin tarkasti opiskelijoiden poissaoloja. Aineenopettajat merkitsevät joka päivä poissaolot wilmaan, josta ne ovat opiskelijoiden ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajien nähtävillä. Kaikki poissaolot pitää selvittää mahdollisimman nopeasti. Jokaiselle vuositasolle on määrätty vastuurehtori, joka puuttuu poissaoloihin, jos niistä tulee kurssista enemmän kuin kolme. Keskustelussa vuositason vastuurehtorin kanssa käydään läpi opiskelijan edellytykset jatkaa kurssia ja mikä tärkeintä, mahdollinen opiskeluhuollollisen tuen tarve. Vaikka poissaolojen selvittämisessä on pääosin kyse opetuksen järjestämisestä, nousee keskusteluissa joskus esiin asioita, jotka vaativat opiskeluhuollollista osaamista. Poissaolot ovat aina indikaattori jostakin.

4 YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Tikkurilan lukion opiskeluhuoltotyötä kehitetään yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijakunnan hallitus asettaa jäsenen opiskeluhuoltoryhmän kokouksiin. Lisäksi turvallisuus- ja kriisiryhmä käyttää tarvittaessa

opiskelijajäseniä toiminnan suunnittelun tukena. Lukiossa opiskelijoiden huoltajien osallisuus on luonnollisesti vähäisempää kuin perusasteella. Huoltajia kehoitetaan olemaan aktiivisesti yhteydessä kouluun. Erilaisten tutkimusten ja kyselyiden tuloksia esitellään huoltajille wilman välityksellä sekä vanhempainilloissa. Huoltajat voivat antaa oman näkemyksensä esimerkiksi kyselyn pohjalta nostetuista kehityskohteista ja toimenpidesuunnitelmista suoraan rehtorille wilman välityksellä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän auttaessa yksittäistä opiskelijaa otetaan opiskelija sekä alaikäisen opiskelijan ollessa kyseessä tämän huoltaja mukaan toimintaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. On erittäin tärkeää, että opiskelija voi olla mukana oman asiansa käsittelyssä alusta loppuun saakka. Opiskelijalle ja hänen huoltajalle kerrotaan asiantuntijaryhmän toiminnan aluksi esimerkiksi siitä, että asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Opiskelijalle ja huoltajille kerrotaan opiskeluhuoltokertomuksen tallentamisesta kannettavalle tietokoneelle ja siihen liittyvästä salassapidosta. Opiskelijalla on oikeus opiskeluhuollon palveluihin ilman huoltajan suostumusta. Asioiden sujumisen kannalta olisi toki tärkeää, että huoltajat olisivat tietoisia opiskelijan asiakkuudesta monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa, ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee asiasta riippuen lukiopsykologi, lukiokuraattori tai terveydenhoitaja.

Abien vanhempainillassa on jo usean vuoden ajan toteutettu abien vanhemmille suunnattu kysely, jossa on kysytty mielipiteitä muun muassa yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenten toiminnasta. Tätä hyväksi havaittua tiedonkeruuta tullaan jatkamaan myös lukuvuonna 2014-2015.

Tästä opiskeluhuoltosuunnitelmasta on toivon mukaan käynyt selväksi monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaperiaatteet yksittäisen opiskelijan asian käsittelyssä. Toiminta on avointa, rehellistä ja opiskelijan tarpeista lähtevää. Opiskelija voi luottaa, että hänen asioistaan ei puhuta asiantuntijaryhmän ulkopuolella.

5 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Opiskeluhooltosuunnitelmaa seurataan, arvioidaan ja päivitetään yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimesta. Tiettyjä opiskeluhooltosuunnitelman osia päivittää turvallisuus- ja kriisiryhmä. Opiskeluhooltoryhmän kevään viimeinen kokous on niin sanottu arviointikokous, jossa tarkastellaan kuluneen lukuvuoden toimintaa ja kehitetään toimintaa yhteisen keskustelun ja suoritettujen kyselyiden perusteella. Tällaisia kyselyjä ovat muun muassa kouluterveyskysely, hyvinvointiprofiilikysely sekä kolmannen vuositason opiskelijoiden huoltajille vanhempainillassa toteutettu kysely. Kyselyiden keskeisistä tuloksista tiedotetaan opiskelijoita ja huoltajia joko wilman avulla, auditoriotilaisuuksissa ja vanhempainilloissa. Tuloksien lisäksi opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan yhdessä heidän kanssa laadituista kehittämiskohteista ja toimenpidesuunnitelmista.

LIITE 5: Tikkurilan lukion tasa-arvosuunnitelma 2014

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ

2 OPPILAITOKSEN TASA-ARVOTILANNE JA ONGELMIEN KARTOITUS

2.1 Henkilöstö

2.2 Opiskelijat

2.3 Ainevalinnat

2.4 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

2.5 Oppimateriaali

2.6. Oppilaskunta

2.7. Opinto-ohjaus

2.8 Häirintä sukupuolen perusteella

2.9 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

3 SUUNNITELLUT TOIMENPITEET

3.1 Opiskelijoiden sukupuolijakauma

3.2 Opiskelijoiden ainevalinnat

3.3 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

3.4 Oppilaskuntatoiminta

3.5 Opinto-ohjaus

3.6 Häirintä sukupuolen perusteella

4 SEURANTA- JA PÄIVITYSSUUNNITELMA

1 YLEISTÄ

Tämä tasa-arvosuunnitelma on tasa-arvolain 232/2005 6 b §:n mukainen tasa-arvosuunnitelma. Se on laadittu tasa-arvolain mukaisesti yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa. Suunnitelma on laadittu kevätlukukaudella 2007 ja tarkistettu ja tarkennettu syyslukukaudella 2008, syyslukukaudella 2011 sekä syyslukukaudella 2013. Viimeisimmässä päivityksessä on käytetty apuna tasa-arvovaltuutetun 23.5.2013 lähettämää lausuntoa, jossa Tikkurilan lukiota on ohjeistettu tasa-arvosuunnitelman laadinnassa ja päivityksessä. Uusimman tasa-arvosuunnitelman laatimisessa on tasa-arvovaltuutetun lausunnon mukaisesti käytetty apuna vuosina 2010 ja 2013 toteutettujen kouluterveyskyselyjen tuloksia sekä Tikkurilan lukiossa Wilma-ohjelmiston avulla toteutetun kyselyn tuloksia

Oppilaitoksilla on tasa-arvon edistämisessä suuri merkitys. Oppilaitokset ovat osaltaan merkittävässä asemassa pyrittäessä esimerkiksi työmarkkinoiden sukupuolen mukaisen jakautuneisuuden vähentämiseen. Tasa-arvon edistäminen on jatkuva prosessi, johon kuuluu tiedonkeruuta, hankitun tiedon tulkitsemista, päämäärien asettamista tulkintojen pohjalta ja järjestelmällistä päämääriin pyrkimistä.

2 OPPILAITOKSEN TASA-ARVOTILANNE, ONGELMIEN KARTOITUS JA TARPEELLISET TOIMENPITEET

2.1 Henkilöstö

Tikkurilan lukion henkilöstöön kuuluu 69 opettajaa sekä 2 lukiosihteerä (molemmat naisia) ja yksi kirjastonhoitaja. Opettajamäärä ja opettajakunnan sukupuolirakenne vaihtelee hieman vuosittain virkavapauksien vuoksi.

Lv. 2013-14 opettajina toimii 58 vakituksessa virkasuhteessa olevaa opettajaa ja lisäksi 14 määräaikaisessa virkasuhteessa olevaa. Heidän sukupuolijakaumansa on seuraava:

Taulukko 1. Opettajatiedot palvelussuhdelajeittain.

	Vakituiset virkasuhteet 2013-14	Määräaikaiset virkasuhteet 2013-14	Yhteensä 2013-14	Yhteensä % 2011-12
Naisia	43	5	48	70 %
Miehiä	18	3	21	30 %
Yhteensä	61	8	69	

Lukuvuonna 2011-12 68% opettajakunnasta oli naisia ja 32% miehiä. Tilanne on siis säilynyt lähes samana viime vuosien ajan.

Koulussa työskentelee lisäksi kaupungin muihin organisaatioihin työsuhteessa olevaa henkilöstöä: kouluisäntiä (kaikki kolme miestä), opiskelijahuoltohenkilöstöä (kaikki neljä naisia), keittiöhenkilökuntaa (yksi mies, kolme naista).

Opetushenkilöstön naisvaltaisuus lienee samansuuntainen kuin koko valtakunnassa. Monissa oppiaineissa opettajiksi opiskelevien joukossa on hyvin vähän miehiä (erityisesti kielet, äidinkieli ja kirjallisuus). Viran- ja sijaisuuksien hakijoiden sukupuolijakauma viittaa myös tähän suuntaan. Käytettävissä ei kuitenkaan ole koko maan tai edes Vantaan kaupungin lukioiden opettajakuntien sukupuolijakaumia, joten vertailu on vaikeaa. Aivan stereotyyppisimmästä päästä koulumme opettajakunta ei kuitenkaan varmasti ole, sillä esimerkiksi matematiikanopettajista enemmistö on naisia ja kieltenopettajista viisi miestä.

Tikkurilan lukion rehtori on mies, ja apulaisrehtori, vararehtori ja IB-koordinaattori ovat naisia. Tilun johtoryhmään kuuluu yhteensä yhdeksän henkilöä, joista naisia on kuusi ja miehiä kolme. Tämä edustaa hyvin opettajakunnan sukupuolijakaumaa, mikä onkin otettu johtoryhmän valinnassa huomioon.

Tikkurilan lukiossa opettajat ovat oman alansa asiantuntijoita. Tikkurilan lukion opettajakunta on sitoutunut ajatukseen, että sukupuoli ei vaikuta opettajan työhön Tikkurilan lukiossa.

2.2 Opiskelijat

Lukioon hakeutuminen tapahtuu hakijoiden peruskoulun päättötodistuksen keskiarvojen mukaisessa paremmuusjärjestyksessä. TILUun on viime vuosina otettu 358 aloittavaa suorittamaan kansallista lukio- ja ylioppilastutkintoa ja lisäksi 30 suorittamaan IB-tutkintoa. Opiskelijoiden sukupuolirakenne on kehittynyt viimeisen kolmen vuoden aikana seuraavasti.

Taulukko 2. Opiskelijoiden sukupuolirakenne.

	tyttöjä % poikia	poikia	%	tyttöjä
2011 aloittaneet 209		155	57%	43%
2012 aloittaneet 212		162	57%	43%
2013 aloittaneet 228		161	59%	41%

Opiskelijaksiotossa on mahdotonta huomioida sukupuolta – parhaat saavat opiskelupaikan. Tasa-arvotyön oikea paikka jatko-opintoihin hakemisen suhteen onkin peruskoulu. Tikkurilan lukiossa on kuitenkin herännyt yleisesti huoli peruskoulun ja lukion väliseen kuiluun liittyen. Tästä syystä Tikkurilan lukio on käynnistänyt nivelvaiheyhteistyön muutaman lähialueen peruskoulun kanssa. Peruskoulun ja lukion opettajat tutustuvat toinen toisensa työympäristöön ja niihin lähtökohtiin, joilla opiskelijat peruskoulusta lukioon siirtyvät. Tämä tiedonsiirto eri kouluasteiden välillä on omiaan parantamaan sekä tyttöjen että poikien valmiuksia siirtyä peruskoulusta lukioon.

Opiskelijoiden sukupuolirakenne on lähes samanlainen riippumatta vuosiluokasta. Merkilläpantavaa on se, että tilastojen valossa hieman suurempi osa tytöistä kuin pojista vaihtaa lukio-opinnot ammatillisiin opintoihin ensimmäisen lukiovuoden aikana. Onko näiden tyttöjen opiskelupaikan valinta ollut alunperinkin väärä, mene ja tiedä. Varmaa on kuitenkin se, että peruskoulun tehtävänä on luoda realistisen käsitys lukio-opinnoista. Toivottavasti Tikkurilan lukion ja peruskoulujen välinen nivelvaiheyhteistyö antaa ratkaisumahdollisuuksia tähän haasteeseen.

IB-opiskelijoiden sukupuolirakenne poikkeaa merkittävästi lukion muiden opiskelijoiden sukupuolirakenteesta. IB-linjan 91 opiskelijasta poikia on vain 31 ja tyttöjä 60. Prosenteissa ilmaistuna poikia on 34% ja tyttöjä 68%. Sukupuolijakaumassa näkyy se, että IB-linjalle on vaikeampi päästä, mikä kertoo jälleen enemmän peruskoulun kuin meidän koulumme tasa-arvotilanteesta.

2.3 Opiskelijoiden ainevalinnat

Ainevalinnoilla on kenties eniten merkitystä tasa-arvon näkökulmasta, sillä jo varhainen segregoituminen näkyy niissä helposti, ellei ainevalintoihin kiinnitetä erityistä huomiota. Tikkurilan lukiossa on päätetty seurata ja kehittää tiettyjä ainevalintoja aina kolme vuotta kerrallaan eli lukiosukupolven ajan. Tällä hetkellä seurannassa ovat ruotsi, lukiossa alkavat kielet (=B3-kielet) ja fysiikka, mikä näkyy seuraavassa tuoreimpina tilastoina. Muissa aineissa tarkastellaan ainevalintojen kehitystä ensimmäisestä tasa-arvosuunnitelmasta lähtien ja siivilöidään esiin sekä onnistumisia että ongelmia. Ne ongelmat, joita varten on jo toimenpideohjelma, esitetään ratkaisuihin tässä. Sen sijaan uusiin ratkaisuihin paneudutaan luvussa 3.3.

Taulukko 3. Opiskelijoiden ainevalinnat.

Pakolliset aineet	Suorituksia / Pojat	% suorituksista pojilla	Suorituksia / Tytöt	% suorituksista tytöillä
MAA Matematiikka, pitkä	72 (2006); 75 (2011)	71 (2006); 51 (2011)	29 (2006); 72 (2011)	29 (2006); 49 (2011)
SAA A-saksa	17 (2006); 4 (2011)	35 (2006); 20 (2011)	32 (2006); 16 (2011)	65 (2006); 80 (2011)
RUB B-ruotsi syv. kurssi 7	31 (2013)	30 (2013)	72 (2013)	70 (2013)
Syventävät aineet	min 5 kurssia			
FY fysiikka	40 (2013)	85 (2013)	7 (2013)	15 (2013)
EAB3 B3-espanja	8 (2013)	17 (2013)	40 (2013)	83 (2013)
ITB3 B3-italia	2 (2013)	20 (2013)	8 (2013)	80 (2013)
LAB3 B3-latina	3 (2013)	75 (2013)	1 (2013)	25 (2013)

RAB3 B3-ranska	6 (2013)	37 (2013)	10 (2013)	63 (2013)
----------------	----------	-----------	-----------	-----------

Tasa-arvotyöllä on Tikkurilan lukiossa saatu aikaan monia positiivisia muutoksia. Pitkässä matematiikassa tyttöjen osuus koko oppimäärän suorittaneista on kasvanut 29 prosentista 49 prosenttiin, mikä on huomattava muutos. Matematiikassa on kiinnitetty erityishuomio niihin, jotka vaihtavat pitkästä lyhyeen. Vaihtaminen edellyttää neuvottelua opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa ja perustelujen esittämistä kirjallisesti. Vaihtajat ovat vähentyneet mitä ilmeisimmin ohjauksesta johtuen. Matematiikan tilannetta on tarkkailtu myös vuodesta 2011 lähtien erittelemällä vaihtamisen perusteluja. Mikäli perustelut liittyvät koettuun liian alhaiseen suoritustasoon, joka kuitenkin vastaa keskimääräistä suoritustasoa, opiskelijan virhekäsitykset oikaistaan ja hänelle varataan aika opinto-ohjaajalle.

Myös harvinaisissa A-kielissä (taulukossa esimerkkinä saksa) on tapahtunut muutoksia, mutta kyse on niin pienistä luvuista, että sattuman osuus on suuri. Lisäksi A-kieli valitaan jo alakoulussa, mihin lukiossa ei voida vaikuttaa. A-kielissä keskeisin toimenpide on ollut kannustaa jatkamaan harvinaisten A-kielten opiskelua, mihin on pyritty samankaltaisella systeemillä kuin pitkässä matematiikassa ja mitä luonnollisestikin jatketaan. Jatkossa A-kielet eivät kuitenkaan enää ole tasa-arvosuunnitelmassa tarkkailun kohteena jo mainituista syistä.

Pakollisista aineista on sen sijaan valittu tarkkailtavaksi yläkoulussa alkanut ruotsi. Vuonna 2011 B-ruotsin kirjoittavien poikien määrä romahti (ks. taulukko 4). Syitä selvittäessämme halusimme ensinnäkin tietää, missä vaiheessa ruotsi valitaan pois. Tilasto 3 osoittaa, että pojat eivät enää juuri suorita ruotsin viimeistä syventävää kurssia RUB7, eli päätös olla kirjoittamatta ruotsia syntyy viimeistään lukion toisena vuonna. Muun muassa tällä perusteella päätimme kohdentaa vuoden 2013 tasa-arvokyselyn toisen vuoden opiskelijoille. Myös B3-kielistä on kerätty enemmän tietoa kyselyn avulla, koska B3-kielet ovat latinaa lukuun ottamatta niin tyttövaltaisia. Koska poikien suosiman latinan ja tyttöjen suosiman italian opettaja on yksi ja sama mies ja koska tyttöjen suosiman espanjan opettajista toinen on mies ja toinen on nainen, opettajan sukupuolella ei näytä olevan merkitystä kielivalinnoissa. Kyselyn tuloksista ja niistä tehdyistä päätelmistä ks. luvut 3.1-3.2.

Fysiikan oppimäärän suorittavista peräti 85 prosenttia on poikia. Tähän palataan seuraavassa, arviointia koskevassa luvussa.

Ylioppilaskoevalinnoissa vertaillaan lukuvuosia 2005-2006 (ensimmäinen tasa-arvosuunnitelman laatimisvuosi) ja 2010-2011. Seuraavat vertailutilastot tulevat olemaan vuodelta 2014 tutkintokauden loputtua.

Taulukko 4. Syksyn 2010 ja kevään 2011 sekä kevään 2006 abiturienttien yo-koevalinnat.

	Kaikki		Tytöt						Pojat					
	Yhteensä		Yhteensä		% kirjoittajista		% tytöistä kirjoittaa		Yhteensä		% kirjoittajista		% pojista kirjoittaa	
	2010 2011	2006	2010 2011	2006	2010 2011	2006	2010 2011	2006	2010 2011	2006	2010 2011	2006	2010 2011	2006
Äidinkieli	306	256	176	140	58	55	41	95	130	116	42	45	44	98
Suomi toisena kielenä	26	9	12	7	46	78	3	5	14	2	54	22	7	2
2. kotim. kieli, ruotsi, keskipitkä	177	122	128	67	72	55	30	46	49	55	28	45	16	47
2. kotim. kieli, ruotsi, pitkä	26	6	17	4	65	67	4	3	9	2	35	33	3	2
Vieras kieli pitkä englantia	324	195	181	105	56	54	42	71	143	90	44	46	48	76
Vieras kieli pitkä saksa	10	20	8	15	80	75	2	10	2	5	20	25	1	4
Vieras kieli pitkä ranska	5	8	0	7	100	88	1	5	0	1	0	13	0	1
Vieras kieli pitkä venäjä	1	4	1	4	100	100	0,2	3	0	0	0	0	0	0
Matematiikka, pitkä	124	86	55	25	44	29	13	17	69	61	56	71	23	52
Matematiikka, lyhyt	143	115	79	72	55	63	19	49	64	43	45	37	21	36
Yhteensä	267	201	134	97					133	104				
Vieras kieli lyhyt ranska	17	11	16	7	94	64	4	5	1	4	6	36	3	3
Vieras kieli lyhyt saksa	16	22	7	13	44	59	2	9	9	9	56	41	3	8
Vieras kieli lyhyt venäjä	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	100	0	1
Vieras kieli lyhyt espanja	23	21	20	15	87	71	5	10	3	6	13	29	1	5
Vieras kieli lyhyt englantia	7	1	2	1	29	100	0,5	1	5	0	71	0	2	0
Vieras kieli lyhyt italia	6	7	4	6	67	86	1	4	2	1	33	14	1	1
Latina, lyhyt	1	6	0	1	0	17	0	1	1	5	100	83	0,3	4
Yhteensä, lyhyet kielet	70	69	49	43	70	62		29	21	26	30	38		22
Psykologia	75	35	60	29	80	83	14	20	15	6	20	17	7	5
Filosofia	16	10	8	6	50	60	2	4	8	4	50	40	3	3
Historia	110	98	41	38	37	39	10	26	69	60	63	61	23	51
Fysiikka	38	32	9	1	24	3	2	1	29	31	76	97	10	26
Biologia	58	38	44	28	76	74	10	19	14	10	24	26	5	8
Uskonto, ev.lut.	11	44	8	40	73	91	2	27	3	4	27	9	1	3
Uskonto, ortod.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elämäntutkimustieto	3	7	2	6	67	86	1	4	1	1	33	14	1	1
Yhteiskuntaoppi	91	46	31	17	34	37	73	12	60	29	66	63	20	25
Kemia	43	19	19	3	44	16	4	2	24	16	56	84	8	14
Maantiede	29	25	14	7	48	28	3	5	15	18	52	72	5	15
Terveystieto	75	-	59	-	79	-	14	-	16	-	21	-	5	-

Yhteensä, reaaliaineet	549	354	295	175					254	179				
Yhteensä kaikki	726		427						299					

Ainevalinnat heijastuvat selkeästi myös ylioppilaskirjoitusten valintoihin. Tyttöjen lisääntynyt määrä pitkän matematiikan oppimäärän suorittajissa näkyy myös kirjoittajissa. Tyttöjen osuus on noussut huomattavasti myös kemiassa. Fysiikassa, jossa tyttöjen osuus on merkittävästi pienempi kuin poikien, tyttöjen määrä on myös noussut kolmesta prosentista 24 prosenttiin. Tätä kehitystä pyritään jatkamaan.

Sen sijaan kielissä kehitys ei ole yhtä myönteistä. Poikien osuus keskipitkän ruotsin kirjoittajista on suorastaan romahtanut 45 prosentista, joka suurin piirtein vastasi poikien osuutta kaikista opiskelijoista vuonna 2006, 28 prosenttiin. Ruotsin kirjoittajien määrä on liki kaksinkertaistunut mutta nousu on pelkästään tyttöjen varassa. Syitä tämän muutoksen taustalla on kartoitettu ja toimenpiteitä kehitelty (ks. luku 3.3). Terveystiedosta, jossa sukupuolten välinen ero on myös suuri, saadaan myös lisää tietoa jatkossa, kun terveystiedon asema ylioppilaskoeaineena on vakiintunut.

Vuoden 2011 valintoja voi vertailla myös valtakunnallisiin valintoihin. Seuraavassa on vertailtu Tikkurilan lukion reaaliaineiden suorittajien sukupuolijakaumaa valtakunnalliseen sukupuolijakaumaan (valtakunnallinen luku suluissa).

Taulukko 5. Reaaliaineiden yo-suoritukset Tikkurilan lukiossa.

Reaaliaineet 2010-2011	% tyttöistä kirjoittaa	% pojista kirjoittaa
Psykologia	14 (34)	7 (10)
Filosofia	2 (4)	3 (4)
Historia	10 (15)	23 (29)
Fysiikka	2 (5)	10 (28)
Biologia	10 (19)	5 (13)
Uskonto, ev.lut.	2 (15)	1 (6)
Elämäkatsomustieto	1 (1)	1 (1)
Yhteiskuntaoppi	73 (11)	20 (16)
Kemia	4 (9)	8 (18)
Maantiede	3 (14)	5 (21)
Terveystieto	14 (19)	5 (8)

Kaikki reaaliaineet yhteiskuntaoppia lukuun ottamatta ovat Tikkurilan lukiossa vähemmän suosittuja tai yhtä epäsuosittuja (elämäkatsomustieto) kuin keskimäärin valtakunnassa. Tämä kertoo reaaliaineiden suosioista koulussamme ylipäätään.

Valtakunnallisesti fysiikka, kemia ja maantiede ovat suhteellisen suosittuja reaalikoeaineita ainakin poikien keskuudessa: noin joka viides (kemia, maantiede) tai jopa enemmän kuin joka neljäs poika (fysiikka) kirjoittaa aineen reaalikokeessa. Tikkurilan lukiossa näitä aineita kirjoittaa ylipäätään vain noin joka kymmenes, jolloin sukupuolierojen merkitys ei ole enää niin suuri. Reaaliaineiden epäsuosio tasaa sukupuolijakaumaa myös sellaisissa aineissa kuin psykologia ja uskonto, jotka ovat valtakunnallisesti enimmäkseen tyttöjen suosiossa mutta Tikkurilan lukiossa eivät oikein kenenkään suosiossa.

Yhteiskuntaoppi muodostaa monella tavalla merkittävän poikkeuksen. Sekä tytöistä että pojista sen valitsee reaalikoeaineeksi useampi kuin valtakunnassa keskimäärin. Tikkurilan lukion pojat ovat kuitenkin vain vähän kiinnostuneempia yhteiskuntaopista kuin pojat Suomessa keskimäärin. Sen sijaan yhteiskuntaopin kirjoittavien tyttöjen osuus kaikista reaalikokeen kirjoittavista tytöistä Tikkurilan lukiossa on yli kuusinkertainen valtakunnalliseen verrattuna. Se on myös ainoa sellainen aine, jota tytöt Tikkurilan lukiossa kirjoittavat enemmän kuin pojat mutta jota valtakunnallisesti pojat kirjoittavat enemmän kuin tytöt. Jos ajattelee yhteiskuntaopin merkitystä sukupuolipoliittisten asioiden tiedostamisessa, tilannetta voidaan pitää hyvänä.

2.4 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

Suurin osa poikien kurssiarvosanoista eri oppiaineissa on samaa tasoa kuin tyttöjen.

Huomionarvoista on se, että pitkässä matematiikassa ja fysiikassa tyttöjen arvosanat ovat nousseet. Vielä vuonna 2006 tytöt päätyivät samojen arvosanojen perusteella vaihtamaan pitkän matematiikan lyhyeen. Tästä pääteltiin, että myös kunnianhimoisiin ainevalintoihin on rohkaistava, vaikka helpommilla valinnoilla saisi parempia arvosanoja, ja lopputulos on hyvä: pitkää matematiikkaa opiskelee useampi tyttö ja vieläpä paremmilla arvosanoilla kuin ennen. Ero poikien ja tyttöjen välillä ei kuitenkaan ole kasvanut yli puolen numeron, jota Tikkurilan lukiossa on pidetty selvänä ja merkittävänä erona.

Suurin ero keskimääräisissä kurssiarvosanoissa tyttöjen ja poikien välillä on B-ruotsissa, jossa ero on yli numeron. Pojat eivät myöskään juuri osallistu tarjolla olevaan tukiopetukseen. Lähtöoletuksella, että erot johtuvat asenteista, kartoitimme asennoitumista B-ruotsiin toisen vuoden opiskelijoille suunnatulla kyselyllä. Kysely paljasti, että ylipäätään myönteisesti ruotsiin suhtautuu 65 % tytöistä mutta vain 38 % pojista. Poikien kielteisyyden pääasiallisia syitä ovat kielteinen suhtautuminen ruotsalaisiin (12 %), suomenruotsalaisen vähemmistön pienuus (21 %) ja oman osaamisen puuttellisuus (24%). Kaksi ensimmäistä syytä on kuitenkin ristiriidassa sen kanssa, että työuralla tarpeettomana ruotsia piti vain nelisen prosenttia sekä tytöistä että pojista. Koska pienikin suomenruotsalainen vähemmistö ja inhottu naapurimaa tarjoavat vastaajien mielestä kuitenkin työmahdollisuuksia, on kielteistä suhtautumista pidettävä rajoittavana ja yksilölle itselleen vahingollisena. Yläkoulussa vähäisiksi jääneet taidot ovat myös merkittävä este yksilön valinnanvapauden toteutumiselle ja asenteiden muuttumiselle. Näiden tulosten pohjalta rakennettua toimenpideohjelmaa esitellään luvussa 3.3.

Fysiikan arvosanat ohjaavat nekin hakemaan selityksiä poikavaltaisuuteen asenteista ja arvoista. Fysiikkaa opiskelevilla pojilla, joita on oppiaineen kaikista opiskelijoista 85 %,

on nimittäin fysiikassa tyttöjä paljon useammin kehnot arvosanat (4, 5 tai 6). Kartoitimme FY5-kursseilla syitä jatkaa fysiikan opiskelua heikoista arvosoista huolimatta. Näidenkin tulosten pohjalta rakennettua toimenpideohjelmää esitellään luvussa 3.3.

2.5 Oppimateriaali

Vantaan lukioiden johtosäännön mukaan ”käytettävistä oppikirjoista päättää lukion rehtori tai hänen määräämänsä”. Oppikirjaratkaisut ovat aineryhmillä, jotka itsenäisesti valitsevat käytettävät oppikirjat ja muun opetusmateriaalin. Käytettävät oppikirjat perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Oppikirjojen lisäksi opetuksessa käytetään runsaasti muuta materiaalia (valmiit sähköiset oppimateriaalit, www-sivut jne.). Tällöin jää opettajan ammattitaidon varaan huolehtia asianmukaisen oppimateriaalin valinnasta. Oppimateriaalin osalta ei ole raportoitu sukupuoleen liittyvistä ongelmista. (Lähde)kriittisyyden periaate kuuluu opetussuunnitelman perusteisiin, ja sitä sovelletaan myös oppikirjatekstejä luettaessa.

Vuonna 2011 päivitetystä tasa-arvosuunnitelmassa esitettiin oppimateriaalien tarkastelua sukupuolinäkökulmasta niissä oppiaineissa, joissa tyttöjen ja poikien keskimääräisten kurssiarvosanojen välillä on yli puolen numeron ero. Tällä perusteella on päätetty perehtyä B-ruotsin (ks. luku 2.4) oppimateriaaleihin ensi lukuvuoden aikana.

2.6. Oppilaskunta

TILUn oppilaskunnan hallituksen sukupuolirakenne vaihtelee vuosittain. Lukuvuonna 2013-14 oppilaskunnan hallituksen 20 jäsenestä on 9 tyttöä ja 11 poikaa. Pojilla on siis lievä yliedustus. Oppilaskunnan puheenjohtajana on tyttö. Opiskelijoiden viihtyvyyden kannalta erittäin tärkeä tutortoiminta on kiinnostanut enemmän tyttöjä. Lukuvuonna 2013 - 14 on 18 tutorista 12 tyttöä ja kuusi poikia. Lukuvuonna 2011 - 12 oli 16 tutorin joukossa neljä poikaa eli poikien osuus tutoreista on pienempi kuin poikaopiskelijoiden suhde kaikista opiskelijoista. Tutoriksi ja oppilaskunnan hallitukseen hakeudutaan, ei määrätä, joten markkinointi on avainasemassa. Oppilaskunnan hallituksen ohjaavat opettajat ovat molemmat naisia kun taas tutoreita ohjaa kaksi miesopettajaa ja yksi naisopettaja. Ohjaavien opettajien sukupuoli ei siis selvästikään vaikuta tutoreiksi ja oppilaskunnan hallitukseen hakeutuvien valintoihin ainakaan siten, että naisopettajien ympärille kerääntyisi tyttöjä ja miesopettajien poikia.

2.7. Opinto-ohjaus ja opiskelijahuolto

Opinto-ohjauksen merkitys on kasvanut kaikilla kouluasteilla, minkä vuoksi olemme sisällyttäneet sen myös tähän tasa-arvosuunnitelmaan uutena tarkastelukulmana. Tätä kannattaisi näkemysmme mukaan vaatia oppilaitoksilta myös valtakunnallisesti. Opinto-ohjauksessa on muun muassa mahdollista vaikuttaa työmarkkinoiden haitalliseen segregaatioon kannustamalla naisopiskelijoita valitsemaan jatko-opintoja miesvaltaisilta aloilta ja miesopiskelijoita naisvaltaisilta aloilta, kukin omien vahvuuksien mukaan.

Tikkurilan lukiossa on neljä päätoimista opinto-ohjaajaa, joiden vastaanotolla ja opetuksessa selvitetään opiskelutapoja ja -tottumuksia ja pohditaan jatko-opintosuunnitelmia ja niihin liittyviä ainevalintoja. Näiden ydinalueiden lisäksi opinto-ohjaaja on usein se, joka saa ensimmäisenä tietää terveysongelmista, koulu-uupumuksesta tai muista vastaavista opintomenestykseen ja kouluviihtyvyyteen vaikuttavista asioista.

Lukuvuonna 2012-13 opinto-ohjaajat selvittivät mahdollisia sukupuolieroja opinto-ohjaukseen hakeutumisen syissä. Opinto-ohjaajat kutsuvat kaikki ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat luoksensa riippumatta siitä, onko kyseessä tyttö vai poika. Pakollisten käyntien lisäksi on kuitenkin runsaasti vapaaehtoisia ohjaustapaamisia. Pojista 63% ja tytöistä 85 % otti lukuvuoden aikana yhteyttä opinto-ohjaajaan keskustellakseen kurssivalinnoistaan. Vaikka sekä tytöt että pojat käyttävät aktiivisesti opopalveluja, tytöt hakevat selvästikin jonkin verran enemmän apua kuin pojat. Esimerkiksi pakollisen jatko-opintosuunnitelman lisäksi jatko-opinnoistaan halusi keskustella lisää 18 % tytöistä mutta vain 6 % pojista. Muista tuloksista ja niiden perusteella päätetyistä toimenpiteistä ks. luku 3.5.

2.8 Häirintä sukupuolen perusteella

Tikkurilan lukion opiskelijat vastaavat joka toinen vuosi kouluterveyskyselyyn, jossa kartoitetaan muiden kysymysten ohessa sukupuolista häirintää. Vuoden 2010 kyselyn tulokset herättävät huolta: pojista 35% (n = 289) ja tytöistä peräti 47% (n = 369) on kokenut seksuaalista häirintää. Yhteensä 42% kyselyyn vastanneista Tikkurilan lukion opiskelijoista on siis kokenut seksuaalista häirintää pääkaupunkiseudun luvun ollessa vielä korkeampi 44% (n = 10863). Seksuaalista väkivaltaa oli pojista kokenut 6% ja tytöistä 19% (yhteensä 13%). Pääkaupunkiseudulla 16% opiskelijoista on kokenut seksuaalista väkivaltaa.

Tikkurilan lukiossa on päätetty hakea lisävaloa koulun osuudesta näihin ikäviin lukuihin. Ks. luku 3.6.

2.9 Oppilaitoksen ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat

Tikkurilan lukion omat ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat, joilla voi olla vaikutusta sukupuolten väliseen tasa-arvoon, on tarkistettu tasa-arvosuunnitelman näkökulmasta. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii opiskelijoiden liikunnan ryhmän valitseminen. Opiskelijoiden on mahdollista valita joko tyttö-, poika- tai sekaryhmä. Sekaryhmät ovat olleet ehdottomasti suosituimpia ryhmiä. Tikkurilan lukiossa ei ole muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta käytössä erillisiä tyttöjen ja poikien wc-tiloja vaan wc-tilat ovat molempien sukupuolten käytettävissä.

Tikkurilan lukiossa on otettu erityisen huomion kohteeksi sukupuolen moninaisuus. SETA:n edustaja luennoi 2. vuositasen opiskelijoille syksyllä 2013 toteutettavassa hyvinvointipäivässä ja myös koulumme Studia Generalia -luentosarjassa luennoineet Pekka Haavisto ja Jani Toivonen ovat pitäneet esillä suvaitsevaisuuden tarpeellisuutta.

Tikkurilan lukion turvakansio pitää kaiken muun tärkeän lisäksi sisällään toimintaohjeet epäillyn perhe- tai lähisuhdeväkivallan tai seksuaalisen hyväksikäytön osalta. Henkilöstön hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyen turvakansiosta löytyy tietoa epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn. Näitä suunnitelmia päivitetään vuosittain ja ne ovat kaikkien opettajien saatavilla.

Tikkurilan lukio on tasa-arvoinen oppilaitos ja tasa-arvoasiat huomioidaan kaikessa toiminnassa. Tikkurilan lukion IB-koordinaattori Maarit Berg toimii nimettynä vastuuhenkilönä ja kokoaa yhdessä rehtorin kanssa työryhmiä huolehtimaan erilaisista tasa-arvoprojekteista. Rehtori ja vastuuhenkilö huolehtivat myös, että koulun yleiset ohjeet, suunnitelmat ja ohjelmat eivät sisällä aineksia, jotka asettavat naiset ja miehet eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella.

3 SUUNNITELLUT TOIMENPITEET

3.1. Opiskelijoiden sukupuolijakauma

Jo aloitettuja ohjelmia yläkoulujen kanssa on kuvattu luvussa 2.2.

3.2 Opiskelijoiden ainevalinnat

Tasa-arvonäkökulmasta ongelmallisiksi osoittautuneista aineista B2-ruotsi on pakollinen aine, joten valintojen määrästä ei ole kyse vaan suoritusten laadusta. Tätä käsitellään seuraavassa luvussa.

Sen sijaan B3-kieliä ei ylipäättään opiskele kovin moni poika. Vaikka markkinointiin on panostettu, poikien määrä ei ole kovin paljoa noussut. Toisen vuoden opiskelijoille suunnatussa kyselyssä selvisi, että moni opiskelisi mielellään B3-kieliä, jos voisi aloittaa ne vielä toisena vuonna. Tämän taustalla piilevät yläkoulusta tulevat asenteet, käsitykset ja toiveet: merkittävä osa pojista valitsee lukion ensimmäiseksi vuodeksi peruskoulutiedon pohjalta pitkän matematiikan ja fysiikan, joiden kurseja on niin paljon, ettei lukujärjestykseen (ainakaan toivotunlaiseen, mukavaan lukujärjestykseen) mahdu uusia kieliä. Kun sitten moni päätyy kuitenkin siihen tulokseen, että lyhyt matematiikka vastaakin paremmin omia tarpeita, on ensimmäinen vuosi yleensä jo hyvin pitkällä ja B3-kielen juna on mennyt.

Tähän pojille yleisempään ongelmaan Tikkurilan lukio vastaa ennen kaikkea kurssitarjotinkokeilulla: sijoittamalla yhdet alkavan kielen kurssit kevätlukukauden loppupuolelle pyritään tulemaan vastaan pitkästä matematiikasta luopuvia. Toiseksi opinto-ohjauksessa kiinnitetään huomiota siihen, että kielitaito itsessään on olennaisempaa kuin se, ehtiikö kieltä opiskella ylioppilaskirjoitusten tarpeisiin.

3.3 Opiskelijoiden kurssi- ja muiden opintosuoritusten arviointi

Kaikissa Vantaan lukioissa on arviointia monipuolistettu lukuvuoden 2013-14 lukioiden yhteisen tuloskortin vaatimusten mukaisesti. Arvioinnista sovitaan ja se esitellään opiskelijoille kurssin ensimmäisellä oppitunnilla. Monipuolinen arviointi on omiaan vähentämään mahdollisia tyttöjen ja poikien arvioinnin eroja. Opintosuoritusten arvioinnissa pyritään ehdottomaan tasa-arvoon. Opettajat tunnistavat opintosuoritusten arvioinnin mahdolliset tasa-arvo-ongelmat ja heitä ohjataan pohtimaan syitä, jos kurssiarvioinneissa huomataan suuria eroja (eli 0,5 numeroa) tyttöjen ja poikien välillä.

Tikkurilan lukiossa on nyt käynnissä kaksi omaa niin ainevalintoihin kuin arviointiinkin liittyvää tasa-arvo-ohjelmaa. Ensinnäkin poikien B2-ruotsin heikkoon tasoon pyritään vaikuttamaan seuraavilla tavoilla:

- a) Tikkurilan lukion nivelyhteistyöhön paikallisten yläkoulujen kanssa on ilmoittautunut monta ruotsin opettajaa. Tarkoitus on löytää yhdessä keinoja asenneilmaston muuttamiseksi ja taitojen kartuttamiseksi.
- b) IB -ohjelmassa, jossa ruotsi ei ole pakollinen aine, kokeillaan Tikkurilan lukiossa lukuvuonna 2014-2015 eräänlaista B3-ruotsia. Kahdella intensiivisellä alkeisruotsin kurssilla pyritään saavuttamaan taso, jolla voi siirtyä menestyksekkäämmin B2-ryhmään, kun pahimmat aukot on kartoitettu ja opiskeltu. Mikäli kokeilu osoittautuu onnistuneeksi, sitä laajennetaan kansalliseen ohjelmaan.
- c) Ruotsin opettajat pohtivat keinoja ruotsinkielisiä koskevien väärinkäsitysten hälventämiseksi. Jo pelkästään käsitteet ruotsinsuomalainen - suomenruotsalainen - riikinruotsalainen onnistuvat harvoilta, eli tehtävää on. Samalla tarkastellaan B2-ruotsin oppimateriaalia.
- d) Ruotsin kielen imagoa pyritään muuttamaan mukavilla tapahtumilla ja rennolla asenteella. Tikkurilan lukio on alkanut juhlia svenska dagenia (6.11.) järjestämällä oman Mumindalen-teemapäivän, johon osallistuu koko koulu normaalin koulutyön ohessa.
- e) Lukion uutta tuntijakoa ennakoiden suunnitteilla on Pohjoismaiden ympärille syntyvä teemakokonaisuus, jossa Pohjoismaita tarkastellaan eri oppiaineiden näkökulmasta aina Köli-vuoristosta ja Kalmarin unionista öljynporaukseen ja Norjan työmarkkinoihin asti.

Fysiikassa heikoin arvosanoin sinnitteleviä poikia pyritään saamaan opinto-ohjaukseen – ei siksi, että he eivät saisi opiskella fysiikkaa, vaan sen varmistamiseksi, että heidän ainevalintansa todella palvelevat heidän intressejään. Tästä enemmän luvussa 3.5 opinto-ohjauksesta.

3.4 Oppilaskuntatoiminta

Oppilaskunta- ja tutortoiminnassa pyritään edistämään tasa-arvoa keskustellen tasa-arvoasioista ja huolehtimalla molempien sukupuolten riittävästä edustuksesta. Johtoryhmässä on keskusteltu sukupuolikiintiöiden mahdollisuudesta hallituksessa, mutta tyttökiintiö tuskin olisi tyttöjen nykyosuutta suurempi. Oppilaskunnan hallituksen kokoonpano ratkaistaan normaalisti vaaleilla, joissa sekä tytöt että pojat vuodesta toiseen äänestävät mieluummin poikaehdokkaita. Vaikka yksi mahdollinen vaihtoehto on tukea tyttöjen vaalikampanjaa, se tuntuu kouludemokratiassa liian osoitteelta. Valistus lienee tässäkin ainoa tie. Oppilaskunnan ohjaavat opettajat ovat jo pyrkinet varmistamaan, että tyttöehdokkaita on ainakin riittävästi tarjolla.

3.5 Opinto-ohjaus

Jatkossa avun tarjoamiseen täytyy kiinnittää enemmän huomiota. Syksyllä 2013 järjestettiin ensimmäisen vuoden opiskelijoille rehtorin järjestämä info, jossa kaiken muun lisäksi esiteltiin vielä kertaalleen koulun tarjoamat opiskelijahuoltopalvelut. Avun tarjoaminen on ennakoivaa opiskelijahuoltotyötä ja etenkin poikia täytyy jatkossa rohkaista aiempaa enemmän.

Opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa tarkennetaan vuosittain käytänteitä, miten opiskelijan tilannetta monitoroidaan: suorittamatta jääneet kurssit, liian monet hylätyt arvosanat ja tietoon tulleet koulu-uupumuksen oireet johtavat opinto-ohjaajan yhteydenottoon. Näiden lisäksi voi tarkkailla suoritustasoa tietyissä aineissa, kuten fysiikka ja pitkä matematiikka. Tämä edellyttää tietysti yhteistyötä aineenopettajan ja ryhmänohjaajan kanssa.

Fysiikan opiskelijoille suunnatussa kyselyssä selvisi, että moni niistä pojista, jotka jatkavat fysiikkaa heikoista ja jopa hylätyistä arvosanoista huolimatta, aikoo insinööriksi. Myös kaksi tyttöä opiskeli edelleen fysiikkaa, vaikka oli saanut hylättyjä arvosanoja. Molemmat perustelivat fysiikan opintojaan aikeillaan lukea lääkäriksi. Opinto-ohjaajat selvittävät opiskelijoiden kanssa, kuinka mahdollisia tai järkeviä nämä tulevaisuudensuunnitelmat ovat ilman kunnollista fysiikan osaamista.

3.6. Häirintä sukupuolen perusteella

Tikkurilan lukiossa haluttiin tarkentaa kouluterveyskyselyn tuloksia omalla, koko toiselle vuositasolle suunnatulla kyselyllä. Siinä kartoitettiin, kuinka moni oli joutunut koulussa seksuaalisesti häiritsevän tuijotuksen, nimittelyn tai muun loukkaavan puheen tai koskettelun kohteeksi. Lisäksi kysyttiin, onko kokenut seksuaalisesti häiritsevää nettikiusaamista tai seksuaalista väkivaltaa, ja jos on, onko tekijä tuttu koulusta.

Tulokset ovat rauhoittavia verrattuna kouluterveyskyselyyn: vain kuutta prosenttia tytöistä ja kahta prosenttia pojista on edes tuijotettu kuluvan lukuvuoden aikana seksuaalisesti häiritsevällä tavalla koulussa, ja nimitelty on neljää prosenttia tytöistä ja yhtä prosenttia pojista. Ehdotuksia on tehty kolmelle prosentille tytöistä ja koskettelun kohteeksi koulussa on päätyntä vain yksi nuori. Mitään koskettelua pahempaa ei ole koulussa tai koulutoverien kanssa tapahtunut. Kyselyn tulokset vastaavat opettajakunnan ja oppilaskunnan käsityksiä koulun ilmapiiristä, joka on suvaitsevainen, aikuinen, asiallinen ja mukava.

Silti muutamakin prosentti tarkoittaa montaa yksilöä. Tikkurilan lukio on päättänyt aloittaa nollatoleranssikampanjan liittyen kiroiluun (homottelu/huorittelu). Kampanjasta on informoitu opiskelijoita auditoriotilaisuudessa sekä opiskelijoiden huoltajia vanhempainilloissa. Seksuaaliseen häirintään liittyen opiskelijoille on tehty rehtorin toimesta selväksi, että jokaisella opiskelijalla on oikeus sanoa ei: seksuaalista häirintää ei pidä sietää koulussa eikä vapaa-ajalla.

4 SEURANTA- JA PÄIVITYSSUUNNITELMA

Ylioppilaskoevalinnat päivitetään 2014, kun valtakunnalliset tilastot ovat saatavilla. Pitkän matematiikan ja muiden viimeksi 2011 tilastoitujen aineiden tilanne tarkistetaan samalla.